วิทยานิพนธ์

การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

Development of Activities to Enhance Responsibility and Discipline of Industrial Education Students

นายเมธี ธรรมวัฒนา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา)

ปริญญา

อาชีวศึกษา	อาชีวศึกษา
สาขา	**ภาควิชา**

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

Development of Activities to Enhance Responsibility and Discipline of Industrial Education Students

นามผู้วิจัย นายเมธี ธรรมวัฒนา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์วิกร ตัณฑวุฑโฒ, Ed.D.)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกูล, Ph.D.)

กรรมการ .....

(รองศาสตราจารย์สุนันท์ สังข์อ่อง, ค.ด.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(รองศาสตราจารย์พีรพงศ์ ทิพนาค, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

Development of Activities to Enhance Responsibility and Discipline of Industrial Education Students

โดย

นายเมธี ธรรมวัฒนา

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา)
พ.ศ. 2551

เมธี ธรรมวัฒนา 2551: การพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (อาชีวศึกษา) สาขาวิชาอาชีวศึกษา ภาควิชาอาชีวศึกษา ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์วิกร ตัณฑวุฑโฒ, Ed.D. 234 หน้า

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา 2) ออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา และ 3) ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรม โดยดำเนินการวิจัยในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร กระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เป็นการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ดำเนินการโดยการสุ่มนักศึกษาจำนวน 712 คน ให้ตอบแบบสอบถามเพื่อประเมินตนเอง และสุ่มครูผู้สอนแบบเจาะจง จำนวน 15 คน เพื่อประเมินพฤติกรรมนักศึกษา อีกทั้งสัมภาษณ์แบบเจาะลึกครูผู้สอน 1 คน เรื่องปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา ระยะที่ 2 เป็นการออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา เริ่มด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ในเรื่องแนวคิดการออกแบบกิจกรรม และการสร้างแผนการจัดกิจกรรม หลังจากนั้นได้สร้างแผนการจัดกิจกรรม พร้อมทั้งนำไปทดลองใช้เพื่อศึกษาความเป็นได้ในการจัดกิจกรรม และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินแผนการจัดกิจกรรม สุดท้ายในระยะที่ 3 เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรม ด้วยการทดลองแบบเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม ก่อนและหลังทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 25 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 18 คน เก็บข้อมูลในด้านความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยทั้งก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ระดับพอใช้ เมื่อจำแนกนักศึกษาตามระดับพฤติกรรมแล้วพบว่า นักศึกษายังมีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยในระดับควรปรับปรุงอยู่ร้อยละ 6.88 และ 9.27 ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทั้งสองด้าน 2) ผลการออกแบบกิจกรรมในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาได้ประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย และการเสริมแรงบวก ซึ่งได้กิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบจำนวน 11 กิจกรรม 3) ผลการทดลองเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรม พบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมหลังทดลองพบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

_____ _____ ___ / ___ / _____

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่อประธานกรรมการ

Maytee Thamwattana 2008: Development of Activities to Enhance Responsibility and Discipline of Industrial Education Students. Doctor of Philosophy (Vocational Education), Major Field: Vocational Education, Department of Vocational Education. Thesis Advisor: Associate Professor Vikron Tantawutho, Ed.D. 234 pages.

The purposes of this research were 1) to investigate the current situation of responsibility and discipline of industrial Education students, 2) to design a set of activities enhancing their responsibility and discipline, and 3) to study the efficiency of the designed set of activities. The process of research was conducted in 3 phases at Kachanaphisek Technical College Mahanakorn. The first phase was a survey of students' behaviors on responsibility and discipline. Self - report forms were distributed to a random sample of 712 students. Teacher evaluating forms of student behaviors were distributed to a purposive sampling of 15 teachers. In addition, an in-depth interview with a selected teacher was conducted to fulfill the data on behavior problems of students. The second phase was designing a set of appropriate activities to enhance responsibility and disciplines of students, beginning with an in - depth interview of 3 experts on conceptual design and learning activity approach. Accordingly, the research then designed learning activities plan and submitted to the experts for assessment. In the last phase, a pretest - posttest nonrandomized experiment was conducted to assess effectiveness of the designed activities. Two groups of vocational education students majoring in electrical education were selected for the experiment; 25 in the experimental group and 18 in the control. Posttest and pretest data were collected on the following variables relating to responsibility and discipline of the students: comprehension, affective qualities, and behaviors.

The findings were summarized as follows. 1) The survey indicated that overall, behavior of students in was at a moderate level . In detail, it was found that 6.88% and 9.27% of students needed improvement in behaviors related to responsibility and discipline, respectively. 2) A variety of eleven activities were developed based on the principles of affective teaching and positive reinforcement. 3) The experiment on effectiveness of the activities revealed that scores on responsibility and discipline behaviors of the experimental group were significantly increased. Moreover, at the end of experiment, the experimental group had significantly higher scores on responsibility behavior than the control group.

_____ _____ ___ / ___ / _____

Student's signature Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์เล่มนี้ มาจากความมุ่งมั่นพยายามของผู้วิจัย และความเมตตากรุณาของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.วิกร ตัณฑวุฑโฒ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาชี้แนวทางเพื่อการแก้ปัญหาจนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ รวมถึงรองศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกูล และรองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ สังข์อ่อง คณะกรรมการวิชาเอกทั้งสองท่านที่ได้ให้คำแนะนำเพื่อการแก้ไขเติมเต็มวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา สำหรับการให้นิยามพฤติกรรมบ่งชี้ย่อยของความรับผิดชอบและวินัย อาจารย์ ดร.ราชันย์ บุญธิมา ที่ช่วยตรวจสอบเครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ อาจารย์สุจริตรา โปร่งแสง ผู้ที่ยินดีสละเวลาเพื่อให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ในเรื่องกิจกรรมและนำไปสู่การแนะนำ คุณวรานุช ชินวรโสภาค เจ้าหน้าที่องค์กรแพธ (PATH) ผู้ใจดีที่ให้ข้อเสนอแนะได้อย่างละเอียดชัดเจน อีกทั้งบุคลากรในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร ได้แก่ อาจารย์รชนีกร มัคคสมัน อาจารย์เพียงใจ คันธารัตน์ ที่ให้คำปรึกษาในการจัดกิจกรรม อาจารย์ยงยุทธ แก้วธรรมชัย ที่ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์ อาจารย์รณรงค์ จันทรโชติ พี่ผู้เอื้อเฟื้อรายวิชาที่สอนมาให้ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรม อาจารย์หาญยงค์ หอสุขศิริ คณาจารย์สาขาวิชาโลหะการ และสาขาวิชาสามัญทุกท่านที่เอื้อเฟื้อไมตรีจิตให้กับบุคคลแปลกหน้าอย่างผู้วิจัยตลอดระยะเวลา 1 ปี 3 เดือนในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบคุณ ดร.อนุชัย รามวรังกูล เพื่อนผู้ช่วยเหลือ และนางสาวเพชร์รัตน์ โชครุ่ง ผู้ดูแลและจัดการงานสำเนาเอกสารต่างๆ จำนวนมากตลอดการวิจัย นอกจากนี้ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้ทุนอุดหนุนการศึกษา สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมารดา บิดาผู้เลี้ยงดูบุตรชายคนเล็กคนนี้ให้ได้มีการศึกษาสูงสุด

เมธี ธรรมวัฒนา

พฤษภาคม 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (4)

สารบัญภาพ (8)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ของการวิจัย 5

ประโยชน์ของผลการวิจัย 5

นิยามศัพท์ 5

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 9

คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 9

คุณธรรม จริยธรรม 10

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 10

พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย 11

ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบและวินัย 15

การวางเงื่อนไขการกระทำ 16

การพัฒนาการทางจริยธรรม 18

การเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม 20

การทำความกระจ่างในค่านิยม 21

การพัฒนาโดยใช้ระบบคู่สัญญา 23

การพัฒนาโดยใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย 24

การพัฒนาโดยการประยุกต์ใช้พุทธวิธีในการสอน 27

การพัฒนาโดยใช้วิธีสอนแบบต่างๆ 28

แนวทางการพัฒนาโดยใช้กิจกรรม 30

การดำเนินการจัดกิจกรรม 34

ปัจจัยและยุทธวิธีทำให้ประสบความสำเร็จ 35

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

แนวทางการวัดและประเมินผล 36
สรุปการตรวจเอกสาร 42
บทที่ 3 วิธีการวิจัย 43
การวิจัยระยะที่ 1 สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ
และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 46
การเก็บรวบรวมข้อมูล 47
การวิเคราะห์ข้อมูล 48
การวิจัยระยะที่ 2 ออกแบบกิจกรรมเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 52
การเก็บรวบรวมข้อมูล 57
การวิเคราะห์ข้อมูล 58
การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพกิจกรรมเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 59
รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง 59
ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 60
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 62
การเก็บรวบรวมข้อมูล 63
การวิเคราะห์ข้อมูล 64
บทที่ 4 ผลการวิจัย 67
ผลการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 67
ผลการออกแบบกิจกรรมเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 76

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 87
สรุป 107
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ 110
สรุปผลการวิจัย 110
ข้อเสนอแนะ 124

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 128

ภาคผนวก
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ 140
ภาคผนวก ข แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ
และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 142
ภาคผนวก ค เครื่องมือวัดและประเมินผล 197
ภาคผนวก ง เว็บไซต์กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ
และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 229
ภาคผนวก จ บอร์ดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ
และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 231

ประวัติการศึกษา และการทำงาน 234

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	กลุ่มแนวคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน	28
2	การสรุปทฤษฎี และแนวคิดเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์	34
3	การให้คะแนนพฤติกรรมบ่งชี้หลัก และพฤติกรรมบ่งชี้ย่อยของความรับผิดชอบและวินัย	44
4	ตัวอย่างขั้นการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษา	55
5	สรุปเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
6	ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	62
7	พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	63
8	พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา ชั้นปี และสาขาวิชา	63
9	เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษา ตามรายพฤติกรรมบ่งชี้โดยนักศึกษา และครูผู้สอน	64
10	เปรียบเทียบพฤติกรรมวินัยของนักศึกษา ตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ โดยนักศึกษาและครูผู้สอน	66
11	ข้อมูลการสัมภาษณ์เรื่องปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัด	69
13	กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบละวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	74
14	ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	78
15	เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และวินัย **ก่อนทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	80
16	เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และวินัย **หลังทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	81
17	เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	82
18	เปรียบเทียบคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย **ก่อนทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	82
19	เปรียบเทียบคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย **หลังทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	83
20	เปรียบเทียบคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	83
21	จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัยรายบุคคล **ก่อน - หลังทดลอง** ของนักศึกษากลุ่มทดลอง โดยจำแนกตามระดับคะแนน	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย จำแนกตามเกรด และช่วงคะแนนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	85
23	เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	85
24	พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกระดับพฤติกรรม และจำนวนนักศึกษา	87
25	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **ก่อนทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	88
26	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **หลังทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	88
27	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม	89
28	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบ **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายพฤติกรรมบ่งชี้	89
29	เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลองจำแนกตามรายพฤติกรรมบ่งชี้	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ **หน้า**

30 ข้อความจากบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลอง
ต่อกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย 97

ตารางผนวกที่

1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้าง
ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา 149

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการวิจัย	40
2	ขั้นตอนการสรรหาผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรม	50
3	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง	56
4	ปัญหาพฤติกรรมนักศึกษาและแนวทางแก้ไข จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกครูผู้สอน	68
5	สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน	73
6	ประเด็นสรุปจากข้อมูลเชิงคุณภาพ สะท้อนพฤติกรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง	95
7	ตัวอย่างบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา	96
8	วิธีการสำรวจโดยใช้แหล่งข้อมูลสามเส้า เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ	104
9	สภาพการณ์พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา	105
10	กรอบแนวคิดการออกแบบกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	106
11	ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของ นักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ตามแนวคิด GE-DARE Model ของผู้วิจัย	115

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่		หน้า
1	ปกหน้าคู่มือแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	143
2	ปกหลังคู่มือแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	144
3	ตัวอย่างงานกระดาษ Paper car craft	172
4	ตัวอย่างการ์ดภาพพาสนุก	180
5	ตัวอย่างผลงานของนักศึกษา	189
6	ปกหน้าบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา	219
7	ปกหลังบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา	220
8	ตัวอย่างใบเตือนพฤติกรรมนักศึกษา	224
9	ตัวอย่างรูปถ่ายนักศึกษา	224
10	เว็บไซต์กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	230
11	บอร์ดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	232

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่		หน้า
12	พื้นที่บนบอร์ดกิจกรรมในส่วนของการยกย่องชมเชยนักศึกษา	232
13	พื้นที่บนบอร์ดกิจกรรมในส่วนของ การมอบหมาย และแบ่งหน้าที่ให้ปฏิบัติ	233

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วของโลกทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ ทั้งทางตรง และทางอ้อม อาทิ อุณหภูมิที่สูงขึ้น สภาพน้ำ สภาพชายฝั่งทะเล และการเปลี่ยนแปลงในเชิงการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยเป็นที่ยอมรับกันว่าปัจจุบันเรื่องดังกล่าวเป็นปัญหาที่สลับซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ สาเหตุส่วนใหญ่มาจากผลของกิจกรรมการดำเนินชีวิตมนุษย์ ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในอัตราที่รวดเร็วกว่ากระบวนการธรรมชาติอย่างมากมาย สิ่งเหล่านี้ทำให้ประจักษ์ชัดแล้วว่าโลกได้เปลี่ยนไปในทิศทางของความไม่สมดุล จนก่อเกิดผลเชิงลบดังที่ จรวยพร ธรณินทร์ (2548) กล่าวว่า

> สังคมไทยเองก็ได้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนไปในด้านการสื่อสารและเทคโนโลยีมีคอมพิวเตอร์ อินเตอร์เน็ต โทรศัพท์มือถือ ส่วนทางด้านสังคม จิตใจไล่ไม่ทันความก้าวหน้าทางวัตถุ ผู้คนขาดจิตสำนึกสาธารณะ มุ่งผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวมไม่ชอบติดตามข่าวสาร สถานการณ์ ขาดการศึกษาประวัติศาสตร์จึงไม่รู้ตัวเอง ด้านการเมือง เป้าหมายรัฐในการพัฒนาคนยังไม่ชัดเจน คนส่วนใหญ่ไม่สนใจกฎระเบียบวินัย และความซื่อสัตย์ ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ของประเทศ ด้านเศรษฐกิจต้องต่อสู้ให้ชีวิตได้ทำทุกอย่างเพื่อความอยู่รอด จึงนิยมเล่นการพนัน การเสี่ยงโชค จนเหมือนเป็นวิถีชีวิตของคนไทย นอกจากนี้คนไทยยังชอบการมีหน้ามีตาในสังคมจนกลายเป็นลักษณะประจำชาติของคนไทย และขาดการพัฒนาจิตใจอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงของการศึกษาและหลังจากก้าวเดินออกไปจากสถาบันการศึกษาสู่โลกแห่งความเป็นจริง...

สังคมใดๆ จะประกอบด้วยบุคคลหลากหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มที่เป็นฐาน กลุ่มที่เป็นรอยต่อ และเป็นอนาคตของสังคมยุคใหม่ ซึ่งกลุ่มนี้ก็คือ “เยาวชน” แต่จากผลการสำรวจความเสี่ยงเยาวชนไทย ของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ที่เก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากเยาวชนอายุ 13 - 18 ปี ทั่วประเทศจำนวนกว่า 280,000 คน ระบุว่าเยาวชนไทยจำนวน 1 ใน 4 เคยถูกชิงทรัพย์ ส่วนมากจะเป็นนักเรียนหญิงในระดับชั้นมัธยมต้น ส่งผลให้นักเรียนจำนวนไม่น้อยพกอาวุธไปโรงเรียน ทั้งเพื่อการป้องกันตัวและเพื่อชิงทรัพย์ผู้อื่น

นอกจากนั้นเด็กนักเรียน 1 ใน 10 ยังระบุว่าถูกทำร้ายจากคนในครอบครัวอย่างน้อย 1 - 2 ครั้งต่อปี (**ข่าวสด**, 2548) อีกทั้งข้อมูลงานวิจัยการเฝ้าระวังสถานการณ์เด็กไทย (Child Watch) ของสถาบันรามจิตติได้สรุปภาพรวมของสังคมไทยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชน งานวิจัยยืนยันสถานการณ์ของเด็กในปัจจุบันว่าน่าเป็นห่วงเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากกำลังเผชิญปัญหาหลายด้านพร้อมกัน อาทิ สภาพครอบครัวอ่อนแอ เด็กเที่ยวกลางคืน ดื่มสุรา สูบบุหรี่ มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และอุบัติเหตุที่เกิดจากการดื่มสุรามีสถิติสูงขึ้นอย่างน่าตกใจ (**มติชนรายวัน**, 2549) ซึ่งปัญหาเยาวชนเป็นส่วนสะท้อนการพัฒนาคุณภาพทางด้านการศึกษา ดังรายงานวิจัยการศึกษาคุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงวัย พบว่า อุปสรรคในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำคัญ คือ ปัญหาด้านการศึกษาที่ยังขาดประสิทธิภาพในการพัฒนาคนและปัญหาด้านครอบครัวที่เป็นสถาบันที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547) ปัญหาด้านการศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งของการก่อเกิดปัญหาของสังคม ดังที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้ทำการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า ปัจจุบันปัญหาที่พบมากทั้งโรงเรียนในเมืองและนอกเมือง คือ การติดเกมจัดว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบในวงกว้าง และมีนักเรียนจำนวนมากเข้าไปเกี่ยวข้องหลายคนเป็นนักเรียนที่ค่อนข้างเรียนดี โดยการเล่นเกมจะนำไปสู่ปัญหาการมั่วสุม การหนีเรียน ไม่สนใจภาระหน้าที่อื่น เสียสุขภาพ และเสียทรัพย์ ซึ่งจากปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น นี่คือสภาพสังคมที่ไม่มีผู้ใดปรารถนา แต่เป็นความจริงที่เกิดขึ้นแล้ว และต้องแก้ไขให้สภาพปัจจุบันไม่ตกต่ำลงไปกว่านี้ หรือมิให้อนาคตย่ำซ้ำรอยเดิม โดยไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาจากภาครัฐ หรือภาคเอกชนจะต้องร่วมมือกัน และใช้ภาคส่วนการศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคมไทย ดังที่ระบุว่า

> ปัจจุบันสังคมไทยอยู่ในขั้นวิกฤตจึงต้องปฏิรูปการศึกษากันใหม่โดยเฉพาะในด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่ยังด้อยอยู่ ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดเรื่องคุณธรรมเป็นเรื่องหลักในการให้การศึกษาแก่เยาวชน ...แต่ถ้าเน้นให้เป็นคนเก่ง ดี และมีสุขตามหลักการที่ยึดถือในการปฏิรูปการศึกษายังเป็นสิ่งที่น่ากังวล เพราะเป็นเพียงคนเก่งแต่ไม่เป็นคนดีก็จะกลายเป็นบุคคลที่เอาเปรียบสังคม (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรมและสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2551)

ภาคส่วนการศึกษามีบทบาทโดยตรงในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ ในมาตรา 6 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบรูณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่

ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (4) ระบุว่า “จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข” ดังนั้นการสถานศึกษา และครูผู้สอนจึงต้องมีการดำเนินงานใดๆ เพื่อการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แต่จากการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2548) ที่ได้ทำการศึกษาปัญหาแรงงานตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ จนถึงระดับสูงกว่าปริญญาตรีพบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาในระดับต่างๆ มีปัญหาเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) ขาดจิตพิสัยที่ดีในการเข้าทำงานภาคอุตสาหกรรม 2) ขาดความรู้พื้นฐาน ด้านภาษา ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และคอมพิวเตอร์ 3) ขาดความซื่อสัตย์ อดทน และ**ระเบียบวินัย** 4) ขาดทักษะในการแก้ปัญหา และทำงานเป็นทีม 5) ขาดทักษะในการสื่อสารกับเพื่อนร่วมงาน และ 6) ขาดทักษะและความรู้เฉพาะทาง โดยเฉพาะด้านช่างและวิศวกรรม

อีกทั้งรายงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของคนไทยเกี่ยวกับการศึกษาไทยในปัจจุบัน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างกว่า 20,000 คนทั่วประเทศในทุกภูมิภาค ในส่วนของความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากการพัฒนาการศึกษาพบว่า พัฒนาการศึกษามีผลทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงที่แย่ลงกว่าเดิมร้อยละ 10.60 ในเรื่องที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม **วินัย ความรับผิดชอบ** และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนั้นผลการสำรวจความคิดเห็นของสถานประกอบการเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาพบว่า สถานประกอบการต้องการ 1) ผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ 2) **มีความรับผิดชอบ** 3) **มีวินัย** 4) ตรงต่อเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2548ข) ซึ่งจากการศึกษาข้างต้นมีความสอดคล้องกันตรงกัน คือ **ความรับผิดชอบ และวินัย**เป็นปัญหาพฤติกรรม และเป็นคุณลักษณะที่สถานประกอบการต้องการ โดยความรับผิดชอบเป็นจริยธรรมที่สำคัญประการหนึ่ง อันควรปลูกฝังเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น (วงศ์รวี โพธิ์สวัสดิ์, 2549) รวมทั้งการมีวินัยมีความสำคัญ และจำเป็นสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยวินัยเป็นการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ แบบแผนหรือข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้ประพฤติตามเพื่อความสงบสุขของส่วนรวม (พระธรรมปิฎก, 2538)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพที่เป็นกระบวนการผลิต และพัฒนาคนระดับกึ่งฝีมือ ระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับเทคโนโลยี จึงถือว่าเป็นภารกิจสำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะวิชาชีพพื้นฐาน และวิชาชีพเฉพาะทาง พร้อมทั้งบ่มเพาะคุณลักษณะที่ดี มีสมรรถนะในการประกอบอาชีพ สร้างผลผลิต รายได้ เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างมั่นคงและยั่งยืน ที่ส่งผลไปถึงการพัฒนาประเทศ โดยการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามุ่งหวังจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ สนองตอบในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้มีการกำหนดกรอบคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาไว้ ซึ่งประกอบด้วย ความรับผิดชอบ มีวินัย ความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความขยัน อดทน การมีมนุษยสัมพันธ์ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม ไม่เกี่ยวข้องกับอบายมุขและสิ่งเสพติด เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2548ก) โดยความรับผิดชอบและวินัย เป็นส่วนหนึ่งของกรอบคุณธรรม จริยธรรมข้างต้น และสถานศึกษาได้มีการดำเนินการพัฒนาทั้งในส่วนของการสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา และการบูรณาการ โดยกิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้ อาทิ การบรรยาย การทำงานกลุ่ม การฝึกปฏิบัติจริง และการถาม - ตอบ แต่จากการศึกษาโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการเรียนการสอนอาชีวศึกษาพบว่า มีปัญหาในเรื่องกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมที่สถานศึกษาจัดไม่น่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนไม่เข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ (สุจิตรา โปร่งแสง, 2545) ซึ่งไม่สอดคล้องตามแนวคิดเรื่องการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของทิศนา แขมมณี (2542) ที่ระบุว่าการปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมสามารถทำได้โดยการจัดสิ่งเร้าให้บุคคลเหล่านั้นได้รับรู้ และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง

ดังนั้นสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงจำเป็นที่ต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอาชีวศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงมุ่งวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษา รวมถึงสามารถสรรสร้างความน่าสนใจโดยต่างจากกิจกรรมในปัจจุบันที่ดำเนินการอยู่ ซึ่งจะเป็นวิถีทางใหม่ที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาให้มีความรู้คู่คุณธรรมได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

2. ออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

3. ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยจะทำให้ได้มาซึ่งกิจกรรมที่สามารถสร้างเสริมพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา โดยจะเป็นประโยชน์ทางตรงต่อครูผู้สอนในส่วนแนวคิดการสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักศึกษา และในส่วนของการนำกิจกรรมไปใช้พัฒนาความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์ทางอ้อมในการแสดงให้สถานศึกษาได้เล็งเห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบาย และสนับสนุนส่งเสริมครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมต่อไป

นิยามศัพท์

ความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในสิ่งที่ดี หรือไม่ดี และสามารถควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่นและเพียรพยายามในการเรียน การปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ทันกำหนดเวลา มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การใช้เวลาอย่างมีระบบและเหมาะสม ตลอดทั้งปฏิบัติอย่างครบถ้วน โดยการคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคมส่วนรวม โดยประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

1. มีการเตรียมความพร้อมในการเรียน และการปฏิบัติงาน ได้แก่ มายืนรอเรียนก่อนครูเช็คชื่อ เตรียมหนังสือเรียนมา เตรียมหรือจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือฝึกตามที่ครูผู้สอนสั่ง

2. ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้ ได้แก่ ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูผู้สอน หรือตำรากำหนดไว้

3. ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ ได้แก่ รับฟังคำสั่งของครูผู้สอนอย่างจดจ่อจนสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่สั่ง เมื่อครูผู้สอนถามคำถามจะพยายามตอบคำถาม

4. ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ ได้แก่ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของงานเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น

5. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด ได้แก่ ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา ทำชิ้นงาน หรือการบ้านส่งครูผู้สอนครบตามที่ได้รับมอบหมาย

6. มีความเพียรพยายามในการเรียนและการปฏิบัติงาน ได้แก่ บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้งจนกว่าจะเสร็จ แม้จะใช้เวลามากกว่าคนอื่น

7. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง ได้แก่ ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่เล่นหรือหยอกล้อกับเพื่อนตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน ไม่พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ

8. ยอมรับการกระทำของตนเอง ได้แก่ การยอมรับผลที่ตนกระทำทั้งในสิ่งที่ดี หรือไม่ดี

9. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเองได้แก่ ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่ตนเอง

10. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้อื่น ได้แก่ เมื่อปฏิบัติงานมีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อนๆ ตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่เพื่อนรอบข้าง

11. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อส่วนรวม ได้แก่ ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงาน และหรือวิทยาลัยได้

โดยพฤติกรรมบ่งชี้ความรับผิดชอบวัดและประเมินผลด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย โดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษาประเมินตนเอง

วินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อตกลงเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม โดยประกอบด้วยพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้

1. การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ และข้อตกลงต่างๆ ของวิทยาลัย ได้แก่

1.1 แต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ ได้แก่ แต่งกายชุดนักศึกษาถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัยแต่งกายชุดฝึกถูกต้องตามระเบียบของโรงฝึกงาน

1.2 ตรงต่อเวลา ได้แก่ ไม่มาเรียนสาย (หลังครูผู้สอนเช็คชื่อเสร็จ)

1.3 รักษาสาธารณสมบัติ และสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ไม่ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักรผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน ไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรของวิทยาลัย ใช้โต๊ะฝึกงานอย่างทะนุถนอม ทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้ ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน ไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือตามสถานที่ต่างๆ เช่น ผนังห้องเรียน หรือในห้องน้ำ

1.4 เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด

2. ประพฤติตนถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม ได้แก่ ไม่ประพฤติผิดในกาม เช่น การไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์ จะไม่บังคับข่มขืนคู่ โดยคำนึงถึงสิทธิ และความต้องการของคู่

โดยพฤติกรรมบ่งชี้วินัยวัดและประเมินผลด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย โดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษาประเมินตนเอง

กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัย หมายถึง โครงการที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงผู้เรียนอาชีวศึกษาให้มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม ซึ่งมีการดำเนินกิจกรรมในเวลาเรียนปกติ และจัดเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น 4 หน่วยกิต รหัส 2100 1005 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2545 (ปรับปรุง พ.ศ. 2546) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ประสิทธิภาพของกิจกรรม หมายถึง ผลของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ซึ่งประเมินจากคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยก่อนและหลังการทดลอง

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสามารถดำเนินการได้ด้วยทฤษฎี และแนวทาง หรือวิธีการต่างๆ มากมายรวมถึงการพัฒนาด้วยกิจกรรม ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สถานศึกษาส่วนใหญ่เลือกใช้ ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานของการวิจัยและพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมให้มีประสิทธิภาพ

คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายในหลักการโดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบรูณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข แต่ยังมีคำถามที่เป็นข้อสงสัยคือ การศึกษาที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันสามารถสร้างสรรค์เยาวชนคนรุ่นใหม่ให้มีคุณลักษณะเช่นนี้ได้เพียงใด เนื่องจากข่าวที่ปรากฏตามสื่อมวลชนจำนวนไม่น้อยสะท้อนให้เห็นถึงความเสื่อมถอยด้านคุณธรรมจริยธรรมของเยาวชนอย่างน่าตกใจ เช่น ข่าวที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด การใช้ความรุนแรงทะเลาะวิวาทถึงขั้นเสียชีวิต การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร การใช้ชีวิตอย่างฟุ่มเฟือยไร้แก่นสารจนอาจนำไปสู่การประกอบคดีอาชญากรรม เป็นต้น

ความสำคัญของการสร้างคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายและหลักการตามมาตรา 6 เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบรูณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้คู่**คุณธรรม** มี**จริยธรรม**ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 (4) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และ**คุณลักษณะที่พึงประสงค์**ไว้ในทุกวิชา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง คนดี และสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

คุณธรรม จริยธรรม

การนิยามศัพท์ของคำว่า “คุณธรรม” และ “จริยธรรม” ซึ่งทั้งสองคำมีความหมายที่สัมพันธ์กันโดยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของคุณธรรม (Virtue) ว่า หมายถึง สภาพคุณงามความดีส่วนจริยธรรม (moral or morality or ethics) มีความหมายเช่นเดียวกับศีลธรรมซึ่งหมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ความประพฤติหรือหน้าที่ที่ชอบ ที่ควรปฏิบัติในการครองชีวิต ดังนั้นคุณธรรมจริยธรรมจึงหมายถึง สภาพคุณงามความดีที่ประพฤติปฏิบัติหรือหน้าที่ที่ควรปฏิบัติในการครองชีวิต โดยองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรม Brown (1978) ระบุว่าคุณธรรมจริยธรรมประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ ความรู้ (Knowledge) ความรู้สึก (Feeling) และความประพฤติ (Conduct) สอดคล้องกับที่ Hoffman, and Saltatein (1979) กล่าวว่า กระบวนการซึมซับทางจริยธรรม (Moral Internalizaion) มี 3 กระบวนการที่เป็นอิสระจากกัน คือ ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought) ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Feeling) และพฤติกรรมทางจริยธรรม (Moral Behavior) และดังที่ กรมวิชาการ (2542) ได้สรุปองค์ประกอบของจริยธรรมว่าประกอบด้วย ส่วนของเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งแสดงให้เห็นเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำของบุคคล ส่วนของค่านิยมเชิงจริยธรรม หมายถึง ความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมตามการรับรู้ของบุคคล และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การแสดงออก การประพฤติปฏิบัติของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ กัน

ดังนั้นสรุปได้ว่าองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมประกอบด้วย ด้านความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ด้านทัศนคติต่อคุณธรรม จริยธรรม และด้านพฤติกรรมเชิงคุณธรรม จริยธรรม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

การให้ความหมายคำว่า “คุณลักษณะ” ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายแยกตามคำที่มาสมาสกันว่าคำว่า “คุณ” หมายถึง ความที่มีอยู่ประจำในสิ่งนั้น หรือความเกื้อกูล และคำว่า “ลักษณ์” หรือ “ลักษณะ” หมายถึง สภาพหรือเครื่องแสดงให้เห็นว่าสิ่งหนึ่งต่างกับสิ่งหนึ่งหรือคุณภาพ ดังนั้น เมื่อรวมความหมายของคำสองคำ คุณลักษณะจึงหมายถึง สภาพหรือสิ่งที่มีอยู่ประจำในบุคคลที่แสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งดังที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2545) ระบุว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง สิ่งใดๆ

ที่กำหนดขึ้นและต้องการ โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ได้แก่ 1) ความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ได้แก่ มีความกระตือรือร้น กล้าแสดงวามคิดเห็น ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง นิสัยรักการอ่าน และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ 2) ความรับผิดชอบ ได้แก่ ประหยัดอดออม ตรงต่อเวลา มีวินัยในตนเอง มีระเบียบและรู้จักบทบาทหน้าของตน 3) การเห็นคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น ได้แก่ รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น เคารพกฎ กติกาของสังคม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความเสียสละ มีความสุภาพ อ่อนโยน มีสัมมาคารวะ และมีความสามัคคี 4) การอดทน อดกลั้น ได้แก่ ให้อภัยผู้อื่น กล้ายอมรับความผิดในสิ่งที่ผิดพลาด และมีความขยันหมั่นเพียร 5) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้แก่ สร้างผลงานด้วยตนเอง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ คิดสิ่งแปลกใหม่ที่เป็นโยชน์ และถ่ายโยงความรู้เดิมไปสู่ความรู้ใหม่ 6) คิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ วิเคราะห์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล มีความรอบคอบในการคิด แยกแยะสิ่งผิด สิ่งถูกได้เหมาะสม และเลือกปฏิบัติตามค่านิยมที่ดีงาม และดังที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2548ก) ได้ให้นิยาม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ว่าหมายถึง คุณสมบัติหรือพฤติกรรมที่ผู้เรียนอาชีวศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพึงมี และปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัย

ความรับผิดชอบ

ความรับผิดชอบเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการฝึกฝนอบรมตั้งแต่เยาว์วัย และจะพัฒนาต่อไปจนถึงวัยรุ่น และวัยผู้ใหญ่ การเข้าใจธรรมชาติของเด็ก แนะนำและส่งเสริมในสิ่งที่ถูกที่ควร การให้รู้จักแก้ปัญหา และค่อยๆ ปลูกฝังความรับผิดชอบ เพราะการสั่งสอนฝึกฝนจากบุคคลแวดล้อมเป็นกฎธรรมชาติของการอยู่ร่วมกันของสังคม โดยความหมายของความรับผิดชอบนั้นมีหลายความหมาย อีกทั้ง กรมวิชาการ (2534) ได้ระบุว่า ผู้ที่มีความรับผิดชอบมีลักษณะเอาใจใส่ในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อผลของงานนั้นๆ ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว เคารพต่อระเบียบ กฎเกณฑ์ และวินัยในตนเอง มีอารมณ์หนักแน่นเมื่อเผชิญอุปสรรค รู้จักหน้าที่ และกระทำตามหน้าที่เป็นอย่างดี มีความเพียรพยายาม ละเอียดรอบคอบ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ปรับปรุงงานในหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น ตรงต่อเวลา และยอมรับผลของการกระทำของตน โดยลักษณะที่กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความหมายไว้เป็นขอบข่ายที่กว้าง และค่อนข้างเป็นรูปธรรม ในขณะที่สุทธิพงศ์ บุญผดุง (2541) กล่าวว่าความรับผิดชอบหมายถึง ความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พยายามทำหน้าที่ต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ และละเอียดรอบคอบ รวมทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น และดังที่กนกวรรณ วิวัฒน์ธนศิษฎ์ (2545)

ที่ให้ความหมายของความรับผิดชอบว่าหมายถึง การแสดงออกของบุคคลในลักษณะนี้ได้แก่ ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานเต็มความสามารถและเต็มใจ ติดตามผลงานที่ได้ทำแล้ว ปรับปรุงแก้ไขให้ผลงานดีขึ้น ยอมรับผลการกระทำของตนเองทั้งในด้านดี และด้านไม่ดี

ดังนั้นความรับผิดชอบ จึงเป็นการควบคุมตนเองได้ มีความมุ่งมั่นและเพียรพยายามในการเรียน และปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ทันตามกำหนดเวลา มีการวางแผนการปฏิบัติงาน การใช้เวลาอย่างมีระบบและเหมาะสม ตลอดทั้งปฏิบัติอย่างครบถ้วน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม

ประเภทของความรับผิดชอบ ไชยรัตน์ ปราณี (2531) ได้ทำการแบ่งความรับผิดชอบเป็น 2 ประเภท คือ ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึง การรับรู้ฐานะบทบาทของตนเองที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม จะต้องดำรงตนให้อยู่ในฐานะที่สามารถช่วยตนเองได้ รู้จักว่าอะไรผิดอะไรถูก ยอมรับผลของการกระทำของตนเอง ทั้งที่เป็นผลดี และผลเสีย เพราะฉะนั้นบุคคลที่มีความรับผิดชอบในตนเอง ย่อมคิดไตร่ตรองดูให้รอบคอบก่อนว่าสิ่งที่ตนกระทำลงไปนั้นมีผลเสียหรือไม่ และจะเลือกปฏิบัติแต่สิ่งที่ทำให้เกิดผลดีเท่านั้น ความรับผิดชอบต่อสังคม หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลที่ต้องเกี่ยวข้อง และมีส่วนร่วมต่อสวัสดิภาพของสังคมที่ตนดำรงอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องที่ผูกพันเกี่ยวข้องกับหลายสิ่งหลายอย่าง ตั้งแต่สังคมขนาดเล็กๆ จนถึงสังคมขนาดใหญ่ โดยบุคคลทุกคนต้องดำรงอยู่ในสังคม เริ่มตั้งแต่สังคมเล็กที่สุด คือ ครอบครัวจนถึงสังคมขนาดใหญ่ คือ ประเทศชาติ การกระทำของบุคคลหนึ่งย่อมมีผล กระทบต่อสังคมไม่มากก็น้อย บุคคลจึงต้องมีภาระหน้าที่ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของสังคมที่ตนดำรงอยู่ บุคคลมีหน้าที่ และความรับผิดชอบที่จะปฏิบัติต่อสังคมดังนี้

1. ความรับผิดชอบต่อหน้าที่พลเมือง ได้แก่ ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม รักษาทรัพย์สมบัติของสังคม ช่วยเหลือผู้อื่น มีความร่วมมือกับผู้อื่น

2. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง ช่วยเหลืองานบ้าน รักษาชื่อเสียงของครอบครัว

3. ความรับผิดชอบต่อโรงเรียน ครู อาจารย์ ได้แก่ ตั้งใจเล่าเรียน เชื่อฟังครูอาจารย์ ปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน รักษาทรัพย์สมบัติของโรงเรียน ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ได้แก่ ช่วยตักเตือน

แนะนำเมื่อทำผิด ช่วยเหลือเพื่อนอย่างเหมาะสม ให้อภัยเมื่อเพื่อนทำผิด ไม่ทะเลาะกัน ไม่เอาเปรียบกัน เคารพสิทธิซึ่งกันและกัน

ปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบ จงจิตร ศิริทรัพย์อนันท์ (2538) ระบุว่าวินัยในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และทัศนคติต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรับผิดชอบในการเรียน โดยทั้ง 3 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ความรับผิดชอบในการเรียนได้ร้อยละ 69.37 อีกทั้ง วัลลภา ถนอมศิริ (2539) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบดังนี้ 1) พฤติกรรมต่างๆ ได้แก่ การให้ความเอาใจใส่ การเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมให้มีวินัยโดยใช้เหตุผล การจัดการเรียน การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ 2) ผลการที่ได้จากการศึกษาอบรม เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบของนักเรียน ลักษณะดังกล่าวประกอบด้วย ลักษณะนิสัย การได้รับทุนการศึกษา จิตพิสัยต่อสถานศึกษา จิตพิสัยต่ออาชีพ และความมีน้ำใจของครู 3) ปัจจัยทางสังคม - เศรษฐกิจ ซึ่งประกอบ เพศ อายุ สภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว สมรรถภาพในการปฏิบัติหน้าที่การงาน 4) ปัจจัยทางสังคม - จิตวิทยา เป็นส่วนที่สำคัญมากทางด้านนี้ คือ การลำดับการเกิด ความเชื่อมั่นในตนเอง ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ การปรับตัว ความคิดสร้างสรรค์ ความวิตกกังวล เป็นต้น

วินัย

วินัยมีความสำคัญมากเพราะเป็นเครื่องสร้างความเป็นระเบียบของมนุษย์ และทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างมีความสงบสุข ถ้าขาดวินัยเสียแล้วมนุษย์ก็จะไม่มีเครื่องควบคุม ต่างคนก็ประพฤติสิ่งต่างๆ ตามใจชอบ ได้รับความเดือดร้อนดัง พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในพิธีพระราชทานกระบี่ปริญญาบัตร และประกาศนียบัตรแก่นักเรียนนายร้อยผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ณ หอประชุมกิตติขจร วันที่ 24 เมษายน พ.ศ. 2517 (อ้างในกรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ, 2529) ความว่า “ระเบียบวินัยในการทำงานนี้จำเป็นต้องมี คือ วินัยนั่นเอง ถ้าไม่มีวินัย ทำอะไรก็จะเปะปะไปหมด แม้ในห้องเรียนจะไม่ได้สอนว่าวิชานี้ๆ ต้องมีวินัย แม้จะไปสังสรรค์กัน ไปเล่นกีฬากัน ไปพัฒนาชนบทก็ตามต้องมีวินัยทั้งนั้น ถ้าไม่มีวินัยงานนั้นมีหวังล้มเหลวหรือยิ่งไปกว่านั้นงานนั้นอาจจะมีหวังทำลายส่วนรวมก็ได้ ถ้าไม่มีวินัย ขาดความรู้หน่อยอาจจะยังดีกว่าขาดวินัย แต่ถ้ามีทั้งความรู้ทั้งวินัยก็ยิ่งดี”

นอกจากนั้นความหมายของวินัยได้มีผู้ให้นิยามไว้ดังที่ กนกวรรณ วิวัฒน์ธนศิษฏ์ (2545) กล่าวถึงความหมายของวินัยเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่สามารถควบคุมตนเองให้ปฏิบัติตนอย่าง

ถูกต้องตามทำนองครองธรรม ปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนซึ่งได้แก่ แต่งกายถูกระเบียบ เรียบร้อย เข้าคิวทำกิจกรรมต่างๆ และปฏิบัติตามกฎการเข้าแถว เดินแถว การเข้าห้องประชุม และจาก Merriam -Webster's New International Dictionary of the English Language (1993) ได้ให้ความหมายของ วินัย หมายถึง พฤติกรรมที่สอดคล้องกับกฎระเบียบ พฤติกรรม และคำสั่งที่มีการฝึก ควบคุม เป็นส่วนหนึ่งของระบบของระเบียบ และข้อบังคับ สอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546) ระบุว่าวินัย หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผน และข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ และดังที่ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541) ได้ให้ความหมายว่า ความมีวินัยเป็นลักษณะทางจิตใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเองปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ กติกา เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ดังนั้นสรุปได้ว่าวินัย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ หรือข้อตกลงเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (2548ก) เสนอว่าความมีวินัยจำแนกได้ 2 ประเภท คือ วินัยภายใน และวินัยภายนอกดังนี้ วินัยภายนอก คือ ผู้ที่มีวินัยภายนอกจะมีการแสดงออก ซึ่งมองจากภายนอกว่าเป็นการกระทำที่บังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวมและสังคม เช่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่งหรือข้อตกลง พฤติกรรมที่ปรากฏเป็นผลจากการอบรมสั่งสอน บังคับหรือเสริมแรง แต่ผู้ที่มีวินัยภายนอกยังต้องได้รับการดูแลควบคุมอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดได้ และวินัยในตนเอง คือ ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีการแสดงออกคล้ายกับผู้ที่มีวินัยภายนอก แต่ไม่ต้องถูกควบคุมจากภายนอก เพราะได้รับการแนะนำหรือการอบรมสั่งสอนประกอบด้วยเหตุผลอย่างดี และมีบรรยากาศของความรัก ความหวังดี ย่อมสามารถควบคุมตนเองได้ทั้งในด้านอารมณ์ และพฤติกรรมของตน เพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังและไม่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้

ปัจจัยที่มีผลต่อวินัย ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2539) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทยพบว่า จิตลักษณ์ที่จะนำไปสู่ความมีวินัย ได้แก่ ความมีน้ำใจ เมตตา ความอดกลั้น ควบคุมตน และความเชื่อมั่นในตนเอง สำหรับพฤติกรรมที่ส่งผลต่อความมีวินัย ได้แก่ พฤติกรรมการเคารพในสิทธิของผู้อื่น การทำตามข้อตกลง และการใช้เหตุผล โดยมีข้อสังเกตดังนี้ 1) วินัยในตนเอง ซึ่งควบคุมการกระทำด้วยตนเองด้วยความเห็นชอบของตน มีพฤติกรรมภายนอกที่คล้ายคลึงกับวินัยภายนอก ซึ่งเป็นการควบคุมจากภายนอก จึงยากที่จะวัดเพียงองค์ประกอบเดียวของวินัยเท่านั้น วินัยในตนเองต้องอาศัยการวัดองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

เช่น ความเชื่อมั่นในตนเอง การควบคุมตนเอง ความมีน้ำใจ 2) ความเชื่อมั่นในตนเอง ช่วยส่งเสริมวินัยในตนเองมีความมั่นคง และพบว่าผู้ที่มีวินัยในตนเองมักจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง กระบวนการสร้างวินัย และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองจึงมีพื้นฐานที่สำคัญร่วมกัน 3) ความมีเหตุผลหรือปัญญา มีความสำคัญต่อการปลูกฝังวินัยอย่างมาก ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจและยอมรับกฎเกณฑ์หรือข้อตกลงด้วยความมีเหตุผล นอกจากนี้ความเป็นกัลยาณมิตรย่อมทำให้เกิดความเห็นชอบ เต็มใจที่จะปฏิบัติและยอมรับด้วยเหตุผล 4) ความมีน้ำใจหรือเมตตา มีพื้นฐานมาจากการรู้จักช่วยเหลือตนเอง และผู้อื่นอย่างสม่ำเสมอจนเป็นนิสัยที่เป็นการสั่งสมซึมซับคุณธรรม จึงครอบคลุมความเมตตา ซึ่งเป็นความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข 5) การควบคุมตนเอง มีพื้นฐานมาจากการควบคุมตนเองจากภายนอก เช่น มีการแนะนำสั่งสอนแล้วดูแลควบคุมให้ปฏิบัติตามอย่างสม่ำเสมอโดยมีการเสริมแรง หรือลงโทษ อย่างเหมาะสม และจึงค่อยๆ ผ่อนการควบคุมลง ในที่สุดก็สามารถควบคุมตนเองให้ทำตามสิ่งที่เป็นกฎระเบียบด้วยตนเองได้สำเร็จ ผู้ที่ควบคุมตนเองได้ถือว่าเป็นผู้ชนะใจตนเอง เมื่อมีสถานการณ์ต่างๆ ที่เปิดโอกาสให้ละเมิดกฎระเบียบก็ไม่ละเลยกฎระเบียบเหล่านั้น 6) การเคารพในสิทธิของผู้อื่น นับว่ามีความสำคัญต่อการมีวินัย เพราะสามารถยอมรับความประพฤติที่นำมาซึ่งความสงบสุขในสังคม สามารถทำตามกฎระเบียบต่างๆ เป็นไปเพื่อปกป้องคุ้มครองสิทธิ และความสุขของคนในสังคม เห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ที่นำเสนอข้างต้น ล้วนมีความเกี่ยวข้องกัน และมีผลต่อการปลูกฝัง หรือเสริมสร้างวินัยแก่บุคคล จึงควรให้ความสำคัญและศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนารูปแบบของการส่งเสริมวินัยของคนในชาติให้มีคุณภาพต่อไป

ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบ และวินัย

การเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดังที่ Skinner (1953) ระบุว่า การเรียนรู้ก็คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Learning is Behavior Change) การจะพิจารณาว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ก็ดูจากแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงการตอบสนอง ถ้าการตอบสนองมีทีท่า หรือมีโอกาสที่จะเกิดเพิ่มขึ้น ก็แสดงว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว (Gredler, 1997) และดังสุรเชษฐ์ ชิระมณี (2534) ได้กล่าวว่าการเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะถือว่าเป็นผลจากการเรียนรู้ก็ต่อเมื่อมีลักษณะได้แก่ การเรียนรู้จะต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ โดยพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นเป็นผลมาจากการฝึกฝนปฏิบัติ เป็นต้น โดยการพัฒนาความรับผิดชอบและวินัยจึงมีส่วนสำคัญที่ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ตามทฤษฎี หลักการ แนวคิดต่างๆ ที่ใช้ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ได้มีการนำไปใช้ทดสอบ พิสูจน์ด้วยกระบวนการวิจัยแล้ว โดยในปัจจุบันมีทฤษฎี และแนวทางดังต่อไปนี้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ นักคิดกลุ่มนี้มองธรรมชาติของมนุษย์ในลักษณะที่เป็นกลาง คือ ไม่ดี ไม่เลว โดยการกระทำต่างๆ ของมนุษย์เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้า (Stimulus - Response) การเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง กลุ่มพฤติกรรมนิยมให้ความสนใจกับ “พฤติกรรม” มาก เพราะพฤติกรรมเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัด สามารถวัดได้และทดสอบได้โดย Skinner (1953) ได้อธิบายว่า การวางเงื่อนไขจะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับว่า “ผลกรรม” หรือ “สิ่งที่ได้รับหลังจากกระทำ” ถ้าทำแล้วได้รับผลกรรมที่พึงพอใจ และทำให้อัตราการตอบสนองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรียกว่า การเสริมแรง (Reinforcement) และสิ่งเร้าหรือผลกรรมดังกล่าวเรียกว่า ตัวเสริมแรง (Reinforcer) โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. กำหนดตัวบ่งชี้เชิงพฤติกรรม หรือเป้าหมายให้ชัดเจนมีลักษณะเป็นพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้

2. ใช้แรงเสริมที่เหมาะสมและถูกหลักการ ได้แก่ ใช้ตัวเสริมแรงทางสังคม เช่น การชมเชย ยกย่อง สนใจ ให้เกียรติ หรือการให้รางวัลเป็นสิ่งของแลกกับผู้ปรับพฤติกรรมที่ต้องการ หรือให้ทำกิจกรรมที่ชอบ เช่น การอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นเกม เป็นต้น โดยตัวเสริมแรงแบ่งออกเป็นตัวเสริมแรงบวก (Positive Reinforcer) เป็นสิ่งเร้าซึ่งผู้เรียนได้รับแล้วทำให้อัตราการตอบสนองเพิ่มมากขึ้น ได้แก่ อาหาร คำชมเชย ตัวเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcer) เป็นสิ่งเร้าซึ่งเมื่อถูกถอดถอนออกไปแล้วจะมีผลให้อัตราการตอบสนองเพิ่มขึ้น ตัวอย่างเช่น ขณะกำลังสอนมีเสียงรบกวน เมื่อลดเสียงรบกวนลง ทำให้การเรียนการสอนดีขึ้น เสียงนั้นเป็นตัวเสริมแรงลบ โดยการกำหนดการเสริมแรงแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 การเสริมแรงทุกครั้ง คือ การเสริมแรงทุกครั้งที่แสดงพฤติกรรม

2.2 การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่แน่นอน คือ ให้การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่กำหนด

2.3 การเสริมแรงตามช่วงเวลาที่ไม่แน่นอน คือ ให้การเสริมแรงตามระยะเวลาที่ไม่แน่นอน

2.4 การเสริมแรงตามจำนวนครั้งที่ตอบสนองที่แน่นอน คือ ให้การเสริมแรงโดยดูจากจำนวนครั้งของการตอบสนองที่ถูกต้องด้วยอัตราที่แน่นอน

2.5 การเสริมแรงตามจำนวนครั้งของการตอบสนองที่ไม่แน่นอน คือ ให้การเสริมแรงตามจำนวนครั้งของการตอบสนองแบบไม่แน่นอน

3. ติดตามสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ปรับพฤติกรรม เมื่อมีพฤติกรรมเกิดขึ้นควรให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว เพื่อให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่อย่างถาวร

การดำเนินงานวิจัยเชิงทดลองจึงเป็นรูปแบบงานวิจัยหนึ่งที่เป็นกระบวนการเพื่อตอบคำถาม และแก้ปัญหาของในเรื่องกระบวนการพัฒนาผู้เรียนในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ดังงานวิจัยของ Champagne (2005) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการบูรณาการหลักสูตรวิชาสามัญที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม การเข้าสังคม ความตั้งใจในการพัฒนาพุทธิพิสัยของวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งงานวิจัยได้บรรยายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่สะท้อนความแตกต่างมากมาย โดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนและเจ้าหน้าที่ โดยระบุว่าการบูรณาการองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีคุณค่า และเชื่อได้ว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับสถาบันการทำงาน และการมีปฏิสัมพันธ์จะนำไปสู่การประสบความสำเร็จได้ โดยความคิดเห็นของนักเรียน และเจ้าหน้าที่ได้ระบุถึงการพัฒนาที่เพิ่มขึ้น อาทิ การเห็นคุณค่าในตนเองและการประสบความสำเร็จทางวิชาการ และจากการศึกษางานวิจัยเชิงทดลองของ Hinson (2005) ที่ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ (Behavior Modification) โดยใช้อาหารเป็นเครื่องมือในการวางเงื่อนไขแบบการกระทำ เพื่อไปสู่ผลลัพธ์การกระตุ้นการเข้าชั้นเรียนของนักศึกษาในวิทยาลัย เป้าหมายเพื่อกำหนดรูปแบบการให้อาหารเพื่อการเข้าชั้นเรียนให้ตรงเวลา ซึ่งนักวิจัยระบุว่าในด้านผลกระทบทางตรงของการให้อาหารพบว่า การบริการอาหารให้นักศึกษาเป็นการเสริมแรงทางบวกที่นำไปสู่การเข้าชั้นเรียนที่ปรากฏผลทันที เป็นไปตามสมมติฐานของนักวิจัยที่ว่าสามารถใช้เทคนิคการวางเงื่อนไขแบบกระทำในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของนักศึกษาได้ และการปรับพฤติกรรมเป็นไปตามการวางเงื่อนไขของการวิจัยตามทฤษฎี อีกทั้งสอดรับกับงานวิจัยของพิมพ์ปวีณ์ ศุภวิบูลย์ (2548) ที่ได้ทำการวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนช้าของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาสัตวศาสตร์ ในรายวิชาทักษะพัฒนาเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ 2 ด้วยโครงการบัตรเติมเงิน - เติมเวลา ซึ่งเป้าหมายของการวิจัยเพื่อปรับพฤติกรรมนักศึกษา 3 คนที่เข้าเรียนไม่ทัน พบว่านักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเข้าเรียนก่อน

และทันเวลาเมื่อเข้าร่วมโครงการด้วยการวางเงื่อนไข และการเสริมแรงด้วยสิ่งที่ผู้เรียนสนใจทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมาลีรัตน์ เทียมฉัตร (2548) ได้ทำงานวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมไม่เข้าห้องเรียน วิชางานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 กลุ่ม 1 แผนกวิชาช่างไฟฟ้ากำลัง โดยการเรียนการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจ และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ภายหลังการปรับพฤติกรรม ซึ่งได้แก่ ความรับผิดชอบตรงต่อเวลาให้ความร่วมมือกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูผู้สอนและการทำงานที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มพบว่า นักศึกษามีความรับผิดชอบในการเรียนและการทำงานที่ได้รับมอบหมายได้สำเร็จดีขึ้น รวมถึงสุมน อมรวิวัฒน์ (2549) เสนอว่าการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรมจะมีประสิทธิภาพต่อเมื่อมีลักษณะครบ 4 ประการคือ 1) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนแลกปฏิสัมพันธ์กัน (Interaction) 2) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) 3) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสนใจและตั้งใจจริง (Concentration) และ 4) เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนนำผลไปใช้ได้และประจักษ์ผล (Application)

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม Piaget (1976) อธิบายว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้น และขึ้นอยู่กับวัยโดยจะค่อยๆ พัฒนาไปตามวันและเวลา ต่อมานักจิตวิทยาปัญญานิยม Kolhberg (1969) ได้พัฒนาแนวคิดต่อเนื่องมาจาก (Piaget, 1976) โดยแบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับแบ่งออกเป็น 2 ขั้นรวมเป็น 6 ขั้น รายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 อายุ 2 - 7 ปี เป็นขั้นที่กระทำอะไรลงไปก็นึกถึงตนเองเป็นหลัก กลัวการถูกทำโทษ

ขั้นที่ 2 อายุ 7 - 10 ปี เป็นขั้นที่กระทำอะไรลงไปก็เริ่มจะคิดถึงผู้อื่นขึ้นมาบ้าง แต่เพื่อหวังจะได้รับประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นที่ 3 อายุ 10 - 13 ปี เป็นขั้นที่เริ่มเอาความรู้สึกของผู้อื่นเข้ามาพิจารณาก่อนตัดสินใจกระทำอะไรลงไป

ขั้นที่ 4 อายุ 13 - 16 ปี เป็นขั้นที่หันเข้าหากฎเกณฑ์ แบบแผนของสังคม

ขั้นที่ 5 อายุ 16 - 25 ปี เป็นขั้นที่เริ่มเห็นความสำคัญของกฎหมายต่างๆ หรือสัญญาประชาคม

ขั้นที่ 6 อายุ 25 ปีขึ้นไป เป็นขั้นที่เกี่ยวข้องกับหลักการต่างๆ สิ่งที่ถือว่าถูกต้องเป็นเรื่องสำนึกของแต่ละบุคคล ซึ่งอยู่บนฐานคิดที่ถูกต้อง เหมาะสมกับทุกคนที่เรียกว่า หลักจริยธรรม

โดยบุคคลจะมีการพัฒนา หรือไม่มีการพัฒนา หรือมีการพัฒนาช้า - เร็วต่างกันสามารถวัดระดับจริยธรรมของบุคคลได้โดยดูจากเหตุผลเชิงจริยธรรม และสามารถที่จะส่งเสริมให้บุคคลมีการพัฒนาระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลเรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรมและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น การได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับผู้อื่นจะทำให้บุคคลที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำกว่าเรียนรู้จากการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมขั้นสูงขึ้น โดยวิธีการดังนี้

1. วิเคราะห์ผู้เรียนก่อนว่ามีเหตุผลเชิงจริยธรรมในขั้นใด แล้วพยายามจัดประสบการณ์ทางสังคมให้เหมาะสมกับพัฒนาการในขั้นนั้น

2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และสภาพแวดล้อมจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทบาทตนเองและของผู้อื่น และพิจารณาความคิดเห็นของบุคคลมากขึ้น ซึ่งจะนำมาซึ่งการตัดสินใจและได้พัฒนาจริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้น

3. จัดให้ฝึกเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์อภิปราย โต้แย้ง รวมทั้งพิจารณากฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมด้วย

4. จัดบรรยากาศในห้องเรียนเอื้อต่อการที่ผู้เรียนจะสามารถแสดงความคิดเห็นอภิปราย โต้แย้ง

ในอีกด้านหนึ่งของทฤษฎีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในส่วนของเหตุผลเชิงพฤติกรรม (Moral Reasoning) โดย Glancy (2005) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา และศึกษาความสัมพันธ์ของกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยกับการทำนายการเปลี่ยนแปลงเหตุผลเชิงจริยธรรม งานวิจัยนี้ได้ทำการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 - 4 จาก Seattle Pacific University โดยศึกษาเหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ขั้นของ (Kohlberg, 1969) ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ระดับต่ำระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับการมีปฏิสัมพันธ์นอกชั้นเรียนของนักเรียนกับครูผู้สอน โดยตัวบ่งชี้สำคัญของพัฒนาการด้านเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษากับครูผู้สอน และเหตุผลเชิงจริยธรรม อีกทั้งงานวิจัยของ Lies (2005) ได้ทำการศึกษาตรวจสอบอิทธิพลของโปรแกรมบริการการเรียนรู้ในด้านการ

พัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษา โดยเป็นงานวิจัยเชิงทดลองในกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมบริการการเรียนรู้ในด้านการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมใน Midwestern Religiously - Affiliated University โดยมีการศึกษาตัวแปร 3 ตัวแปร ได้แก่ คุณลักษณ์เชิงคุณธรรม ความเลื่อมใสศรัทธาในศาสนา และเกณฑ์การตัดสินคุณธรรม งานวิจัยได้มีการทดสอบก่อน - หลังทดลอง ระยะเวลาของโปรแกรม 8 สัปดาห์ดำเนินการในช่วงภาคเรียนฤดูร้อน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมพัฒนาขึ้นโดย Bandura (1977) ที่กล่าวว่ากระบวนการเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงเพียงพฤติกรรมภายนอกเท่านั้น กระบวนการนี้เริ่มต้นจากภายในโดยยังไม่จำเป็นต้องมีการแสดงออก และมีความเชื่อว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นโดยการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดเห็น และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และตัวแบบนี้จะทำหน้าที่ 3 ลักษณะคือ ทำหน้าที่ส่งเสริม หรือยับยั้งการเกิดพฤติกรรม หรือช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่ โดยการเรียนรู้จากตัวแบบนี้จะประกอบไปด้วย 4 กระบวนการ คือ กระบวนการตั้งใจ กระบวนการเก็บจำ กระบวนการกระทำ และกระบวนการจูงใจ โดยวิธีการมีดังต่อไปนี้

1. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจ และตั้งใจ สังเกตจากตัวแบบ

2. เสนอตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถดึงดูดจิตใจ

3. ช่วยให้ผู้เรียนเก็บจำตัวแบบนี้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดทำรหัส หรือโครงสร้างให้จำง่าย การซักซ้อมด้วยการกระทำ

4. จูงใจให้ปฏิบัติโดยการช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำ สังเกตการณ์กระทำด้วยตนเอง และได้ข้อมูลป้อนกลับ

ชัยพร วิชชาวุธ และ ธีระพร อุวรรณโณ (2525) กล่าวว่าการปลูกฝังจริยธรรมตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคมแก่นักเรียนอาจทำได้ในรูปแบบนี้

1. จัดเงื่อนไขการเสริมแรง และเงื่อนไขการลงโทษแก่นักเรียน เช่นเดียวกับ การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification)

2. จัดการอภิปรายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้จากความเห็นของบุคคลต่างๆ เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับผลกรรมและความน่าปรารถนา หรือไม่น่าปรารถนาของผลกรรมต่างๆ

3. จัดให้นักเรียนเห็นตัวอย่างการปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกัน

4. สร้างเงื่อนไขให้มีการนิยมยกย่องผู้กระทำพฤติกรรมที่ดี และในขณะเดียวกันก็ประณามผู้กระทำพฤติกรรมไม่ดี เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง และจากตัวอย่างที่ได้รับแรงเสริม และการถูกลงโทษของบุคคลต่างๆ

นอกจากนี้ รังสิมันต์ สุนทรไชยา (2536) ได้ทำการศึกษาผลของตัวแบบที่มีต่อพฤติกรรมการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นพบว่า การเสนอตัวแบบที่มีพฤติกรรมการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนผ่านทางวีดิทัศน์ สามารถเพิ่มพฤติกรรมการมีระเบียบวินัยของนักเรียนได้ สอดคล้องกับ สุวรรณี ยหะกร (2539) ที่ได้ทำการศึกษาการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง พบว่า ตัวแบบสามารถช่วยให้เด็กเรียนรู้ได้ดี

แนวทางที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

แนวทางการทำความกระจ่างในค่านิยม Raths, Harmin, and Simon (1966) ได้พัฒนาแนวคิดนี้โดยอธิบายว่าค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือ เป็นหลักหรือแนวทางในการดำรงชีวิตของตน บุคคลที่ไม่มีค่านิยมในการดำรงชีวิต มักจะเป็นผู้ที่มีลักษณะโลเล ไม่แน่ใจ ตัดสินใจช้า หรือตัดสินใจไม่ได้ บางคนอาจมีลักษณะเฉื่อยชา เคว้งคว้าง ล่องลอย ทั้งนี้เพราะบุคคลนั้นขาดหลักการและอุดมการณ์ในการตัดสินใจ และการดำรงชีวิต ซึ่งจะต่างกับบุคคลที่มีค่านิยมที่ชัดเจนในการดำรงชีวิต บุคคลนั้นมักจะสามารถคิด และตัดสินใจได้อย่างรวดเร็วและเด็ดขาด มีความมั่นใจในตนเอง และมีเอกลักษณ์ของตนโดดเด่น กล่าวได้ว่าไม่ได้มีจุดมุ่งหมายที่จะตอบว่า ค่านิยมอะไรเป็นค่านิยมที่ควรปลูกฝังในบุคคลตรงกันข้ามโดยเป็นสิทธิของบุคคล แต่ละคนมีสิทธิ์ที่จะคิดและเลือกยึดถือค่านิยมที่ตนพึงพอใจ หน้าที่ของผู้สอนก็คือ การกระตุ้นให้ผู้เรียนแสวงหาค่านิยมมาเป็นหลัก

หรืออุดมการณ์ในการดำรงชีวิตของตน และการช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระจ่างในค่านิยมที่ตนเลือก ยึดถือ ซึ่งถ้าบุคคลมีความกระจ่างแล้วก็อาจจะปรับเปลี่ยนหรือยึดถือค่านิยมนั้นมั่นคงขึ้น ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมแท้สามารถนำมาใช้ในกระบวนการในการช่วยให้บุคคลเกิดความกระจ่างในค่านิยม ซึ่งบุคคลอาจนำไปใช้ในการทำความเข้าใจในค่านิยมของตนเองให้กระจ่าง หรือช่วยให้บุคคลอื่นเกิดความกระจ่างในค่านิยมของเขา

การทำค่านิยมให้กระจ่างในขั้นแรกควรจะต้องทำความเข้าใจในความหมายของคำว่า “ค่านิยม” ว่าหมายถึง ความรู้สึก หรือความเชื่อของบุคคลที่เชื่อว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ น่ากระทำ และยึดเป็นหลักประจำใจ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใด อย่างหนึ่ง ส่วน “การทำค่านิยมให้กระจ่าง” เป็นกระบวนการที่ให้บุคคลได้ตรวจสอบสิ่งที่เขาเห็นคุณค่าจนเกิดความกระจ่างในสิ่งที่เขาเห็นคุณค่านั้น โดยถือว่าการที่คนเห็นคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นเลือกสรรแล้วด้วยตัวของเขาเอง เห็นคุณค่าของสิ่งนั้นแล้วแสดงออกเป็นพฤติกรรม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542 อ้างใน สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2545) การทำค่านิยมให้กระจ่าง เป็นแนวทางทำให้แต่ละคนรู้จักตนเอง และรู้จักผู้อื่น รวมทั้งรู้จักสังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย 2 ประการคือ เป้าหมายต่อตนเอง เป้าหมายต่อผู้อื่นและสังคม นอกจากนั้น Raths, Harmin, and Simon (1966) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่าค่านิยมแท้ควรมีลักษณะ 7 ประการ กล่าวคือ ค่านิยมที่บุคคล 1) เลือกอย่างเสรีไม่มีใครบังคับให้เลือก 2) เลือกจากตัวเลือกหลายตัว 3) เลือกโดยผ่านการพิจารณาถึงผลที่จะตามมาทั้งทางบวกและทางลบ 4) เลือกแล้วมีความภาคภูมิใจในสิ่งที่เลือก 5) เลือกแล้วยอมรับในสิ่งที่เลือกอย่างเปิดเผย 6) เลือกแล้วลงมือปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือกนั้นจริงและ 7) ปฏิบัติตามค่านิยมที่เลือกอย่างต่อเนื่อง โดยวิธีการทำความกระจ่างในค่านิยม เป็นวิธีในการช่วยให้บุคคลได้คิดพิจารณา และสำรวจค่านิยมของตนตามเกณฑ์ของค่านิยมแท้ ตัวอย่างเช่น เมื่อบุคคลหนึ่งไม่แน่ใจว่าค่านิยมที่ตนเองยึดถือเป็นค่านิยมแท้ของตนหรือไม่ เราสามารถช่วยให้บุคคลนั้นเกิดความกระจ่างในความคิดของตนอย่างชัดเจนขึ้น โดยอาจใช้คำถามต่างๆ นำให้ได้คิดตามลักษณะของค่านิยมแท้ ในกรณีหนึ่งเมื่อบุคคลเกิดความสับสน ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าควรจะทำหรือไม่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ก็อาจใช้คำถามช่วยให้บุคคลนั้นเกิดความกระจ่างในความคิดของตนเองได้ เช่น ถ้าทำสิ่งนั้นจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง คุณรู้สึกอย่างไรหากสิ่งนั้นเกิดขึ้น ถ้าคุณไม่ทำสิ่งนั้น อาจเกิดผลเสียอะไรขึ้นบ้าง หากผลนั้นเกิดขึ้นคุณจะรู้สึกอย่างไร ผลใดที่คุณพอใจมากกว่ากัน

แนวทางการพัฒนาโดยใช้ระบบคู่สัญญา ทิศนา แขมมณี (2546) เป็นผู้พัฒนาแนวคิดเรื่องระบบคู่สัญญานี้ขึ้นจากประสบการณ์การสอนนิสิต นักศึกษา และการฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้ผู้ที่ต้องการแก้ปัญหาหรือพัฒนาตนเองโดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดเรื่อง ปัญหา จุดต้องการพัฒนา

2. แสวงหาคู่สัญญาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ (เป็นผู้ที่ผู้ปฏิบัติเกรงใจ ไม่กล้าทำให้เขาผิดหวัง หรือเป็นผู้ที่มีจิตพิสัยที่ดีต่อผู้ปฏิบัติ ชื่นชมยกย่องผู้ปฏิบัติ มีภาพพจน์ที่ดีต่อผู้ปฏิบัติจนทำให้ผู้ปฏิบัติไม่กล้าที่จะทำให้บุคคลนั้นเสียภาพพจน์ที่ดีของตนไป)

3. ตั้งปณิธาน และขอคำแนะนำจากคู่สัญญา

4. วางแผนการดำเนินการโดยจัดทำโครงการ มีรายละเอียดของกระบวนการแก้ปัญหาครบถ้วน มีกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน

5. นำโครงการไปให้คู่สัญญา และทำสัญญากับคู่สัญญา

6. ลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดไว้ในโครงการ

7. บันทึกผลการปฏิบัติ และส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะๆ ตามสัญญาที่ตกลงไว้กับคู่สัญญา

8. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ประเมินผลการปฏิบัติตลอดโครงการ

9. ถ้ายังไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ปรับแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมขึ้น และลงมือปฏิบัติต่อไป

การดำเนินการทั้งหมดผู้ปฏิบัติเป็นผู้ควบคุมตนเองโดยตลอด ซึ่งผู้ที่ไม่มีความตั้งใจมุ่งมั่นมากพอ หรือผู้ที่มีจิตใจอ่อนแอ ไม่เข้มแข็ง หรือไม่มีวินัยในตนเองเพียงพอที่จะควบคุมตนเองได้ก็จะไม่ได้ผล ซึ่งจากประสบการณ์ของ ทิศนา แขมมณี (2546) พบว่าส่วนใหญ่มักจะกระตือรือร้นในช่วงต้นต่อมาก็ค่อยหย่อนการปฏิบัติลงไป ลักษณะบุคคลเหล่านี้มีถึงร้อยละ 80.00 จะมีเพียง

ร้อยละ 20.00 หรือน้อยกว่าที่สามารถควบคุมตนเองได้ ดังนั้นการแก้จุดอ่อนนี้จำเป็นต้องกำหนดให้ผู้ปฏิบัติแสวงหาคู่สัญญาที่จะมาช่วยรับรู้ให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ โดยที่คู่สัญญานั้นต้องเป็นผู้ที่ผู้ปฏิบัติเกรงใจ ไม่กล้าทำให้เขาผิดหวัง อีกทั้งจากการศึกษางานวิจัยของบรรชร กล้าหาญ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาการบูรณาการเสริมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียน โดยใช้กิจกรรมบัตรคุณธรรมและระบบคู่สัญญาพบว่า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติพฤติกรรมตามหลักคุณธรรมในชีวิตประจำวันในระดับปานกลางแต่หลังเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนส่วนใหญ่มีระดับการปฏิบัติตามหลักคุณธรรมในชีวิตประจำวันในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และดังที่ สุปราณี ศรีคำใส (2531) ที่ได้ทำการศึกษานักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษที่ได้รับการสอนโดยใช้วิธีการสัญญาเรียนกับนักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูพบว่า มีความรับผิดชอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้สัญญาเรียนมีความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามคู่มือครู

แนวทางการพัฒนาโดยใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย ทวี คันสนัยพันธุ์ (2542) ระบุว่าการพัฒนาจิตพิสัยเป็นการพัฒนาคุณภาพทางจิตใจ เพื่อโน้มน้าวให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้เป็นพฤติกรรมที่ถาวร ต่อเนื่องในระยะยาว ไม่ใช่เป็นการพัฒนาชั่วคราว และดังที่ Gagne (1985) กล่าวว่าทัศนคติ หรือจิตพิสัยก็คือ สิ่งที่อยู่ภายในที่ส่งผลต่อการเลือกกระทำของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ บุคคล หรือเหตุการณ์ โดย Bloom, Madaus, and Hastings (1981) ได้จำแนกจุดมุ่งหมายทางการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) และด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) โดยในด้านจิตพิสัยหรือจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และจิตพิสัยจำแนกจุดมุ่งหมายออกเป็น 5 ระดับ ซึ่งสามารถอธิบายขั้นตอนการเกิดจิตพิสัยและการพัฒนาไปสู่ลักษณะนิสัย โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ขั้นการรับรู้ (Perceiving or Receiving) การที่บุคคลจะเกิดการพัฒนาลักษณะนิสัยใดๆ ได้ บุคคลนั้นจะต้องมีโอกาสได้รับรู้ และใส่ใจสิ่งนั้นๆ ก่อน ดังนั้นหากต้องการจะพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดๆ ให้แก่บุคคลจึงต้องพยายามจัดสิ่งเร้า หรือสถานการณ์ที่ช่วยให้บุคคลเกิดการรับรู้ และความสนใจในคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นๆ

2. ขั้นการตอบสนอง (Responding) แม้บุคคลได้รับรู้ และเกิดความสนใจในสิ่งนั้นแล้ว แต่หากไม่มีโอกาสได้ตอบสนองต่อสิ่งนั้น ความสนใจนั้นก็ไม่ได้รับการพัฒนาไปจนถึงระดับการ

พัฒนา เป็นลักษณะนิสัย ดังนั้นในการสอนจึงจำเป็นต้องพยายามให้บุคคลนั้นมีโอกาสตอบสนองสิ่งนั้น และเกิดความพึงพอใจ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นพัฒนาความสนใจที่มีอยู่ให้มากขึ้น

3. ขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) หากบุคคลมีโอกาสตอบสนองแล้วได้รับผลเป็นที่พึงพอใจ บุคคลนั้นก็จะเริ่มเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ดังนั้นหากสามารถจัดประสบการณ์หรือกิจกรรมต่างๆ ให้กับบุคคลนั้นได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการก็จะช่วยให้บุคคลนั้นเห็นคุณค่าของการปฏิบัติ และเต็มใจที่จะปฏิบัติเช่นนั้นต่อไป

4. ขั้นการจัดระบบ (Organizing) การที่บุคคลเห็นคุณค่าของคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดๆ แล้วสามารถพัฒนาขึ้นไปเป็นลักษณะนิสัยได้นั้น บุคคลนั้นต้องมีการนำไปปฏิบัติ หรือนำไปใช้ในระบบชีวิตของตน จึงเป็นระเบียบหรือระบบในการปฏิบัติตามคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดๆ ในวิถีชีวิตของตน จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลนั้นๆ ได้ก้าวไปสู่ขั้นสูงสุดของการพัฒนาด้านจิตพิสัย คือ ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย

5. ขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัย (Characterization) บุคคลที่สามารถปฏิบัติตนตามคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ยึดถือในวิถีการดำเนินชีวิตของตนอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุดก็พัฒนาถึงขั้นการเป็นลักษณะนิสัยของตน ซึ่งนับว่าเป็นขั้นสูงสุดของการพัฒนาด้านจิตพิสัย นอกจากนั้นทิศนา แขมมณี (2542) ได้เสนอว่าการที่จะปลูกฝังและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ใดๆ ให้แก่บุคคลเพื่อให้เป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้นสามารถทำได้ดังนี้ 1) การจัดสิ่งเร้าให้บุคคลนั้นได้รับรู้ และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง 2) จัดกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ช่วยให้บุคคลนั้นได้มีการตอบสนองในเรื่องนั้น และเกิดความพึงพอใจ 3) ช่วยให้บุคคลเห็นคุณค่าในเรื่องนั้น โดยช่วยให้เขาได้เห็นประโยชน์ ได้รับประโยชน์หรือเกิดความพึงพอใจในคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น 4) ช่วยให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสจัดระบบในการนำเรื่องนั้นไปใช้ในระบบชีวิตของตน 5) ช่วยให้บุคคลนั้นได้ลงมือปฏิบัติตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งปฏิบัติได้เป็นลักษณะนิสัย

นอกจากนั้นทิศนา แขมมณี (2546) ได้พัฒนากิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียงซึ่งได้แก่ ค่านิยมการพึ่งตนเอง ค่านิยมการรู้จักประมาณตน ค่านิยมการรู้จัดหา และใช้ความรู้ในการทำงาน และค่านิยมการมีความสามัคคีและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม โดยประกอบด้วย 4 กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย และ 4 กิจกรรมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

และได้นำไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนอนุบาล 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นละ 20 คน จาก 2 โรงเรียน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการปลูกฝังค่านิยมแก่นักเรียนด้วยกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า แม้ใช้เวลาในการสอนเพียงกิจกรรมละประมาณ 120 นาทีโดยเฉลี่ย แต่กิจกรรมก็สามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความตระหนักในความสำคัญและเกิดความเข้าใจค่านิยมที่สอน เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยค่านิยมเศรษฐกิจพอเพียง 4 ค่านิยมของนักเรียนกลุ่มทดลองของทั้ง 2 กลุ่ม หลังสอนสูงกว่าคะแนนก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นจากการสังเกตการณ์สอนและความคิดเห็นของครูผู้สอนยังได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพิ่มเติมอีกดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและการสอนตามความคิดเห็นของครูผู้สอน ได้แก่ กิจกรรมเป็นประโยชน์ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กทำความเข้าใจ และตระหนักในความสำคัญของค่านิยมที่สอน ช่วยให้เด็กกล้าแสดงออก และใช้ความคิดมากขึ้น สนุกสนาน ช่วยสร้างความสัมพันธ์ และความรู้สึกที่ดีต่อกันระหว่างเด็ก ครูผู้สอนพอใจที่กิจกรรมมีการกำหนดพฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมสามารถปฏิบัติได้ทันที และจุดที่ยากสำหรับครูผู้สอน คือการตั้งคำถามเพื่อช่วยนำทางให้เด็กคิดไปสู่จุดหมายที่กำหนด โดยประการสำคัญที่สุดครูจำเป็นต้องดำเนินการหลังกิจกรรมจบแล้วคือครูต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนนำค่านิยมที่เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยครูต้องจัดระบบการติดตามผลการปฏิบัติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และคอยตักเตือนและให้การเสริมแรงอย่างเหมาะสมข้อนี้สำคัญเพราะถ้าหากขาดการปฏิบัติเด็กจะไม่เกิดการพัฒนาถึงระดับลักษณะนิสัยได้ ลำพังเพียงการจัดกิจกรรมการสอนให้แก่เด็กจะไม่สามารถส่งผลให้เด็ก มีลักษณะนิสัยตามค่านิยมดังกล่าวได้ ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องดังนี้ 1) กระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนลงมือกระทำจริงตามที่สำรวจตนเอง และคิดไว้ 2) ให้โอกาสนักเรียนเล่าถึงสิ่งที่ทำ แลกเปลี่ยนกันอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง ครูให้คำชมเชยหรือเสริมแรงเด็กด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ให้รางวัล ให้คะแนน ชมเชยหน้าเสาธง เป็นต้น หากเด็กยังปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือทำไม่สม่ำเสมอครูควรให้คำแนะนำ และให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสม 3) ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน และบันทึกผลการสังเกตไว้เพื่อใช้ในการเสริมแรง หรือให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม 4) ครูติดตามผลการปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างต่อเนื่องจนกระทั่งเห็นว่านักเรียนเกิดความเคยชินในการปฏิบัติหรือสามารถปฏิบัติได้จนเป็นอัตโนมัติ

จากผลการทดลองกิจกรรมดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ากิจกรรมที่ได้พัฒนาขึ้นโดยใช้หลักการเรียนรู้ของ (Bloom, Madaus, and Hastings, 1981) เป็นกิจกรรมที่สามารถปลูกฝังค่านิยมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กนักเรียนได้ในระดับที่ช่วยให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของค่านิยมนั้น รวมทั้งมีความพร้อมที่จะนำค่านิยมนั้นไปใช้ในระบบชีวิตของตน อาจขาดเพียงขั้นของการนำไปใช้จริง และใช้

อย่างต่อเนื่อง ซึ่งหากครูดำเนินการต่อไปก็จะสามารถพัฒนาให้นักเรียนปฏิบัติตามค่านิยมนั้นจนเป็นลักษณะนิสัยได้

แนวทางการพัฒนาโดยการประยุกต์ใช้พุทธวิธีในการสอน พุทธวิธีในการสอน หมายถึง วิธีการที่พระพุทธเจ้าทรงสอนพุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา เนื่องจากพระพุทธองค์เป็นนักการสอนที่มีพุทธวิธีและเทคนิคต่างๆ ที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก และได้มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนา และนักการศึกษาจำนวนหนึ่งได้ศึกษาพระไตรปิฎก และได้พยายามวิเคราะห์พุทธวิธีสอนออกมาดังเช่น

หลักธรรมอริยสัจ 4 ซึ่งได้แก่ ทุกข์ หมายถึง สภาวะที่ทนยาก สมุทัย หมายถึง เหตุเกิดแห่งทุกข์ นิโรธ หมายถึง ความดับทุกข์ และมรรค หมายถึง ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับแห่งทุกข์ โดย สาโรช บัวศรี (2522) ได้ประยุกต์หลักอริยสัจ 4 มาใช้ในการเรียนการสอน 4 ขั้นดังนี้ ขั้นกำหนดปัญหา (ขั้นทุกข์) ขั้นตั้งสมมติฐาน (ขั้นสมุทัย) ขั้นทดลองและเก็บข้อมูล (ขั้นนิโรธ) และขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล (ขั้นมรรค)

หลักธรรมไตรสิกขาซึ่งได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา ได้มีการประยุกต์ใช้โดยสุมน อมรวิวัฒน์ (2513) ได้ประยุกต์หลักไตรสิกขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นศีล หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนต้องควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย ทั้งกาย วาจา ใจให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยเป็นปกติร่างกายพร้อมที่จะเรียนรู้ 2) ขั้นสมาธิ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนรวบรวมจิตใจความคิดให้แน่วแน่ในจุดเดียว เรื่องเดียว 3) ขั้นปัญญา หมายถึง เป็นขั้นที่ผู้เรียนใช้สมาธิในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนจนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นถูกต้องตามที่เป็นจริง และจากการศึกษาของ สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์ (2546) ได้ทำการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการ กับการสอนแบบไตรสิกขา พบว่า นักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนา ด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการมีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังการทดลองสูงก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนา ด้วยการสอนแบบไตรสิกขา มีการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลังการทดลองสูงก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อีกทั้ง สมสุดา ผู้พัฒน์, จุฬารัตน์ วัฒนะ, และ โสภณ ธนะมัย (2543) ระบุว่า กระบวนการฝึกสมาธิทางพุทธศาสนาเป็นการสอนจริยธรรมวิธีหนึ่งช่วยให้เกิดความสงบในจิตใจอันเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการคิด การพิจารณา การจดจำ การพูด การทำงานทุกชนิด นอกจากนั้นยัง

ได้เสนอแนะว่าควรให้มีการสวดมนต์บทยาวเพื่อสรรเสริญพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ และพระสังฆคุณ

แนวทางการพัฒนาโดยการใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ทิศนา แขมมณี (2546) กล่าวว่าในปัจจุบันมีการส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ซึ่งการที่ครูจะสามารถจัดการเรียนการสอนได้นั้นต้องอาศัยวิธีสอนที่หลากหลาย เข้ามาช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยวิธีที่นิยมใช้สามารถนำมาใช้ในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ เช่น

1. การเล่านิทาน เป็นการสอนที่ใช้นิทานเป็นสื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่ต้องการ ซึ่งครูอาจใช้สื่ออื่นๆ ประกอบได้ เช่น หุ่น ภาพ แผ่นป้าย การ์ตูน เป็นต้น โดยนิทานที่ใช้มีหลายประเภท เช่น นิทานปรัมปรา นิทานท้องถิ่น นิทานเทพนิยาย นิทานเกี่ยวกับสัตว์ นิทานคติธรรม นิทานไม่รู้จบ และนิทานตลก โดยเนื้อหาของนิทานต้องเหมาะกับระดับของผู้เรียนดังที่ พวงทอง องอาจ (2538) ได้ศึกษาการใช้วรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรมให้แก่นักเรียน กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน โดยการสอดแทรกเนื้อหาความเชื่อพื้นบ้าน ภาษิต และนิทานพื้นบ้าน สามารถทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กล่าวคือ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เชื่อฟังครูอาจารย์ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น แต่มีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน ไม่สามารถปรับเปลี่ยนความประพฤติให้ดีขึ้นได้

2. การเล่นเกม การเล่นเกมเป็นการเล่นภายใต้กติกาที่กำหนด โดยมีจุดมุ่งหมายของการเล่นโดยทั่วไปแล้วจะมีการแข่งขันเพื่อให้เกิดความสนุกตื่นเต้น เกมการเล่นสามารถใช้ในการสอนและฝึกคุณธรรม และจริยธรรมต่างๆ ได้แก่ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสียสละ ความอดทน การมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้รู้ชนะ การให้อภัย การเล่นและการทำงานเป็นทีม การเคารพสิทธิผู้อื่น เป็นต้น สอดคล้องกับสุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาโครงการพัฒนาคุณลักษณ์ที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนนำร่อง 25 แห่งพบว่า ยุทธวิธีที่ให้ประสบความสำเร็จในการสร้างระเบียบวินัยได้แก่ การแข่งขัน การได้รับคำชมเชย

3. การใช้กรณีตัวอย่าง เป็นการสอนโดยใช้เรื่องที่คัดสรรมา หรือเขียนขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษา โดยมีประเด็นคำถามให้ผู้เรียนฝึกการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา เรื่องควรจะคล้ายความเป็นจริง การที่ผู้เรียนได้อภิปรายในประเด็นต่างๆ ร่วมกันจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฟังความคิดที่หลากหลายและมีแง่มุมต่างๆ กัน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสได้คิด พิจารณา และวิเคราะห์หาคำตอบที่

เหมาะสม การสอนแบบนี้นำมาใช้ได้ดีในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมต่างๆ โดยครูอาจนำประเด็นปัญหาทางสังคมในด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมมาใช้เป็นกรณีตัวอย่างได้

4. การใช้บทบาทสมมติ เป็นการสอนโดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทเป็นตัวละครในสถานการณ์ที่สมมติขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สวม อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก จิตพิสัย และอคติต่างๆ ของตน ด้วยเหตุนี้การสอนแบบนี้จึงสามารถใช้สอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้ดี เพราะทั้ง 3 เรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับจิตใจและความรู้สึกโดยตรง

5. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นการสอนโดยการให้ผู้เรียนเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กันในสถานการณ์ที่จำลองจากสถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น สถานการณ์จำลองบางประเภทมีลักษณะเป็นเกมการแข่งขันที่เล่นได้อย่างสนุกสนานไปพร้อมๆ กับการได้เรียนรู้ความเป็นจริงของสถานการณ์นั้น

6. การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม หมายถึง การสอนที่ใช้กลุ่มเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด รวมทั้งได้เรียนรู้ในเรื่องการทำงานร่วมกันด้วยความสัมพันธ์อันดี และได้ผลงานที่ดีไปพร้อมกัน การสอนแบบนี้จึงจัดกิจกรรมกลุ่มย่อยเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมอย่างทั่วถึงและเรียนรู้จากซึ่งกันและกัน สอดรับกับ สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาโครงการพัฒนาคุณลักษณ์ที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนนำร่อง 25 แห่งพบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนจัดมีรูปแบบที่หลากหลาย แต่ส่วนใหญ่เป็นการให้ผู้เรียนได้ฝึกการปฏิบัติตนโดยการทำงานเป็นกลุ่ม และประเมินผลพฤติกรรมกันเองคิดเป็นร้อยละ 27.00 อีกทั้งสุมน อมรวิวัฒน์ (2549) กล่าวว่าครูต้องจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติหรือศึกษากรณีตัวอย่าง เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกการแก้ปัญหา และเสริมแรงให้นักเรียนสามารถปรับพฤติกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นยังมีวิธีการสอน หรือโปรแกรมการฝึกอบรมให้ความรู้ต่างๆ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักศึกษา ดังงานวิจัยของวงศ์รวี โพธิ์สวัสดิ์ (2549) ได้ทำการพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี โดยทำการวิจัยเชิงทดลองโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษาตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม มีคะแนนความ

รับผิดชอบด้านการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีความรับผิดชอบด้านการเรียนได้แก่ ความเอาใจใส่ต่อการเรียนและงานที่ทำ การตรงต่อเวลา ความละเอียดรอบคอบในการทำงานสูงกว่าก่อนทดลอง และจากงานวิจัยของจีรวุฒ ล้วนกลิ่นหอม (2548) ที่ได้ทำการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 พบว่า ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรม นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้นทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความประหยัด อดออม ความขยันหมั่นเพียร ความมีน้ำใจ และความสามัคคี

แนวทางการพัฒนาโดยใช้กิจกรรม กิจกรรมเพื่อการพัฒนาพฤติกรรม หรือคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนควรเริ่มจากการปลูกฝัง และพัฒนาตั้งแต่วัยเยาว์ คุณลักษณ์ศึกษาเป็นกระบวนการที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการขัดเกลา และอบรมบ่มนิสัยของเด็กและเยาวชนไทยในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้เด็กและเยาวชนไทยประพฤติตนอย่างเหมาะสมดีงามอันจะยังผลให้เจริญไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตต่อไป ความหมายของกิจกรรม ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ระบุความหมายของกิจกรรมว่าหมายถึง การกระทำหรือสิ่งที่ทำ เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร, กิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยกิจกรรมเสริมหลักสูตรหมายถึง กิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ลงมือ ปฏิบัติโดยมุ่งเน้นการทำงานร่วมกัน หรือการที่สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้เด็กทุกคน เพื่อเสริมสร้างวินัยในตนเอง ความรับผิดชอบ การสนใจใฝ่รู้ รักธรรมชาติ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมไทย อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2541) ได้จำแนกกิจกรรมเป็น 4 ประเภทดังนี้ 1) กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้เรียนหรือความเป็นกัลยาณมิตร เช่น เป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น การให้กำลังใจด้วยคำพูด สีหน้าท่าทาง การให้คำแนะนำตักเตือนด้วยความรัก ความหวังดี ความเป็นธรรม 2) กิจกรรมฝึกฝนเพื่อพัฒนา หมายถึง กิจกรรมที่มุ่งเน้นการฝึกฝน ย้ำ ซ้ำ ทวน เพื่อส่งเสริมการพัฒนา และทำไปฝึกปฏิบัติในชีวิตประจำวัน 3) กิจกรรมปฏิบัติในชีวิตประจำวัน หมายถึง กิจกรรมที่จัดต่อเนื่องจากกิจกรรมฝึกฝนเพื่อพัฒนาเป็นรายบุคคล โดยเน้นให้ผู้เรียนวางแผนปฏิบัติตนและปฏิบัติตามแผนที่กำหนด พร้อมทั้งบันทึกผลการปฏิบัติเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาตนให้ดีขึ้น 4) กิจกรรมเสริมหมายถึง กิจกรรมหรือโครงการที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมฝึกฝน และกิจกรรมกิจกรรมปฏิบัติในชีวิตประจำวัน

สรุปได้ว่า กิจกรรมหมายถึง การกระทำหรือสิ่งที่ทำ เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมในชีวิตประจำวัน กิจกรรมปฏิสัมพันธ์ที่สถานศึกษาจัดให้ อีกทั้ง Educational Material Center (2003)

ได้เสนอกลยุทธ์การปฏิบัติที่เป็นเลิศของการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนไว้ 10 ประการ โดยแยกการปฏิบัติด้วยวิธีการต่างๆ ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มแนวคิดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

กลุ่มที่	แนวคิดหลัก	แนวทางเสริม
1	การนำหลักสูตรคุณลักษณะศึกษาเพิ่มเข้าไปกับความรู้ที่ครูสอน	1.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสถานการณ์ต่างๆ ที่เหมือนชีวิตจริง 1.2 ทำคุณลักษณะเป็นเครื่องมือในการเรียน 1.3 จัดกิจกรรมสะท้อนตนเอง และกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ
2	จัดกิจกรรมสอนทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ	2.1 ให้ผู้เรียนได้ฝึกฟัง และทำความเข้าใจความคิดของผู้อื่น 2.2 จัดกิจกรรมกลุ่มการเรียนรู้แบบร่วมมือ
3	จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในตนเอง	3.1 ให้ผู้เรียนกำหนดสัญญากับตนเองในการพัฒนา 3.2 จัดโอกาสช่วยผู้เรียนให้เชื่อมั่นในตนเอง
4	จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนช่วยเหลือสังคม	4.1 จัดกิจกรรมสร้างทัศนคติปฏิบัติตนในทางที่ดี 4.2 จัดโอกาสการเรียนรู้เพื่อรับใช้สังคม 4.3 ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการพัฒนา

นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนรูปแบบต่างๆ ได้แก่

1. กิจกรรมฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมเฉพาะเรื่อง (เน้นการจัดกิจกรรมที่หลากหลายในโครงการเดียวเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะทางจริยธรรมเฉพาะด้าน) เช่น กิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะกตัญญูกตเวที

2. การจัดกิจกรรมสร้างเสริมจิตสำนึกต่อสถาบัน เช่น กิจกรรมพัฒนามหาวิทยาลัย หรือกิจกรรมรำลึกผู้ก่อตั้งสถาบัน

3. การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันให้นิสิตนักศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมค่าย

คุณธรรม

4. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในตึกพักหอพัก เช่น ทักษะการอยู่ร่วมกันที่ดีในตึกพักหอพัก

5. จัดโครงการกิจกรรมโดยมีนิสิตนักศึกษาจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ เข้าร่วมเพื่อดำเนินกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ร่วมกัน

6. จัดกิจกรรมที่ทำให้นิสิตนักศึกษาได้เพิ่มพูนทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับชุมชน การเรียนรู้แบบอย่างชีวิตของบุคคลที่สังคมยกย่อง และการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย

7. จัดกิจกรรมซึ่งส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาคิดวิเคราะห์ปัญหาเชิงคุณธรรม จริยธรรมในสถาบัน

8. จัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในสถานที่ใดที่หนึ่ง อันจะก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์จริง

Gholar (2006) ยังได้เสนอรูปแบบกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนผ่านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ โดยจัดเป็นศูนย์คุณลักษณ์ศึกษา เพื่อการศึกษาและสร้างกิจกรรมต่างๆ ที่พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน นอกจากนั้นยังเน้นการเสริมสร้างการยอมรับตนเอง (Self -Esteem) ให้แก่เด็ก แนวคิดดังกล่าวยังเน้นการพัฒนาการเรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมทั้งทางสติปัญญา (Cognitive Area) ในด้านความรู้ความเข้าใจในคุณลักษณะที่ดี ตลอดจนการพัฒนาด้านจิตใจ (Affective Area) ของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการประพฤติการปฏิบัติตนของผู้เรียน แนวทางนี้รวมถึงการบูรณาการการสอน และการสอดแทรกเรื่องคุณลักษณะที่ดีในการสอนวิชาต่างๆ ให้กับผู้เรียนด้วย กิจกรรมที่บูรณาการและสอดแทรกเข้าหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนปกติเพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือ การแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมที่เน้นการคิดสร้างสรรค์และกลยุทธ์ต่างๆ ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดระหว่างบุคคล รวมถึง Character Education Partnership (2005) เสนอว่าไม่มีทางใดทางหนึ่งเพียงทางเดียวในการจัดคุณลักษณ์ศึกษาให้มีประสิทธิภาพ แต่มีหลักการสำคัญ 11 ประการในการจัดคุณลักษณ์ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนที่ควรยึดถือ ประกอบด้วย หลักการที่ 1 ส่งเสริมและให้ความสำคัญกับค่านิยมเชิงจริยธรรม โดยทำให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการมีจริยธรรมเป็น

คุณสมบัติของคนดีหรือคนที่มีคุณลักษณะที่ดี หลักการที่ 2 ให้นิยามคำว่า “คุณลักษณ์หรือคุณลักษณะ” ให้เข้าใจง่าย โดยรวมความหมายในเชิงความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมเข้าเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะต่างๆ หลักการที่ 3 ใช้วิธีการพัฒนาคุณลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำพัฒนาตนเองโดยตรงอย่างรอบด้าน และมีประสิทธิภาพ หลักการที่ 4 สร้างเครือข่ายโรงเรียนและชุมชนในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน หลักการที่ 5 เปิดโอกาสและจัดประสบการณ์การแสดงออกในทางคุณธรรมให้แก่ผู้เรียน หลักการที่ 6 ผนวกการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนเข้ากับหลักสูตรวิชาการในที่สอน หลักการที่ 7 พยายามส่งเสริมแรงจูงใจในตัวผู้เรียน หลักการที่ 8 จัดให้บุคลากรทางการศึกษามีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะที่เช่นเดียวกันกับที่พัฒนาผู้เรียน หลักการที่ 9 ส่งเสริมการเป็นผู้นำในด้านคุณธรรมของผู้เรียน และให้การสนับสนุนการจัดคุณลักษณ์ศึกษาอย่างต่อเนื่อง หลักการที่ 10 จัดให้สมาชิกในครอบครัวมีส่วนร่วมในการสร้างคุณลักษณะที่ดีแก่ผู้เรียน หลักการที่ 11 ประเมินคุณลักษณะต่างๆ ของนักเรียนทั้งโรงเรียนและการดำเนินการของบุคลากรของโรงเรียนในการพัฒนาคุณลักษณะต่างๆ ของผู้เรียน

Ryan (2002) ได้ระบุแนวทางการจัดคุณลักษณ์ศึกษาเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ (The Six E’s of Character Education) ได้แก่

1. การยกตัวอย่างและปฏิบัติเป็นแบบอย่าง (Example) แนวทางการยกตัวอย่างของการประพฤติปฏิบัติที่สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนเพื่อยกตัวอย่างพฤติกรรมที่ดี และไม่ดี พร้อมผลของการปฏิบัติให้เกิดความเข้าใจ รวมถึงการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของครูและเพื่อให้นักเรียนเห็นด้วย

2. การใช้เหตุผล (Explanation) ต้องปรับเปลี่ยนแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน จากเดิมที่ควบคุมความประพฤติโดยเน้นการท่องกฎแล้วปฏิบัติตามกฎโดยขาดเหตุผล มาเป็นการใช้เหตุผล กระตุ้นให้เกิดการวิพากษ์หรือสนทนาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดี และไม่ดี พร้อมอธิบายเหตุผลประกอบ

3. การเชิญชวนให้ทำความดี (Exhortation) การพัฒนาคุณลักษณะที่ดีอีกวิธีการหนึ่งคือการชี้แนะ เชิญชวน โดยการเสริมแรงทางบวกควบคู่กับการพัฒนาความกล้าหาญเชิงจริยธรรม (Mora l courage development) ความกล้าหาญเชิงจริยธรรมเป็นความกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

4. การจัดสิ่งแวดล้อมเชิงคุณธรรม (Ethos or Ethical Environment) การจัดสภาพแวดล้อมที่ดี เอื้อต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5. การจัดประสบการณ์ (Experience) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สัมผัสสังคมภายนอกอย่างจริงจังนอกโรงเรียนจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ และซึมซับการประพฤติปฏิบัติตนอย่างพึงประสงค์ เช่น การไปทำกิจกรรมที่บ้านพักคนชรา

6. การคาดหวังความเป็นเลิศ (Expectation of Excellence) การวางเป้าหมายของผู้เรียนเป็นเสมือนการกำหนดหลักชัยในการพัฒนาคุณลักษณะของตนเอง

นอกจากแนวทางต่างๆ ที่ระบุไว้ข้างต้นแล้วยังมีอีกส่วนหนึ่งที่สำคัญก็คือ การดำเนินการจัดกิจกรรม

การดำเนินการจัดกิจกรรม โดยคณะอนุกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษานอกชั้นเรียน (ม.ป.ป.) ได้เสนอการดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนมีดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมแก่นิสิตนักศึกษาจะต้องพัฒนา 3 ประการควบคู่กันไปไม่ควรให้น้ำหนักไปในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง อันได้แก่

1.1 การให้ความรู้ทางคุณธรรม

1.2 การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทางคุณธรรม เพื่อให้หยั่งลึกลงไปในจิตสำนึก ให้ได้รับรู้คุณค่าหรือกระจ่างในคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในตนเองให้ได้

1.3 การปฏิบัติทางคุณธรรม เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

2. การพัฒนาคุณธรรม เป็นทักษะกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง การทำกิจกรรมเดียวอาจให้ผลในระยะสั้น แต่ไม่ก่อให้เกิดจุดเปลี่ยนทางความคิดและพฤติกรรมในระยะยาว

3. ความเหมาะสมกับวัย การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ต้องให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยและห้วงเวลา ดังนั้นการเลือกใช้กิจกรรม การเชิญวิทยากรอาจต้องพิจารณาความเหมาะสมด้วย

4. เน้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มิใช่การถ่ายทอดเพื่อให้นิสิตนักศึกษาจดจำ หรือมุ่งให้หลักธรรมแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ควรให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสประเมินค่าและใช้เหตุผลประกอบ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

5. สอดคล้องเชื่อมโยงกับความเป็นจริงของสังคม การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ควรให้นิสิตนักศึกษาได้ย้อนคิดเชื่อมโยงกับชีวิตจริงที่สัมผัสได้ โดยเฉพาะกับความเป็นจริงที่นิสิตนักศึกษาเผชิญอยู่

นอกจากนั้น Sideman (1960) ได้เสนอว่าการฝึกความรับผิดชอบว่าควรดำเนินการดังต่อไปนี้ การฝึกความรับผิดชอบควรเริ่มตั้งแต่เด็กอายุยังน้อย เด็กทุกคนควรได้มีโอกาสรับการฝึกให้มีความรับผิดชอบ การฝึกควร หรือจัดประสบการณ์ความรับผิดชอบควรกระทำให้เหมาะสมกับแต่ละบุคคล ควรให้เด็กได้รับทราบว่าผู้ใหญ่คาดหวังอะไรจากตัวเขา ในการฝึกต้องไม่เร่งรัดเด็กเกินไป เด็กต้องการได้รับความไว้วางใจเพื่อสามารถเรียนรู้ว่าส่วนใดอยู่ในความรับผิดชอบ ทัศนคติและพฤติกรรมที่แสดงถึงความรับผิดชอบของผู้ใหญ่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านความรับผิดชอบของเด็ก ในส่วนของการฝึกวินัย กรมวิชาการ (2542) ระบุไว้ว่าการสร้างวินัยไม่ควรจะมุ่งประเด็นอยู่ที่การลงโทษ แต่ควรจะเน้นการฝึกอบรม และให้ความรู้มากกว่า การลงโทษจะเป็นการแก้ปัญหาที่จะส่งผลกระทบแต่ทางด้านลบทั้งสิ้น แต่วิธีการที่ดีกว่านั้น คือ การทำความเข้าใจความต้องการ และความจำเป็น และการขอความร่วมมือเพื่อจะได้ไปสู่จุดหมายร่วมกัน แนวคิดการสร้างวินัย ได้แก่ การตักเตือนด้วยวาจา และการตักเตือนด้วยบันทึก

ปัจจัย และยุทธวิธีที่ทำให้ประสบความสำเร็จ สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2549) ได้ทำการสังเคราะห์การนำนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาคุณลักษณ์สู่การปฏิบัติพบว่า ยุทธวิธีที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณลักษณ์ด้านคุณธรรม ดังนี้ 1) ความเมตตาและการช่วยเหลือผู้อื่น ยุทธวิธีที่ใช้คือ การเรียนรู้จากสภาพจริง การปฏิบัติจริง และการตั้งสัจจะและปฏิบัติตาม 2) ความมีระเบียบวินัย ยุทธวิธีที่ใช้คือ การแข่งขัน การได้รับคำชมเชยและรางวัล และความร่วมมือระหว่างครูและผู้ปกครองในการติดตามพฤติกรรม และ 3) ความรับผิดชอบในการทำงาน ยุทธวิธีที่ใช้คือ กระบวนการกลุ่ม และใช้ตัวแบบที่ดี และจากการศึกษาในความสำเร็จระดับนักเรียนพบว่า นักเรียน

ที่เข้าร่วมโครงการมีความตระหนักรู้ในคุณค่าของการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์ โดยมีคุณลักษณ์ที่ดีสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอัตราการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณ์อยู่ในช่วงประมาณร้อยละ 26.00 – 37.00 และดังที่อัญชลี พุกชาญค้า (2547) ได้ทำการศึกษารูปแบบ และวิธีการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยผู้บริหารโรงเรียน วิธีการพัฒนา รูปแบบหรือต้นแบบคุณธรรม บุคลิกภาพของครูหรือวิทยากร ความร่วมมือระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน พฤติกรรมของครู และเทคนิคการถ่ายทอดของผู้สอน นอกจากนั้นผลสำเร็จในการพัฒนาพบว่า ประสบความสำเร็จประมาณร้อยละ 60.00 – 90.00

แนวทางการวัดและประเมินผล กรมวิชาการ (2531) ระบุว่าการประเมินผลด้านคุณธรรมจริยธรรมนั้น ผู้ประเมินจะต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะที่จะต้องการวัดดังนี้

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำ หรือเลือกที่จะไม่กระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวถึงนี้จะแสดงให้เห็นเหตุจูงใจ หรือแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังของการกระทำของบุคคล ซึ่ง เรณุวรรณ หาญวาฤทธิ์ (2538) ได้สรุปวิธีการที่นิยมใช้วัดระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม 3 วิธีคือ 1.1) วิธีการตอบแบบอิสระโดยการเล่าเรื่องที่เป็นเหตุการณ์ขัดแย้งระหว่างบุคคลกับกฎเกณฑ์ทางสังคม และให้ผู้ตอบบอกเหตุผลในการตัดสินใจให้ตัวเอกของเรื่องกระทำ หรือไม่กระทำ 1.2) แบบมีตัวเลือก คล้ายกับวิธีที่ (1.1) แต่ให้ผู้ตอบได้เลือกคำตอบ และ 1.3) เรียงลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหา

2. ค่านิยมเชิงจริยธรรม (Moral Affection) เป็นการวัดหรือประเมินความรู้สึก หรือความคิดเห็นที่อิงขั้นของความรู้สึก ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาจิตพิสัย (Affective Domain) ของ (Bloom, Madaus, and Hastings, 1981) ที่ประกอบด้วยขั้นรับรู้ ตอบสนอง เห็นคุณค่า จัดระบบ และการมีคุณลักษณะ

3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม (Moral Conduct) เป็นความประพฤติปฏิบัติที่สังคมต้องการ การกระทำใดๆ ของบุคคลที่สอดคล้องกับมาตรฐานการประพฤติที่ถูกต้องดีงาม ก็จัดว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

นอกจากนั้น สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (2544) ได้กล่าวว่าการวัดด้านคุณธรรม จริยธรรมต้องมีระดับความเข้มในการกระทำที่แสดงออกว่าผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมระดับสูงสุดที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ยิ่งเป็นจริยธรรมโดยเจตนาอันเกิดจากปัญญาไปกำกับเจตนาในการทำดีละเว้นความชั่ว เครื่องมือวัดและประเมินต้องสะท้อนว่าผู้เรียนเป็นคนดีมีคุณธรรม จริยธรรมอันเกิดจากความมีปัญญา และปัญญานั่นเองทำให้แสดงการกระทำนั้นออกมา ดังนั้นการตอบแบบประเมิน หรือแบบสอบถามของผู้เรียน แสดงว่าเด็กมีฐานมาจากการเกิดของปัญญาว่าจะกระทำ หรือไม่กระทำโดยเจตนา ดังนั้นการวัดและประเมินผลต้องใช้วิธีการที่หลากหลาย ดังนี้

1. วัดด้านความรู้ (Knowledge) เป็นการวัดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม

2. วัดทัศนคติเชิงจริยธรรม (Attitude) เป็นการวัดความโน้มเอียงทางจิตใจอันเนื่องมาจากการมองเห็นคุณประโยชน์ และโทษของสิ่งนั้น การกระทำนั้น

3. วัดเหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral Reasoning) เป็นการวัดเหตุผลที่มาสนับสนุนให้ผู้เรียนกระทำ หรือไม่กระทำ

4. พฤติกรรมการแสดงออก (Action) เป็นการแสดงออกของผู้เรียนในการกระทำดี ละเว้นความชั่ว

ดังนั้นการวัดและประเมินผลด้านคุณธรรมจริยธรรมควรจะต้องประกอบด้วย ด้านความรู้ทัศนคติ หรือความรู้สึกนึกคิดเชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ทฤษฎีและแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ข้างต้นที่กล่าวไว้แล้วโดยสรุปแล้วมีประเด็นสำคัญ และการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การสรุปทฤษฎี และแนวคิดเพื่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์

ทฤษฎี และแนวทาง	ประเด็นสำคัญ	การประยุกต์สู่การพัฒนา
ทฤษฎีการวางเงื่อนไขการกระทำ	การวางเงื่อนไขจะมีผลให้อัตราการตอบสนองเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่ได้รับหลังจากกระทำ ถ้า	1. กำหนดตัวบ่งชี้เชิงพฤติกรรม 2. ใช้แรงเสริมที่เหมาะสม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทฤษฎี และแนวทาง	ประเด็นสำคัญ	การประยุกต์สู่การพัฒนา
	ทำแล้วได้รับผลที่พึงพอใจ และทำให้อัตราการตอบสนองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เรียกว่า การเสริมแรง และสิ่งเร้าหรือผลดังกล่าวเรียกว่า ตัวเสริมแรง	3. ติดตามสังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เมื่อมีพฤติกรรมเกิดขึ้น ควรให้แรงเสริมเป็นครั้งคราว
ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	พัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็นไปตามขั้น และขึ้นอยู่กับวัย โดยจะค่อยๆ พัฒนาไปตามวันและเวลา โดยสามารถวัดระดับจริยธรรมของบุคคลได้โดยดูจากเหตุผลเชิงจริยธรรม และสามารถพัฒนาระดับจริยธรรมให้สูงขึ้นกว่าเดิมได้ โดยการเปิดโอกาสให้บุคคลเรียนรู้จากการตัดสินใจทางจริยธรรมและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น การได้แสดงความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกับผู้อื่น	จัดให้ฝึกเผชิญกับปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรมบ่อยๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้วิเคราะห์ อภิปราย โต้แย้ง รวมทั้งพิจารณากฎเกณฑ์ต่างๆ ของสังคมร่วมกับผู้อื่น
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาเชิงสังคม	การเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นโดยการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดเห็น และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และตัวแบบนี้ทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ ทำหน้าที่ส่งเสริม หรือยับยั้งการเกิดพฤติกรรม หรือช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่	1. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความใส่ใจ ตั้งใจ และสังเกตจากตัวแบบ 2. เสนอตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถดึงดูดจิตใจ 3. ช่วยให้ผู้เรียนเก็บจำตัวแบบนี้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การจัดทำรหัส หรือโครงสร้างให้จำง่าย การซักซ้อมด้วยการกระทำ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทฤษฎี และแนวทาง	ประเด็นสำคัญ	การประยุกต์สู่การพัฒนา
	การเรียนรู้ว่าเกิดขึ้นโดยการสังเกตจากตัวแบบ ซึ่งสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดเห็น และการแสดงออกได้พร้อมๆ กัน และตัวแบบนี้ทำหน้าที่ 3 ลักษณะ คือ ทำหน้าที่ส่งเสริม หรือยับยั้งการเกิดพฤติกรรม หรือช่วยให้พฤติกรรมนั้นคงอยู่	4. จูงใจให้ปฏิบัติโดยการช่วยให้ผู้เรียนได้ลงมือทำสังเกตการณ์กระทำด้วยตนเองและได้ข้อมูลป้อนกลับ
แนวทางการทำความกระจ่างในค่านิยม	ค่านิยมเป็นสิ่งที่บุคคลยึดถือเป็นหลักหรือแนวทางในการดำรงชีวิตของตน บุคคลที่ไม่มีค่านิยมในการดำรงชีวิตมักจะเป็นผู้ที่มีลักษณะโลเล ไม่แน่ใจ ตัดสินใจช้า หรือตัดสินใจไม่ได้ ซึ่งถ้าสามารถทำให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ชัดเจนในการดำรงชีวิต ก็จะทำให้สามารถคิดและตัดสินใจได้อย่างรวดเร็ว และเด็ดขาด มีความมั่นใจในตนเอง	ใช้คำถามช่วยให้บุคคลเกิดความกระจ่างในความคิดของตนเอง เช่น 1. ถ้าทำสิ่งนั้น จะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง 2. คุณรู้สึกอย่างไร หากสิ่งนั้นเกิดขึ้น 3. ถ้าคุณไม่ทำสิ่งนั้น อาจเกิดผลเสียอะไรขึ้นบ้าง 4. หากผลนั้นเกิดขึ้น คุณจะรู้สึกอย่างไร 5. ผลใดที่คุณพอใจมากกว่า
แนวทางการพัฒนาโดยใช้ระบบคู่สัญญา	เป็นการแก้ปัญหาหรือพัฒนาตนเองโดยมีวิธีการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการพัฒนาไว้กับผู้อื่น ซึ่งเป็นผู้ที่มีอิทธิพลทางจิตใจต่อผู้ปฏิบัติ โดยผู้ปฏิบัติเป็นผู้ควบคุมตนเองจนบรรลุจุดมุ่งหมายได้	1. การกำหนดเรื่องที่จะพัฒนา 2. แสวงหาคู่สัญญาที่เป็นผู้ที่ผู้ปฏิบัติเกรงใจ ไม่กล้าทำให้เขาผิดหวัง และตั้งปณิธาน และขอคำแนะนำจากคู่สัญญา 3. วางแผนการดำเนินการโดยมีกำหนดเวลาที่ชัดเจน 4. นำโครงการไปให้คู่สัญญา

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทฤษฎี และแนวทาง	ประเด็นสำคัญ	การประยุกต์สู่การพัฒนา
		และทำสัญญากับคู่สัญญา 5. ลงมือปฏิบัติ 6. บันทึกผล และส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะๆ และเมื่อครบกำหนดเวลาประเมินผลการปฏิบัติ ถ้าไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมาย ให้ปรับแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมต่อไป
แนวทางการพัฒนาโดยใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย	จิตพิสัยก็คือ สิ่งที่อยู่ภายในที่ส่งผลต่อการเลือกกระทำของบุคคลต่อสิ่งต่างๆ บุคคล หรือเหตุการณ์ ซึ่งถ้าบุคคลมีฐานของจิตพิสัยที่ดี ก็ย่อมมีกระทำที่ดีด้วยเช่นกัน	1. การจัดสิ่งเร้าให้บุคคลนั้นได้รับรู้ และเกิดความสนใจในเรื่องที่ต้องการปลูกฝัง 2. จัดกิจกรรม หรือประสบการณ์ที่ช่วยให้บุคคลนั้นได้มีการตอบสนองในเรื่องนั้น และเกิดความพึงพอใจ 3. ช่วยให้บุคคลเห็นคุณค่าในเรื่องนั้น โดยให้เขาได้เห็นประโยชน์ ได้รับประโยชน์ หรือเกิดความพึงพอใจในคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น 4. ช่วยให้บุคคลนั้นได้มีโอกาสจัดระบบในการนำเรื่องนั้นไปใช้ในระบบชีวิตของตน 5. ช่วยให้บุคคลนั้นได้ลงมือปฏิบัติตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ทฤษฎี และแนวทาง	ประเด็นสำคัญ	การประยุกต์สู่การพัฒนา
		จนกระทั่งปฏิบัติได้เป็นลักษณะนิสัย
แนวทางการพัฒนาโดยการประยุกต์ใช้พุทธวิธีในการสอน	พุทธวิธีและเทคนิคต่างๆ ที่พระพุทธเจ้าทรงสอนพุทธบริษัท คือ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา	เช่นการประยุกต์หลักไตรสิกขามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนผ่านการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนดังนี้ 1. ขั้นศีล หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนต้องควบคุมตนเองให้อยู่ในระเบียบวินัย ทั้งกายวาจาใจให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เป็นปกติ ร่างกายพร้อมที่จะเรียนรู้ 2. ขั้นสมาธิ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนรวบรวมจิตใจ ความคิดให้แน่วแน่ในเรื่องเดียว 3. ขั้นปัญญา หมายถึง เป็นขั้นที่ผู้เรียนใช้สมาธิในการทำความเข้าใจสิ่งที่เรียนจนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้น
แนวทางการพัฒนาโดยการใช้วิธีสอนแบบต่างๆ	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสามารถนำมาใช้ในการสอนคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมได้	1. การเล่านิทาน 2. การเล่นเกม 3. การใช้กรณีตัวอย่าง 4. การใช้บทบาทสมมติ 5. การใช้สถานการณ์จำลอง 6. การสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มและกิจกรรมกลุ่ม

สรุปการตรวจเอกสาร

จากการตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี แนวทาง และงานวิจัยต่างๆ ทำให้เกิดการก่อร่างสร้างความคิดที่เป็นรูปธรรม เพื่อการดำเนินการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยสรุปและขอนำเสนอประเด็นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยดังนี้

ประเด็นทฤษฎีและแนวคิด

ความหลากหลายของทฤษฎีและแนวคิดต่างๆ สามารถพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ในลักษณะที่ต่างกันไป เช่น ด้านความรู้ความคิด เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านจิตพิสัยเชิงจริยธรรม ค่านิยมเชิงจริยธรรม ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ซึ่งล้วนมาจากการมีฐานความเชื่อที่แตกต่างกันนั่นเอง โดยงานวิจัยภายในประเทศส่วนใหญ่มุ่งเน้นเลือกใช้ทฤษฎีและแนวคิดหนึ่งๆ แตกต่างกับงานวิจัยและเอกสารรายงานของต่างประเทศที่บอกว่าไม่มีแนวทางใดแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ แต่ควรมีการผสมผสานแนวทางที่หลากหลาย

ประเด็นการดำเนินการกิจกรรม

การนำทฤษฎีและแนวคิดไปใช้ในในรูปแบบกิจกรรมมีทั้งการสอดแทรกในการจัดการเรียนการสอน การบูรณาการเข้าไปในรายวิชาหนึ่งๆ และเป็นกิจกรรมพิเศษดำเนินการนอกชั้นเรียน ซึ่งกิจกรรมควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ส่วนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยมีปัจจัยหรือองค์ประกอบที่อาจส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมได้จึงมีความจำเป็นต้องมีการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อน หรือนำตัวแปรนั้นมาศึกษาร่วมด้วย นอกจากนั้นในส่วนของการวัดและประเมินผลคุณธรรมจริยธรรม ควรเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับทฤษฎีและแนวคิด

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ครั้งนี้ประกอบด้วย การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) เพื่อพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม โดยกระบวนการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะได้ดังต่อไปนี้

1. การวิจัยระยะที่ 1 สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

2. การวิจัยระยะที่ 2 ออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

3. การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

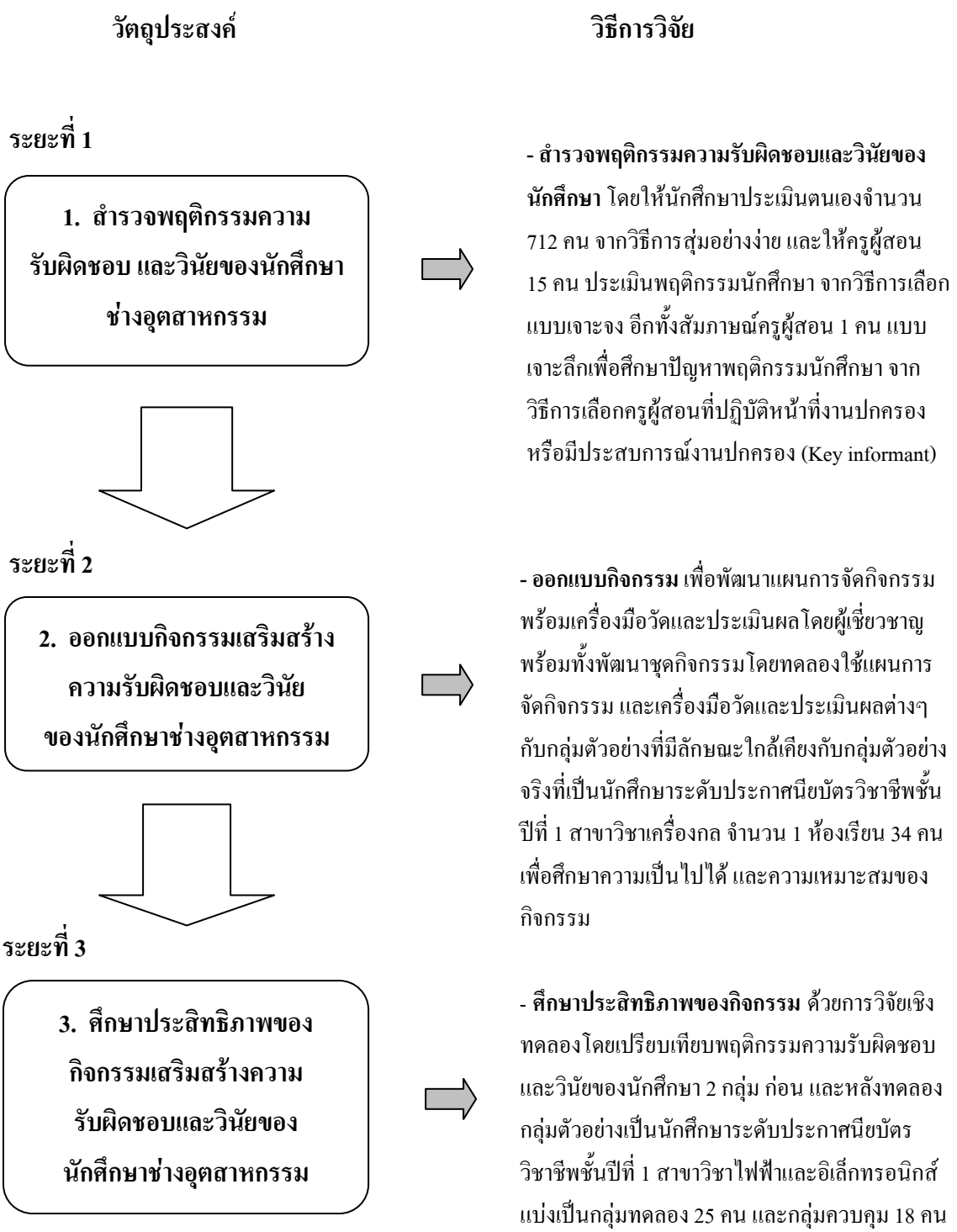

ภาพที่ 1 กระบวนการวิจัย

การวิจัยระยะที่ 1 สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ศึกษาจากนักศึกษา 1) พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม 2) ประเภทกิจกรรมที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัด และศึกษาจากครูผู้สอน ได้แก่ 3) พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ตามการประเมินของครูผู้สอนเพื่อตรวจสอบยืนยันข้อมูลการสำรวจที่มาจากนักศึกษาประเมินตนเอง และ 4) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครอง ในประเด็นปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา โดยการวิจัยระยะที่ 1 นี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นส่วนเสริมเติมเต็ม โดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทุกชั้นปี วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร จำนวน 1,746 คน (งานทะเบียน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร, 2549)

ครูผู้สอนช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร จำนวน 69 คน (วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร, 2550)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทุกชั้นปี ในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร ซึ่งผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 50.00 ของจำนวนประชากรทั้งหมดได้จำนวน 873 คน แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้จำนวน 712 คน คิดเป็นร้อยละ 40.77 ของจำนวนประชากร จากวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ครูผู้สอนช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนสาขาวิชาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 16 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ได้แก่ 1) ครูผู้สอน 15 คน สาขาวิชาละ 3 คน จำนวน 5 สาขาวิชา จากวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกสำรวจครูผู้สอนที่สอนนักศึกษากลุ่มที่สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย และ 2) ครูผู้สอนจำนวน 1 คน โดยเลือกครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่งานปกครอง หรือมีประสบการณ์งานปกครอง เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเรื่องปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สำหรับนักศึกษาประเมินพฤติกรรมตนเอง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การประเมินตนเองตามรายการพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยจำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 2 ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัดให้ โดยมีรายการประเภทของกิจกรรมให้เลือกจำนวน 16 ประเภทกิจกรรม (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

2. แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม สำหรับครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมนักศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 การประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาโดยครูผู้สอน จำนวน 33 ข้อ ตอนที่ 2 ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนคิดว่านักศึกษาต้องการ โดยมีรายการประเภทของกิจกรรมให้เลือกจำนวน 16 ประเภทกิจกรรม (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

3. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบกึ่งมีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการระบุประเด็นข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ สภาพปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา สาเหตุพฤติกรรม แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการโดยศึกษาเอกสารงานวิจัย และดำเนินการสร้างในช่วงต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยนำ 16 พฤติกรรมบ่งชี้ด้านความรับผิดชอบ และวินัยจากกรอบคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2548ก) มาสร้างพฤติกรรมบ่งชี้ย่อยเพิ่มเติมได้จำนวน 37 ตัวบ่งชี้ หลังจากนั้นนำพฤติกรรมบ่งชี้ย่อยมาสร้างเป็นข้อคำถามในแบบตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับพฤติกรรมบ่งชี้ย่อยความรับผิดชอบและวินัย (Checklist) และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และสอดคล้องของข้อคำถามกับพฤติกรรมบ่งชี้ย่อย (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและกำหนดได้จำนวน 33 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย ซึ่งครอบคลุมพฤติกรรมบ่งชี้ความรับผิดชอบและวินัยทั้ง 16 พฤติกรรมบ่งชี้หลัก และสามารถนำไปใช้ได้จริง

การทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ หลังจากผู้วิจัยได้แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา จึงได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมกลุ่มที่ไม่ได้เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 46 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (Alpha Coefficient of Cronbach) โดยผลของการทดลองใช้ได้ค่าความเชื่อมั่นด้านความรับผิดชอบและวินัยเท่ากับ 0.78 และ 0.77 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย 1) แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย จากนักศึกษา 2) แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยจากครูผู้สอนนักศึกษา โดยดำเนินการขออนุญาตจากผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร และทำการขอความร่วมมือจากครูผู้สอนหลายท่าน ชี้แจง และขออนุญาตดำเนินการแจกแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา จากจำนวนขนาดกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดร้อยละ 50.00 หรือจำนวน 873 คน แต่สามารถเก็บได้จริงจำนวน 712 คน คิดเป็นร้อยละ 40.77 ของจำนวนประชากร ส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างของครูผู้สอนผู้วิจัยกำหนดเลือกแบบเจาะจงใน 5 สาขาวิชา รวมจำนวน 15 คน โดยแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ฉบับของนักศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินการแจก และเก็บรวบรวมด้วยตนเองในช่วงปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ส่วนฉบับของครูผู้สอนผู้วิจัยดำเนินการแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงภาคฤดูร้อน

วิธีการเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โดยผู้วิจัยดำเนินการชี้แจง ขอนัดสัมภาษณ์ และดำเนินการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครองมากกว่า 20 ปี จำนวน 1 คน เพื่อสืบเสาะข้อมูลต่างๆ ประกอบด้วย สภาพ

ปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา สาเหตุพฤติกรรม แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม โดยผู้วิจัยได้ขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมทั้งฉบับของนักศึกษา และครูผู้สอน นำเสนอข้อมูลพื้นฐานด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้ใช้เกณฑ์การแปลความหมายในภาพรวมและรายข้อของแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

เกณฑ์การแปลความหมายพฤติกรรมในภาพรวมของแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมมีดังต่อไปนี้

ด้านความรับผิดชอบ ประกอบด้วย 11 พฤติกรรมบ่งชี้หลัก 21 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย โดยมีจำนวน 21 ข้อ 44 คะแนนเต็ม

เกณฑ์	**ระดับความรับผิดชอบ**
มากกว่าร้อยละ 79 หรือ มากกว่า 34 คะแนน	ดี
ระหว่างร้อยละ 60 - 79 หรือ 26 - 34 คะแนน	พอใช้
น้อยกว่าร้อยละ 60 หรือ น้อยกว่า 26 คะแนน	ควรปรับปรุง

ด้านวินัย ประกอบด้วย 5 พฤติกรรมบ่งชี้หลัก 12 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย โดยมีจำนวน 12 ข้อ 20 คะแนนเต็ม

เกณฑ์	**ระดับวินัย**
มากกว่าร้อยละ 79 หรือ มากกว่า 15 คะแนน	ดี
ระหว่างร้อยละ 60 - 79 หรือ 12 - 15 คะแนน	พอใช้
น้อยกว่าร้อยละ 60 หรือ น้อยกว่า 12 คะแนน	ควรปรับปรุง

โดยการให้คะแนนแบบประเมินตนเองของนักศึกษาในเรื่องความรับผิดชอบและวินัย ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การให้คะแนนพฤติกรรมบ่งชี้หลัก และพฤติกรรมบ่งชี้ย่อยของความรับผิดชอบและวินัย

พฤติกรรมบ่งชี้หลัก	พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย	คะแนน ข้อละ
ความรับผิดชอบ		
1. มีการเตรียมความพร้อมในการเรียน และปฏิบัติงาน	1) มายืนรอเรียน ก่อนครูเช็คชื่อ 2) เตรียมหนังสือเรียนมา 3) เตรียมหรือจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือฝึกตามที่ครูผู้สอนสั่ง	0.33 คะแนน
2. ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้	4) ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูผู้สอน หรือตำรากำหนดไว้	1.00 คะแนน
3. ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ	5) รับฟังคำสั่งของครูผู้สอนอย่างจดจ่อจนสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่สั่ง 6) เมื่อครูผู้สอนถามคำถาม จะพยายามตอบคำถาม	0.50 คะแนน
4. ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ	7) ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของงานเมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น	1.00 คะแนน
5. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด	8) ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด 9) ทำชิ้นงาน หรือ การบ้านส่งครูผู้สอนครบตามที่ได้รับมอบหมาย	0.50 คะแนน
6. มีความเพียรพยายามในการเรียน และการปฏิบัติงาน	10) บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จ แม้จะใช้เวลามากกว่าคนอื่น	1.00 คะแนน
7. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง	11) ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ 12) ไม่เล่น หรือหยอกล้อกับเพื่อนตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน 13) ไม่พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลาปฏิบัติงาน	0.20 คะแนน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมบ่งชี้หลัก	พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย	คะแนน ข้อละ
	14) ไม่รับประทานอาหาร หรือเครื่องดื่ม ขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่	
	15) หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ	
8. ยอมรับการกระทำของตนเอง	16) ยอมรับการกระทำของตนเอง	1.00 คะแนน
9. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง	17) ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย	0.50 คะแนน
	18) ตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่ตนเอง	
10. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้อื่น	19) เมื่อปฏิบัติงานมีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อนๆ	0.50 คะแนน
	20) ตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่เพื่อน	
11. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อส่วนรวม	21) ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรก่อนใช้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงาน และหรือวิทยาลัยได้	1.00 คะแนน
วินัย		
1. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ	22) แต่งกายชุดนักศึกษาถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย	0.50 คะแนน
	23) แต่งกายชุดฝึกถูกต้องตามระเบียบของโรงฝึกงาน	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พฤติกรรมบ่งชี้หลัก	พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย	คะแนนข้อละ
2. ตรงต่อเวลา	24) ไม่เข้าเรียนสาย (หลังครูผู้สอนเช็คชื่อเสร็จ)	1.00 คะแนน
3. รักษาสาธารณสมบัติสิ่งแวดล้อม	25) ไม่ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักรผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน 26) ไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรของวิทยาลัย 27) ใช้โต๊ะฝึกงานอย่างทะนุถนอม 28) ทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้ 29) ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน 30) ไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือตามสถานที่ต่างๆ เช่น ผนังห้องเรียน หรือในห้องน้ำ	0.16 คะแนน
4. เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด	31) เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด	1.00 คะแนน
5. ประพฤติตามถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม	32) ไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ 33) หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์ จะไม่บังคับข่มขืนคู่ โดยคำนึงถึงสิทธิ และความต้องการของคู่	0.50 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายรายข้อของแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมดังนี้

ด้านความรับผิดชอบ

3.01 - 4.00 หมายถึง มีความรับผิดชอบในระดับดี

2.01 - 3.00 หมายถึง มีความรับผิดชอบในระดับพอใช้

1.00 - 2.00 หมายถึง มีความรับผิดชอบในระดับควรปรับปรุง

ด้านวินัย

3.01 - 4.00 หมายถึง มีวินัยในระดับดี

2.01 - 3.00 หมายถึง มีวินัยในระดับพอใช้

1.00 - 2.00 หมายถึง มีวินัยในระดับควรปรับปรุง

ข้อมูลเชิงคุณภาพ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการถอดเทปบันทึกเสียง สรุปประเด็น จัดหมวดหมู่ของข้อมูลต่างๆ ในรูปแบบแผนผัง

การวิจัยระยะที่ 2 ออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

สิ่งศึกษาในการวิจัยระยะที่ 2 เป็นการออกแบบ และพัฒนากิจกรรม รวมถึงเครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพเป็นหลัก และใช้วิธีการเชิงปริมาณเป็นส่วนยืนยันความเป็นไปได้ในการใช้กิจกรรม โดยมีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ประกอบด้วย 3 ส่วนหลักๆ ได้แก่ 1) เนื้อหากิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม 2) วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อ 3) เครื่องมือวัดและประเมินผลประสิทธิภาพของกิจกรรม

1. เนื้อหากิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรม โดยเนื้อหากิจกรรมมีลักษณะอิสระโดยมีส่วนเชื่อมโยงสนับสนุนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น ส่วนแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม เป็นแผนที่ระบุกระบวนการและขั้นตอนการจัดกิจกรรมโดยละเอียดตั้งแต่เริ่มจนเสร็จสิ้นกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมมีจำนวนทั้งสิ้น 11 กิจกรรม แต่ละกิจกรรมใช้เวลา 20 - 40 นาที ดำเนินการก่อนหรือหลังการเรียนการสอนรายวิชา

ส่วนประกอบของแผนการจัดกิจกรรม ได้แก่ แนวคิด หรือเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ พฤติกรรมเป้าหมาย พฤติกรรมร่วม ขั้นตอน สื่อ การวัดแลประเมินผล

2. วัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ผู้วิจัยกำหนดเลือกจากประเภทของกิจกรรมต่างๆ ที่ได้มาจากการสอบถามประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัด ซึ่งวัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการสอบถาม และหรือลองใช้กับนักศึกษากลุ่มอื่นๆ ก่อนกำหนดใช้

3. เครื่องมือวัดและประเมินผลประสิทธิภาพของกิจกรรม ประกอบด้วย เครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ ดังนี้

3.1 แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 22 ข้อ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

3.2 แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย เป็นแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน แบ่งออกเป็นด้านความรับผิดชอบจำนวน 18 ข้อ 18 คะแนน และด้านวินัยจำนวน 7 ข้อ 7 คะแนน เพื่อทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษา

3.3 แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย เป็นแบบ Osgood 7 ระดับ มีลักษณะเป็นข้อความสั้นที่มีความหมายตรงกันข้ามกันจำนวน 20 ข้อ แบ่งออกเป็นด้านความรับผิดชอบ 10 ข้อ และด้านวินัย 10 ข้อ มีคะแนนเต็มด้านละ 70 คะแนน

3.4 แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย โดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษาประเมิน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ มีจำนวน 33 ข้อ

3.5 บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Logbook) เป็นสมุดบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาหลังกิจกรรมแต่ละสัปดาห์เสร็จสิ้น โดยใช้สมุดปกอ่อนขนาด A5 เป็นที่ลงคะแนนพฤติกรรมแต่ละสัปดาห์ คะแนนการเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขันต่างๆ การบันทึกสิ่งที่นักศึกษาได้เรียนรู้จาก

กิจกรรมแต่ละสัปดาห์ เป็นที่ติดรูปถ่ายเพื่อการเสริมแรงบวก การเตือนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และรวมถึงเป็นแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม

3.6 บันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน บันทึกนี้เป็นสมุดปกอ่อนขนาด A4 เพื่อใช้จดบันทึกหลังการสอน และการสังเกตพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาที่ครูผู้สอนได้พบเห็นในระหว่างดำเนินการเรียนการสอน

3.7 บันทึกภาคสนามของผู้วิจัย บันทึกนี้เป็นสมุดปกอ่อนขนาด A4 เพื่อใช้จดบันทึกและบรรยายบรรยากาศ สภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรม ตลอดจนบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักศึกษา

เครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค

การสร้างเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

1. เนื้อหากิจกรรม และแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาดำเนินการโดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ออกแบบร่างกิจกรรม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมจนได้กิจกรรม และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายกลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อศึกษาปรับปรุงกิจกรรมให้มีความสมบูรณ์ หลังจากนั้นจึงดำเนินการเขียนแผนการจัดกิจกรรมโดยละเอียดทั้ง 11 กิจกรรม การออกแบบกิจกรรมมุ่งเน้นดำเนินการภายใต้กรอบแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญเป็นหลัก โดยเริ่มจากการกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญที่จะต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ หรือเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานวิจัย จัดฝึกอบรม หรือจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ไม่น้อยกว่า 10 ปี โดยกำหนดจำนวน 3 คน (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ก) เพื่อศึกษาพัฒนาและตรวจสอบแบบเจาะลึกกับผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกิจกรรม

ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญการออกแบบกิจกรรมผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้วิธีกำหนดผู้เชี่ยวชาญตั้งต้นคนแรก และให้ผู้เชี่ยวชาญตั้งต้นเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นอีกจำนวน 3 คน หลังจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการสอบถามทั้ง 3 คน และขอให้แต่ละคนเสนอรายชื่อผู้เชี่ยวชาญท่านอื่นต่อไปเรื่อยๆ จนได้รายชื่อที่ซ้ำมากพอ จึงติดต่อขอให้ความสมัครใจเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อออกแบบกิจกรรม โดยจากการสอบถามปรากฏรายชื่อผู้เชี่ยวชาญทั้งสิ้น 38 รายชื่อ 29 คน และมีรายชื่อซ้ำ

มากกว่า 2 รายชื่อขึ้นไปจำนวน 6 คน โดยมีการตอบรับสมัครใจเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ตัวอย่างวิธีการดังภาพที่ 2

นอกจากนั้นยังมีผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนจำนวน 1 คน และครูผู้สอนในรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น จำนวน 1 คน

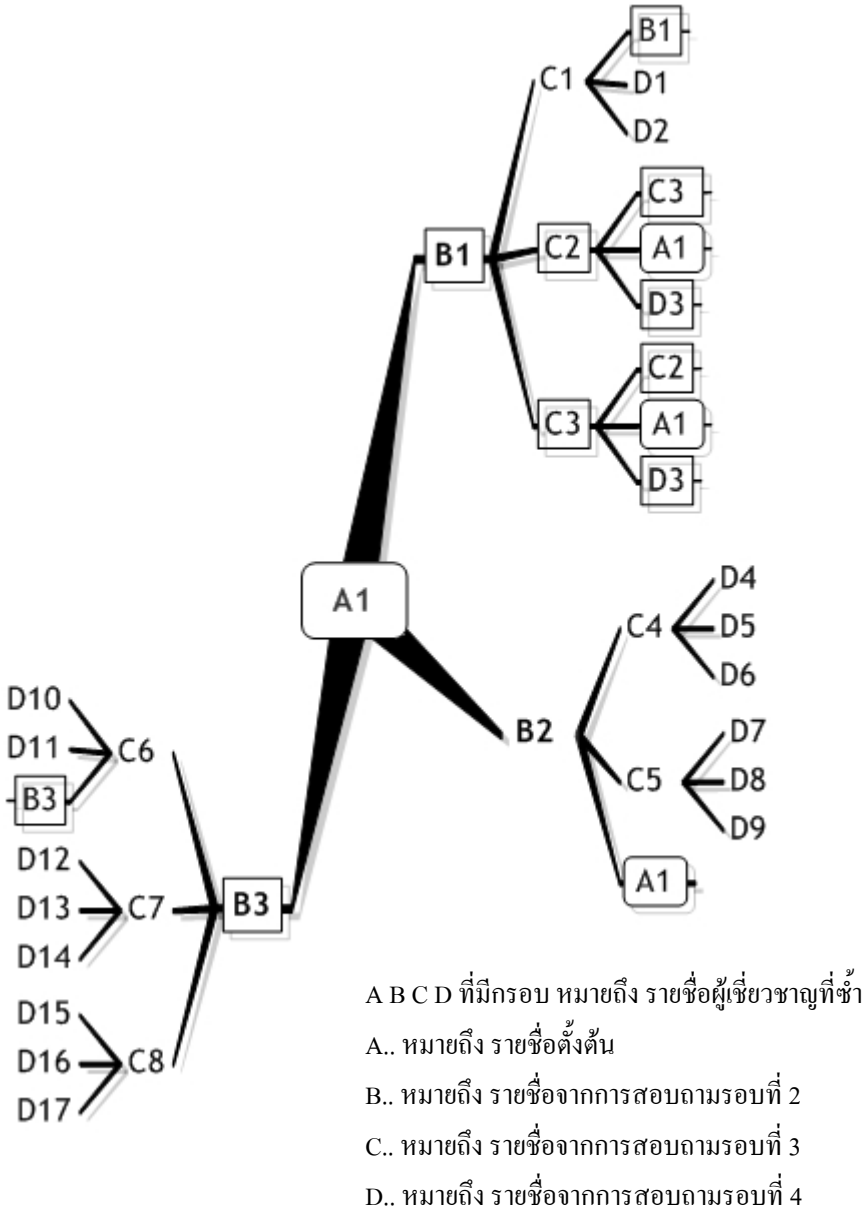

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการสรรหาผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรม

2. วัสดุ อุปกรณ์ หรือ สื่อต่างๆ ผู้วิจัยกำหนดเลือกจาก 1) ประเภทของกิจกรรม 2) ความสะดวก หาได้ง่ายในสถานศึกษา และ 3) ควรเป็นวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนปกติเดิมอยู่

แล้ว เพื่อสนับสนุนการเรียนในรายวิชา โดยวัสดุ อุปกรณ์ หรือสื่อต่างๆ ผู้วิจัยได้กำหนด และสร้าง หลังจากนั้นได้นำไปสอบถามครูผู้สอนรายวิชา ผู้เชี่ยวชาญด้านการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน และลองใช้กับนักศึกษาห้องเรียนอื่น

3. เครื่องมือวัดและประเมินผลประสิทธิภาพของกิจกรรม มีดังนี้

3.1 แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างแผนการจัดกิจกรรม และนำเสนอประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจึงนำเสนอพร้อมแผนการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 คน ทำการประเมินแผนการจัดกิจกรรม

3.2 เครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ ได้แก่ แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย ดำเนินการสร้างตารางจำแนกพฤติกรรมบ่งชี้หลัก พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย พร้อมทั้งกำหนดเนื้อหา หลังจากนั้นดำเนินการสร้างแบบทดสอบ 4 ตัวเลือก และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.3 แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย ดำเนินการด้วยการศึกษาเอกสารต่างๆ กำหนดคำคุณลักษณะที่มีความหมายตรงข้ามกันจำนวน 20 ชุด สร้างแบบวัด 7 ระดับ และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัดและประเมินผล เพื่อตรวจสอบ

3.4 แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย โดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษาประเมิน ปรับจากแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1

3.5 บันทึกการเรียนรู้ (Logbook) ดำเนินการศึกษาบันทึก หรืออนุทินต่างๆ และออกแบบ และสร้าง นำเสนอประธานกรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม หลังจากนั้นนำไปสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาในด้านความพึงพอใจการออกแบบต่างๆ ได้แก่ สีปก รูปแบบปก การจัดวางภายในเล่ม โดยทำการสอบถามความพึงพอใจนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 10 คน และปรับปรุงจนได้รูปเล่ม

3.6 บันทึกภาคสนามของผู้วิจัยเป็นสมุดบันทึกเปล่าขนาด A 4

การทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ ดำเนินการดังนี้

แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเครื่องกล 1 ห้องเรียนจำนวน 34 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้กิจกรรม และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม พบว่าต้องปรับปรุง 3 จาก 11 กิจกรรม ส่วนความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดกิจกรรมในภาพรวมปรากฏนักศึกษาส่วนใหญ่พึงพอใจค่อนข้างมากร้อยละ 60.27 รองลงมานักศึกษาพึงพอใจมากร้อยละ 35.88 และเพียงส่วนน้อยมากที่พึงพอใจในระดับพอใช้ร้อยละ 3.83 และจากการที่ผู้วิจัยได้อ่านสิ่งสะท้อนจากบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาตลอดภาคเรียนพบว่า นักศึกษาส่วนมากชอบที่จะเขียนความรู้สึกของตน และเกินครึ่งสามารถสะท้อนความคิดเห็น ความรู้สึก ความตระหนัก และประโยชน์ของกิจกรรมนั้นๆ ได้ตรงกับกิจกรรม

แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย ผู้วิจัยได้นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 50 คน ใช้ศึกษาคุณภาพของเครื่องมือมีดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ มีจำนวน 18 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ 0.89 มีค่าความยาก (p) ระหว่าง 0.46 - 0.73 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.26 - 0.73 และด้านวินัย มีจำนวน 7 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น (KR - 20) เท่ากับ 0.78 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.23 - 0.76 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.26 - 0.66

แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 50 คน เพื่อศึกษาคุณภาพของเครื่องมือมีสรุปดังนี้ ด้านความรับผิดชอบ มีจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.70 ส่วนด้านวินัย มีจำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทดลองใช้กิจกรรม ด้วยการขออนุญาตผู้บริหารวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร และขออนุญาตครูผู้สอนรายวิชาเพื่อขอดำเนินกิจกรรมในรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น ระหว่างดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยได้พัฒนาปรับปรุงกิจกรรมให้เหมาะสมกับ

ผู้เรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการเขียนแผนการจัดกิจกรรมฉบับสมบูรณ์ และนำเสนอพร้อมแบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมให้แก่ผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรม ช่วงปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550 เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรมพิจารณา และประเมินความเหมาะสมในภาพรวมของกิจกรรม ส่วนการทดลองใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ ได้ดำเนินการไปพร้อมกับการดำเนินกิจกรรมภายในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2550

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรม ครูผู้สอนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น และสนทนากลุ่มอย่างไม่เป็นทางการกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้กิจกรรมระหว่างการดำเนินกิจกรรม เพื่อการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุง เนื้อหา แผนลำดับกิจกรรม สื่อและเครื่องมือวัดและประเมินผล โดยนำเสนอข้อมูลด้วยความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประเมินแผนการจัดกิจกรรมมีเกณฑ์การแปลความหมายของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษามีดังนี้

4.01 - 5.00 หมายถึง เหมาะสมมาก
3.01 - 4.00 หมายถึง เหมาะสมค่อนข้างมาก
2.01 - 3.00 หมายถึง เหมาะสมค่อนข้างน้อย
1.00 - 2.00 หมายถึง ไม่เหมาะสม

ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของบันทึกการสอนครูผู้สอนรายวิชาที่ทดลองใช้กิจกรรม และการสะท้อนความคิดเห็นของนักศึกษาในบันทึกการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการแบ่งประเภทข้อมูลหลักและข้อมูลย่อย จำแนกประเด็นและสรุปข้อมูลเป็นตาราง

การวิจัยระยะที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

รูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง

รูปแบบการทดลองในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม (Pretest-Posttest Nonrandomized Design)

$$\begin{array}{ccc} O_1 & X & O_2 \\ \text{----------} & & \text{----------} \\ O_3 & & O_4 \end{array}$$

จุดประ ... แสดงว่าแต่ละกลุ่มอาจไม่เท่าเทียมกันตั้งแต่ก่อนทดลอง เป็นเพราะกลุ่มที่ไม่เกิดมาจากวิธีการสุ่มเข้ากลุ่มแบบสมบูรณ์

เมื่อ X หมายถึง Treatment ซึ่งได้แก่ กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัย

เมื่อ O_1, O_3 หมายถึง คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัย ก่อนทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามลำดับ

เมื่อ O_2, O_4 หมายถึง คะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัย หลังทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ตามลำดับ

กลุ่มทดลอง หมายถึง กลุ่มนักศึกษาที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย ที่ดำเนินการเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น

กลุ่มควบคุม หมายถึง กลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย และได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติในรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น

ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Bloom, Madaus, and Hastings, 1981) เพื่อการดำเนินการพัฒนาจิตพิสัยตั้งแต่ขั้นการรับรู้ถึงขั้นการจัดระบบ โดยมีการใช้เทคนิคการเสริมแรงบวกของ (Skinner, 1953) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวอย่างขั้นการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษา

ลำดับ	กิจกรรม	พฤติกรรมนักศึกษา	การเสริมแรงบวก
1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้ (Receiving)	(ทบทวนกิจกรรมที่ผ่านมา) - นำ อธิบายกฎ กติกาของกิจกรรมประจำสัปดาห์	-รับฟังอย่างตั้งใจจนปฏิบัติได้ -กำหนดกติกาการเล่นเกม	-
2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง (Responding)	- ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม	-ปฏิบัติได้	-
3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า (Valuing)	- นักศึกษาส่งผลงาน ผู้วิจัยถามคำถามนักศึกษาสะท้อนความคิดเห็นลงในบันทึกการเรียนรู้ (Log Book) - ผู้วิจัยสรุปและโยงกิจกรรมในเรื่องการนำไปใช้	-เขียนบันทึกการเรียนรู้ -ตอบคำถามโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ถึงสิ่งที่ตนจะทำ	-คำชมเชย -ดาวพฤติกรรม -คะแนนกิจกรรม
4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ (Organization)	- มอบหมายให้ปฏิบัติ	ปฏิบัติพฤติกรรมที่มุ่งหมาย	-บอร์ด/เว็บไซต์กิจกรรม

การเลือกศึกษาจากประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 เหตุผลเนื่องมาจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครองที่ระบุว่า “แนวโน้มปัจจุบันนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ก็เริ่มที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมแล้ว” ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกดำเนินการวิจัยเชิงทดลองกับนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 3 ห้องเรียน ที่เรียนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

นักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 2 ห้องเรียน ที่กำลังเรียนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 ซึ่งการกำหนดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเชิงทดลองมีรายละเอียดดังภาพที่ 3

นอกจากนี้แล้วยังรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาหลังทดลองจากครูผู้สอนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น จำนวน 1 คน

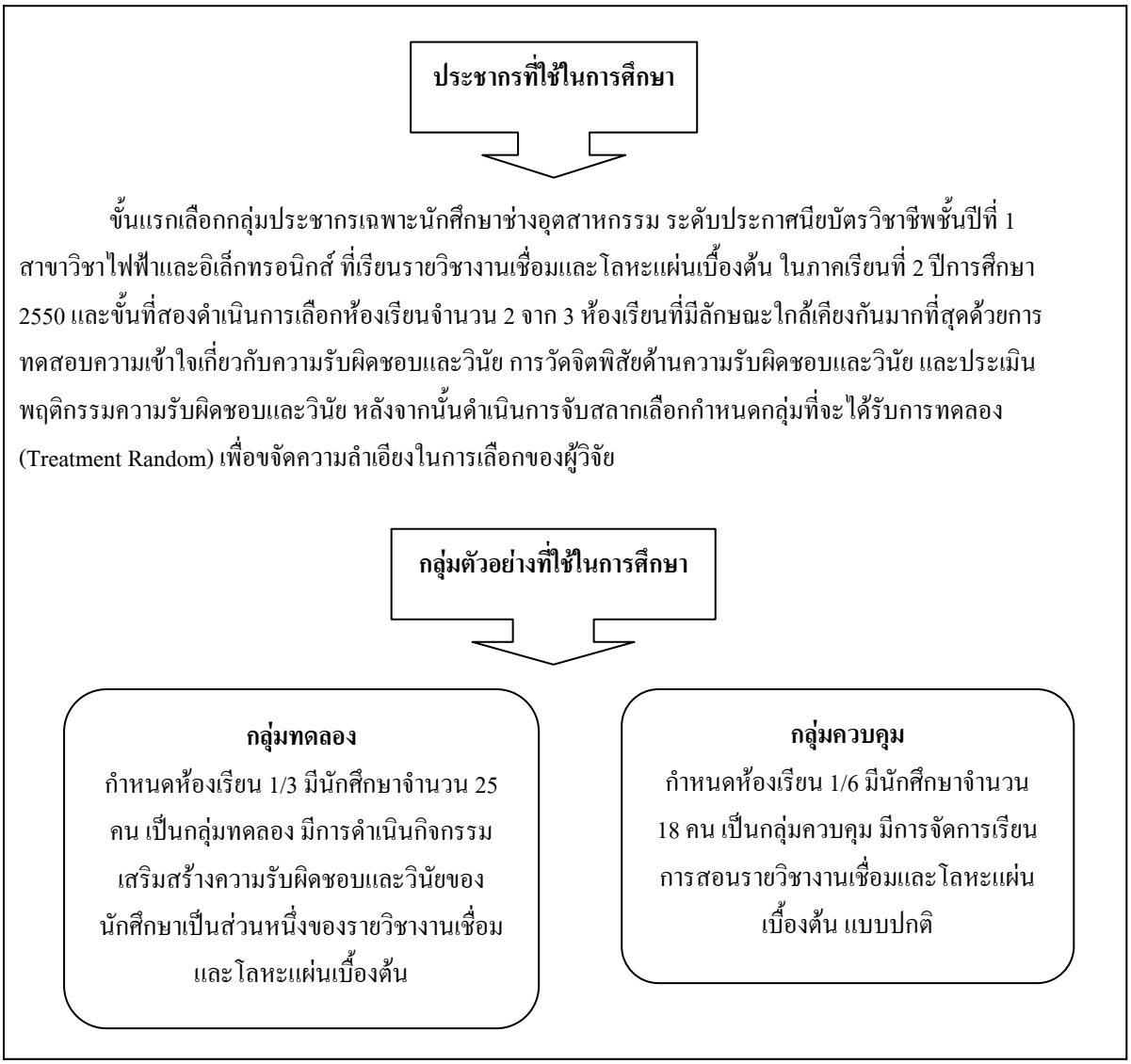

ภาพที่ 3 การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือดำเนินการดังนี้

1. บันทึกหลังการสอนโดยครูผู้สอน ดำเนินการโดยศึกษาเอกสารบันทึกหลังการสอนครูผู้สอน และสร้างพร้อมกำหนดหัวข้อการสังเกตพฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการความรับผิดชอบและวินัยไว้ในบันทึกหลังการสอน หลังจากนั้นได้นำเสนอประธานกรรมการวิทยานิพนธ์เพื่อ

ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม พร้อมกับได้นำไปสอบถามครูผู้สอนเพื่อสอบถามความเป็นไปได้ในการใช้จริง เช่น วิธีการกรอกข้อมูล หรือรายละเอียดการบันทึก

2. แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชา แบบกึ่งมีโครงสร้างเรื่องผลการวิจัยหลังทดลอง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการระบุประเด็นข้อมูลที่ต้องการ ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อน - หลังทดลอง พฤติกรรมที่เด่นชัดของกลุ่มทดลอง ความน่าเชื่อถือของผลกิจกรรม

3. แบบสอบถามสะท้อนความคิดนักศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายเปิดที่มุ่งสอบถามความคิดเห็นในประเด็นต่างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้กิจกรรม โดยก่อนทดลองระหว่างสัปดาห์ที่ 1 - 3 ดำเนินกิจกรรมระหว่างสัปดาห์ที่ 4 - 15 และหลังทดลองระหว่างสัปดาห์ที่ 16 - 18 ในทั้ง 2 กลุ่ม ดังนี้

ข้อมูลเชิงปริมาณ วัดและประเมินผลก่อน - หลังทดลองเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยโดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษา บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Logbook) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม (ในบันทึกการเรียนรู้) ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินกิจกรรม ครูผู้สอนรายวิชาจะดำเนินการทดสอบ และเก็บรวบรวมคะแนนรายสัปดาห์ตลอดภาคเรียน

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ระหว่างการทดลองผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยบันทึกภาคสนาม (Filed note) บันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน และข้อมูลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชา ข้อมูลการสะท้อนความคิดเห็นของนักศึกษาต่อกิจกรรมข้อมูลในบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณ ข้อมูลการทดสอบก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมที่วัดด้วยแบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย และแบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย โดยแบบวัดจิตพิสัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายในภาพรวมดังนี้

ด้านความรับผิดชอบ และวินัย มีจำนวนด้านละ 10 ข้อ / 70 คะแนน

เกณฑ์	**ระดับจิตพิสัย**
มากกว่าร้อยละ 79 หรือ มากกว่า 56 คะแนน	ดี
ระหว่างร้อยละ 60 - 79 หรือ 46 - 55 คะแนน	พอใช้
น้อยกว่าร้อยละ 60 หรือ น้อยกว่า 46 คะแนน	ควรปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยโดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษาใช้เกณฑ์การแปลความหมายเช่นเดียวกับการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยในการวิจัยระยะที่ 1 และนำเสนอโดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบคะแนนหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลอง กับกลุ่มควบคุม ด้านความรับผิดชอบและวินัย เปรียบเทียบ t - test แบบ Independent และเปรียบเทียบคะแนนก่อน - หลังการทดลองเฉพาะกลุ่มทดลอง โดยใช้ t - test แบบ Dependent นอกจากนั้นในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินกิจกรรมได้มอบหมายให้ครูผู้สอนท่านอื่นในสาขาวิชาโลหะการ ทำการประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ตามมาตรฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบันทึกภาคสนาม (Field note) ระหว่างดำเนินการทดลองเพื่อวิเคราะห์ และนำเสนอบรรยากาศ ข้อเท็จจริงในสถานการณ์นั้นๆ รวมถึงข้อมูลต่างๆ จากบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา การสะท้อนความคิดของนักศึกษาต่อกิจกรรม บันทึกหลังการสอน เพื่อทำวิเคราะห์ และสรุปประเด็นข้อมูลรอบด้าน และนำเสนอในรูปแบบตาราง และแผนผัง

เนื่องจากการวิจัยเรื่องนี้แบ่งการดำเนินงานออกเป็นหลายระยะ กอปรกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความหลากหลาย ผู้วิจัยจึงขอสรุปดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 สรุปเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ระยะที่	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ลักษณะของเครื่องมือ การให้คะแนน และคะแนนเต็ม	การแปลความหมาย
1	1.1 แบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา	- แบบประเมินตนเองของนักศึกษา เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตอนที่ 1 มี 33 ข้อ ตอนที่ 2 มี 16 ตัวเลือก	- แปลความหมายในภาพรวม และรายพฤติกรรมบ่งชี้
	1.2 แบบประเมินพฤติกรรมนักศึกษาโดยครูผู้สอน	- แบบประเมินพฤติกรรมนักศึกษาโดยครูผู้สอน เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ ตอนที่ 1 มี 33 ข้อ ตอนที่ 2 มี 16 ตัวเลือก	- แปลความหมายรายพฤติกรรมบ่งชี้
	1.3 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างเรื่องปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา	- แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง	
2	2.1 แบบสัมภาษณ์เรื่องแผนการจัดกิจกรรม	- แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง	
	2.2 แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรม	- แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ	- แปลความหมายในภาพรวม
	2.3 แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม	- แผนการที่จัดทำไว้เพื่อปฏิบัติกิจกรรม	
	2.4 แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ และวินัย	- แบบทดสอบ 4 ตัวเลือก เพื่อวัดระดับความเข้าใจของนักศึกษาโดยตอบถูกได้ 1 คะแนนตอบผิดได้ 0 คะแนนมีจำนวนทั้งหมด 25 ข้อ 25 คะแนนเต็ม	
	2.5 แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย	- แบบวัด Osgood 7 ระดับ 20 ข้อ แบ่งออกเป็นด้านความรับผิดชอบ 10 ข้อ 70 คะแนน ด้านวินัย 10 ข้อ 70 คะแนน	

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ระยะที่	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	ลักษณะของเครื่องมือ การให้คะแนน และคะแนนเต็ม	เกณฑ์การแปลความหมาย
	2.6 แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยโดยนักศึกษา ครูผู้สอน และผู้วิจัยประเมิน	- แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ โดยใช้ 33 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อยเดียวกับการวิจัยระยะที่ 1 แต่มอบหมายให้ครูผู้สอนประเมิน 17 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย ผู้วิจัยประเมิน 11 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อยและนักศึกษาประเมิน 5 พฤติกรรมบ่งชี้ย่อย	- แปลความหมายในภาพรวม และรายพฤติกรรมบ่งชี้
	2.7 บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา	- สมุดบันทึกขนาด A5	
	2.8 บันทึกภาคสนามของผู้วิจัย	- สมุดบันทึกขนาด A4	
3	เครื่องมือที่ 2.3 - 2.8		
	3.1 แบบบันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน	- สมุดบันทึกขนาด A4	
	3.2 แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชา เรื่องผลการวิจัยหลังทดลอง	- แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง	
	3.3 แบบสอบถามสะท้อนความคิดนักศึกษา	- แบบสอบถามปลายเปิด	

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมเพื่อนำไปสู่การสร้างพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการภายใต้ความร่วมมือของนักศึกษา ครูผู้สอนรายวิชา และผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนากิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

2. การออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

3. การศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ผลการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ก่อนดำเนินการทดลองผู้วิจัยได้สำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมจำนวน 712 คน จากวิธีการสุ่มอย่างง่าย ในช่วงปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ใน 5 สาขาวิชา ได้แก่ เครื่องกล เครื่องกลมือและซ่อมบำรุง โลหะการ ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และเขียนแบบเครื่องกล

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมที่ทำการสำรวจจำนวน 712 คน พบว่าเกินครึ่งเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (65.00%) เป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเพียงส่วนน้อย (35.00%) ส่วนระดับชั้นปีของนักศึกษาปรากฏว่าเป็นนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีจำนวนมากที่สุด (27.90%) รองลงมาได้แก่ นักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 3 (20.90%) และนักศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีที่ 2 (17.70%) และในส่วนของสาขาวิชาของนักศึกษา

พบว่าเป็นนักศึกษาจากสาขาวิชาเครื่องกลมากที่สุด (31.00%) รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาเครื่องกลมือและซ่อมบำรุง (25.40%) และสาขาวิชาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (20.50%) ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

(n = 712)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	464	65.00
ชั้นปีที่ 1	199	27.90
ชั้นปีที่ 2	116	16.30
ชั้นปีที่ 3	149	20.90
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	248	35.00
ชั้นปีที่ 1	122	17.10
ชั้นปีที่ 2	126	17.70
สาขาวิชา		
เครื่องกล	181	25.40
เครื่องกลมือและซ่อมบำรุง	221	31.00
โลหะการ	70	9.80
ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	146	20.50
เขียนแบบเครื่องกล	94	13.20

พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

การสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ด้วยแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย โดยให้นักศึกษาประเมินตนเองในภาพรวมพบว่า นักศึกษาส่วนมากมีความรับผิดชอบอยู่ในระดับพอใช้ (78.09%) รองลงมาอยู่ในระดับดี (15.03%) และระดับควรปรับปรุงมีเป็นส่วนน้อย (6.88%) ส่วนด้านวินัย พบว่านักศึกษาเกินครึ่งมีวินัยอยู่ในระดับพอใช้

(53.23%) รองลงมาอยู่ในระดับดี (37.50%) และระดับควรปรับปรุงมีเป็นส่วนน้อย (9.27%) ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

(n = 712)

รายการ	ระดับพฤติกรรม และจำนวนนักศึกษา		
	ระดับดี มากกว่า 79%	ระดับพอใช้ 60 - 79%	ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%
ความรับผิดชอบ	107	556	49
วินัย	267	379	66

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ชั้นปีและสาขาวิชาพบว่า ส่วนมากมีพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยอยู่ในระดับพอใช้ทั้งสิ้น ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม จำแนกตามระดับการศึกษา ชั้นปี และสาขาวิชา

(n = 712)

รายการ	ความรับผิดชอบ			วินัย		
	ระดับดี มากกว่า 79%	ระดับพอใช้ 60 - 79%	ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%	ระดับดี มากกว่า 79%	ระดับพอใช้ 60 - 79%	ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ	66	370	28	161	263	40
ปีที่ 1	34	155	10	79	109	11
ปีที่ 2	11	96	9	37	66	13
ปีที่ 3	21	119	9	45	88	16
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง	41	186	21	106	116	26
ปีที่ 1	19	101	6	58	54	10
ปีที่ 2	22	85	15	48	62	16
สาขาวิชา						
เครื่องกล	27	115	39	68	99	14
เครื่องกลมือและซ่อมบำรุง	24	176	21	64	135	22

ตารางที่ 8 (ต่อ)

(n = 712)

รายการ	ความรับผิดชอบ			วินัย		
	ระดับดี มากกว่า 79%	ระดับพอใช้ 60 - 79%	ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%	ระดับดี มากกว่า 79%	ระดับพอใช้ 60 - 79%	ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%
โลหะการ	13	54	3	24	36	10
ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	30	104	12	68	66	12
เขียนแบบเครื่องกล	13	78	3	43	33	18

เมื่อพิจารณาในส่วนของรายพฤติกรรมบ่งชี้ด้านความรับผิดชอบทั้งในส่วนของนักศึกษาประเมินตนเอง และครูผู้สอนประเมินนักศึกษาพบว่า สอดคล้องตรงกันเกือบทุกรายการ ซึ่งเกือบทั้งหมดอยู่ในระดับพอใช้ ส่วนด้านวินัยปรากฏว่า รายการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ และรายการนักศึกษาประพฤติตามถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงามอยู่ในระดับดี ส่วนในรายพฤติกรรมบ่งชี้อื่นอยู่ในระดับพอใช้ โดยผลสอดคล้องตรงกันกับในส่วนของครูผู้สอนประเมินนักศึกษา ยกเว้นรายการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับที่ไม่สอดคล้องกันเพียงรายการเดียว โดยนักศึกษาประเมินตนเองว่าแต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับอยู่ในระดับดี แต่ครูผู้สอนประเมินว่านักศึกษาแต่งกายถูกต้องตามระเบียบอยู่ในระดับพอใช้เท่านั้น ดังตารางที่ 9 - 10

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักศึกษาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ โดยนักศึกษา และครูผู้สอน

รายการ	นักศึกษาประเมินตนเอง (n = 712)			ครูผู้สอนประเมินนักศึกษา (n = 15)		
	$\bar{X}$	S	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S	การแปลความหมาย
ความรับผิดชอบ						
1. มีการเตรียมความพร้อมในการเรียน และปฏิบัติงาน	2.78	0.59	พอใช้	2.71	0.45	พอใช้
2. ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้	2.98	0.77	พอใช้	2.79	0.43	พอใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

รายการ	นักศึกษาประเมินตนเอง (n = 712)			ครูผู้สอนประเมินนักศึกษา (n = 15)		
	$\overline{X}$	S	การแปลความหมาย	$\overline{X}$	S	การแปลความหมาย
3. ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ	2.73	0.63	พอใช้	2.46	0.41	พอใช้
4. ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ	2.69	0.85	พอใช้	2.36	0.50	พอใช้
5. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด	2.69	0.54	พอใช้	2.57	0.51	พอใช้
6. มีความเพียรพยายามในการเรียน และการปฏิบัติงาน	2.67	0.84	พอใช้	2.38	0.65	พอใช้
7. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง	2.76	0.47	พอใช้	2.31	0.46	พอใช้
8. ยอมรับการกระทำของตนเอง	2.83	0.86	พอใช้	2.43	0.51	พอใช้
9. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง	2.88	0.71	พอใช้	2.57	0.51	พอใช้
10. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้อื่น	2.75	0.58	พอใช้	2.61	0.40	พอใช้
11. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อส่วนรวม	2.80	0.92	พอใช้	2.71	0.47	พอใช้
รวม	**2.78**	**0.38**	**พอใช้**	**2.53**	**0.28**	**พอใช้**

ข้อสังเกตในรายพฤติกรรมบ่งชี้ด้านความรับผิดชอบเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วพบว่า รายการปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อส่วนรวม ในส่วนของ

นักศึกษาประเมินตนเองมีการกระจายสูงสุด แสดงเห็นว่ารายการนี้นักศึกษามีพฤติกรรมค่อนข้างที่จะต่างกัน

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบพฤติกรรมวินัยของนักศึกษาตามรายพฤติกรรมบ่งชี้ โดยนักศึกษาและครูผู้สอน

รายการ	นักศึกษาประเมินตนเอง (n = 712)			ครูผู้สอนประเมินนักศึกษา (n = 15)		
	$\bar{X}$	S	การแปลความหมาย	$\bar{X}$	S	การแปลความหมาย
วินัย						
1. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ และข้อบังคับ	3.12	0.86	ดี	2.96	0.32	พอใช้
2. ตรงต่อเวลา	2.73	0.94	พอใช้	2.71	0.47	พอใช้
3. รักษาสาธารณสมบัติสิ่งแวดล้อม	2.69	0.66	พอใช้	2.58	0.30	พอใช้
4. เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด	2.76	0.94	พอใช้	3.00	0.55	พอใช้
5. ประพฤติถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม	3.01	1.06	ดี	3.42	0.61	ดี
รวม	**2.86**	**0.65**	**พอใช้**	**2.94**	**0.29**	**พอใช้**

ในรายพฤติกรรมบ่งชี้ด้านวินัยเมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้ว มีข้อสังเกตว่ารายการประพฤติถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม ในส่วนของนักศึกษาประเมินตนเองมีการกระจายสูงกว่ารายการอื่น แสดงเห็นได้ว่ารายการนี้นักศึกษามีพฤติกรรมที่ต่างกัน

จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับงานปกครองมากกว่า 20 ปี เกี่ยวกับสภาพปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา สาเหตุพฤติกรรม แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม ในประเด็นข้อมูลต่างๆ ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ข้อมูลการสัมภาษณ์เรื่องปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา

ประเด็น	ข้อมูล
สภาพปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา	- เมื่อปีการศึกษาก่อน (ปีการศึกษา 2549) นักศึกษาปวช. ชั้นปีที่ 2 และ 3 มีปัญหาด้านพฤติกรรมมากที่สุด - ปัจจุบันแนวโน้มนักศึกษาที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมเริ่มมีมาตั้งแต่ปวช. 1 แล้ว
สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา	- สาเหตุมาจากครอบครัวที่ปล่อยปละละเลย ไม่สนใจที่จะดูแลเอาใจใส่ และอาจจะมีเพียงส่วนน้อยที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ส่วนนี้ไม่มาก นอกจากครอบครัวแล้วสถานศึกษาก็ไม่ส่งเสริมสนับสนุน รวมถึงครูเองก็ไม่เข้มงวดกับนักเรียน - ถูกปล่อยมาเยอะ ตั้งแต่การยกเลิกไม้ แนวคิดการถือไม้เข้าห้อง และการไม่ถือไม้เข้าห้อง พฤติกรรมในห้องจะแตกต่างกัน ถ้าไม่ได้ถือไม้กว่าจะเอาอยู่ต้องพูดๆ แต่ถ้าเราเอาเข้าไปแค่เอาไม้เคาะโต๊ะสักหน่อย - มาจากการรับเข้าหมด โดยไม่ต้องผ่านการสอบ เด็กรู้ว่าเรียนยังไงก็ผ่าน และก็ไม่สนใจ
แนวทางการแก้ไขปัญหาพฤติกรรม	- สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็กได้ แต่ต้องหาวิธีการมาจัดการ - ด้วยการพูดคุยกันร่วมมือกันทุกคน (ครูผู้สอน) - ปรับทัศนคติทางการเรียนของนักเรียนเสียใหม่ เพราะคิดว่าเรียนยังไงๆ ก็จบ ก็เลยไม่สนใจ ใส่ใจ - ปัญหาจริงๆ มีมากตั้งแต่รับเข้าเรียนหมด ไม่มีการสอบเข้า - ลักษณะของกิจกรรมควรฝึกแบบโรงเรียนนายสิบ - กิจกรรมที่จะนำมาต้องเสริมสร้างได้จริง เช่น กิจกรรมไหนที่จะให้รู้จักเวลา ให้รู้ว่าเข้ามาแล้วต้องทำอะไรบ้าง - ให้เรียนไปพร้อมกับการพัฒนาพฤติกรรม - เพื่อให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมต้องเป็นกิจกรรมเชิงบังคับ

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 4

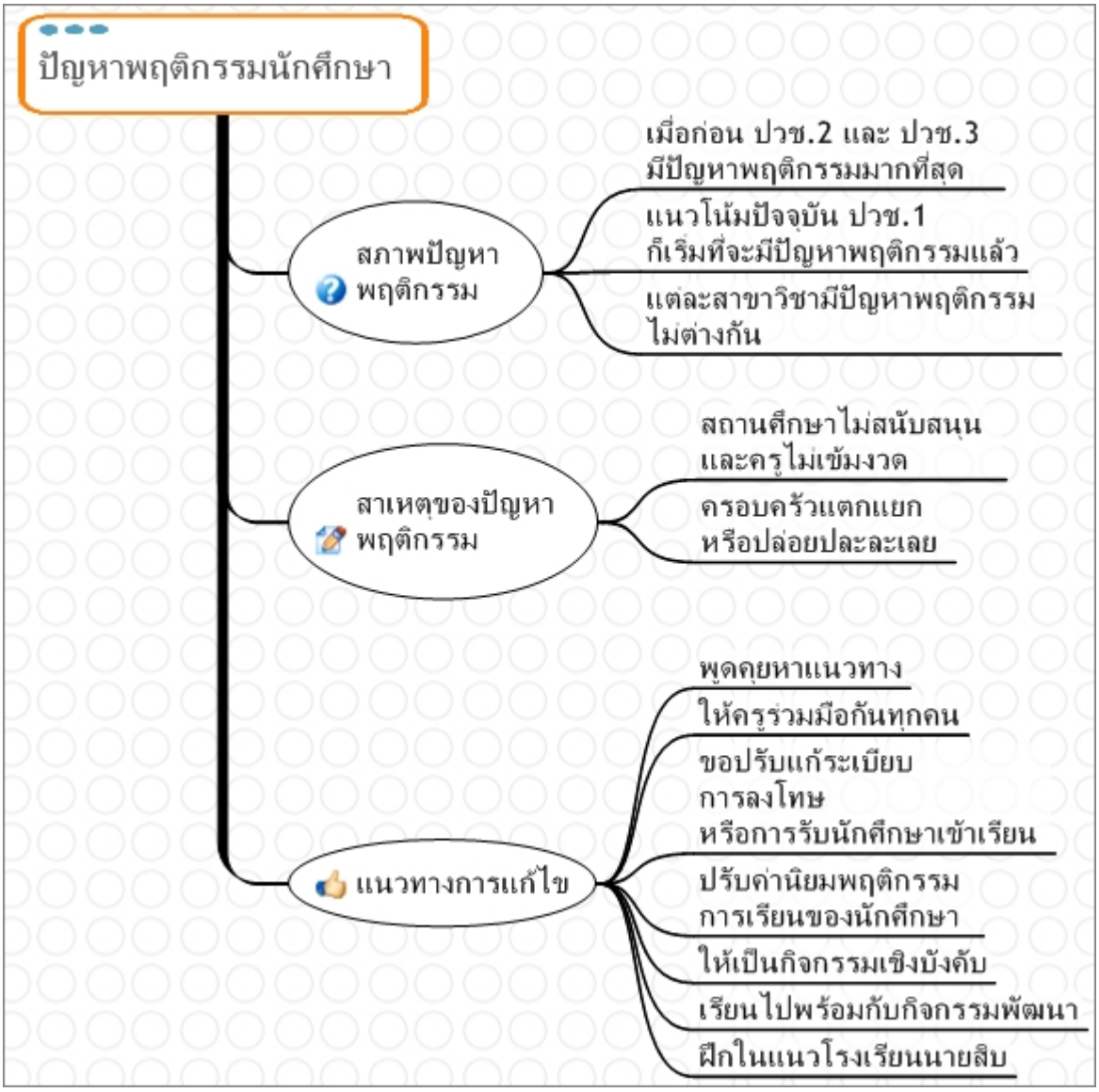

ภาพที่ 4 ปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา และแนวทางแก้ไขจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกครูผู้สอน

ประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาช่างอุตสาหกรรมต้องการให้ครูผู้สอนจัด

การสำรวจประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัด 5 อันดับแรก โดยประเภทของกิจกรรมจากการสอบถามนักศึกษา และจากการสอบถามครูผู้สอนพบว่ามีความสอดคล้องกัน 4 ใน 5 อันดับ ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัด

ลำดับที่	ประเภทกิจกรรมการเรียนรู้			
	ความคิดเห็นนักศึกษา (n = 712)	ความถี่	ความคิดเห็นครูผู้สอน (n = 15)	ความถี่
1	กีฬา หรือออกกำลังกาย	382	กีฬา หรือออกกำลังกาย	8
2	ฟังเพลง ร้องเพลง	351	ฟังเพลง ร้องเพลง	7
3	เกมคอมพิวเตอร์	334	เกมคอมพิวเตอร์	7
4	เล่นดนตรี	293	ดูวีดิทัศน์	7
5	ดูละคร หรือภาพยนตร์	291	เล่นดนตรี	4
6	ฟังเรื่องขบขัน	237	วาดภาพ	3
7	ดูวีดิทัศน์	200	แข่งขันตอบคำถาม	2
8	สร้างสิ่งประดิษฐ์	159	ฟังเรื่องขบขัน	2
9	วาดภาพ	149	อ่านหนังสือ	2
10	อ่านหนังสือ	123	สร้างสิ่งประดิษฐ์	2
11	ทดลองทางวิทยาศาสตร์	103	ดูละคร หรือภาพยนตร์	1
12	ทำงานประติมากรรม	72	ทดลองทางวิทยาศาสตร์	1
13	สืบสวน สอบสวน	65	ทำงานประติมากรรม	1
14	แข่งขันตอบคำถาม	58	เล่นบทบาทสมมติ	1
15	เล่นบทบาทสมมติ	41	อื่นๆ	1
16	อื่นๆ	39	สืบสวน สอบสวน	0

ข้อสังเกตจากข้อมูลของนักศึกษาและจากครูผู้สอนพบว่า ประเภทกิจกรรมกีฬา หรือออกกำลังกาย ฟังเพลง ร้องเพลง เกมคอมพิวเตอร์ และเล่นดนตรี มีความสอดคล้องตรงกันแสดงให้เห็นถึงการที่ครูผู้สอนได้รับรู้ถึงประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการ

ส่วนในประเภทกิจกรรมอื่นๆ ที่นักศึกษาระบุส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ไปในทางที่ดี ซึ่งได้แก่ การแข่งรถจักรยานยนต์ การดูวีดิทัศน์ที่ไม่เหมาะสม การนอนหลับพักผ่อน การไม่ต้องเรียน เป็นต้น

ส่วนในประเภทกิจกรรมอื่นๆ ที่ครูผู้สอนระบุ ได้แก่ การไปทัศนศึกษา

ผลการออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร และขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรมตั้งแต่ช่วงต้นภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ถึงช่วงปิดภาคฤดูร้อน โดยผู้วิจัยขอนำเสนอการวิจัยในระยะที่ 2 ดังนี้

แนวคิดการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

การออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ผู้วิจัยได้วิเคราะห์สรุปกรอบแนวคิดกิจกรรมของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษาประการแรกต้องคำนึงถึงรูปแบบของกิจกรรมที่ควรมีความน่าสนใจ จูงใจ และให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดกติกาการเข้าร่วม และการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ดังที่ผู้เชี่ยวชาญระบุว่า

> “กิจกรรมควรสนุกสนานดึงดูดความสนใจของนักศึกษาได้ ซึ่งจะนำไปสู่การจูงใจนักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม และพัฒนาพฤติกรรมที่พึงประสงค์ รวมถึงการให้นักศึกษาได้มีส่วนในการเป็นผู้กำหนดกติกา เงื่อนไขของกิจกรรม เพื่อการยอมรับกติกาและเงื่อนไขนั้นๆ”

> “เรื่องเกี่ยวกับอาสาสมัครรับผิดชอบวินัยเรื่องเวลา ดูแลหรือเตือนให้เพื่อนๆ เข้าห้องตรงเวลาเตือนเรื่องเวลาทำกิจกรรมภายในเวลาที่กำหนด คอยสังเกตการมีส่วนร่วมของเพื่อนๆ และบรรยากาศการเรียนรู้ในคาบนั้นๆ และมีหน้าที่รายงานท้ายชั่วโมง คนที่ทำหน้าที่ถามความคิดเห็นของเพื่อนๆ หลังคาบเรียน และนำมาสะท้อนในคาบถัดไป คนที่ทำหน้าที่สรุปกิจกรรม และสิ่งที่เรียนรู้ในครั้งที่ผ่านมา ก่อนที่จะเริ่มกิจกรรมใหม่ คนที่จะดูแลความสะอาดของห้องเรียน ห้องฝึกปฏิบัติ”

นอกจากนั้นการบูรณาการกิจกรรมเข้าไปในรายวิชามีความสำคัญมาก หรืออย่างน้อยก็ควรสอดแทรกกิจกรรมเข้าไปในรายวิชาการเรียนการสอน มิควรแยกส่วนกิจกรรมออกมาพัฒนา ซึ่งการรวมกิจกรรมเข้ากับการเรียนการสอนปกติจะทำให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ทั้งเนื้อหาสาระรายวิชา และการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมไปพร้อมกันโดยจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน

ดังที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอว่า “กิจกรรมควรบูรณาการเป็นเนื้อเดียวกับรายวิชาที่สอน หรือไม่ก็สอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนปกติ แต่จะให้ดีที่สุดควรใช้การบูรณาการ”

การจัดกิจกรรมจะต้องให้แง่คิด มีคำถามเพื่อสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของการพัฒนาพฤติกรรมที่คาดหวังให้ได้ สุดท้ายของการพัฒนาจำเป็นอย่างมากที่ต้องมอบหมายให้นักศึกษาได้ปฏิบัติพฤติกรรมนั้นๆ โดยมีการสังเกต และเสริมแรงบวกเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ดังที่ผู้เชี่ยวชาญระบุว่า

> “ควรใช้ส่วนของเนื้อหากิจกรรม และคำถามเชิงวิเคราะห์ เพื่อการสร้างความตระหนักรู้ในพฤติกรรม ส่วนหนึ่งในคำถามจะเป็นการตอกย้ำ ทบทวน ให้เห็นคุณค่าได้”

> “การเสริมแรง ด้วยรางวัลที่เป็นขนมขบเคี้ยวไม่ควรให้แต่ผู้ชนะในการเล่นเกมเพียงผู้เดียวหรือกลุ่มเดียว แต่ควรให้ทั้งห้อง และให้กลุ่มผู้ชนะในจำนวนที่มากกว่ากลุ่มไม่ชนะ เพื่อมิให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และไม่ควรให้การลงโทษนักศึกษาที่ประพฤติผิดอย่างเด็ดขาด ส่วนการมอบหมายให้ปฏิบัติมีความสำคัญ ควรมอบหมายให้นักศึกษาทุกคนได้ฝึกปฏิบัติในพฤติกรรมที่มุ่งหวัง และเสริมแรงเป็นระยะ”

นอกจากนั้นผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อแนะนำในการจัดทำแผนการจัดกิจกรรม เพื่อการให้ได้มาซึ่งแผนที่มีประสิทธิภาพดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ พฤติกรรมเป้าหมาย

ในส่วนของวัตถุประสงค์นั้นเป็นส่วนที่มีความสำคัญอย่างมาก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการพัฒนานั่นก็คือ พฤติกรรมเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของกิจกรรมจึงต้องนำไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายได้ รวมถึงอาจมีการกำหนดพฤติกรรมร่วมเข้าไปในกิจกรรมด้วย ซึ่งบางครั้งการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีพฤติกรรมอื่นๆ ที่สามารถสร้างขึ้นได้จากกิจกรรม

2. ด้านเนื้อหา

ในด้านเนื้อหากิจกรรมแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง ได้ดังนี้

2.1 แนวทางการสอดแทรกกิจกรรมเข้าไปในรายวิชา เนื้อหากิจกรรมที่อิสระควรมีส่วนที่เชื่อมโยง หรือสนับสนุนรายวิชาเรียนให้มากที่สุด

2.2 แนวทางการบูรณาการ เนื้อหากิจกรรมต้องบูรณาการให้เป็นเนื้อเดียวกับบทเรียนในรายวิชา เพื่อให้เกิดการปลูกฝังพฤติกรรมเป้าหมายควบคู่กับการเรียนรู้บทเรียนไปพร้อมกัน

3. ด้านการเรียนรู้

ควรเริ่มเรียนรู้จากสิ่งง่ายไปสู่สิ่งที่ยาก และสร้างกิจกรรมการเรียนรู้จากนามธรรมให้เป็นรูปธรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ควรพิจารณาระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนควบคู่กัน รวมถึงกิจกรรมควรสร้างความตระหนักให้แก่ผู้เรียนที่เปิดรับด้วยความสนใจ เต็มใจปฏิบัติกิจกรรม และได้รับโอกาส หรือได้รับการมอบหมายให้ปฏิบัติในพฤติกรรมต่างๆ หลังจากกิจกรรมเสร็จสิ้น ซึ่งการมอบหมายให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ปฏิบัติเป็นสิ่งที่สำคัญมาก และควรมีการมอบหมายอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งควรให้นักศึกษามีหน้าที่ดูแลกันและกัน ในเรื่องการปฏิบัติพฤติกรรมที่มุ่งหวังนั้นๆ

4. ด้านสื่อ

สื่อกิจกรรมควรเป็นวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานที่หาได้ง่าย เชื่อมโยงเนื้อหาของบทเรียนได้ สื่อต้องนำเสนอนามธรรมสู่รูปธรรม รวมถึงสรรสร้างให้มีความน่าสนใจเหมาะสมกับช่วงวัยของนักศึกษา

5. ด้านการวัดและประเมินผล

มีการวัดและประเมินผลรอบด้าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมิน ได้แก่ ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน และรวมถึงมีโอกาสสะท้อนความคิดเห็นของตนต่อการพัฒนาพฤติกรรม

6. อื่นๆ

การเสริมแรงที่เป็นขนมขบเคี้ยวควรแจกจ่ายให้ทั้งห้อง แต่ผู้ชนะอาจจะได้ในปริมาณที่มากกว่า ส่วนรางวัลในรูปแบบการชมเชย ที่เด่นชัดคือการนำรูปถ่ายผู้เรียน หรือผู้ที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ติดบอร์ดเพื่อการชมเชย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เพื่อน ซึ่งเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งของกิจกรรมได้

หลังเสร็จสิ้นกิจกรรมทุกครั้งต้องถามคำถามเพื่อสรุปกิจกรรมโดยเน้นการถามเชิงวิเคราะห์ และให้ผู้เรียนได้ตอบในมุมมองนั้น แล้วจึงสรุปวัตถุประสงค์ หรือพฤติกรรมเป้าหมายของกิจกรรม จากนั้นควรให้เขียนบันทึกการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมบางครั้งไม่จำเป็นต้องเป็นช่วงก่อนเข้าเรียนเสมอไป อาจอยู่ระหว่างการเรียนเพื่อผ่อนคลาย หรือหลังจากการเรียนเสร็จสิ้นก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของการจัด

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการในชั้นเรียนผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยและเทคนิคการเสริมแรงบวก ดังภาพที่ 5

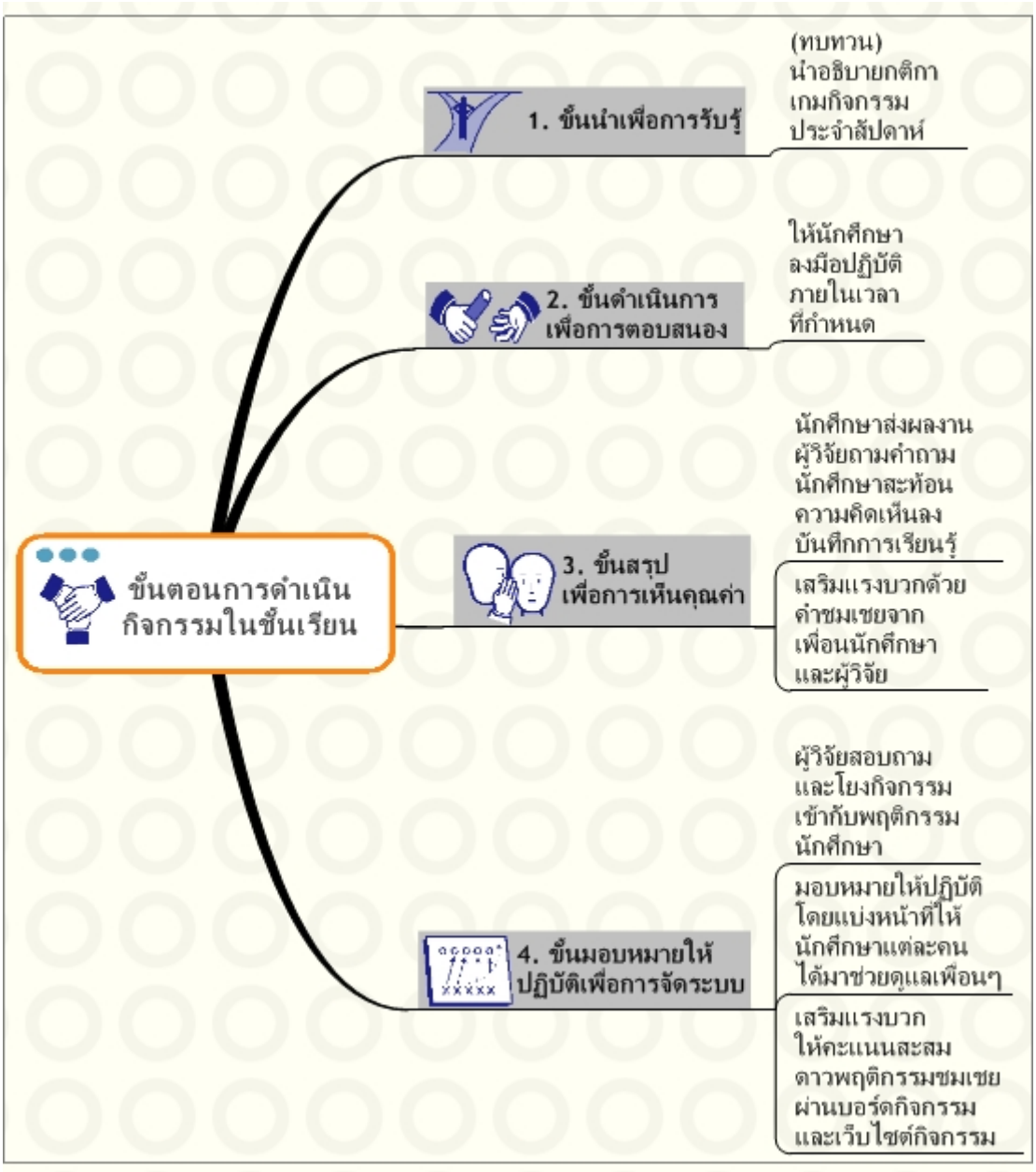

ภาพที่ 5 สรุปขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน

กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

จากกรอบแนวคิด และข้อแนะนำเกี่ยวกับแผนการจัดกิจกรรมของผู้เชี่ยวชาญ นำไปสู่การดำเนินการสร้างสรรค์จนได้กิจกรรมจำนวน 11 กิจกรรม ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ชื่อกิจกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้ที่พัฒนา	สรุปแนวคิดกิจกรรม	รายละเอียด
ก1 ครบไม่ครบ	1. จัดเตรียมหนังสือเรียน อุปกรณ์เครื่องมือตามที่ครูผู้สอนสั่ง 2. รับฟังคำสั่งผู้สอน และปฏิบัติงานได้ 3. ตรวจสอบถูกต้องของงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น 4. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง 5. หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ 6. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา	ถ้าเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ใดๆ ขาดหายไปอาจส่งผลต่อการปฏิบัติงาน หรืออาจส่งผลถึงอันตรายต่อผู้ปฏิบัติได้ ดังนั้นการที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ชนิดของเครื่องมือ ความสำคัญของเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงฝึกงานที่ต้องใช้งานซึ่งส่วนหนึ่งจะเป็นการทบทวนได้เป็นอย่างดีต่อการเรียนรู้	1) ต่อภาพเครื่องมือปฏิบัติงาน (30 นาที) 2) ค้นหารายชื่อเครื่องมือปฏิบัติงาน 21 ชิ้น จากรายชื่อเครื่องมือต่างๆ 202 ชิ้น (2 นาที)
ก2 ข้ามขั้นไหม	1. ปฏิบัติงานตามขั้นตอน 2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น 3. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา 4. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง 5. หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ	การปฏิบัติของนักศึกษามีความจำเป็นต้องฝึกให้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน จึงควรให้นักศึกษาได้ศึกษาลำดับขั้นตอนการปฏิบัติให้ถูกต้อง โดยการระดมสมองจากเพื่อนในกลุ่ม	1) เรียงเนื้อเพลง 2) เรียงลำดับขั้นตอนการปฏิบัติ 36 ขั้น จากขั้นตอนต่างๆ 52 ขั้น (30 นาที)
ก3 มาทิ้งขยะกัน	1. ทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้ 2. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง	เศษวัสดุชิ้นงาน หรือฝุ่นสิ่งสกปรกอยู่ตามพื้น หรือบริเวณปฏิบัติงาน ถ้าไม่มีการทำความสะอาดสิ่งสกปรกย่อม	1) ทำแบบวัดการเป็นคนสะอาดหรือสกปรก

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้ที่พัฒนา	สรุปแนวคิดกิจกรรม	รายละเอียด
	3. ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน	สะสม ดูไม่งามตา และอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานได้	2)ให้นักศึกษาทำท่าทางแทนชนิดขยะ (30 นาที)
ก4 ยอมรับผิดไหม	1. พยายามตอบคำถามให้ได้ 2. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง	การรับชมการ์ตูนคุณธรรม เรื่องเกี่ยวกับการยอมรับผิด และเล่นบทบาทสมมติที่เกี่ยวกับการยอมรับผลการกระทำของตนเอง	ชมการ์ตูนคุณธรรมและเล่นบทบาทสมมติ (30 นาที)
ก5 ใช้ผิดย่อมทำได้ยาก	1. ทำชิ้นงาน ส่งครูครบ 2. ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรตามวัตถุประสงค์ 3. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ 4. บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย	ถ้ากำหนดงานให้นักศึกษาปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ผิดวัตถุประสงค์ของการใช้งานจนทำให้ผลงานที่ออกมาไม่สวยงาม หรือไม่ถูกต้องแล้ว จะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และตระหนักรู้ได้ว่าต้องใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ถูกวัตถุประสงค์ของการใช้	ให้ใช้เครื่องมือผิดวัตถุประสงค์และใช้เครื่องมือที่ถูกวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานว่าสิ่งไหนดีกว่ากัน (30 นาที)
ก6 ร้องเพลง 3 ป ปลอดภัย	1. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย (ตนเอง) 2. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย (เพื่อน และวิทยาลัย) 3. พยายามตอบคำถามให้ได้ 4. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบ หมายเสร็จตามกำหนดเวลา	การกำหนดให้นักศึกษาได้ร้องเพลง Karaoke เพลงความปลอดภัย (3 ป) ของกองตรวจความปลอดภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน พร้อมด้วยการทำแบบฝึก และเสริมด้วยการร้องเพลงต่างๆ ที่นักศึกษาชอบ น่าจะทำให้นักศึกษาชื่นชอบ และได้เรียนรู้เข้าใจพฤติกรรมเป้าหมายได้	รับชมมิวสิควีดิโอเพลง 3 ป ปลอดภัย พร้อมตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัย และทำแบบฝึก (30 นาที)
ก7 การ์ดภาพพาสนุก	1. ไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือ 2. ไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้	เกมจับคู่เป็นเกมที่สนุก ง่าย และสะดวกต่อการจัด ซึ่งการทำการ์ดภาพความปลอดภัย การ์ดภาพการรักษาสาธารณสมบัติมาเล่นจับคู่จะเป็นการให้	จับคู่เหมือนการ์ดภาพความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน (40 นาที)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้ที่พัฒนา	สรุปแนวคิดกิจกรรม	รายละเอียด
	เครื่องมือ อุปกรณ์ 3. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายแก่ตนเอง 4. ปฏิบัติงานโดยมีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อน 5. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะมีแก่เพื่อน 6. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงานหรือวิทยาลัยได้	ความรู้ ผ่านเกมการเล่น โดยนักศึกษาจะสามารถจดจำ และเข้าใจพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้	
ก8 ข่มขืน รุมโทรม เท่ากับติดคุก	1. ไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ 2. หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์จะไม่บังคับ ข่มขืนคู่ โดยจะคำนึงถึงสิทธิความต้องการ	เรื่องเพศเป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นที่สนใจอย่างมากต่อนักศึกษา กิจกรรมนี้จึงต้องการบอกเล่าให้นักศึกษารับทราบข้อมูลข่าวสาร และตระหนักรู้ถึงโทษคดีอาญาที่เกี่ยวข้องทางเพศ เพื่อป้อมปรามการกระทำที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต	ดูภาพยนตร์สั้นเกี่ยวกับเพศวิพากษ์กรณีศึกษาคดีทางเพศ และสมมติสถานการณ์จำลองที่มีนักศึกษาเกี่ยวข้อง (30 นาที)
ก9 ฉันทำได้	1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ 2. บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย	การปฏิบัติชิ้นงานที่ยาก และต้องอาศัยการวาง การสร้างสมดุล และต้องปฏิบัติไปพร้อมด้วยการมีสมาธิซึ่งทั้งหมดน่าจะสร้างให้นักศึกษาพยายามบากบั่นได้	ใช้แผ่นโลหะที่ใช้ปฏิบัติงานมาเรียงต่อกันจนเป็นตึก 3 - 4 ชั้น (40 นาที)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	พฤติกรรมบ่งชี้ที่พัฒนา	สรุปแนวคิดกิจกรรม	รายละเอียด
	3. ไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อนขณะปฏิบัติงาน 4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด		
ก10 Bingo และสะท้อนความคิด	ทบทวนตัวบ่งชี้พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัย	เป็นกิจกรรมทบทวนพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนา ผ่านการเล่นเกม Bingo และเป็นช่วงเวลาที่เป็นเวทีสะท้อน สรุปการดำเนินกิจกรรม	1) เกม Bingo พฤติกรรม 2) สนทนากลุ่มสรุปกิจกรรม (30 นาที)
ก พิเศษ แผนที่ความปลอดภัย	1. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังโดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายต่อตนเอง 2. ปฏิบัติงานโดยมีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อน 3. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะมีแก่เพื่อน 4. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงานหรือวิทยาลัยได้	เป็นกิจกรรมเสริมให้นักศึกษาได้ทำแผนผังความคิด (Mind map) เกี่ยวกับกฎของความปลอดภัยในงานเชื่อมโลหะ และกฎโรงงาน	ทำแผนผังความคิดเกี่ยวกับกฎความปลอดภัยในงานเชื่อมโลหะ และกฎโรงงาน พร้อมตอบคำถามความปลอดภัย (40 นาที)

หมายเหตุ 1) บางกิจกรรมอาจมีการดำเนินการจัดซ้ำ

2) พฤติกรรมบ่งชี้ที่พัฒนาอื่นๆ ที่ไม่ระบุไว้ เนื่องจากเป็นเงื่อนไข หรือข้อตกลงเบื้องต้นในการดำเนินกิจกรรม และการใช้บันทึกการเรียนรู้ (Logbook)

ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรมเป็นการประเมิน และให้คะแนนตามความเหมาะสมในภาพรวมของกิจกรรม ซึ่งในรายกิจกรรมได้มีการนำเสนอผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาแล้ว โดยในผลการประเมินแต่ละรายการพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเหมาะสมค่อนข้างมาก ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

(n = 3)

รายการ	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S	แปลความหมาย
1. ชื่อของแผนการจัดกิจกรรม			
1.1 ชื่อของแผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมแสดงถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ได้ชัดเจน	4.33	0.58	มาก
1.2 ชื่อของแผนการจัดกิจกรรมใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย	4.33	0.58	มาก
2. เนื้อหากิจกรรม			
- เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.00	1.00	ค่อนข้างมาก
3. วัตถุประสงค์ พฤติกรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมร่วม			
3.1 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน	3.67	0.58	ค่อนข้างมาก
3.2 วัตถุประสงค์แสดงสิ่งที่มุ่งหวังในการดำเนินกิจกรรม	3.33	0.58	ค่อนข้างมาก
3.3 พฤติกรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมร่วมของกิจกรรมสอดคล้องกับกิจกรรม	3.67	0.58	ค่อนข้างมาก
4. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
4.1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม	4.00	1.00	ค่อนข้างมาก
4.2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปจัดกิจกรรมได้	3.67	1.53	ค่อนข้างมาก
4.3 การดำเนินกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วม	4.33	0.58	ค่อนข้างมาก
4.4 การลำดับกิจกรรมมีส่วนที่สอดรับกับรายวิชา	4.00	1.00	ค่อนข้างมาก
4.5 ขั้นตอนการจัดไม่ยุ่งยากซับซ้อน	4.50	0.71	มาก
4.6 ลำดับขั้นตอนได้เหมาะสม	4.33	1.15	มาก

ตารางที่ 14 (ต่อ)

(n = 3)

รายการ	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S	แปลความหมาย
5. สื่อ			
5.1 สอดรับกับเนื้อหารายวิชา	4.33	0.58	มาก
5.2 น่าสนใจ	4.33	0.58	มาก
5.3 เหมาะกับระดับผู้เรียน	3.67	0.58	ค่อนข้างมาก
5.4 สะดวกในการใช้	4.00	1.00	ค่อนข้างมาก
5.5 ท้าทายความสามารถผู้เรียน	3.67	0.58	ค่อนข้างมาก
5.6 ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ	4.67	0.58	มาก
5.7 เชื่อมโยงนามธรรมไปสู่รูปธรรมได้	3.67	1.15	ค่อนข้างมาก
6. การวัดและการประเมินผล			
6.1 การวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์พฤติกรรมเป้าหมาย พฤติกรรมร่วมของแผนการจัดกิจกรรม	3.67	0.58	ค่อนข้างมาก
6.2 เครื่องมือ และวิธีการวัดเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด	3.67	0.58	ค่อนข้างมาก
7. ระยะเวลา			
- ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม	4.33	0.58	มาก
ภาพรวม	**3.94**	**0.50**	**ค่อนข้างมาก**

ความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลองใช้กิจกรรม

จากการนำแผนการจัดกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริงจำนวน 34 คน พบว่านักศึกษาส่วนมากพึงพอใจในระดับค่อนข้างมาก (60.28%) รองลงมาพึงพอใจมาก (35.89%) และมีเพียงส่วนน้อยมากที่พึงพอใจค่อนข้างน้อย (3.83%) อีกทั้งนักศึกษายังสะท้อนความคิดเห็นผ่านบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาโดยระบุข้อความเพื่อการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมจำนวน 3 กิจกรรม อีกทั้งในส่วนของการดำเนินกิจกรรมพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมดังบันทึกภาคสนามของผู้วิจัยที่ปรากฏข้อความการสอบถามของนักศึกษาว่า “สัปดาห์นี้มีอะไรมาให้เล่นอีก” เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นได้อย่างดีถึงความชื่นชอบพึงพอใจกิจกรรมของนักศึกษา

ผลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

การศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบเปรียบเทียบ 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมีการทดสอบก่อนและหลังทดลอง โดยผลในที่สุดเพื่อมุ่งหวังการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาเป็นหลัก แต่ก็ได้ทำการศึกษาในภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควบคู่กัน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่ดำเนินกิจกรรม พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม ซึ่งขอนำเสนอดังนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย

การศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังทดลอง เพื่อศึกษาว่ากิจกรรมส่งผลต่อการเพิ่มหรือลดระดับความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาหรือไม่

ผลการวิจัยพบว่า ก่อนการทดลองทั้งในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ($\overline{X}$ = 14.80 คะแนน และ 14.30 คะแนน) และวินัย ($\overline{X}$ = 5.28 คะแนน และ 4.80 คะแนน) ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัยพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าก่อนทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพื้นฐานเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัยเหมือนๆ กันหรือไม่ต่างกัน ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย **ก่อนทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	คะแนนเต็ม	กลุ่มทดลอง (n = 25)				กลุ่มควบคุม (n = 18)				t	p
		Min	Max	$\overline{X}$	S	Min	Max	$\overline{X}$	S		
ความรับผิดชอบ	18	13	17	14.80	1.63	10	16	14.56	1.89	0.91	.36
วินัย	7	2	7	5.28	1.40	2	7	4.82	1.42	1.15	.25

ในส่วนผลการวิจัยหลังทดลองทั้งในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมนั้น มีคะแนนเฉลี่ยหลังทดลองของความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ($\overline{X}$ = 14.28 คะแนน และ 12.50 คะแนน) และวินัย ($\overline{X}$ = 6.00 คะแนน และ 4.44 คะแนน) ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยแล้วพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าหลังทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีพื้นฐานเรื่องความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัยไม่เหมือนกันหรือต่างจากกัน ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย **หลังทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการ	คะแนนเต็ม	กลุ่มทดลอง (n = 25)				กลุ่มควบคุม (n = 18)				t	p
		Min	Max	$\overline{X}$	S	Min	Max	$\overline{X}$	S		
ความรับผิดชอบ	18	12	16	14.28	2.05	7	15	12.50	2.41	2.61	.01*
วินัย	7	4	7	6.00	1.68	1	7	4.44	1.76	2.93	.00*

*p < .05

นอกจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์พิสัยของคะแนน (คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด) ก่อนทดลองของกลุ่มทดลองมีพิสัยคะแนนด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 4 คะแนน ด้านวินัยเท่ากับ 5 คะแนน ส่วนกลุ่มควบคุมมีพิสัยคะแนนด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 6 คะแนน และด้านวินัย 5 คะแนน และหลังทดลองกลุ่มทดลองมีพิสัยคะแนนด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 4 คะแนน ส่วนด้านวินัยเท่ากับ 3 คะแนน ส่วนกลุ่มควบคุมมีพิสัยคะแนนด้านความรับผิดชอบเท่ากับ 8 คะแนน และด้านวินัยเท่ากับ 6 คะแนน

ข้อสังเกตก่อนและหลังทดลองของกลุ่มทดลองมีพิสัยคะแนนทั้งด้านความรับผิดชอบไม่ต่างกัน ส่วนด้านวินัยหลังทดลองมีคะแนนลดลง แสดงว่าก่อน และหลังทดลองนักศึกษามีการกระจายของคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความรับผิดชอบเท่าเดิม แต่มีการกระจายด้านวินัยที่ลดลง ส่วนของกลุ่มควบคุมมีพิสัยคะแนนทั้งด้านความรับผิดชอบและวินัยก่อนและหลังทดลองต่างกัน โดยมีพิสัยคะแนนเพิ่มขึ้นทั้งสองด้าน แสดงว่าก่อนและหลังทดลองนักศึกษามีการกระจายของคะแนนเพิ่มขึ้น หรือมีความต่างของคะแนนที่ค่อนข้างต่างกัน

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนเฉลี่ยก่อน - หลังทดลองของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่า ในกลุ่มทดลองก่อน - หลังทดลองไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่างจากกลุ่มควบคุมที่มีคะแนนก่อน - หลังทดลองแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความรับผิดชอบ ส่วนในด้านวินัยไม่แตกต่างกัน

ข้อสังเกตของคะแนนเฉลี่ยพบว่าในกลุ่มควบคุมที่แตกต่างกันในด้านความรับผิดชอบเนื่องจากหลังทดลองกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยลดลงจากก่อนทดลอง 2.06 ในขณะที่คะแนนเฉลี่ยด้านวินัยลดลงเพียงเล็กน้อย 0.40 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบคะแนนความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการ	คะแนนเต็ม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	p
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
กลุ่มทดลอง (n = 25)							
ความรับผิดชอบ	18	14.80	1.63	14.28	2.05	1.07	.29
วินัย	7	5.28	1.40	6.00	1.68	1.56	.13
กลุ่มควบคุม (n = 18)							
ความรับผิดชอบ	18	14.56	1.89	12.50	2.41	2.92	.00*
วินัย	7	4.83	1.42	4.44	1.76	0.62	.54

* $p < .05$

2. จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย

การศึกษาเปรียบเทียบจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ทั้งก่อนและหลังทดลองพบว่า ก่อนทดลองทั้งในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X}$ = 55.72 คะแนน และ 52.67 คะแนน) และวินัย ($\bar{X}$ = 54.92 คะแนน และ 54.06 คะแนน) ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัยพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 18 - 19

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย **ก่อนทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	คะแนนเต็ม	กลุ่มทดลอง (n = 25)		กลุ่มควบคุม (n = 18)		t	p
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ความรับผิดชอบ	70	55.72	6.29	52.67	6.47	1.55	.12
วินัย	70	54.92	7.79	54.06	7.04	0.37	.71

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย **หลังทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	คะแนนเต็ม	กลุ่มทดลอง (n = 25)		กลุ่มควบคุม (n = 18)		t	p
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
ความรับผิดชอบ	70	56.72	7.14	54.00	7.53	1.20	.23
วินัย	70	56.84	6.74	54.00	7.97	1.26	.21

การศึกษาเปรียบเทียบจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย ก่อน - หลังทดลองของแต่ละกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมพบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัย ก่อน - หลังทดลองของกลุ่มทดลองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ต่างจากผลการเปรียบเทียบของกลุ่มควบคุมที่พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการทดลองมีส่วนทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบ และวินัยเพิ่มขึ้น ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการ	คะแนนเต็ม	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
		$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S		
กลุ่มทดลอง (n = 25)							
ความรับผิดชอบ	70	55.72	6.29	59.20	7.34	2.10	.04*
วินัย	70	54.92	7.79	58.76	6.97	2.18	.03*
กลุ่มควบคุม (n = 18)							
ความรับผิดชอบ	70	52.67	6.47	54.00	7.53	0.47	.63
วินัย	70	54.06	7.04	54.00	7.97	0.12	.90

*p < .05

เมื่อพิจารณาคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษารายบุคคลก่อน - หลังทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง โดยจำแนกตามระดับคะแนนจิตพิสัยพบว่า ก่อนทดลอง นักศึกษามีคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบสูงกว่าร้อยละ 80.00 (56 คะแนน) จำนวน 13 คน และด้านวินัยจำนวน 14 คน ส่วนหลังทดลองนักศึกษามีคะแนนจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบสูงกว่าร้อยละ 80.00 จำนวน 18 คน และด้านวินัยจำนวน 17 คน ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัยรายบุคคล **ก่อน - หลังทดลอง** ของนักศึกษากลุ่มทดลอง โดยจำแนกตามระดับคะแนน

รายการ	ระดับคะแนนจิตพิสัย และจำนวนนักศึกษา					
	ระดับดี มากกว่า 79%		ระดับพอใช้ 60 - 79%		ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
กลุ่มทดลอง						
ความรับผิดชอบ	13	18	11	7	1	-
วินัย	14	17	8	6	3	2

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรม

การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้นของนักศึกษา ผู้วิจัยได้นำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมมาศึกษาเปรียบเทียบเพื่อพิจารณาระดับความสามารถทางการเรียนในรายวิชา ในประเด็นของการนำกิจกรรมเข้ามาร่วมจัดในเวลาเรียนรายวิชาจะมีส่วนส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาหรือไม่ ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองจะมีช่วงคะแนนในกลุ่มที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองมีช่วงคะแนนระหว่าง 70 - 99 คะแนน และมีจำนวนนักศึกษาเกินกว่าครึ่งห้องเรียนมีคะแนนอยู่ในช่วง 80 - 99 คะแนน (52.00%) ซึ่งต่างจากกลุ่มควบคุมที่มีการกระจายของช่วงคะแนนระหว่าง 50 - 99 คะแนน ถึงแม้นักศึกษาส่วนมากจะมีคะแนนอยู่ในช่วง 80 - 99 คะแนน แต่ก็มีเพียง (27.78%) เท่านั้น แสดงให้เห็นได้ว่าแม้เวลาเรียนในรายวิชาจะถูกแบ่งไปใช้ในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย แต่การเรียนการสอนรายวิชาก็ยังคงมีประสิทธิภาพ ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย จำแนกตามเกรด และช่วงคะแนนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

เกรด	ช่วงคะแนน	จำแนกนักศึกษา			
		กลุ่มทดลอง (n = 25)	ร้อยละ	กลุ่มควบคุม (n = 18)	ร้อยละ
4	80 - 99	13	52.00	5	27.78
3.5	75 - 79	9	36.00	1	5.55
3	70 - 74	3	12.00	3	16.67
2.5	65 - 69	-	-	4	22.22
2	60 - 64	-	-	2	11.11
1.5	55 - 59	-	-	1	5.55
1	50 - 54	-	-	2	11.11
0	ต่ำกว่า 50	-	-	-	-

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษา

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาการกระจายของคะแนนพบว่า กลุ่มควบคุมมีการกระจายของคะแนนมากกว่ากลุ่มทดลองเกิน 2 เท่า ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

รายการ	กลุ่มทดลอง (n = 25)				กลุ่มควบคุม (n = 18)				t	p
	min	max	$\overline{X}$	S	min	max	$\overline{X}$	S		
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรม	71	89	80.44	4.96	50	85	70.22	10.76	4.18	.00*

* $p < .05$

4. พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย

การวิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรม ผู้วิจัยได้นำคะแนนที่ได้จากการวัดและประเมินผลพฤติกรรมนักศึกษาด้านความรับผิดชอบและวินัย ในภาพรวมทั้งห้องเรียนก่อน และหลังเข้าร่วมกิจกรรม เพื่อมาเปรียบเทียบก่อนและหลังทดลอง โดยเป็นการเก็บข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation of sources) ได้แก่ ข้อมูลจากครูผู้สอน จากผู้วิจัย และจากนักศึกษาประเมินตนเองก่อนและหลังทดลอง โดยคะแนนที่ได้จากการประเมินจากทั้ง 3 แหล่งข้อมูลมีน้ำหนักเท่ากัน และประเมินในรายพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต่างกัน ซึ่งพฤติกรรมบ่งชี้ทั้ง 33 ตัว ประกอบด้วย ครูผู้สอนรายวิชาประเมิน 17 พฤติกรรมบ่งชี้ ผู้วิจัยประเมิน 11 พฤติกรรมบ่งชี้ และนักศึกษาประเมิน 5 พฤติกรรมบ่งชี้ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ค)

พฤติกรรมความรับผิดชอบก่อนทดลองของนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอยู่ในระดับพอใช้ มีจำนวน19 คน และ 17 คน ตามลำดับ รองลงมาอยู่ในระดับดีมีจำนวน 1 คนเท่ากัน และมีเพียงส่วนน้อยของกลุ่มทดลองที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบอยู่ในระดับควรปรับปรุง จำนวน 5 คน (20.00%) ต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ปรากฏพฤติกรรมความรับผิดชอบในระดับควรปรับปรุงเลย ในส่วนพฤติกรรมวินัยพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองส่วนมากอยู่ในระดับดี และระดับพอใช้ มีจำนวน 12 คน เท่ากัน และยังมีนักศึกษามีพฤติกรรมวินัยอยู่ในระดับควรปรับปรุงจำนวน 1 คน (4.00%) แตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่มีนักศึกษาส่วนมากอยู่ในระดับดี จำนวน 11 คน รองลงมา

มีพฤติกรรมวินัยในระดับพอใช้จำนวน 7 คน และไม่มีนักศึกษาที่มีพฤติกรรมวินัยอยู่ในระดับควรปรับปรุงเลย

พฤติกรรมความรับผิดชอบหลังทดลองพบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองไม่มีนักศึกษาอยู่ในระดับควรปรับปรุง และยังพัฒนาไปสู่ระดับดีเพิ่มขึ้น (48.00%) ส่วนนักศึกษากลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมความรับผิดชอบคงที่ ส่วนด้านวินัยในกลุ่มทดลองไม่มีนักศึกษาที่มีพฤติกรรมในระดับควรปรังปรุง และเพิ่มระดับพฤติกรรมในระดับดี (24.00%) ส่วนกลุ่มควบคุมเพิ่มขึ้น (27.00%) ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม จำแนกระดับพฤติกรรม และจำนวนนักศึกษา

รายการ	ระดับพฤติกรรม และจำนวนนักศึกษา					
	ระดับดี มากกว่า 79%		ระดับพอใช้ 60 - 79%		ระดับควรปรับปรุง น้อยกว่า 60%	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
กลุ่มทดลอง (n = 25)						
ความรับผิดชอบ	1	8	19	17	5	-
วินัย	12	18	12	7	1	-
กลุ่มควบคุม (n = 18)						
ความรับผิดชอบ	1	1	17	17	-	-
วินัย	11	16	7	2	-	-

จากข้อมูลข้างต้นมีข้อสังเกต 2 ประการ ได้แก่ 1) กลุ่มทดลองในช่วงก่อนทดลองมีนักศึกษาที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยในระดับควรปรับปรุง แต่เมื่อประเมินพฤติกรรมหลังทดลองกลับพบว่า ไม่มีนักศึกษามีพฤติกรรมอยู่ในระดับนี้ 2) นักศึกษากลุ่มทดลองพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยจากระดับพอใช้มาสู่ระดับดี 7 และ 6 คน ตามลำดับ ซึ่งต่างจากนักศึกษากลุ่มควบคุมที่เดิมไม่มีพฤติกรรมในระดับควรปรับปรุง ถึงแม้จะมีการพัฒนาพฤติกรรมวินัยจากระดับพอใช้มาสู่ระดับดีหลังการทดลอง แต่ในพฤติกรรมความรับผิดชอบก็ไม่ได้มีการพัฒนาพฤติกรรมเพิ่มขึ้นเลย

จากทดลองเปรียบเทียบพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม **ก่อนการทดลอง** พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มในช่วงก่อนทดลองมีพฤติกรรมที่เหมือนกัน ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **ก่อนทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการ	**คะแนนเต็ม**	**กลุ่มทดลอง (n = 25)**		**กลุ่มควบคุม (n = 18)**		**t**	**p**
		$\bar{X}$	**S**	$\bar{X}$	**S**		
ความรับผิดชอบ	44	28.43	3.49	29.88	2.93	1.43	.15
วินัย	20	15.03	2.83	15.87	2.72	0.97	.33

ทั้งนี้มีข้อสังเกตคะแนนพฤติกรรมก่อนทดลองของกลุ่มควบคุมในด้านความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มทดลองเล็กน้อย แต่ **หลังการทดลอง** กลับพบว่า พฤติกรรมของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในพฤติกรรมความรับผิดชอบ ส่วนพฤติกรรมวินัยไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **หลังทดลอง** ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการ	**คะแนนเต็ม**	**กลุ่มทดลอง (n = 25)**		**กลุ่มควบคุม (n = 18)**		**t**	**p**
		$\bar{X}$	**S**	$\bar{X}$	**S**		
ความรับผิดชอบ	44	33.73	3.27	31.33	2.33	2.66	.01*
วินัย	20	16.89	1.90	16.54	0.97	0.71	.48

*p < .05

ข้อสังเกตคะแนนพฤติกรรมหลังทดลองของกลุ่มทดลองในด้านความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม 2.40 ทั้งที่ก่อนทดลองกลุ่มควบคุมมีคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มทดลอง 1.45

พัฒนาการด้านความรับผิดชอบและวินัย เมื่อเปรียบเทียบก่อน - หลังทดลองของนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มพบว่า กลุ่มทดลองเท่านั้นที่มีคะแนนพฤติกรรมก่อน - หลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในด้านความรับผิดชอบและวินัย โดยหลังทดลองมีคะแนนสูงกว่าก่อนทดลอง ส่วนกลุ่มควบคุมพบว่า คะแนนพฤติกรรมก่อนและหลังทดลองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 27

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

รายการ	**คะแนนเต็ม**	**ก่อนทดลอง**		**หลังทดลอง**		**t**	**P**
		$\bar{X}$	**S**	$\bar{X}$	**S**		
กลุ่มทดลอง (n = 25)							
ความรับผิดชอบ	44	28.43	3.49	33.73	3.27	9.49	.00*
วินัย	20	15.03	2.83	16.89	1.90	3.52	.00*
กลุ่มควบคุม (n = 18)							
ความรับผิดชอบ	44	29.88	2.93	31.33	2.33	1.75	.09
วินัย	20	15.87	2.72	16.54	0.97	0.98	.34

*p < .05

เมื่อพิจารณาคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบ ก่อน - หลังทดลอง จำแนกตามรายตัวบ่งชี้เฉพาะกลุ่มทดลองพบว่า ก่อน - หลังทดลองอยู่ในระดับคงที่จำนวน 5 รายการ พัฒนาไปในระดับที่สูงขึ้นจำนวน 5 รายการ และมีพฤติกรรมในระดับที่ถดถอยเพียง 1 รายการ ดังตารางที่ 28

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบ **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลอง จำแนกตามรายพฤติกรรมบ่งชี้

(n = 25)

รายการ	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\overline{X}$	S	แปลความ	$\overline{X}$	S	แปลความ
1. มีการเตรียมความพร้อมในการเรียน และการปฏิบัติงาน	3.17	0.62	ดี	3.39	0.43	ดี
2 . ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่วางไว้	3.28	0.54	ดี	3.68	0.63	ดี
3 . ปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ	2.42	0.69	พอใช้	3.12	0.75	ดี
4 . ปฏิบัติงานด้วยความละเอียดรอบคอบ	2.52	0.51	พอใช้	3.20	0.65	ดี
5. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด	3.42	0.55	ดี	3.92	0.24	ดี
6. มีความเพียรพยายามในการเรียนและการปฏิบัติงาน	2.80	0.58	พอใช้	3.68	0.63	ดี
7. ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตนเอง	2.82	0.60	พอใช้	3.00	0.44	พอใช้
8. ยอมรับการกระทำของตนเอง	3.24	0.66	ดี	2.80	0.50	พอใช้
9. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง	2.54	0.52	พอใช้	2.94	0.58	พอใช้
10. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อผู้อื่น	1.14	0.31	ควรปรับปรุง	2.12	0.65	พอใช้
11. ปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อส่วนรวม	1.08	0.28	ควรปรับปรุง	2.23	0.52	พอใช้
ภาพรวม	**2.64**	**0.30**	**พอใช้**	**3.06**	**0.29**	**พอใช้**

โดยเมื่อพิจารณาคะแนนพฤติกรรมวินัยก่อน - หลังทดลอง จำแนกตามรายพฤติกรรมบ่งชี้เฉพาะกลุ่มทดลองแล้วพบว่า พฤติกรรมวินัยก่อน - หลังทดลองนักศึกษามีพฤติกรรมวินัยอยู่ในระดับคงที่จำนวน 2 รายการ และพัฒนาไปในระดับที่สูงขึ้นจำนวน 3 รายการ ดังตารางที่ 29

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมวินัย **ก่อน - หลังทดลอง** ของกลุ่มทดลองจำแนกตามรายพฤติกรรมบ่งชี้

(n = 25)

รายการ	ก่อนทดลอง			หลังทดลอง		
	$\overline{X}$	S	แปลความ	$\overline{X}$	S	แปลความ
1. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบและข้อบังคับ	3.50	0.68	ดี	3.76	0.41	ดี
2. ตรงต่อเวลา	2.63	1.14	พอใช้	3.04	0.84	ดี
3. รักษาสาธารณสมบัติสิ่งแวดล้อม	2.73	0.45	พอใช้	3.41	0.42	ดี
4. เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด	3.28	0.81	ดี	3.24	0.60	ดี
5. ประพฤติตามถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม	2.84	1.25	พอใช้	3.44	0.79	ดี
ภาพรวม	**3.07**	**0.55**	**พอใช้**	**3.37**	**0.38**	**ดี**

จากข้อมูลพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยที่ประเมินโดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษา ทั้งหมดล้วนเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อเติมเต็มข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้

1) พฤติกรรมความรับผิดชอบ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนรายวิชาช่วงหลังทดลอง 1 สัปดาห์ พบว่าพฤติกรรมนักศึกษาที่เกิดขึ้นเด่นชัดได้แก่ ความรับผิดชอบ ดังที่ครูผู้สอนสะท้อนว่า

> “นักศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น ให้ความร่วมมือ สนใจในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนต่างๆ ดี ...ระยะหลังๆ มาจะเห็นได้ชัดว่าการมีกิจกรรมให้นักศึกษาได้เล่น ได้ทำดูแล้วตั้งใจมุ่งมั่นมากกว่า (กลุ่มควบคุม)”

การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ หรือความมุ่งมั่นในการเรียนและการปฏิบัติงาน ล้วนเป็นพฤติกรรมบ่งชี้หลักของความรับผิดชอบ ซึ่งการที่ครูผู้สอนรายวิชาได้สะท้อนมานั้นทำให้ยืนยันความสอดคล้องของผลการวิจัยในเชิงปริมาณข้างต้นได้ กอปรกับสิ่งสะท้อนในบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาที่ระบุการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ของกิจกรรม อาทิ การปฏิบัติงานด้วยความตั้งใจ

มีความเพียรพยายามในการเรียน การยอมรับผลการกระทำของตนเอง การปฏิบัติตามขั้นตอนที่วางไว้ การปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงความปลอดภัยต่อตนเอง ผู้อื่น และส่วนรวม ซึ่งทั้งหมดสามารถสะท้อนได้ตรงกับพฤติกรรมที่มุ่งพัฒนา ได้แก่

> “ฝึกความพยายามในตัวเอง การทำงานสักอย่างหนึ่ง ต้องมีความตั้งใจ และมุ่งมั่น”
> “ได้รับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง และยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำ...”
> “ได้เรียนรู้เรื่องขั้นตอนการปฏิบัติงานว่าควรจะเริ่มยังไงจึงจะถูกต้อง และไม่ข้ามขั้นตอนปฏิบัติงาน”
> “ทำให้เรารู้ว่าเรื่องความปลอดภัยว่าต้องระมัดระวัง ความปลอดภัย คือสิ่งสำคัญต่อการทำงานอย่างที่สุด”

นอกจากนั้นข้อมูลในบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย สัปดาห์ที่ 14 ระบุว่า “เมื่อเด็กได้ทำกิจกรรมที่ชอบจะเห็นบรรยากาศการเรียนที่เรียบร้อย ไม่เล่นหยอกล้อกัน ทุกคนมีความตั้งใจในการทำชิ้นงานของตนเองจนกว่าจะสำเร็จ และนำมาอวดกับเพื่อน (แสดงถึงความภาคภูมิใจ) รอยยิ้มและเสียงหัวเราะจึงพบเห็นได้ตลอดกิจกรรม” ซึ่งข้อความที่บันทึกแสดงความตั้งใจ และเพียรพยายามในการปฏิบัติชิ้นงานของนักศึกษา นอกจากนั้นในข้อมูลกิจกรรมสะท้อนความคิด สัปดาห์สุดท้ายของการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลองจากคำถามที่ว่า “ประโยชน์ของกิจกรรมในภาพรวมนักศึกษาคิดว่ามีอะไรบ้าง” จากคำตอบผู้วิจัยสรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบได้ดังนี้

> “ทำให้เรามีความรับผิดชอบ”
> “ช่วยให้เรามีความรับผิดชอบ ช่วยให้เรามีความคิด”
> “ทำให้เรามีความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกันในสังคม”
> “ทำให้มีความรักกัน และมีความรับผิดชอบ”

จากข้อมูลที่มาจากการเก็บรวบรวมจาก 3 แหล่งดังกล่าวจึงสรุปได้ว่าความรับผิดชอบของนักศึกษาเพิ่มขึ้นได้จากการทดลองกิจกรรม ซึ่งพฤติกรรมความรับผิดชอบนั้นสังเกตได้อย่างชัดเจน หรือระบุได้ว่ามีร่องรอยแห่งการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมเกิดขึ้น ดังข้อความข้างต้น

2) พฤติกรรมวินัย

ถึงแม้ผลการวิจัยชี้ว่ากลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างหลังทดลองในด้านวินัย แต่จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนรายวิชาที่ดำเนินการทดลองในพฤติกรรมวินัยก็พบข้อสังเกตที่สะท้อนเกี่ยวกับวินัยของนักศึกษาดังนี้

ประเด็นการมาเรียน การตรงต่อเวลา "...กลุ่มนี้มีกิจกรรม มีงานให้เขาเล่น เขาทำก่อนลงฝึกงาน สังเกตเมื่อเทียบกับอีกกลุ่มแล้วนะ กลุ่มที่ทดลองส่วนใหญ่จะมา (เรียน) เกาะกลุ่มสม่ำเสมอตลอด ไม่ค่อยขาด" คำสัมภาษณ์จากครูผู้สอนรายวิชา และดังบันทึกภาคสนามของผู้วิจัยที่ระบุว่า

> "นักศึกษากลุ่มทดลองมักจะไม่ขาดเรียนและดึงๆ กันมาเรียนเป็นกลุ่ม แม้เป็นช่วงที่วิทยาลัยมีงานเทศกาลสัปดาห์งานวันพ่อแห่งชาติ และครูผู้สอนส่วนหนึ่งงดการเรียนการสอน แต่ก็จะมีนักศึกษาเกือบครึ่งหนึ่ง จำนวน 12 คน ตั้งใจมาเรียน แม้เพื่อนๆ อีกส่วนจะโดดเรียนก็ตาม เรียกได้ว่าเป็นกลุ่ม Spirit"

ซึ่งในกลุ่ม "Spirit" นี้จะมีนักศึกษาจำนวนถึง 5 คนที่ไม่ขาดเรียน และไม่เข้าเรียนสายตลอดภาคเรียน โดยสรุปหลังทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองเข้าเรียนสายจำนวนทั้งสิ้น 12 คน แบ่งออกเป็นเข้าเรียนสาย 1 ครั้งจำนวน 5 คน และเข้าเรียนสาย 2 ครั้ง จำนวน 7 คน ต่างจากนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ทุกคนเคยเข้าเรียนสาย และเคยขาดเรียน ดังนั้นในเรื่องของการมาเรียน และการตรงต่อเวลาสามารถยืนยันความถูกต้องได้

ประเด็นการประพฤติถูกต้องตามศีลธรรมอันดีงาม การไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ และการไม่บังคับ ข่มขืนคู่ โดยคำนึงถึงสิทธิ และความต้องการของคู่ เป็นพฤติกรรมที่มุ่งหวังให้เกิดขึ้น ดังที่นักศึกษาสะท้อนในแบบฝึกกิจกรรม "ก 8 ข่มขืน รุม โทรม เท่ากับ ติดคุก" เรื่องถ้าหากนักศึกษากระทำผิดดังกรณีศึกษา ผลที่อาจจะเกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร

"เสียอนาคต และทำให้พ่อ แม่เสียใจ เสียการเรียน สังคมไม่ยอมรับ"
"ไม่มีโอกาสเกิดขึ้นกับเรา หากเราไม่หมกมุ่นเรื่องเพศมากเกินไป ควรหากีฬาเล่น ในยามว่าง ไม่ควรดื่มสุรา เพราะสุราเป็นต้นเหตุในสิ่งไม่ดี"
"มีโอกาสเกิดขึ้นกับเราได้ เราต้องคบเพื่อนที่ดี หลีกเลี่ยงแหล่งมั่วสุม ไม่ปฏิบัติลามก ไม่ดูหนัง X มาก ไม่หมกมุ่นในกาม"

อีกทั้งข้อมูลในบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย ซึ่งระบุขณะที่นักศึกษากำลังรับชมกรณีศึกษา กิจกรรม "ก8 ข่มขืน รุมโทรม เท่ากับ ติดคุก" เมื่อผู้วิจัยถามว่า "ใครผิดที่ทำให้เกิดคดีทางเพศนี้" นักศึกษาคนหนึ่งพูดขึ้นว่า "เพื่อนผิด" ซึ่งตรงกับเรื่องคดีตัวอย่างที่ระบุบอกว่าเพื่อนพาไปกระทำผิด แต่นักศึกษาอีกคนหนึ่งที่ตั้งใจดูกลับพูดขึ้นมาด้วยเสียงที่ดังกว่าว่า "เรานะผิด แล้วยังไปโทษเพื่อนอีก" นักศึกษาคนแรกจึงเงียบเสียงแล้วหันไปมอง ในส่วนนี้น่าจะแสดงให้เห็นเรื่องกรณีศึกษาจริงสามารถสร้างความสนใจ ใคร่รู้ เข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดได้อย่างมาก และอาจสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของพฤติกรรมทางเพศที่ดี ที่ถูกต้องได้บ้างไม่มากก็น้อย

ประเด็นการทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้ดังที่สะท้อนไว้ในบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาปรากฏดังนี้ "ได้รู้การแยกขยะว่าแต่ละชนิดคืออะไร...แล้วยังสามารถทิ้งขยะได้ถูกถังด้วย" และนักศึกษายังระบุว่าสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

ประเด็นการรักษาสาธารณสมบัติ ในเรื่องการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ดังที่นักศึกษาสะท้อนว่า "…การทำอะไรควรทำให้ถูกชิ้นงานตามวัตถุประสงค์ ไม่ควรทำผิดงาน" และ "การใช้อุปกรณ์ผิด งานก็ไม่สวยงาม"

สรุปข้อมูลทั้ง 3 แหล่งได้ว่าวินัยของนักศึกษาเพิ่มขึ้นในรายพฤติกรรมบ่งชี้ ซึ่งพฤติกรรมวินัยนั้นสังเกตได้ หรือระบุได้ว่ามีการเรียนรู้เพื่อไปสู่การพัฒนาพฤติกรรม ดังข้อความที่ปรากฏข้างต้น

3) พฤติกรรมร่วมของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

พฤติกรรมร่วมอื่นๆ ที่พบในกลุ่มทดลองจากบันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการเรียน การร่วมมือในการเรียนการสอน การทำงานเป็นกลุ่ม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังที่ครูผู้สอนรายวิชาให้ข้อมูลว่า

"เด็กจะมีความรับผิดชอบมากขึ้น การให้ความร่วมมือ การสนใจในการทำกิจกรรมในชั้นเรียนต่างๆ ดี และจากการสอบถามอาจารย์ที่ปรึกษาว่า เด็กพวกนี้พฤติกรรมดีขึ้น และอาจารย์ทางแผนกไฟฟ้าเขาเจาะจงได้เลยว่าเด็กพวกนี้ ใช้ได้เลย ค่อนข้างดี คล้ายมี Idea มีความคิด กล้าแสดงออก ความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน"

ส่วนประเด็นการทำงานเป็นกลุ่ม หรือการทำงานร่วมกันที่เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ ปรากฏดังบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาว่า

"ได้สนุกกับการต่อภาพ และได้ร่วมมือกับเพื่อนในกลุ่มเพื่อให้งานสำเร็จ"
"ใช้สมาธิ และการร่วมมือร่วมใจกับคู่ที่ช่วยกันทำงานต่างๆ"
"เรียนรู้กิจกรรมร่วมกันในหมู่คณะ ช่วยกันเรียงให้เสร็จโดยเร็ว รู้จักการแข่งขันแต่ต้องช่วยกันด้วย"

นอกจากนั้นในบันทึกภาคสนามของผู้วิจัยที่ได้สังเกตพฤติกรรมพบว่า นักศึกษาเกือบทุกคนมีความกระตือรือร้นอย่างมากเกี่ยวกับคะแนนสะสมกิจกรรม ซึ่งคะแนนนี้เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งเร้าภายนอกที่ทำให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังที่ระบุว่า

"นักศึกษาทุกคนมามุงดูคะแนนพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยกันด้วยความสนใจ (ในคะแนนตนเอง และคะแนนเพื่อน) ดูแล้วคะแนนเป็นส่วนกระตุ้นสำคัญ และหลังจากบอกคะแนนสูงสุดไปแล้ว นักศึกษาดูเหมือนมีแรงขึ้น"
"พบรอยยิ้มเมื่อถึงช่วงเวลาที่นักศึกษาจะเขียนบันทึกการเรียนรู้ เพราะจะได้ดูคะแนนและรูปถ่ายของตนเอง"

สรุปได้ว่านอกเหนือจากพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยซึ่งเป็นเป้าหมายหลักแล้ว นักศึกษายังมีพฤติกรรมร่วมซึ่งได้แก่ การให้ความร่วมมือ กล้าแสดงออก ใฝ่รู้ใฝ่เรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การทำงานเป็นกลุ่ม ความสามัคคี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษา

ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่างๆ สรุปได้ตามภาพที่ 6

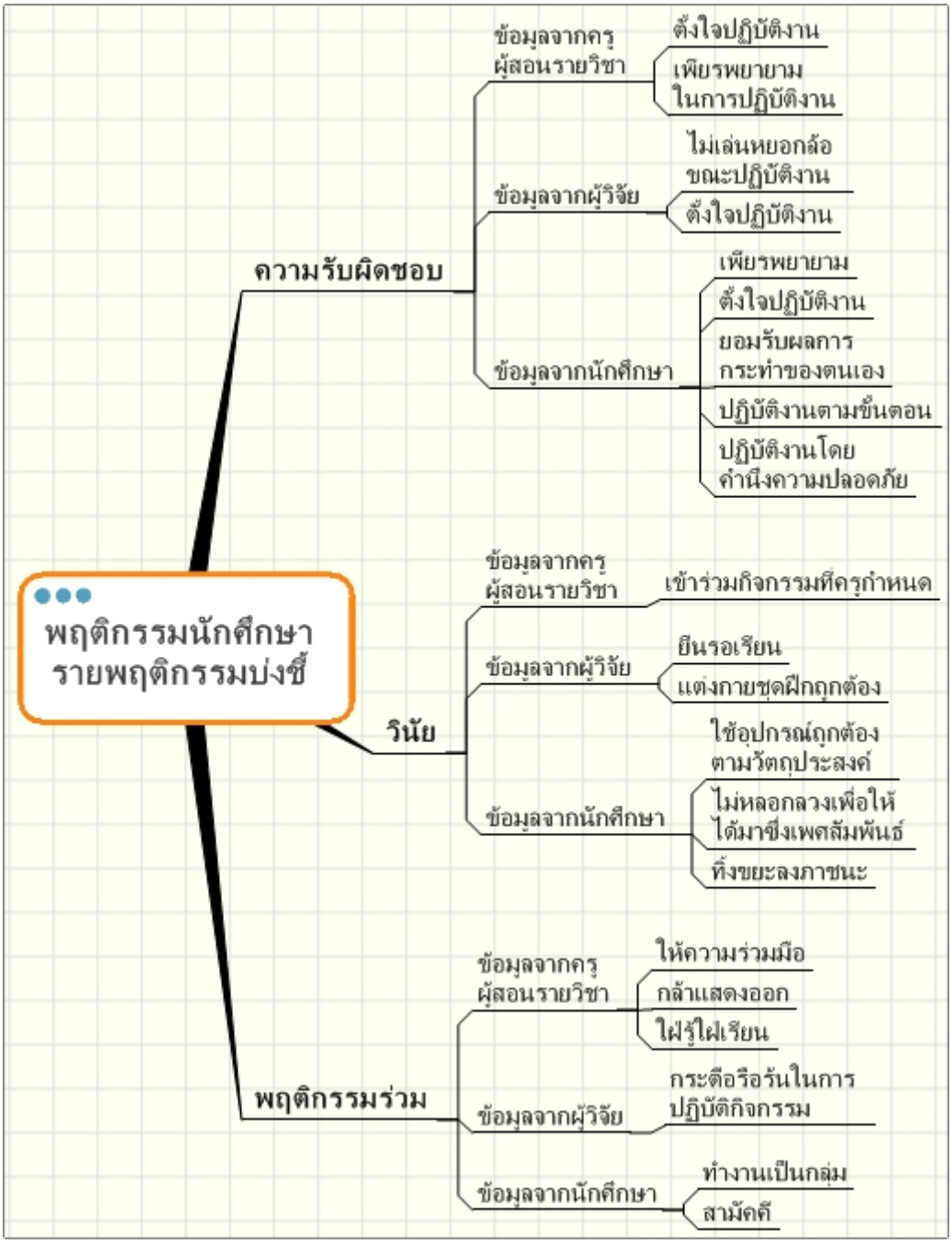

ภาพที่ 6 ประเด็นสรุปจากข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนพฤติกรรมของนักศึกษากลุ่มทดลอง

5. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย

บันทึกการเรียนรู้นักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่นักศึกษาให้ความสนใจ เนื่องจาก 1) เป็นสิ่งใหม่ที่นักศึกษาไม่เคยใช้มาก่อน และ 2) เป็นส่วนเชื่อมต่อสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน โดยรูปแบบของบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังภาพที่ 7

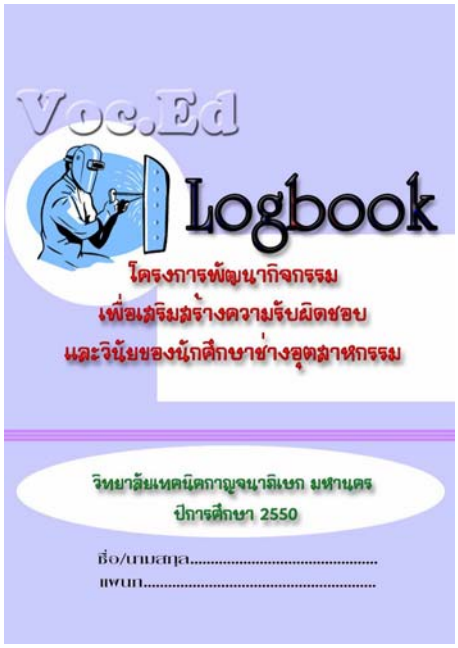

ปกหน้า

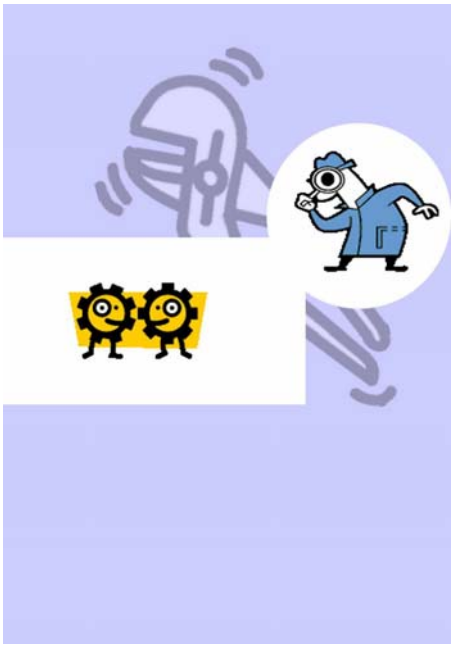

ปกหลัง

ภาพที่ 7 ตัวอย่างบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

การสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม ผู้วิจัยดำเนินการโดยให้นักศึกษาระบุความคิดเห็นลงในบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book) ทุกครั้งหลังเสร็จสิ้นกิจกรรมของแต่ละสัปดาห์รวมจำนวน 11 ครั้ง พบข้อมูลดังนี้ นักศึกษาเกินครึ่งพอใจมาก (60.34%) รองลงมาพอใจค่อนข้างมาก (37.07%) และมีเพียงส่วนน้อยที่พอใจค่อนข้างน้อย (2.16%) และไม่พอใจ (0.43%) ตามลำดับ โดยกิจกรรมที่นักศึกษาชื่นชอบมากที่สุดได้แก่ อันดับ 1 กิจกรรม “ก10 Bingo และสะท้อนความคิด” และ “ก5 ใช้ผิดวัตถุประสงค์ย่อมทำได้ยาก” อันดับ 2 “ก3 มาทิ้งขยะกัน” และอันดับ 3 “ก7 การ์ดภาพพาสนุก” ตามลำดับ อีกทั้งจากข้อความสั้นๆ ที่นักศึกษาระบุบนบันทึกการเรียนรู้ในกิจกรรม “ก10 Bingo และสะท้อนความคิด” ปรากฏข้อคิดเห็นสะท้อนต่างๆ มากมาย ดังตารางที่ 30

ตารางที่ 30 ข้อความจากบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มทดลองต่อกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย

ประเด็น	ตัวอย่างข้อความ
กิจกรรมสนุกสนาน	- กิจกรรมสนุกมากอยากให้มีอีก สุดยอด - สนุกมากแต่ผมหลอน - สนุกสนาน เป็นกิจกรรมที่ดี สนุกที่สุดเลย - ได้ความสนุก ชอบมาก - สนุกมาก - สนุกๆๆ สุดยอด - มันดีชอบมาก - สุดยอดเลย - สนุกมาก ชอบมาก ดีมาก แจ่มมาก มันมาก สรุปว่าชอบมากมาก - ดีครับ ชอบ สนุกดี - สนุกสนาน เฮฮา
กิจกรรมสนุกและเป็นประโยชน์	- กิจกรรมที่มีความสนุกที่สุด และมีความรู้นำไปศึกษาต่อได้ครับ - รู้สึกสนุกที่อาจารย์นำกิจกรรมมาให้เล่น ได้คิด ขอให้อาจารย์นำกิจกรรมอย่างนี้มาเล่นต่อไป - กิจกรรมสนุกสนาน มีประโยชน์มาก สร้างความสามัคคี สร้างระเบียบวินัย มีความรู้ - สนุกได้ความรู้ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่นการแยกขยะ - กิจกรรมทุกกิจกรรมสนุก และมีข้อคิดซ้อนอยู่ในกิจกรรมนั้นๆ - กิจกรรมมีความสนุกสนาน มีประโยชน์ มีความรู้ประกอบ - สนุกดีได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานด้วย ทำให้ผ่อนคลายได้ - สนุกสนาน มัน ให้มีความสามัคคีดี และรับผิดชอบ - สนุก D และให้ข้อคิดกับนักเรียน - ดีแล้วครับ ได้รับความสนุกมากๆ ครับ และได้ความรู้
อื่นๆ	- Good Idea - ชอบมากเลยที่ได้มาเรียนวิชานี้ ได้เล่นเกม

ข้อความที่บันทึกเกี่ยวข้องกับความรู้สึกสนุกสนานเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ดำเนินการจัดกิจกรรม “ก10 Bingo และสะท้อนความคิด” ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทบทวนพฤติกรรมบ่งชี้ทั้งหมด และสอบถามความคิดเห็นนักศึกษาต่อกิจกรรมตลอดภาคเรียน พบว่าสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาส่วนมากมาจากการเลี้ยงดูของครอบครัวนักศึกษาเอง รองลงมาคือ มาจากเพื่อน และสื่อโทรทัศน์ เป็นสาเหตุการก่อเกิดของปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา ส่วนเมื่อถามเกี่ยวกับประโยชน์ในภาพรวมของกิจกรรมพบว่า นักศึกษาระบุข้อดีของกิจกรรมว่า “สนุกสนานดี ได้ความรู้ ทำให้เรามีความรับผิดชอบ มีความรับผิดชอบร่วมกัน มีความสนุก ฝึกระเบียบวินัย” แม้ว่านักศึกษาส่วนใหญ่มองเห็นแต่ด้านดี ๆ ของกิจกรรมแต่มีนักศึกษาได้สะท้อนข้อเสียของกิจกรรมว่า “บางกิจกรรมไม่สนุก เวลาน้อย บางครั้งกิจกรรมทำให้เวลาเรียนน้อย ทำงานไม่ทัน”

อีกทั้งข้อสังเกตในเรื่องกิจกรรมที่แต่ละคนชอบ หรือไม่ชอบซึ่งแตกต่างกันไป และในบางกิจกรรมใช้เวลามากน้อยไม่เท่ากันบางครั้งจึงทำให้เกินเวลาที่กำหนดไว้ เมื่อสอบถามเกี่ยวกับการปรับใช้กิจกรรมในรายวิชาอื่นๆ นักศึกษาทุกคนเห็นด้วยว่าควรมีการจัดกิจกรรมในรายวิชาอื่นๆ โดยมีเหตุผลสนับสนุนว่า “กิจกรรมช่วยเพิ่มความรับผิดชอบ ให้ความรู้ในมุมที่แตกต่างจากในรายวิชา มีความสนุกสนาน และให้ความผ่อนคลาย” แต่ก็มีข้อคิดเห็นในด้านที่ไม่ดีว่า “อาจทำให้เวลาเรียนรายวิชาน้อยลง และอาจทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง” ซึ่งก็อาจจะต้องเลือกจัดในรายวิชาปฏิบัติที่มีคาบเรียนมากๆ และอาจเลือกบางกิจกรรมที่ใช้เวลาน้อย สอดแทรกในการเรียนรายวิชาอื่น

เมื่อย้อนไปสอบถามความรู้สึกของนักศึกษาในครั้งสัปดาห์แรกของกิจกรรม นักศึกษาระบุข้อดีต่อกิจกรรมทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ อาทิ “รู้สึกดี ถึงดีมาก ได้ความรู้ คิดหลายด้าน สนุกสนาน และสร้างความรับผิดชอบ” และ “น่าเบื่อมาก คิดว่ากิจกรรมอาจไม่สนุก และทำให้เสียเวลาเรียน งง และไม่ชอบ รวมถึงไม่อยากร่วมกิจกรรม” ในทางตรงกันข้ามเมื่อถามความรู้สึกต่อกิจกรรมในสัปดาห์สุดท้าย นักศึกษาส่วนใหญ่ได้ระบุความรู้สึกด้านบวก เช่น กิจกรรมดี มีประโยชน์ สนุกสนาน ได้ความรู้ สอดแทรกคติปฏิบัติตน ประทับใจ และอยากให้มีกิจกรรมแบบนี้ทุกวิชา และเมื่อสอบถามในเรื่องต่างๆ ได้แก่ การเขียนบันทึกการเรียนรู้ ซึ่งนักศึกษาระบุว่าไม่เคยเขียนบันทึกการเรียนรู้มาก่อนเลย เมื่อถามว่ารู้สึกอย่างไรกับการเขียน นักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่า ดี เพราะได้บันทึกแต่ละสัปดาห์ทำอะไรบ้าง ทำให้เรารู้ว่าเวลาที่เรามาเรียนได้ที่ได้ประโยชน์อะไรบ้าง ส่วนอีกทั้งในเรื่องของคะแนนสะสมกิจกรรมที่กำหนดในบันทึกการเรียนรู้ นักศึกษาระบุว่า ได้รู้ว่าตนเองมีวินัย ภาคภูมิใจที่เราสามารถทำคะแนนได้เยอะ **อยากทำความดีต่อ** ทำให้รู้จักพัฒนาตนเอง ควรทำสิ่งใด และไม่ควรทำสิ่งใด และมีส่วนกระตุ้นในการทำงานให้ดีมากขึ้นด้วย

นอกจากบันทึกการเรียนรู้แล้วยังมีบอร์ดกิจกรรมที่ผู้วิจัยใช้เป็นสื่อในการเสริมแรงบวกเมื่อนักศึกษาได้พัฒนาพฤติกรรมตรงตามเป้าหมายด้วยการติดรูปบนบอร์ดกิจกรรม นอกจากนั้นยังนำรูปลงในเว็บไซต์กิจกรรมที่ **http://maytee-1976.spaces.live.com** ซึ่งจากการสอบถามนักศึกษาส่วนใหญ่ระบุว่าเป็นสิ่งที่ดี ดังคำบอกเล่าว่า "**รู้สึกดีในการทำความดี** พอใจมาก ภูมิใจมาก มีความสุขในสิ่งที่ทำ แปลกใจที่เรามีจุดเด่นเหมือนกัน ชอบที่ได้เห็นรูปตนเอง" มีเพียงส่วนน้อยมากที่ไม่พอใจซึ่งเป็นประเด็นปลีกย่อย เช่น รูปถ่ายไม่สวย หรือถ่ายรูปไม่ขึ้นกล้อง และในท้ายกิจกรรมผู้วิจัยได้สอบถามเรื่องประโยชน์สนับสนุนส่งเสริมการเรียนในรายวิชานักศึกษาส่วนมากระบุ "ดีและทำให้เข้าใจขั้นตอนการทำงาน ฝึกทักษะการทำงานให้ถูกวิธี ระมัดระวังในการทำงาน โดยเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้หลากหลายรูปแบบก่อนเข้าปฏิบัติงาน เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนทำให้ไม่เครียด มีสมาธิ เรียนสนุกขึ้น"

สรุป

การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีเป้าหมายที่พัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ปรากฏดังนี้

1. การสำรวจข้อมูลเพื่อเข้าใจสภาพการณ์ของพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษาทุกชั้นปี และสาขาวิชาซึ่งพบว่า ส่วนมากอยู่ในระดับพอใช้ รองลงมาอยู่ในระดับดี และมีเพียงส่วนน้อยที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยนักศึกษาส่วนมากมีพื้นฐานพฤติกรรมวินัยในระดับดีมากกว่าความรับผิดชอบ

2. การออกแบบและพัฒนากิจกรรมของผู้เชี่ยวชาญได้ดำเนินการเป็นไปตามแนวคิดแบบผสมผสาน โดยสรุปหลักการได้ดังนี้ เสริมกิจกรรมเข้าไปในรายวิชา หรือบูรณาการให้เป็นเนื้อเดียวกับบทเรียนในรายวิชา มีการสร้างความตระหนักให้แก่ผู้เรียนด้วยคำถาม เนื้อหากิจกรรมรูปแบบกิจกรรมควรมีความน่าสนใจ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีการเสริมแรงบวกอย่างต่อเนื่อง และมอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติพฤติกรรมหลังจากกิจกรรมเสร็จสิ้น นอกจากนั้นในส่วนขององค์ประกอบของแผนการจัดกิจกรรมควรจะมีการวัดและประเมินผลรอบด้าน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการให้นักศึกษาประเมินตนเอง และรวมถึงให้มีการสะท้อนความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการพัฒนาพฤติกรรม

3. การศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมได้ดำเนินการทดสอบ และวัดผลก่อนและหลังทดลอง ในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.1 ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย ก่อนทดลองพบว่า ไม่ต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนหลังทดลองมีความแตกต่างกันในส่วนของนักศึกษากลุ่มควบคุมที่มีความเข้าใจลดลง ต่างไปจากนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีความเข้าใจที่ไม่ต่างไปจากก่อนทดลอง

3.2 จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย ก่อนและหลังทดลองเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมปรากฏผลไม่ต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบก่อน - หลังทดลองภายในกลุ่มทดลองพบว่า จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัยต่างกัน โดยมีแนวโน้มจิตพิสัยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินกิจกรรม ในการศึกษาส่วนนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบคำถามว่าการใช้เวลาส่วนหนึ่งของจัดการเรียนการสอนรายวิชามาดำเนินกิจกรรมจะมีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษากลุ่มทดลองหรือไม่ ซึ่งปรากฏว่ากิจกรรมมีส่วนส่งเสริมการเรียนการสอนรายวิชา ทำให้นักศึกษากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาในช่วงคะแนนที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม และไม่ทำให้การจัดการเรียนการสอนรายวิชามีประสิทธิภาพถดถอยไป

3.4 ข้อมูลการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมพบว่า พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของทั้ง 2 กลุ่มก่อนทดลองไม่ต่างกัน แต่หลังทดลองปรากฏว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบสูงกว่ากลุ่มควบคุม และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อน - หลังทดลองของกลุ่มทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองโดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในระดับที่สูงขึ้นกว่าก่อนทดลองร้อยละ 28.00 - 48.00 ขณะที่กลุ่มควบคุมก่อน - หลังทดลองมีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยไม่ต่างกัน และมีอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบที่คงที่ ส่วนวินัยมีร้อยละ 27.78

3.5 ความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลองต่อกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย พบว่านักศึกษาส่วนมากพึงพอใจในระดับมาก รองลงมาพึงพอใจค่อนข้างมาก และมีเพียงส่วนน้อยที่พึงพอใจค่อนข้างน้อย และไม่พึงพอใจ ซึ่งเมื่อพิจารณากิจกรรมตั้งแต่การทดลองใช้ และการศึกษาประสิทธิภาพจะพบได้ว่ามีแนวโน้มของความพึงพอใจในระดับสูงขึ้น

นอกจากนั้นจากการสะท้อนความคิดของนักศึกษา บันทึกภาคสนามของผู้วิจัย บันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน และการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางของกิจกรรม พบว่าปรากฏข้อดี และข้อจำกัดของกิจกรรมในภาพรวมดังนี้

ข้อดี

1. กิจกรรมสามารถสร้างพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยและพฤติกรรมร่วมอื่นได้

2. การใช้เวลาการเรียนดำเนินกิจกรรม ไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาต่ำลง ตรงกันข้ามกิจกรรมมีส่วนส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาให้สูงขึ้น

3. กิจกรรมช่วยให้การมาเรียนของนักศึกษามีความสม่ำเสมอ และไม่ขาดหายไป

4. กิจกรรม และปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน อาจนำพาให้ครูผู้สอนค้นพบความสามารถของนักศึกษา หรือสาเหตุของพฤติกรรมเบื้องลึกของนักศึกษาได้

ข้อจำกัด

1. กิจกรรมมีส่วนเพิ่มภาระงานให้กับครูผู้สอน หรือผู้ดำเนินการในเรื่องต่างๆ เช่น การสำรวจพฤติกรรม การปรับแผนการจัดกิจกรรม เนื้อหาที่เหมาะสม สื่อที่สนับสนุน การเสริมแรง และการวัดและประเมินผลที่รอบด้าน

2. บางกิจกรรมอาจต้องใช้เวลามาก ซึ่งจะทำให้เวลาเรียนรายวิชาน้อยลง ซึ่งอาจทำให้ครูผู้สอนต้องปรับแผนการสอนรายวิชา

3. กิจกรรมบางครั้งอาจจะต้องมีการจัดซ้ำ และเปลี่ยนรูปแบบเมื่อยังไม่พบพฤติกรรมที่พัฒนาอย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การสร้างและการพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย ซึ่งจำเป็นต้องผ่านกระบวนการต้นทางจนถึงปลายทางของการวิจัยอันประกอบด้วย การสำรวจ การศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง การออกแบบและพัฒนากิจกรรม และการทดลองกิจกรรมเพื่อศึกษาประสิทธิภาพ โดยบทนี้ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยพร้อมด้วยการอภิปรายผลในประเด็นต่างๆ ที่เชื่อมโยงทฤษฎี หลักการ แนวคิดงานวิจัย พร้อมทั้งนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนากิจกรรมในครั้งนี้ได้นำมาซึ่งการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ผ่านกระบวนการต่างๆ 3 ระยะดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

ผู้วิจัยสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัยนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ด้วยแบบสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ในทุกระดับการศึกษา ทุกชั้นปี และทุกแผนกวิชา จำนวน 712 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจพฤติกรรมนักศึกษา โดยครูผู้สอนประเมินนักศึกษา ด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 15 คน ที่สอนกลุ่มนักศึกษาเพื่อตรวจสอบยืนยันข้อมูลที่ได้จากนักศึกษา หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการขอสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมนักศึกษากับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี เกี่ยวกับงานปกครองจำนวน 1 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพที่มาเติมเต็มข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลในภาพรวมนักศึกษาส่วนมากมีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยในระดับพอใช้รองลงมาอยู่ในระดับดี และมีเพียงส่วนน้อยที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจำนวนนักศึกษาที่มีพฤติกรรมวินัยในระดับดีมากกว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบ โดยข้อมูลจากนักศึกษาประเมิน

ตนเองมีความสอดคล้องตรงกันกับข้อมูลที่ได้จากครูผู้สอนประเมินนักศึกษา โดยสามารถยืนยันสภาพการณ์ที่ตรงกันถึงร้อยละ 93.75

2. ประเภทของกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักศึกษาต้องการให้ครูผู้สอนจัด ได้แก่ กีฬา หรือออกกำลังกาย ฟังเพลง ร้องเพลง เกมคอมพิวเตอร์ เล่นดนตรี และดูละครหรือภาพยนตร์

3. จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครองพบว่า สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมนักศึกษาส่วนมากมาจากครอบครัวที่เลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และมีส่วนน้อยที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก นอกจากนั้นมีสาเหตุมาจากสถานศึกษาที่ไม่สนับสนุนส่งเสริมครูผู้สอน และครูผู้สอนไม่เข้มงวดดูแลพฤติกรรมผู้เรียน ส่วนสภาพปัญหาพฤติกรรมนักศึกษาพบว่าปัจจุบันมีแนวโน้มที่เริ่มมีปัญหาตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โดยจากข้อมูลการสัมภาษณ์ที่ระบุว่า “ทุกสาขาวิชามีปัญหาพฤติกรรมไม่ต่างกัน” ตรงกับข้อมูลจากการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา คือ เกือบทุกสาขาวิชามีระดับพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยอยู่ในระดับพอใช้ และทุกสาขาวิชามีพฤติกรรมวินัยในระดับดีมากกว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2549) ที่ได้ทำการศึกษาโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย โดยทำการศึกษานักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนนำร่อง 25 โรงเรียน พบว่านักเรียนประมาณร้อยละ 42.00 - 51.00 มีพฤติกรรมหรือมีคุณลักษณ์ที่พึงประสงค์ในระดับปานกลาง และโรงเรียนส่วนใหญ่มุ่งเน้นกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณ์ด้านระเบียบวินัยเป็นอันดับแรก ซึ่งการวิจัยดังกล่าวสะท้อนได้ดังนี้ 1) นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีช่วงอายุเท่ากับนักศึกษาอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ การมีคุณลักษณ์ในระดับปานกลางจึงไม่ต่างไปจากนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยในระดับพอใช้ และ 2) สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่มุ่งที่จะพัฒนาระเบียบวินัยมากที่สุด เพื่อใช้เป็นฐานของการพัฒนาพฤติกรรมหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์อื่น ซึ่งนักศึกษาอาชีวศึกษาได้ผ่านการเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมา จึงได้รับการบ่มเพาะพฤติกรรมวินัยมากกว่าความรับผิดชอบ

นอกจากการสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ผู้วิจัยยังพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจต่างๆ ของการสำรวจที่ควรอภิปรายดังต่อไปนี้

ประเด็นวิธีการสำรวจพฤติกรรม

การสำรวจพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาโดยทั่วไปจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการให้นักเรียนนักศึกษาประเมินตนเอง ซึ่งพบในงานวิจัยต่างๆ (ชัยณรงค์ ศรีสุข, 2545; สุทธิภรณ์ แหยมรักษา, 2546; พิไลลักษณ์ ทองรอด, 2547; และ สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2549) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงวิธีเดียว หรือด้านเดียวทำให้เป็นจุดอ่อนอย่างหนึ่งในการอ้างอิงถึงประสิทธิภาพหรือความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้จึงดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 3 แหล่ง ซึ่งได้แก่ การให้นักศึกษาประเมินพฤติกรรมตนเอง การให้ครูผู้สอนประเมินพฤติกรรมนักศึกษา โดยเลือกครูผู้สอนที่เคยสอนนักศึกษากลุ่มที่ประเมินตนเอง และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครองจะมาให้ข้อมูลเต็มเติมในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งการใช้ข้อมูลจากทั้ง 3 แหล่งจะเป็นส่วนยืนยันความสมบูรณ์ถูกต้องตามวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้าต่างแหล่งข้อมูล (Triangulation of sources) ดังภาพที่ 8

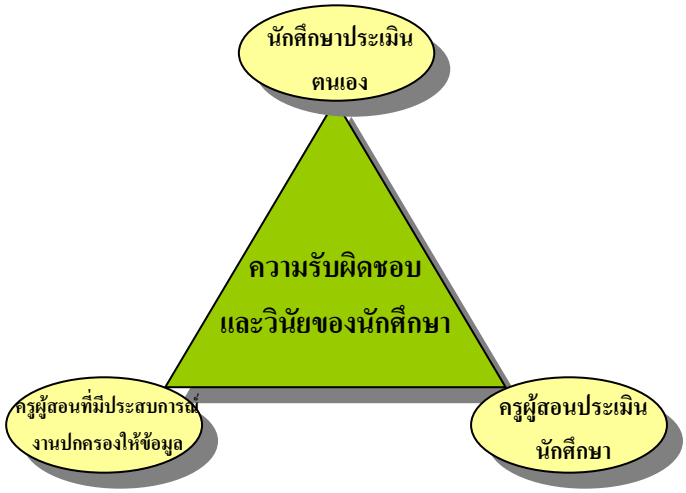

ภาพที่ 8 วิธีการสำรวจโดยใช้แหล่งข้อมูลสามเส้าเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสามเส้า นอกจากจะเป็นส่วนของการตรวจสอบ เพิ่มเติมข้อมูล และยังเป็นส่วนของการสร้างความเชื่อมั่นของข้อมูล ดังที่งานวิจัยของสุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2549) ระบุไว้ว่าโรงเรียนส่วนใหญ่ที่จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณ์ของนักเรียนมีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนโดยอาจารย์ประจำกิจกรรม และคณะทำงาน ซึ่งมีผลการประเมินที่หลากหลายของแหล่งข้อมูลทำให้ผลการประเมินมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น นอกจากนั้นในส่วนข้อจำกัดของการสำรวจพฤติกรรมครั้งนี้ ระบุได้ว่าขาดข้อมูลจากภายนอกสถานศึกษา อาทิ ผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งเป็นภาคส่วนที่ใกล้ชิดกับนักศึกษา โดยถ้าได้ข้อมูลส่วนดังกล่าวมาเติมเต็มก็จะทำให้การสำรวจ

พฤติกรรมมีความสมบูรณ์ครบถ้วน รวมถึงจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการศึกษาพฤติกรรมนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สภาพการณ์พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา

ถึงแม้ว่าพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาในภาพรวมจะอยู่ในระดับพอใช้ แต่ก็ยังพบว่ามีนักศึกษาจำนวนหนึ่งที่มีพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยอยู่ในระดับควรปรับปรุง อีกทั้งนักศึกษาส่วนมากที่อยู่ในระดับพอใช้ก็ยังมั่นใจไม่ได้ว่าจะสามารถพัฒนาพฤติกรรมตนเองไปสู่ระดับดีได้ ซึ่งในสภาพแวดล้อมทางสังคมปัจจุบันที่เยาวชนไทยห่างไกลการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม อาจจะนำพานักศึกษาที่มีพฤติกรรมในระดับดังกล่าวไปสู่การประพฤติตนที่ไม่เหมาะสม หรือมีปัญหาพฤติกรรมได้

จากที่ผู้วิจัยได้ทำการสอบถามถึงสาเหตุของปัญหาพฤติกรรมนักศึกษาที่พบว่า มีสาเหตุหลักมาจากครอบครัว รองลงมาได้แก่ เพื่อนแถวบ้าน หรือเพื่อนในวิทยาลัย และการรับชมสื่อที่ได้แก่ โทรทัศน์ ตามลำดับ เป็นสาเหตุของการบ่มเพาะพฤติกรรมนักศึกษา สอดคล้องกับที่ สุมน อมรวิวัฒน์ (2549) ที่กล่าวว่า “วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง ...ความบีบคั้นทางเศรษฐกิจทำให้ครอบครัวแตกแยกและอ่อนแอลง พ่อแม่ทอดทิ้งลูกให้ว้าเหว่ เล่นของเล่น ดูโทรทัศน์ตามลำพัง สภาพเช่นนี้ทำให้เกิดปัญหา” ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นน่าจะเป็นส่วนสำคัญที่ต้องกลับมาพิจารณาในภาคส่วนครอบครัวให้มากยิ่งขึ้น เพื่อการพัฒนาพฤติกรรมนักศึกษาที่ต้นทาง ดังภาพที่ 9

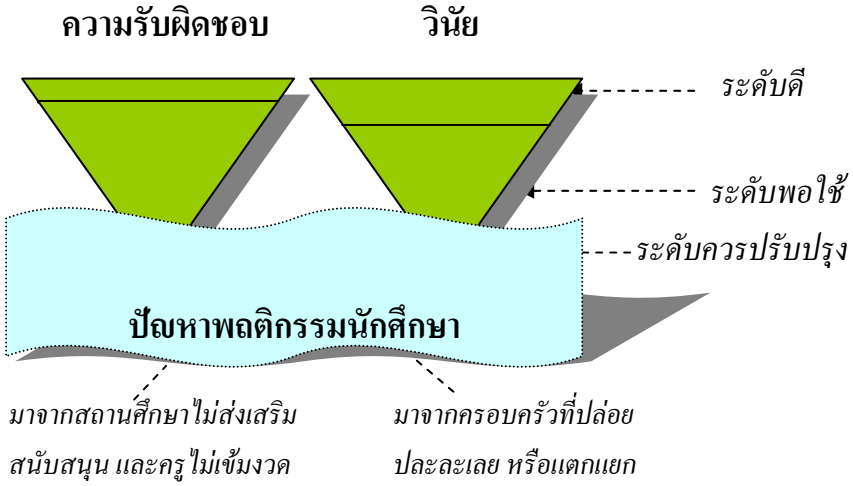

ภาพที่ 9 สภาพการณ์พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา

การวิจัยระยะที่ 2

การออกแบบและพัฒนากิจกรรมที่เริ่มต้นจากการออกแบบกิจกรรมตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ การนำกิจกรรมไปทดลองใช้เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ และความเหมาะสมกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจริง ตลอดระยะเวลา 1 ภาคเรียน หลังจากนั้นจึงแก้ไขและปรับปรุง ซึ่งผลการออกแบบกิจกรรมปรากฏดังนี้

1. กิจกรรมแนวคิดผสานวิธีที่มีรูปแบบที่หลากหลายจำนวน 11 กิจกรรม ตามกรอบแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญ ดังภาพที่ 10

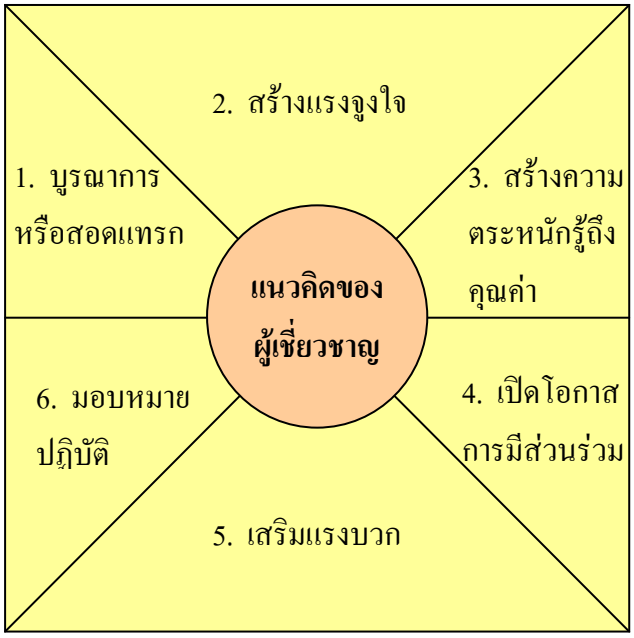

ภาพที่ 10 กรอบแนวคิดการออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

แนวคิดของผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรมมีการผสานวิธีการที่หลากหลายไม่มุ่งเน้นวิธีใดเพียงวิธีหนึ่ง แต่มีการผสมผสานกันสอดคล้องกับ Character Education Partnership (2005) ที่ระบุว่าไม่มีทางใดทางหนึ่งเพียงทางเดียวในการจัดคุณลักษณ์ศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยผู้วิจัยขอนำเสนอกรอบแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญที่ประกอบด้วยรายละเอียด และหลักการดังต่อไปนี้

1.1 การบูรณาการกิจกรรม เข้าไปในการเรียนการสอน หรือการสอดแทรกเชื่อมโยงกิจกรรมเข้ากับการเรียนการสอนปกติ โดยไม่แยกกิจกรรมออกจากการเรียนการสอนรายวิชา

เนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่จัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณ์ของนักเรียนแยกออกจากการเรียนการสอน จึงต้องใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนการสอนจัดกิจกรรม ซึ่งการใช้เวลาจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนจะทำให้เกิดปัญหาการดำเนินกิจกรรม เนื่องจากครูมีภาระงานสอน และภารกิจอื่นๆ มาก ทำให้การทำงานไม่คล่องตัว (สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2549) และดัง Character Education Partnership (2005) ระบุว่าควรผนวกการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนเข้ากับหลักสูตรวิชาการในที่สอน อีกทั้ง รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล (2545) เสนอว่าการจัดอาชีวศึกษาโดยบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะที่จะใช้รูปแบบการบูรณาการแบบสอดแทรก กับแบบคู่ขนาน นอกจากนั้นการบูรณาการ หรือสอดแทรกในรายวิชาตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญมุ่งเน้นดำเนินการในเวลาเรียนปกติ ซึ่งทำให้นักศึกษามีโอกาสพัฒนาคุณลักษณะมากกว่าการจัดกิจกรรมนอกเวลาเรียนที่มีข้อจำกัดด้านเวลา และภารกิจของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม

1.2 การสร้างแรงจูงใจ เป็นกระบวนการกระตุ้น กำกับ และทำให้พฤติกรรมคงอยู่ (อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง, 2545) โดยความต้องการ และความปรารถนาเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ (Slavin, 1997) ทั้งนี้ Brophy (1997) ได้กล่าวว่าแรงจูงใจจะเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้พบว่ากิจกรรมต่างๆ นั้นมีความสำคัญ และมีคุณประโยชน์ ผู้เรียนจึงพยายามที่จะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้ โดยแรงจูงใจภายในเป็นผลที่เกิดจากความพึงพอใจที่ได้ทำกิจกรรม สอดคล้องกับ Keller (1983) ซึ่งอธิบายว่าการจูงใจนักเรียนต้องพิจารณาใน 4 มิติ ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความสอดคล้อง ความคาดหวัง และความพึงพอใจ ดังที่กล่าวข้าวต้นได้ปรากฏอยู่การในการออกแบบกิจกรรมนี้ อาทิ การมุ่งสร้างกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลายน่าสนใจ มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนรับรู้ความสำเร็จที่มาจากการควบคุมตนเอง และสรรค์สร้างความพึงพอใจต่างๆ จนก่อเกิดแรงจูงใจของนักศึกษาได้

1.3 การสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าพฤติกรรม การมุ่งเน้นพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมควรมีการเสริมสร้างทางด้านสติปัญญา และด้านจิตใจของผู้เรียน (Gholar, 2006) ในการพัฒนาด้านจิตใจนี้เองเป็นส่วนสำคัญ และสอดคล้องกับหลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยดังที่ ทิศนา แขมมณี (2546) กล่าวว่าการทดลองกิจกรรมที่ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Bloom, Madaus, and Hastings (1981) สามารถปลูกฝังค่านิยมให้เกิดขึ้นในตัวเด็กได้ถึงระดับที่ช่วยให้เด็กเกิดความตระหนักในความสำคัญของคุณค่าของค่านิยมนั้น รวมทั้งมีความพร้อมที่จะนำค่านิยมนั้นไปใช้ในระบบชีวิตของตน ในการสร้างความตระหนักรู้ได้จำเป็นต้องมีส่วนเสริมอื่นๆ เช่น ตัวแบบ ซึ่งได้แก่ ผู้เรียนที่มีความประพฤติดี และกิจกรรมกลุ่ม (อ้อยทิพย์ ทองดี, 2537) ดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าส่วนหนึ่งของการสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าพฤติกรรมสามารถเชื่อมโยงไปเป็น

พฤติกรรมได้ นอกจากนั้นการดำเนินกิจกรรมยังได้มีเน้นย้ำในการถามคำถามเชิงวิเคราะห์ เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน (ทิศนา แขมมณี, 2546) เกี่ยวกับเหตุและผลของการปฏิบัติในพฤติกรรมที่มุ่งหวัง ซึ่งการแสดงความคิดเห็นนั้นจะทำให้เกิดนักศึกษาเกิดการวิเคราะห์ พิจารณาจนเกิดเป็นความความตระหนัก และเห็นคุณค่าได้

1.4 การเปิดโอกาส ให้นักศึกษามีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในเรียนรู้เป็นส่วนสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งมาจากฐานคิดของการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์สำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) กิจกรรมที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้ได้ให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้จากการปฏิบัติร่วมกันของกลุ่มนักศึกษา ซึ่งก่อนการดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยและนักศึกษาจะร่วมกันตั้งกติกา เงื่อนไข และข้อตกลงเบื้องต้นของกิจกรรม นักศึกษาทุกคนจึงเกิดการยอมรับ และปฏิบัติตามข้อตกลงนั้นอย่างเต็มใจ โดยความสำเร็จของกิจกรรมส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับการที่กลุ่มนักศึกษาได้เข้ามาร่วมในกระบวนการดำเนินกิจกรรม เพราะจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความตื่นตัว ตื่นรู้ และอยากที่จะเรียนรู้ จนสามารถนำสิ่งที่ได้กลับไปปฏิบัติเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ได้ (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม และ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2549)

1.5 การเสริมแรงบวก เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักศึกษา โดยการใช้เทคนิคการเสริมแรงที่มีรูปแบบหลากหลาย อีกทั้งคำนึงถึงความต้องการ และความพึงพอใจของนักศึกษาเป็นหลัก ดังที่ Kalish (1981) กล่าวว่าบุคคลจะมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ซ้ำอีก หรือทำให้ความถี่ของพฤติกรรมเกิดเพิ่มขึ้น เนื่องจากได้รับผลอันเป็นที่พึงพอใจนั่นเอง ซึ่งก็คือการที่ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงเชิงบวกในสิ่งที่ตนพึงพอใจ นอกจากนี้ สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ (2549) ได้สังเคราะห์แนวคิดของผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นหลักการสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะที่ดีสำหรับนักเรียน ระบุว่าควรให้การเสริมแรงทางบวก และเสริมกำลังใจให้นักเรียนอยากทำดี การเสริมแรงจึงเป็นส่วนสำคัญในฐานะที่เป็นสิ่งเร้าที่มีอิทธิพลต่อการตอบสนองเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทิศนา แขมมณี (2546) ที่เสนอให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรม และเสริมแรงอย่างเหมาะสม เพื่อให้นักเรียนพัฒนาพฤติกรรม จึงกล่าวได้ว่า การเสริมแรงเป็นกลยุทธ์หนึ่งในการจูงใจหลังสิ้นสุดกิจกรรม (Wlodkowski, 1984) โดยการเสริมแรงบวกตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญจึงเป็นส่วนสำคัญจำเป็นต่อการดำเนินกิจกรรม

1.6 การมอบหมายไปสู่การปฏิบัติ การเรียนรู้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือจากการฝึกหัด (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้, 2550) การมอบหมายให้

ฝึกปฏิบัติจึงมีความสำคัญดังที่ ทิศนา แขมมณี (2546) อธิบายว่าครูผู้สอนจำเป็นต้องดำเนินการหลังกิจกรรมจบแล้ว คือ ครูต้องจัดกิจกรรมและมอบหมายให้นักเรียนได้นำค่านิยมที่เรียนรู้ไปแล้วไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยครูต้องจัดระบบการติดตามผลการปฏิบัติของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และคอยตักเตือนและให้การเสริมแรงอย่างเหมาะสม โดยการดำเนินการให้เกิดการปฏิบัติเรียนรู้ในพฤติกรรมด้วยการมอบหมายให้นักศึกษาได้ร่วมกันรับผิดชอบกิจกรรม ซึ่งจะทำให้ได้ฝึกการกระทำที่จะทำให้เกิดพฤติกรรมได้ (รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล, 2545) และดังที่ Character Education Partnership (2005) ระบุว่าควรใช้วิธีการพัฒนาคุณลักษณะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองโดยตรง และอย่างรอบด้าน จากข้อความข้างต้นการมอบหมายให้ปฏิบัติจะนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมที่มุ่งหวังของผู้เรียนได้

2. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน เป็นการประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Bloom, Madaus, and Hastings (1981) และเทคนิคการเสริมแรงบวกของ skinner (1953) มาจากความสอดคล้องตรงกันกับแนวคิดกิจกรรมในส่วนของ 1) **การสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าพฤติกรรม** ซึ่งเป็นการพัฒนาจิตพิสัยขั้นการเห็นคุณค่า (Valuing) ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้พัฒนาผู้เรียนไปสู่การปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ (Educational Materials Center, 2003) และ 2) **การเสริมแรง**ที่จะเป็นสิ่งเร้า และเป็นส่วนสนับหนุนจูงใจการพัฒนาพฤติกรรมของนักศึกษาได้ (Ryan, 2002)

การวิจัยระยะที่ 3

ในการวิจัยระยะสุดท้ายนี้เป็นการศึกษาประสิทธิภาพกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่ดำเนินกิจกรรม พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม โดยทำการศึกษาประสิทธิภาพด้วยการวิจัยเชิงทดลองแบบเปรียบเทียบ 2 กลุ่มก่อนและหลังทดลอง (Pretest - Posttest Nonrandomized Design) กับนักศึกษากลุ่มทดลองจำนวน 25 คน และนักศึกษากลุ่มควบคุมจำนวน 18 คน ตลอดระยะเวลา 1 ภาคเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย

ความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษากลุ่มทดลองที่พบว่า ไม่แตกต่างกันระหว่างก่อนและหลังทดลองอาจเนื่องมาจาก 1) กิจกรรมไม่เน้นการให้ความรู้ ความ

เข้าใจ แต่เน้นย้ำที่คำถามเชิงวิเคราะห์เพื่อการสะท้อนความคิดของนักศึกษาจากการตอบคำถามในพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนา จึงมิได้ทำให้คะแนนด้านความเข้าใจของนักศึกษาสูงขึ้นได้ หรือ 2) คะแนนก่อนทดลองของนักศึกษาอยู่ในระดับสูงอยู่แล้วจึงค่อนข้างยากที่จะพัฒนาให้ขึ้นไปในระดับที่สูงกว่าได้ ซึ่งก่อนและหลังทดลองนักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจเกี่ยวกับด้านความรับผิดชอบลดลงเพียง 0.62 คะแนน และด้านวินัยเพิ่มขึ้น 0.72 คะแนน ต่างจากนักศึกษากลุ่มควบคุมที่ได้คะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังทดลองด้านความรับผิดชอบลดลงถึง 2.06 คะแนน และด้านวินัยลดลง 0.40 คะแนน ซึ่งกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ด้านลดลง ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นข้อดีของกิจกรรมที่สามารถคงระดับความเข้าใจเกี่ยวกับคุณลักษณะที่มุ่งหวังของนักศึกษากลุ่มทดลองไม่ให้ต่างไปจากเดิม ในทางกลับกันถ้าไม่มีกิจกรรมอาจทำให้นักศึกษามีความเข้าใจในระดับที่ต่ำลงไปจากเดิมก็เป็นได้ ซึ่งจะไม่เป็นผลดีต่อนักศึกษาครูผู้สอน และสถานศึกษา

2. จิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย

ผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีการพัฒนาจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัยที่ดีขึ้น โดยจิตพิสัยหลังทดสองสูงกว่าก่อนทดลอง อาจเนื่องจากกิจกรรมมุ่งเน้นพัฒนาด้านจิตใจก่อนในขั้นต้นดังที่ Gholar (2006) ระบุว่าการพัฒนาการเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมควรพัฒนาด้านจิตใจของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการประพฤติปฏิบัติของผู้เรียน สอดคล้องกับ Education Materials center (2003) อธิบายว่าการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างจิตพิสัยและการปฏิบัติตนในทางที่ดีให้แก่ผู้เรียน ซึ่งความตระหนัก หรือการรู้ตัว (Awareness) เป็นส่วนหนึ่งของหลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ Bloom, Madaus, and Hastings (1981) ที่ระบุอยู่ในขั้นการรับรู้ ซึ่งเป็นขั้นแรกที่ต้องดำเนินการให้ผู้เรียนได้ตระหนัก เต็มใจรับรู้ และควบคุมการรับรู้เพื่อเกิดการพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ในขั้นอื่นๆ ได้ โดยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่ได้ประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยสามารถช่วยให้เด็กเกิดความตระหนักในความสำคัญ และเกิดความเข้าใจค่านิยมที่สอนได้ (ทิศนา แขมมณี, 2546) และดังปรากฏร่องรอยแห่งการเรียนรู้ในบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาว่า “สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน” ซึ่งสิ่งที่นักศึกษาสะท้อนแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาจิตพิสัยในขั้นการเห็นคุณค่า และอาจมีการพัฒนาไปสู่ขั้นการจัดระบบ และขั้นการพัฒนาเป็นลักษณะนิสัยได้ถ้าได้รับการเสริมแรงบวกอย่างต่อเนื่อง

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาที่ดำเนินการจัดกิจกรรม

ผลการวิจัยที่ปรากฏว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีช่วงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาที่ดำเนินกิจกรรมสูงกว่านักศึกษากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด อาจเนื่องมาจาก 1) นักศึกษากลุ่ม

ทดลองมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบในระดับที่สูงขึ้นถึง (48.00%) สอดคล้องกับระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้เกรด 4 เกินครึ่งห้องเรียน (52.00%) ซึ่งความรับผิดชอบเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามที่ สุทธิภรณ์ แหยมรักษา (2546) ศึกษาพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน พบว่านักเรียนมีความรับผิดชอบทุกด้านในระดับมาก โดยนักเรียนที่เกรดเฉลี่ยสูงจะมีความรับผิดชอบทุกด้านสูงกว่านักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำ หรือ 2) อาจมีปัจจัยพฤติกรรมอื่นๆ เสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสูงขึ้น เช่น การที่นักศึกษากลุ่มทดลองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความรับผิดชอบตั้งใจจริงในการทำงาน ไม่ท้อถอยจนกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง (McClelland, 1969)

4. พฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย

การที่พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมก่อนและหลังทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากกิจกรรมที่สร้างมาจากแนวคิดที่ผสมผสานวิธีการ และรวมถึงองค์ประกอบต่างๆ ของกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน ซึ่งผู้วิจัยขออภิปรายดังต่อไปนี้

4.1 เนื้อหาสาระของกิจกรรม

กิจกรรมนี้ได้เลือกใช้เนื้อหาสาระอิสระที่นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจได้ง่าย เหมาะสมกับช่วงวัย และระดับการศึกษา ซึ่งสาระที่นำเสนอจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อนักศึกษา โดยเนื้อหาสาระของกิจกรรมได้พิจารณาควบคู่กับวัตถุประสงค์ วิธีการ และรูปแบบของกิจกรรม ซึ่งมีเกณฑ์การเลือก ได้แก่ มีความสำคัญ ทันสมัย และเป็นที่สนใจของผู้เรียน (บุญชม ศรีสะอาด, 2537) ในส่วนของเนื้อหาสาระจะเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนา โดยเนื้อหาสาระของกิจกรรมส่วนใหญ่นักศึกษากลุ่มทดลองจะได้ประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน และรวมถึงในชีวิตประจำวันได้ อีกทั้งการให้ความสำคัญต่อการกำหนดเนื้อหาสาระทั้งในส่วนของการบูรณาการเข้ากับเนื้อหารายวิชา และการสอดแทรกเข้ากับเนื้อหารายวิชาได้มีการสอบถามขอคำแนะนำจากครูผู้สอนรายวิชา และขอข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยการสอบถามนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมในห้องเรียนอื่นก่อนดำเนินการกำหนดเนื้อหากิจกรรม

4.2 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมที่ได้เลือกประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัยของ (Bloom, Madaus, and Hastings, 1981) เพื่อกำหนดการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนที่เป็นลำดับขั้นตอนที่สามารถพัฒนาจนเกิดเป็นพฤติกรรมนักศึกษาที่มุ่งหวังได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ทิศนา แขมมณี, 2546) และการเสริมแรงบวก (skinner, 1953; Kalish, 1981; Wlodkowski, 1984) และเพิ่มเติมในส่วนของคำถามเชิงวิเคราะห์รวมถึงการสะท้อนความคิดของนักศึกษา หรือสรุปสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมในแต่ละสัปดาห์ไปพร้อมกัน

จุดเด่น

1) เป็นการดำเนินงานตามลำดับขั้นของหลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย ซึ่งสามารถดำเนินการไปสู่การพัฒนาเป็นพฤติกรรมได้

2) วิธีการง่ายต่อการนำไปใช้ ไม่มีความซับซ้อนในการปฏิบัติ

3) มีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ซึ่งเป็นการสรรค์สร้างปฏิสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในรายวิชาอีกทางหนึ่ง

ข้อจำกัด

1) ข้อจำกัดด้านเวลา และจำนวนนักศึกษามีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีความจำเป็นต้องมีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมเป็นอย่างดีก่อนดำเนินการจัดกิจกรรม

2) การตั้งคำถาม เพื่อการสรุปกิจกรรม เป็นเรื่องยากต่อการปฏิบัติเพราะความต่างระหว่างบุคคล ทั้งในส่วนของผู้ถาม (ทิศนา แขมมณี, 2546) และผู้ตอบที่ไม่สนองตอบ จนบางครั้งจำเป็นต้องใช้การสอบถามด้วยการเขียนตอบลงในกระดาษ ซึ่งนักศึกษาคุ้นเคยมากกว่า และปฏิบัติตามได้ทันที โดยนักศึกษาจะเขียนได้อย่างดีมากถ้าได้ฝึกเขียนบ่อยครั้ง

3) สิ่งเร้ามีความจำเป็น ซึ่งกิจกรรมต้องเป็นสิ่งที่นักศึกษาสนใจ หรือมีความต้องการเท่านั้นจึงจะเป็นสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ ในการใช้สิ่งเร้าจึงต้องอาศัยการสังเกต การสอบถามนักศึกษาในระดับการศึกษาเดียวกัน และการทดลองใช้จริง

4.3 บรรยากาศในการดำเนินกิจกรรม

ในสภาพการณ์ของการดำเนินกิจกรรมทั้งในส่วนของการทดลองเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัด (Try - out) และการทดลองใช้จริง โดยผลของทั้ง 2 ส่วนปรากฏบรรยากาศของการเรียนการสอนที่สนุกสนาน ผ่อนคลาย โดยสามารถพบเห็นรอยยิ้มของนักศึกษา พร้อมกับการพบเห็นนักศึกษาที่มาเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้มาเข้าร่วมกิจกรรมหรือเล่นเกมต่างๆ และมีการสอบถามผู้วิจัยบ่อยครั้งว่าวันนี้มีอะไรมาให้เล่น ให้แข่งขันอีก ซึ่งบรรยากาศในช่วงสัปดาห์ 1- 3 นักศึกษาจะไม่กล้าแสดงออก และบางคนไม่ให้ความร่วมมือ อาจจะเนื่องมาจากเป็นช่วงเริ่มต้นของภาคเรียน และความไม่คุ้นเคยระหว่างนักศึกษากับผู้วิจัย ซึ่งทำให้นักศึกษาบางคนระบุความรู้สึกไม่ค่อยอยากร่วมกิจกรรม แต่เมื่อดำเนินกิจกรรมตลอดภาคเรียน ปรากฏว่านักศึกษาสนุก อยากเล่น และอยากให้มีการจัดกิจกรรมในรายวิชาอื่นๆ ซึ่งสิ่งสะท้อนข้างต้นระบุได้เป็นอย่างดีถึงบรรยากาศในการดำเนินกิจกรรมที่ดี นักศึกษามีความสุข มีรอยยิ้มตลอดการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยที่ใช้ระยะเวลา 1 ภาคเรียน ซึ่งถ้าขาดบรรยากาศของกิจกรรมที่ดีไป การดำเนินกิจกรรมคงไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้

4.4 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลประสิทธิภาพของกิจกรรม มีการดำเนินการเก็บรวบรวมทั้งในส่วนของข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ จากต่างแหล่งข้อมูล ต่างวิธีการ ย่อมสร้างความน่าเชื่อถือของการวัดและประเมินผลได้ (สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ, 2549) ซึ่งในการวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับเครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ ดังนี้

1) การทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย และการวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย มีส่วนสำคัญที่เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

2) บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา ในฐานะที่เป็นสิ่งเร้า และเงื่อนไขของกิจกรรม โดยหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม ผู้วิจัยจะทำการอ่านบันทึก เขียนตอบ ให้ข้อคิดเห็น และระบุคะแนนกิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งเตือนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ผ่านบันทึก โดยทั้งหมดได้สร้างความเคลื่อนไหวผ่านบันทึก จนทำให้นักศึกษาเกิดความสนใจ และใส่ใจต่อการเขียนบันทึกการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดการดำเนินกิจกรรม สิ่งนี้จึงเป็นส่วนของการสรรสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีอีกทางหนึ่ง โดยนักศึกษากลุ่มทดลองได้ระบุว่า บันทึกการเรียนรู้มีส่วนช่วยบันทึกความทรงจำ ความรู้ และประโยชน์ที่จะได้รับ อีกทั้งนักศึกษาทุกคนพึงพอใจต่อการใช้บันทึกการเรียนรู้ และให้ความสนใจต่อการเขียนบันทึกตลอดภาคเรียน สอดคล้องกับที่ ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์ (2550) กล่าวว่านิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ส่วนใหญ่มีความรู้สึกทางบวกต่อการเขียนบันทึก หรืออนุทินเพราะเป็นการสรุปทบทวนสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี และรวมถึงชอบการเขียนตอบของครูผู้สอน

3) แบบประเมินพฤติกรรมโดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษาที่ได้มีการกำหนดผู้ประเมินในแต่ละรายพฤติกรรมบ่งชี้ที่มีความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ถูกต้องเป็นจริง อีกทั้งส่วนนี้จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล และจะเป็นสิ่งที่ทำให้นักศึกษาเห็นคุณค่าของการกระทำของตนเอง และรวมถึงการมีส่วนรับผิดชอบต่อกิจกรรมได้

4) บันทึกภาคสนามของผู้วิจัย บันทึกมีส่วนสำคัญในการบอกเล่าบรรยากาศของกิจกรรมในด้านต่างๆ ตลอดภาคเรียน ซึ่งทำให้ทราบถึงรายละเอียดพฤติกรรม พัฒนาการ หรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนดี และไม่ดี ตลอดการดำเนินกิจกรรมที่จะสามารถนำมาใช้ปรับปรุงการจัดกิจกรรมได้อย่างทันท้วงที

5) บันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน การบันทึกของครูผู้สอนมีส่วนส่งเสริม และสนับสนุนข้อมูลจากบันทึกภาคสนามของผู้วิจัย ในส่วนของพัฒนาการของพฤติกรรมนักศึกษาระหว่างการดำเนินกิจกรรมแต่ละสัปดาห์ในมุมมองของครูผู้สอน

5. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อกิจกรรม

การที่นักศึกษามีความพึงพอใจกิจกรรมในระดับมากอธิบายได้ว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ออกแบบมาจากความต้องการของนักศึกษา และการที่กิจกรรมมีความน่าสนใจ มีรูปแบบที่หลากหลาย อาทิ มีการแข่งขัน การร้องเพลง ต่อภาพ เรียงลำดับขั้นตอน และรวมถึงมีสิ่งเร้าที่เป็นคะแนนกิจกรรมสะสม คำชมเชยจากผู้วิจัย และจากเพื่อน น่าจะมีส่วนอย่างมากในการสร้างความพึงพอใจของนักศึกษาได้ ดังที่ Keller (1983) กล่าวว่าความพึงพอใจเป็นแรงจูงใจภายนอกตัว

นักเรียน และเกิดขึ้นเมื่อได้รับรางวัล และความพึงพอใจจะคงอยู่ได้ด้วยการชมเชย การให้รางวัลที่นักเรียนไม่คาดว่าจะได้รับ ดังที่นักศึกษาระบุว่ารู้สึกดีในการทำความดี มีความสุข ภาคภูมิใจที่ได้คะแนนกิจกรรมสะสม และได้เห็นรูปถ่ายตนเองบนบอร์ดกิจกรรม หรือบนบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาเอง เป็นต้น โดยทั้งหมดน่าจะเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลทำให้เกิดความพึงพอใจได้อย่างเป็นรูปธรรมตลอดการดำเนินกิจกรรม

จากการดำเนินการกิจกรรมตามแนวคิดของผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบกิจกรรมที่มีหลักการ ที่ผสมผสาน มาสู่ขั้นตอนการสร้างกิจกรรมตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยผู้วิจัยเรียกว่า GE-DARE ดังภาพที่ 11

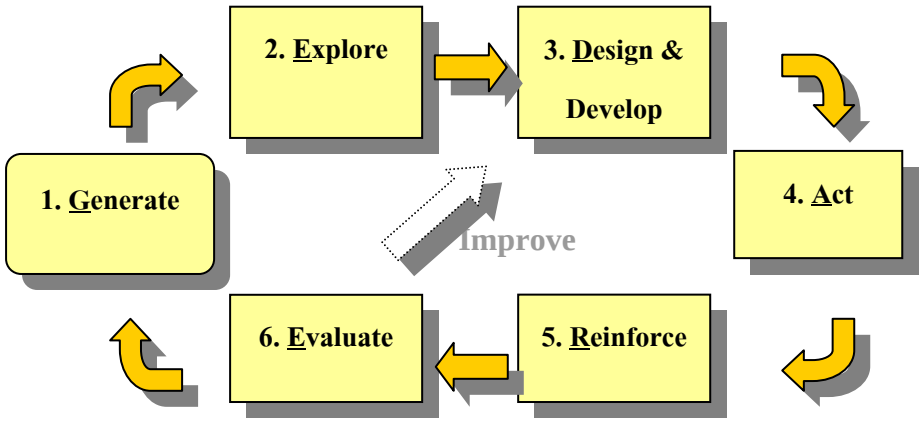

ภาพที่ 11 ขั้นตอนการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม ตามแนวคิด GE-DARE Model ของผู้วิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตั้งต้นจนถึงปลายทางเพื่อการพัฒนาพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา โดยมีขั้นตอนต่างๆ ตามแนวคิด GE - DARE ดังต่อไปนี้

1. **ตั้งต้นความคิด (Generate)** เป็นการกำหนดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่างๆ

2. **สำรวจ (Explore)** เป็นการศึกษาพฤติกรรม ด้วยการสำรวจในหลายภาคส่วน ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา ครูผู้สอน และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์งานปกครอง

3. ออกแบบและพัฒนา (Design and Develop) เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาตามกรอบแนวคิดผู้เชี่ยวชาญ การสร้างแผนการจัดกิจกรรม และนำไปทดลองใช้เพื่อแก้ไข ปรับปรุง

4. ปฏิบัติ (Act) เป็นการนำกิจกรรมไปใช้จริงเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

5. เสริมแรง (Reinforce) เป็นการดำเนินการสังเกตพฤติกรรม หลังการดำเนินกิจกรรม และให้การเสริมแรงบวกรูปแบบต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน โดยมีความหลากหลาย และต่อเนื่องจนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่พึงประสงค์

6. ประเมินผล (Evaluate) เป็นการสังเกต บันทึก เก็บรวบรวมข้อมูลจากหลากหลายแหล่ง ได้แก่ ครูผู้สอนรายวิชา ผู้วิจัย และนักศึกษา รวมถึงจากหลายวิธีการ เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การเขียนบันทึกการเรียนรู้ บันทึกภาคสนาม บันทึกหลังการสอนของครูผู้สอน และประเมินผลเพื่อการแก้ไข ปรับปรุง

ข้อเสนอแนะ

จากผลวิจัยการพัฒนากิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา สามารถตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างครบถ้วน โดยเฉพาะผลของการศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษากลุ่มทดลองได้ รวมถึงสามารถยืนยันผลการวิจัยได้ด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพร่วมกัน โดยที่สุดแล้ว กิจกรรมที่ได้จากการวิจัยมีความจำเป็นต้องมีการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้ และการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

การดำเนินกิจกรรมจะเกิดประสิทธิภาพได้นั้น ผู้ดำเนินการควรพิจารณาข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ก่อนดำเนินการ

1. ผู้ดำเนินการจัดกิจกรรมควรศึกษากิจกรรมให้เข้าใจก่อนนำไปปฏิบัติ

2. ควรเลือกหรือปรับกิจกรรมให้สอดรับกับธรรมชาติของรายวิชาให้มากที่สุด หรือให้มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมการเรียนการสอนในรายวิชา เพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมและการเรียนรู้รายวิชาไปพร้อมกัน

3. สื่อในกิจกรรมควรเลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และมีจำนวนเพียงพอกับนักศึกษา

4. การกำหนดเงื่อนไข หรือกติกาของเกมเล่น ควรมีความยุติธรรม และมีความยากง่ายพอเหมาะ

5. ควรถ่ายรูปนักศึกษาแต่ละคนเพื่อติดบอร์ดกิจกรรม บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา หรือลงเว็บไซต์กิจกรรม และเพื่อความง่ายต่อการจดจำชื่อรวมทั้งการบันทึกสังเกตพฤติกรรมนักศึกษาแต่ละคนได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว

ระหว่างดำเนินการ

1. ควรใช้คำถามเชิงวิเคราะห์ให้นักศึกษาได้คิดวิเคราะห์ และสะท้อนในกิจกรรม หรือในบันทึกการเรียนรู้ อีกทั้งการขมวดแนวคิดการพัฒนาของแต่ละกิจกรรมกับพฤติกรรมที่มุ่งหวัง หลังปฏิบัติกิจกรรมเสร็จสิ้นเป็นสิ่งสำคัญมาก และควรทบทวนบ่อยครั้ง

2. การอ่านบันทึกการเรียนรู้ และการให้คะแนนบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากนักศึกษาให้ความสนใจ และต้องการข้อคิดเห็น คะแนน รวมถึงปฏิสัมพันธ์จากครูผู้สอน หรือผู้ดำเนินกิจกรรม

3. เวลากิจกรรมควรจัดให้เหมาะสมกับเวลาเรียน โดยยึดความสำคัญของเวลาเรียนรายวิชาเป็นหลัก และรวมถึงการแบ่งกลุ่มนักศึกษาในเกมต่างๆ โดยจำนวนกลุ่มมากเท่าใด กิจกรรมจะเสร็จสิ้นเร็วขึ้น แต่ผู้ดำเนินกิจกรรมจะต้องเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้เพียงพอ

4. การเสริมแรงบวก ควรให้สิ่งเร้าที่ผู้เรียนสนใจ มีความต้องการ และมีหลายรูปแบบ ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นสิ่งของ อาหาร หรือขนมเสมอไป ขึ้นอยู่กับระดับผู้เรียน หรือกลุ่มผู้เรียนนั้นๆ โดยการให้รางวัลอาจมีในระยะเริ่มแรก และควรถอดแรงเสริมนั้นออกให้หมดภายหลังเสร็จสิ้นกิจกรรม

5. พิจารณาใช้หลักการ Premack principle ในการใช้พฤติกรรมที่มีความถี่สูงมาเสริมพฤติกรรมที่มีความถี่ต่ำ เช่น นักศึกษาอยากเล่นฟุตบอลมาก แต่ว่านักศึกษาไม่ชอบทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน ผู้สอนอาจใช้หลักการดังกล่าวโดยวางเงื่อนไขกับนักศึกษาว่าถ้าต้องการเล่นฟุตบอลก็จะต้องทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงานให้สะอาดก่อน เป็นต้น

หลังดำเนินการ

1. ควรวัดและประเมินผลหลังกิจกรรมทันที และทยอยเก็บข้อมูล ไม่ควรเก็บข้อมูลหลายอย่างในครั้งเดียว เพราะผู้เรียนอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการทำแบบทดสอบ หรือแบบประเมินพฤติกรรม

2. กิจกรรมสะท้อนความคิดในรูปแบบการสนทนากลุ่มอาจใช้ได้กับนักศึกษาบางกลุ่ม แต่ถ้านักศึกษาไม่ชอบหรือไม่กล้าสนทนา ผู้ดำเนินการอาจมีการปรับเปลี่ยนเป็นการพูดคุยนอกชั้นเรียนแบบไม่เป็นทางการ หรือเปลี่ยนรูปแบบโดยให้นักศึกษาเขียนสะท้อนแทนการสนทนา ด้วยแบบสอบถามปลายเปิด หรือปลายปิดตามข้อมูลที่ต้องการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การพัฒนากิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักศึกษาอาชีวศึกษามีมิติต่างๆ ที่น่าสนใจ ควรแก่การวิจัยเพิ่มเติม ดังข้อเสนอแนะต่อไปนี้

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรมในรายวิชาอื่น และควรบูรณาการกิจกรรมกับรายวิชาหนึ่ง หรือดำเนินการเป็นสหวิทยาการ ร่วมดำเนินการในหลากหลายวิชา

2. ควรเลือกพัฒนาเฉพาะพฤติกรรมบ่งชี้ที่ต้องการพัฒนาเร่งด่วน หรือเป็นปัญหาเพื่อจำกัดขอบเขตกิจกรรมให้แคบลง

3. อาจเลือกทำการวิจัยเชิงทดลองกับนักศึกษากลุ่มรู้ชัด (กลุ่มที่มีปัญหาพฤติกรรม) เพื่อทำการศึกษาประสิทธิภาพเฉพาะกลุ่ม

4. ในการดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง อาจนำตัวแปรที่ส่งผลต่อพฤติกรรม หรือตัวแปรแทรกซ้อนมาศึกษาร่วมด้วย เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

5. หลังการทดลองกิจกรรม ผู้ดำเนินการอาจมีการวิจัยเพื่อการศึกษาความคงทนของคุณลักษณะที่พัฒนา

6. อาจมีการวิจัยความเข้มของกิจกรรม ในการใช้ระยะเวลาทดลองกิจกรรมที่แตกต่างกันเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของกิจกรรม ได้แก่การดำเนินการ 1 ภาคเรียน เปรียบเทียบกับการดำเนินการ 2 ภาคเรียนหรือ 1 ปีการศึกษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กนกวรรณ วิวัฒน์ธนศิษฎ์. 2545. **การศึกษาองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรุงเทพมหานคร.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2531. **การประเมินผลการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

_____. 2534. **คู่มือการจัดกิจกรรมตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

_____. 2542. **การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของเด็กไทย ด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเอง.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

กรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ. 2529. **ชุดการสอนการปลูกฝังและสร้างเสริมค่านิยมพื้นฐาน "การมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย" เล่ม 6.** หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2547. **คุณลักษณะสำคัญที่พึงประสงค์ของคนไทยตามแต่ละช่วงวัย.** กรุงเทพมหานคร: องค์การค้าคุรุสภา.

ขจรศักดิ์ บัวระพันธ์. 2550. **ความคิดเห็นของนิสิตสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการเขียนอนุทิน.** วิทยาสารเกษตรศาสตร์ 28 (1): 43-57.

ข่าวสด. 2548. "ปัญหาเยาวชน." **ข่าวสด** (4 ธันวาคม 2548): 3.

คณะอนุกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษานอกชั้นเรียน. ม.ป.ป. **รูปแบบการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนิสิตนักศึกษาด้วยกิจกรรมเสริมหลักสูตร**. เอกสารประกอบการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนานิสิตนักศึกษานอกชั้นเรียน เครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาเขตภาคกลางเพื่อพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย. ม.ป.ท.

งานทะเบียน วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร. 2549. **สรุปจำนวนนักเรียน - นักศึกษาภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549.** สำรวจข้อมูลวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร.

จงจิตร ศิริทรัพย์อนันท์. 2538. **ปัจจัยที่มีผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรวยพร ธรณินทร์. 2548. **ปัญหาเด็กไทยจะให้ใครแก้ หากสังคมพ่อแม่และตัวเด็กไม่ร่วมกัน**. (Online). www.charuaypontorranin.com/index.php?lay=show&ac=article&Id=38782&Ntype=1, 19 กรกฎาคม 2549.

จีรวุฒ ล้วนกลิ่นหอม. 2548. **การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ของนักเรียนช่วยชั้นที่ 4.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. 2539. **การสำรวจคุณลักษณะทางวินัยที่พึงประสงค์ในสังคมไทย**. รายงานการวิจัยฉบับที่ 56 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. 2539.

ชัยณรงค์ ศรีสุข. 2545. **คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ชัยพร วิชชาวุธ และ ธีระพร อุวรรณโณ. 2525. “แนวคิดและพัฒนาการใหม่ในการปลูกฝังจริยธรรม.” **วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย** ปีที่ 11 (ฉบับกรกฎาคม-กันยายน 2525): หน้า 22-43.

ไชยรัตน์ ปราณี. 2531. **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนสังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินทิเคท กับการสอนตามคู่มือครู.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ทวี คันสนัยพันธุ์. 2542. **การพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอน ความมีวินัย ระดับอุดมศึกษา**. จังหวัดนครราชสีมา: สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 11.

ทิศนา แขมมณี. 2542. **ทฤษฎีใหม่กับการศึกษาในมหาวิทยาลัยรังสิต**. บทบาทของมหาวิทยาลัยในศตวรรษที่ 21. การประชุมวิชาการประจำปีครั้งที่ 4 มหาวิทยาลัยรังสิต.

_____. 2546. **การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท เมธีทิปส์ จำกัด.

ธำรง บัวศรี. 2532. **ทฤษฎีหลักสูตร การออกแบบและพัฒนา.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

บรรชร กล้าหาญ. 2547. **การบรูณาการเสริมสร้างคุณธรรมให้กับผู้เรียนโดยใช้กิจกรรมบัตรคุณธรรม และระบบคู่สัญญา.** วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

บุญชม ศรีสะอาด. 2537. **การพัฒนาการสอน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต). 2538. **วินัยของคนในชาติ: ความหมายและการปลูกฝัง.** ปาฐกถา ณ ห้องประชุมศาสตราจารย์ ดร.สุดใจ เหล่าสุนทร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2538. (อัดสำเนา)

พวงทอง องอาจ. 2538. **การใช้วรรณกรรมพื้นบ้านเพื่อปลูกจริยธรรม และคุณธรรมให้แก่นักเรียน.** กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายวิจัย สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.

พิมพ์ปวีณ์ ศุภวิบูลย์. 2548. **การปรับพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนช้าของนักศึกษาชั้น ปวส.1 สาขาสัตวศาสตร์ ในรายวิชาทักษะพัฒนาเพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษ 2.** วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีร้อยเอ็ด สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

พิไลลักษณ์ ทองรอด. 2547. **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

มติชนรายวัน. 2549. “สภาวการณ์เด็กไทยในรอบปี 2547-2548.” **มติชนรายวัน** (5 เมษายน 2549) : 27.

มาลีรัตน์ เทียมฉัตร. 2548. **การปรับพฤติกรรมไม่เข้าห้องเรียน วิชา งานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น ชั้น ปวช.1 กลุ่ม 1 แผนกช่างไฟฟ้ากำลัง โดยการเรียนการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ.** วิทยาลัยการอาชีพมหาราช สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล. 2545. **การจัดอาชีวศึกษาโดยบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

รังสิมันต์ สุนทรไชยา. 2536. **ผลของตัวแบบที่มีต่อพฤติกรรมการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนของนักเรียนวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่น.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและการแนะแนว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542**. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิชเคชั่นส์.

เรณุวรรณ หาญวาฤทธิ์. 2538. **การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล กรณีศึกษา วิทยาลัยบรมราชชนนี พุทธชินราช พิษณุโลก.** วิทยานิพนธ์พัฒนบริหารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วงศ์รวี โพธิ์สวัสดิ์. 2549. **การพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนปริยัติรังสรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี.** สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วัลลภา ถนอมศิริ. 2539. **การใช้กิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเกษมพิทยา.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร. 2550. **คู่มือนักเรียนเตรียม-นักศึกษานักเทคโนโลยี.** วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร.

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม และ สำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้. . 2550. **รายงานการสังเคราะห์ภาพรวมโครงการจัดการความรู้และการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของเครือข่ายคุณธรรม.** กรุงเทพมหานคร: พริกหวานการพิมพ์จำกัด.

_____. 2551. **เอกสารประกอบการประชุมกลุ่มย่อย กลุ่ม “การศึกษา” สอนดี ทำดี มีคุณธรรม นำความรู้.** สมัชชาคุณธรรมแห่งชาติ และตลาดนัดคุณธรรมครั้งที่ 3 วันที่ 25-27 มกราคม พ.ศ.2551 ณ อาคาร 9 เมืองทองธานี. จังหวัดนนทบุรี. ม.ป.ท.

สมบูรณ์ ชิตพงศ์. 2544. **การวัดและประเมินผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรม.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมพร พงษ์เสถียรศักดิ์. 2546. **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประพฤติตนตามคุณธรรมในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 ที่เรียนหลักธรรมในพุทธศาสนาด้วยการสอนแบบโยนิโสมนสิการ กับการสอนแบบไตรสิกขา.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สมสุดา ผู้พัฒน์, จุฬารัตน์ วัฒนะ และ โสภณ ธนะมัย. 2543. **การพัฒนาโมเดลจำลองการปลูกฝังจริยธรรม.** รายงานวิจัยรายงานต่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (อัดสำเนา)

สาโรช บัวศรี. 2522. **จริยธรรมในสังคมไทย.** ในรายงานสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. **ตัวบ่งชี้การเรียนการสอนที่ผู้เรียนสำคัญที่สุด.** กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2545. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544.** กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. 2548ก. **คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา.** ม.ป.ท.

_____. 2548ข. **โครงการอบรมครูแกนนำพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม พลังอาชีวะสร้างชาติ อา 2006 ระหว่างวันที่ 24-25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2549.** ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2548. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลัก.** ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2541. **คู่มือและสื่อ การพัฒนาจิตพิสัยในระบบการเรียนการสอนเรื่องความมีวินัย.** กรุงเทพหานคร: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2549. **สกศ. สำรวจพบวันนี้คนไทยส่วนใหญ่สนใจการศึกษา.** (Online). www.onec.go.th/news46/pr/sala/s_490510-a.htm, 10 เมษายน 2549.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550. **รายงานการประเมินการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.

สุจิตรา โปร่งแสง. 2545. **การศึกษาการดำเนินงานการใช้หลักสูตรตามแนวโครงการบูรณาการคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการสอนอาชีวศึกษาของสถานศึกษานำร่อง กรมอาชีวศึกษา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุปราณี ศรีคำใส. 2531. **การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ ความรับผิดชอบและความสนใจในการเรียนการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สัญญาการเรียนกับการสอนตามคู่มือครู.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุทธิพงศ์ บุญผดุง. 2541. **การสร้างแบบวัดลักษณะความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่น.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุทธิภรณ์ แหยมรักษา. 2546. **พฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดนครปฐม.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สุมน อมรวิวัฒน์. 2513. **การสอนโดยการสร้างศรัทธาและโยมนิโสมนสิการ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ตีรณสาร.

_____. 2549. **การจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อพัฒนาจิตใจ บทบาทของสถาบันการศึกษาต่อการพัฒนาจิตใจ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล นนทบุรี.

สุรเชษฐ์ ชิระมณี. 2534. **พฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร.** คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่.

สุวรรณี ยหะกร. 2539. **การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษาในแหล่งก่อสร้าง.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ. 2545. **20 วิธีจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมการเรียนรู้โดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง.** พิมพ์ครั้งที่ 3. ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.

สุวิมล ว่องวาณิช และคณะ. 2549. **รายงานวิจัยโครงการเร่งสร้างคุณลักษณะที่ดีของเด็กและเยาวชนไทย.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) และสำนักงานบริหารและพัฒนาองค์ความรู้ (องค์การมหาชน).

อรจรีย์ ณ ตะกั่วทุ่ง. 2545. **ยอดกลยุทธ์การจัดการกับชั้นเรียน.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เบรนเน็ท. แปลจาก Paul R. Burden. 2000. **Powerful Classroom Management Strategies**. United kingdom: Sage Publication. Company

อ้อยทิพย์ ทองดี. 2537. **ผลของการพัฒนาจริยธรรมความรับผิดชอบด้วยวิธีการสร้างความตระหนักและการปรับพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.** ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อัญชลี พุกชาญค้า. 2547. **รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษารูปแบบ และวิธีการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร.** รายงานเสนอสำนักงานเลขานุการคุรุสภา. 2547 กรุงเทพมหานคร.

Bandura, A. 1977. **Social Learning Theory.** England Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.

Bloom, B. S., G. F. Madaus and J. T. Hastings. 1981. **Evaluation to Improve Learning.** Handbook II: Affective Domain. New York: Mckay company.

Brophy, J. E. 1997. **Motivating students to Learn.** New York: McGraw-Hill.

Brown, R. 1978. **Social Psychology.** New York: The Free Press.

Character Education Partnership. 2005. **The Eleven Principles.** (Online). www.character.org/site/c.ipIJKTOEJsG/b.3438709/, April 16, 2008.

Champagne, D. J. 2005. **The impact of an applied component of character education integrated into a general education curriculum on the moral, pro-social, and cognitive development of adolescents attending an alternative high school.** Ph.D. , University of Missuori – Kansas city. (Online). wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3180858, September 16, 2006.

Dewey, J. 1960. **Theory of the Moral Life.** 3rd ed. Rinehart and Winston, Inc.

Educational Materials Center. 2003. **Ten "Best Practice" Strategies in character Education.** (Online). www.emc.cmich.edu/CharactorEd/matrix1.htm.

Gagne, R. M. 1985. **Conditions of Learning and Theory of Instruction.** 4th ed. Holt-Saunder International.

Glancy, J. L. 2005. **Moral reasoning and its relationship to extracurricular activities on a Christian university campus.** EdD, Seattle Pacific University. (Online). wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3193145, September 16, 2006.

Gholar. C. 2006. **Characteristic Education: Creating Framework for Excellence.** (Online). www.urbanext.uiuc.edu/programs/character.html.

Gredler, M. E. 1997. **Learning and instruction : theory into practice.** Upper Saddle River, New Jersey: Merrill.

Hergenhahn, B. R. and M. H. Olson. 1993. **An introduction to theories of learning.** 4th ed. New Jerssy: Prentice-Hall.

Hinson, M. J. 2005. **An analysis of the effect of using food as an operant conditioning instrument to achieve prompt attendance by college students (B. F. Skinner).** Ph.D. ,Capella University (Online). wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3159708, September 16, 2006.

Hoffman, J. L and H.D. Saltatein, 1979. **"Parent Discipline and the Childs Moral Development."** Journal of Personality and Social Psychology 5: 45-57

Kalish, I. H. 1981. **From Behavioral Science to Behavior Modification.** New York: Mc Graw-Hill.

Keller, J. M. 1983. Motivation design of instruction**. Instruction design theories and models. An overview of their current status.** Hillsdale, New Jersey: Erlbaum In C.M. Reigrlth.

Kolhberg, L. 1969. "**Stage and Sequence : the Cognitive Development Approach to Socialization.**" in Goslin, D.A. (ed) Handbook of Socialization: Theory of Research. Chicago: Rand McNally & Co.

Lies, J. M. 2005. **Effects of service-learning on college student moral reasoning.** Ph.D., University of Minnesota (Online). Wwwlib.umi.com/dissertations/fullcit/3198112**,** September 16, 2006.

Merriam-Webster's New International Dictionary of the English Language. 1993. **Unabridged with Seven Language Dictionary**. Chicago: Encyclopedia.

McClelland, D. C. et al. 1969. **Motivating Economic Achievement.** New York: The Free Press.

Piaget, J. 1976. **The Moral Judgment of the Child.** New York: The Free Press.

Raths, L. E., M. Harmin, and Simon, S. B. 1966. **Values and Teaching.** Columbus, Ohio: Carrles E. Merill Publishing Co.

Ryan, K. 2002. **The Six E's of Character Education.** (Online). www.bu.edu/education/caec/files/6E.htm.

Sideman, J. M. 1960. **The adolescent.** Richart & Winson Inc**.**

Skinner, B. F. 1953. **Science and Human Behavior.** New York: Macmillan.

Slavin, R. E. 1997. **Educational psychology: Theory and practice.** 5th ed. Boston: Allyn & Bacon.

Wlodkowski, R. J. 1984. **Motivation and Teaching: A practice guide.** Washington, DC: National Education Association.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

1. นางรชนีกร มัคคสมัน รองผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

2. นางสุจิตรา โปร่งแสง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานมาตรฐานและวิชาชีพอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

3. นางสาววรานุช ชินวรโสภาค เจ้าหน้าที่องค์กรแพธ (PATH)

รายนามผู้เชี่ยวชาญการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน

นางเพียงใจ คันธารัตน์ อาจารย์หัวหน้าสาขาพณิชยการ วิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษก มหานคร สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลต่างๆ

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ดุษฎี โยเหลา สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ดร.ราชันย์ บุญธิมา สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข

แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

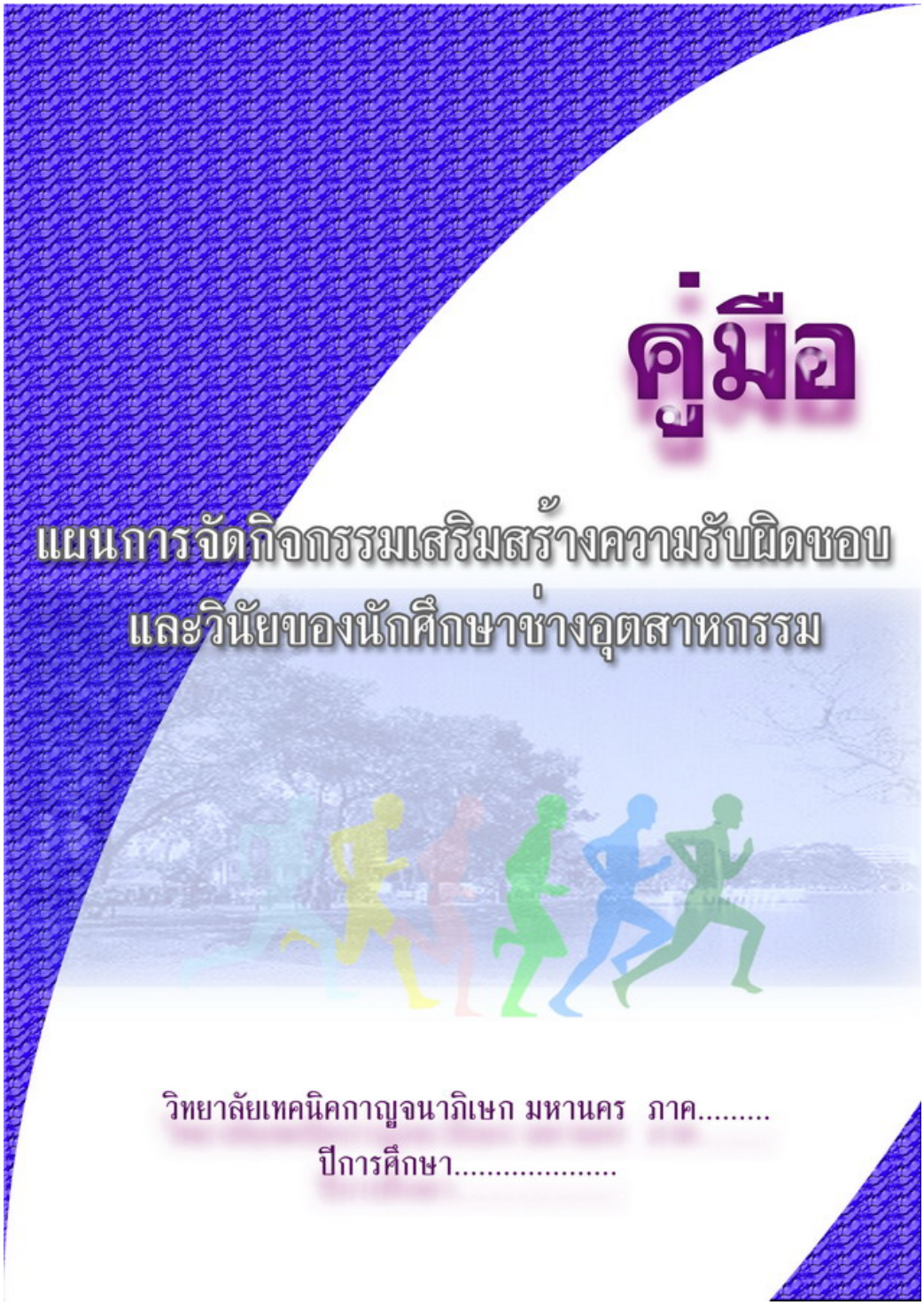

ภาพผนวกที่ 1 ปกหน้าคู่มือแผนการจัดกิจกรรม

ภาพผนวกที่ 2 ปกหลังคู่มือแผนการจัดกิจกรรม

แผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัย ของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

คำชี้แจง

1. การลำดับจัดกิจกรรมขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิ เนื้อหาการเรียนรู้รายสัปดาห์ การใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และจำนวนนักศึกษาแต่ละห้อง

2. กิจกรรม (ก....) จะเริ่มในสัปดาห์ที่ 4 ของการเรียนการสอน เนื่องจาก 3 สัปดาห์แรกเป็นช่วงของการทดสอบก่อนทดลองในด้านต่างๆ

3. ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม 20 - 40 นาที หลังครูผู้สอนเช็คชื่อ

4. ความหมายของตัวอักษร และตัวเลขในแผนกิจกรรมมีดังนี้

(R) หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้ความรับผิดชอบ

(D) หมายถึง พฤติกรรมบ่งชี้การมีวินัย

5. กลุ่มปฏิบัติงานประจำ หมายถึง กลุ่มนักศึกษาที่ครูผู้สอนจัดกลุ่มเพื่อแบ่งหน้าที่ให้ปฏิบัติงานต่างๆ ได้แก่ การเบิก การจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ การทำความสะอาดหลังเลิกปฏิบัติงาน การเก็บอุปกรณ์ เครื่องมือ การปิดประตู จัดโต๊ะ ยกเก็บเก้าอี้ ปิดพัดลม เป็นต้น

ขั้นการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนที่ประยุกต์ใช้หลักการพัฒนาด้านจิตพิสัย และเทคนิคการเสริมแรง โดยมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม ดังตารางผนวกที่ 1

ตารางผนวกที่ 1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบ และวินัยของนักศึกษา

ลำดับ	กิจกรรม	พฤติกรรมนักศึกษา	การเสริมแรงบวก
1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้ (Receiving)	(ทบทวนกิจกรรมที่ผ่านมา) - นำ อธิบายกฎ กติกาของกิจกรรมประจำสัปดาห์	-รับฟังอย่างตั้งใจจนปฏิบัติได้ -กำหนดกติกาการเล่นเกม	-
2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง (Responding)	- ให้นักศึกษาปฏิบัติกิจกรรม	-ปฏิบัติได้	-
3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า (Valuing)	- นักศึกษาส่งผลงาน ผู้วิจัยถามคำถาม นักศึกษาสะท้อนความคิดเห็นลงในบันทึกการเรียนรู้ (Log Book) - ผู้วิจัยสรุปและโยงกิจกรรมในเรื่องการนำไปใช้	-เขียนบันทึกการเรียนรู้ -ตอบคำถามโยงสิ่งที่ได้เรียนรู้ถึงสิ่งที่ตนจะทำ	-คำชมเชย -ดาวพฤติกรรม -คะแนนกิจกรรม
4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ (Organization)	- มอบหมายให้ปฏิบัติ	ปฏิบัติพฤติกรรมที่มุ่งหมาย	-บอร์ด/เว็บไซต์กิจกรรม

ก1 ครบ ไม่ครบ

แนวคิดกิจกรรม

การเรียนรู้ในโรงฝึกงาน เพื่อฝึกปฏิบัติงานมีความจำเป็นต้องมีการจัดเตรียมเครื่องมือ อุปกรณ์ และเครื่องจักร โดยถ้าสิ่งต่างๆ มีครบถ้วนการปฏิบัติก็ย่อมดำเนินไปได้ด้วยดี แต่ถ้าเครื่องมือหรืออุปกรณ์ใดๆ ขาดไปอาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานได้ หรืออาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และอาจเป็นถึงอันตรายต่อผู้ปฏิบัติได้

ดังนั้นการที่ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ถึงชนิดของเครื่องมือ ความสำคัญของเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ในโรงฝึกงานที่ต้องใช้งานอย่างคร่าวๆ ก่อนปฏิบัติงาน หรือมีการทบทวนผ่านการเล่นเกมย่อมเป็นผลดีต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อใช้ปฏิบัติงานได้
2. นักศึกษาเก็บรวบรวมอุปกรณ์ เครื่องมือหลังปฏิบัติงานเสร็จได้ครบ

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. จัดเตรียมหนังสือเรียน อุปกรณ์ เครื่องมือตามที่ครูผู้สอนสั่ง (R)
2. ตรวจสอบถูกต้องของงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น (R)
3. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง (R)
4. หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ (R)
5. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบ หมายเสร็จตามกำหนดเวลา (R)

พฤติกรรมร่วม

1. สมาธิในการปฏิบัติงาน

2. การทำงานเป็นทีม

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

1.1 ผู้วิจัยยกป้ายภาพเครื่องมือแล้วหันด้านหลังมาให้นักศึกษาทายว่าเป็นรูปเครื่องมืออะไร

1.2 โดยให้นักศึกษาลองทายดู เมื่อนักศึกษาทายได้ หรือไม่ได้ ก็ให้ใบ้เพิ่มเติมได้

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน

2.2 เกมที่ 1 แจกภาพต่อรูปเครื่องมือต่างๆ (ขนาด A4) ให้นักศึกษาต่อให้เป็นภาพเครื่องมือที่สมบูรณ์ โดยแต่ละกลุ่มจะได้ภาพเครื่องมือที่ไม่เหมือนกัน และมีบางกลุ่มที่ได้ภาพต่อครบ และไม่ครบ

2.3 เมื่อนักศึกษาแต่ละกลุ่มต่อภาพเสร็จ หรือหมดเวลา (30 นาที) ผู้วิจัยจึงบอกเล่ากิจกรรมต่อเนื่องในเกมที่ 2 ค้นหาชื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรที่จะใช้ในการปฏิบัติงาน โดยให้นักศึกษาดูแบบฝึกครบ ไม่ครบ และทำการหา พร้อมทำเครื่องหมายใดๆ เช่น วงกลม กากบาท ฯ ในช่องชื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ที่จะใช้ในการปฏิบัติงานจนครบตามจำนวนที่ผู้วิจัยกำหนด (22 ชิ้น)

2.4 แจกแบบฝึกแก่นักศึกษา และเริ่มเล่นเกม

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษาเล่นเกมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจึงเฉลย และตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถาม และเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

- คำถามมุ่งเน้นถ้าต่อภาพได้ครบ ย่อมได้ภาพที่สวยงาม เช่น ถ้าภาพต่อครบ จะเป็นอย่างไรนักศึกษาเห็นแล้วรู้สึกอย่างไร ถ้าภาพต่อไม่ครบจะเป็นอย่างไร แล้วนักศึกษารู้สึกอย่างไร ภาพใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

- คำถามมุ่งเน้นถ้ามีอุปกรณ์ครบ ย่อมได้ปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงถ้าเก็บให้ครบหลังเลิกปฏิบัติงาน อุปกรณ์ เครื่องมือก็จะไม่ขาดหาย และพร้อมใช้งานในครั้งต่อไป) เช่น ถ้าอุปกรณ์ เครื่องมือครบในการปฏิบัติงาน จะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) นักศึกษารู้สึกอย่างไร ถ้าอุปกรณ์ เครื่องมือไม่ครบในการปฏิบัติงานอาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้น นักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เงื่อนไข

การเล่นกิจกรรมนี้ควรเล่นหลังจากนักศึกษาได้รับหนังสือเรียนครบถ้วนแล้ว หรือครูผู้สอนนำหนังสือเรียนของชั้นอื่นมาให้ยืมเรียนก่อน

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. ป้ายภาพตัวอย่าง อุปกรณ์ เครื่องมือ ขนาด A4 จำนวน 1-2 ภาพ

2. ภาพต่ออุปกรณ์ เครื่องมือปฏิบัติงาน A4 จำนวน 6 ภาพ

3. แบบฝึกครบ ไม่ครบ (กระดาษ A4 ที่เขียนชื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ในการปฏิบัติงานงาน)

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. ผลงานของนักศึกษา (เกม 1 - 2)

3. บันทึกการเรียนรู้ (Log book)

4. การเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวอย่าง แบบฝึก ก1 ครบ ไม่ครบ *ชุดงานเชื่อมแก๊ส

(สีทึบ = เฉลยตำแหน่งที่ถูกต้อง)

		คีม						
ครีม								ทิพเชื่อม
สกัดเหล็ก	ท่อออกซิเจน				ลวดเชื่อม			
				ไม้ขีด				
หน้ากากเชื่อมไฟฟ้า			มาตรวัดความดัน					เหล็กย้ำตะเข็บ
พัดลมระบายอากาศ				หนังสือเรียน		ปั้มเหล็ก	ท่อแก๊สอะเซทิลีน	
	ชิ้นงาน							
ถังดับเพลิง					ค้อนยาง			ค้อนไม้
		เหล็กขีด						ที่จุดไฟ
ถุงมือยาง			แว่นตาเชื่อมแก๊ส				ทั่งเหล็ก	
ชุดทำความสะอาดหัว Tip				วงเวียน				กระดาษทราย
วาว์ลแก๊ส							ถุงมือหนัง	

ก2 ข้ามขั้นไหม

แนวคิดกิจกรรม

การปฏิบัติของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 มีความจำเป็นต้องฝึกให้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้อง เพื่อเป็นพื้นฐานของการปฏิบัติที่ดีได้ในการเรียนชั้นปีต่อไป และการทำงานในอนาคตต่อไป จึงควรจะให้นักศึกษาได้ศึกษาลำดับขั้นตอนการปฏิบัติที่ถูกสลับให้ข้ามขั้นและจัดใหม่ให้ถูกต้อง โดยการระดมสมองจากเพื่อนในกลุ่ม

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนได้
2. นักศึกษาตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้นได้
3. นักศึกษาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา
4. นักศึกษาเก็บรวบรวมอุปกรณ์ เครื่องมือหลังปฏิบัติงานเสร็จได้ครบ

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ปฏิบัติงานตามขั้นตอน (R)
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น (R)
3. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบ หมายเสร็จตามกำหนดเวลา (R)
4. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง (R)
5. หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ (R)

พฤติกรรมร่วม

การทำงานเป็นทีม

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

1.1 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็นกลุ่มละประมาณ 5 - 6 คน หรือกลุ่มปฏิบัติงานประจำ

1.2 ผู้วิจัยแจกเนื้อเพลงที่ถูกตัดแบ่งเป็นท่อนๆ และให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มเรียงให้ถูกต้อง ภายในเวลา 10 นาที

1.3 หลังจากนักศึกษาปฏิบัติเสร็จสิ้น หรือหมดเวลา จึงนำเข้ากิจกรรมต่อไปคือ การจัดลำดับขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 ผู้วิจัยแจกใบงานขั้นตอนที่ถูกตัดแบ่งออกเป็นชิ้นๆ ในแต่ละขั้นตอนให้ทุกกลุ่ม

2.2 ให้นักศึกษาระดมสมองเพื่อนในกลุ่มเพื่อจัดลำดับขั้นตอนให้ถูกต้องครบถ้วน โดยถ้าไม่ครบก็ไม่สามารถส่งงานได้ (15 นาที)

2.3 ผู้วิจัยตรวจสอบการปฏิบัติ ถ้าพบว่าการลำดับไม่ถูกต้องจำนวนมาก จึงให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มเลือกตัวแทน กลุ่มละ 1 คน เพื่อเป็นหน่วยตรวจสอบ และอนุญาตให้หน่วยตรวจสอบได้ดูเฉลย (ดูได้อย่างเดียว ห้ามจด) เป็นเวลา 10 วินาที และจดจำเพื่อกลับไปตรวจสอบผลงานของกลุ่มตน

2.4 ส่งผลงาน ผู้วิจัยตรวจสอบ และแสดงผลงานตัวอย่างที่ถูกต้องหน้าชั้นเรียน

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษาเล่นเกมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจึงเฉลย ตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถาม และเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

- คำถามการปฏิบัติตามขั้นตอน เช่น ถ้านักศึกษาปฏิบัติตามขั้นตอนจะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วนักศึกษารู้สึกอย่างไร ถ้านักศึกษาไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร และผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

- คำถามการตรวจสอบ ความสมบูรณ์ถูกต้องของผลงานก่อนส่งครูผู้สอน เช่น ถ้านักศึกษาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ถูกต้องของผลงานก่อนส่งครูผู้สอน จะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วนักศึกษารู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ถูกต้องของผลงานก่อนส่งครูผู้สอนอาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. ใบงานขั้นตอนที่ถูกตัดเป็นท่อนๆ

2. เนื้อเพลงที่ถูกตัดเป็นท่อนๆ

การวัดและประเมินผล

1. ผลงานของนักศึกษา

2. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

3. การเข้าร่วมกิจกรรม

ตัวอย่าง แบบฝึก ก 2 ข้ามขั้นได้ไหม *งานเชื่อมแก๊ส

(ขั้นตอนถูกสลับ และตัดเป็นชิ้นๆ เพื่อให้นักศึกษาเรียงใหม่)

แบบ 1	**แบบ 2**
- ทำความสะอาดชิ้นงาน	- เปิดแก๊ส
- อุ่นชิ้นงาน	- ตรวจสอบความปลอดภัยท่อแก๊ส
- เชื่อม	- เบิกอุปกรณ์ เครื่องมือ
- ทำความสะอาดด้วยแปรงลวด	- ทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน
- สร้างบ่อหลอมละลาย	- ร่างแนวเชื่อม 2 แนว
- ร่างแนวเชื่อม	- เขียนชื่อ เลขที่
- ทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน	- ลงมือเชื่อมแนวที่ 2
- เตรียมเครื่องมืออุปกรณ์	- สร้างบ่อหลอมละลาย
- เขียนชื่อ/เลขที่	- ลงมือเชื่อมแนวที่ 1
- เตรียมชิ้นงาน	- ทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน

ก3 มาทิ้งขยะกัน

แนวคิดกิจกรรม

การปฏิบัติงานในโรงฝึกงานส่วนใหญ่จะมีเศษวัสดุจากชิ้นงาน ฝุ่นสิ่งสกปรกอยู่ตามพื้น หรือบริเวณพื้นที่ปฏิบัติงาน ซึ่งถ้าไม่มีการทำความสะอาดสิ่งสกปรกย่อมสะสม ดูไม่งามตา และอาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานได้

วัตถุประสงค์

นักศึกษาทิ้งขยะต่างๆ ลงถังได้ถูกต้อง

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้ (D)

2. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง (R)

3. ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน (R)

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

1.1 ผู้วิจัยพูดคุยเกี่ยวกับการไม่รักความสะอาด หรือการเกิดอุบัติเหตุในโรงงานที่มีสาเหตุมาจากการทิ้งขยะไม่ลงถัง

1.2 ผู้วิจัยแจกแบบวัดการเป็นคนสะอาด หรือสกปรก และให้นักศึกษาลงมือทำแบบวัด (10 นาที)

1.3 เมื่อนักศึกษาทำเสร็จ จึงสอบถามว่าแต่ละคนอยู่ในระดับ A B หรือ C และอ่านการแปลความหมายที่สนุกขบขัน ให้นักศึกษาฟัง หลังจากนั้นผู้วิจัยพูดคุยว่าจะเริ่มเล่นเกมสนุกเกี่ยวกับการทิ้งขยะลงถัง (2 นาที)

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 ยกถังขยะขนาดเล็กสีต่างๆ จำนวน 6 ใบ ได้แก่ สีแดง สีเขียว สีฟ้า สีเทา สีเหลือง สีขาว

2.2 อธิบายกติกาดังนี้ ผู้วิจัยจะบอกชื่อขยะต่างๆ และให้นักศึกษาวิเคราะห์ว่าขยะนั้นๆ ต้องทิ้งลงในถังขยะสีอะไร โดยแสดงสัญญาณลักษณะด้วยการยกมือ เช่น สีแดง ให้ยกมือชี้ขึ้น (ขยะกระป๋อง โลหะต่างๆ) สีเขียว ให้ยกมือไปทางขวา (ขยะสด) สีฟ้า ให้ยกมือชี้ลงล่าง (แก้ว) สีเทา ให้ยกมือชี้ไปทางซ้าย (ขยะมีพิษ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ) สีเหลือง ให้หันหลัง(ขยะพลาสติก) สีขาว ให้ปรบมือ (ขยะกระดาษ)โดยถ้าใครทำผิด หรือทำช้า จะถูกนำป้ายกระดาษมาแขวนคอในครั้งที่ 1 แต่ถ้าครบมีครั้งที่ 2 ต้องหยุดเล่นและออกจากการแข่งขันทันที

2.3 แบ่งกลุ่มนักศึกษา 3 กลุ่ม หรือแบ่งตามกลุ่มปฏิบัติงานประจำ

2.4 เล่นเกมไปจนกว่าจะครบทุกคน โดยให้ผู้ที่ออกจากการแข่งขันมามีส่วนร่วมในการช่วยตรวจสอบการเล่นของนักศึกษากลุ่มต่างๆ (20 นาที)

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษาเล่นเกมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจึงเฉลย และตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถามและเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

คำถามเช่น ถ้าหลังเลิกปฏิบัติงานนักศึกษาทำความสะอาด และทิ้งขยะลงถัง จะเกิดผลอะไรบ้าง

แล้วรู้สึกอย่างไร ถ้าไม่ทำความสะอาดหลังเลิกปฏิบัติงาน หรือทิ้งขยะไม่ลงถัง อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร และผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เงื่อนไข

การแปลความหมายแบบวัด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A = คนสกปรก (3 คน) กลุ่ม B = คนกึ่งสะอาด กึ่งสกปรก และกลุ่ม C = คนปกติ รักความสะอาด

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. แบบวัดการเป็นคนสะอาด หรือคนสกปรก และใบแปลความหมาย

2. ถังขยะ 6 ใบ 6 สี

3. ใบรายการทิ้งขยะ

4. ป้ายคล้องคอนักศึกษา

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

3. การเข้าร่วมกิจกรรม

คุณเป็นคนแบบไหน
แบบวัดการเป็น“คนสะอาด หรือ สกปรก”

1.บางครั้งคุณไม่ชอบทำความสะอาดร่างกาย โดยมีความสกปรกเป็นของตนเอง
ใช่.....ไปที่ข้อ 2
ไม่ใช่..ไปที่ข้อ 10

2.คุณชอบแคะขี้มูกเป็นประจำ และบางครั้งก็อาจเผลอกินบ้าง
ใช่.....ไปที่ข้อ 3
ไม่ใช่..ไปที่ข้อ 12

3.ขยะตามพื้นโรงฝึกงาน เสมือนลูกฟุตบอล
ใช่.....ไปที่ข้อ 4
ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 12

4.สิ่งสกปรกในห้องเรียนคุณรู้สึกเฉยๆ สนใจแต่การเล่นไปวันๆ ตามประสาเด็กแว้น
ใช่.....ไปที่ข้อ 5
ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 6

5.คุณเชื่อว่าคนส่วนมากชอบทำความสกปรก มากกว่าทำความสะอาด
ใช่.....ไปที่ข้อ 6
ไม่ใช่..ไปที่ข้อ 11

6.ในอนาคตคุณอยากสมัครงานในโรงงานที่มีแต่ความสกปรก สกปรก เหม็นหมาเน่า
ใช่.....ไปที่ข้อ 9
ไม่ใช่..ไปที่ข้อ 12

7.คุณชอบทิ้งขยะตามเพื่อนๆ ในที่ต่างๆ
ใช่...ตอบ A , ไม่ใช่..ตอบ B

8.คุณเป็นทุกข์อย่างมากกับการทำความสะอาด
ใช่.....ไปที่ข้อ 7
ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 11

9.เมื่อคุณพบขยะบนหรือใต้โต๊ะฝึกงาน คุณจะเขี่ยขยะนั้น ให้เวรประจำวันเก็บยากๆ สะใจดี
ใช่.....ไปที่ข้อ 8
ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 12

10.ฝุ่นละอองที่คุณคิดว่าอันตรายมากที่สุด ต่อการปฏิบัติงานในโรงฝึกงาน
ฝุ่นละอองในโรงงาน/โรงฝึกงาน.....ไปที่ข้อ 11
น้องฝุ่น พาณิชย์มีน ……..กลับไปที่ข้อ 2

11.คุณเป็นนักศึกษาที่ขยันทำความสะอาด โดยเฉพาะวันที่เป็นเวรทำความสะอาด
ใช่.....ไปที่ข้อ 12
ไม่ใช่...ก็ไปที่ข้อ 13

12.ขยะฝุ่นผงที่มองไม่เห็น คุณคิดว่าน่าจะมีอันตรายกับตนเองในระยะยาว
ใช่.....ไปที่ข้อ 15
ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 10 น้องฝุ่นพาณิชย์มีน

13.คุณเป็นคนง่ายๆ เพื่อนทำความสะอาดก็ทำตาม (บ้าง ไม่ให้น่าเกลียด)
ใช่.....ไปที่ข้อ 15
ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 16

14.คุณรังเกียจที่จะต้องนอนคลุกกองฝุ่น กองขยะตามพื้นโรงฝึกงาน
ใช่.....ตอบ C
ไม่ใช่.... ตอบ A

15.การเก็บขยะในโรงฝึกงานทิ้งลงถัง เป็นสิ่งไม่น่าอาย
ใช่.....ไปที่ข้อ 16 , ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 14

16.คุณชอบปฏิบัติให้เสร็จเร็วๆ เพื่อออกไปจากโรงฝึกงานที่อึดอัดนี้
ใช่.....ไปที่ข้อ 17 , ไม่ใช่...ก็ไปที่ข้อ 17

17.เป็นเวรเก็บกวาดพื้นห้องเรียน/พื้นโรงฝึกงาน น่าเบื่อ วัยรุ่นเซ็ง
ใช่.....ไปที่ข้อ 18 , ไม่ใช่...ไปที่ข้อ 14

18.คุณชอบผู้หญิงสกปรกเดินไปทิ้งขยะไป ขากฉุยๆ ตามพื้น
ใช่.....ไปที่ข้อ 20 , ไม่ใช่แน่ๆ....ไปที่ข้อ 19

19.เมื่อไหร่ก็ตามที่พบว่าเพื่อนทิ้งขยะสกปรก คุณจะรู้สึกไม่ดี
ใช่.....ไปที่ข้อ 20 ,ไม่ใช่....กลับไปคิดใหม่ที่ข้อ 17

20.คุณไม่แคร์สายตาใคร ในการทิ้งขยะลงพื้นที่สาธารณะ
ใช่..... ตอบ A , ไม่ใช่.... ตอบ C

คุณเป็นคนแบบ ..... (A ,B, C)

การแปลความ

A เป็นคนที่สกปรกสุดๆ

คุณเป็นเด็กแว้นที่ขี้เกียจ สันหลังยาวถึงยาวมาก ไม่สนใจ ใส่ใจต่อความสะอาดของตนเองและสิ่งรอบตัว คุณชอบใส่กางเกงในซ้ำหลายๆ วัน สะสมกลาก เกลื้อนไว้เป็นลายแทงตามแผ่นหลัง ไม่เชื่อลองหันหลังไปดูสิ ส่วนห้องนอนคุณก็เต็มไปด้วยขยะ และหนังสือโป๊ใต้เตียงเพียบ ขอบอกว่าจริงใช่ไหม สุดท้ายเพื่อนๆ ลงมติว่า “สกปรกนะครับ”

B เป็นคนกึ่งสะอาด กึ่งสกปรก

คุณเป็นคนกลางๆ สะอาดสะอ้านเป็นบางครั้งที่มีคนสั่งให้ทำ ด้วยความที่เป็นคนกลางๆ สิ่งนี้อาจเป็นมงคลชีวิตเพียงขอให้คุณหวีผมแสก - กลาง เดินไปไหนมาไหนขอให้เดินตรง - กลาง ขึ้นรถเมล์ก็ให้ยืนตรง - กลาง เดินเท้าก็ขอให้เดินตรงเกาะ - กลาง ดูหนังก็ขอให้ดูแต่หนังกลาง - แปลง แต่พอดูถึงกลาง - เรื่อง ก็ขอให้ลุกกลับบ้านกลาง - คัน ส่วนเล่นบอลก็ขอให้เล่นเฉพาะกอง - กลาง สุดท้ายเรื่องเพศของคุณก็กลางๆ อีก จนบางครั้งสับสนทางเพศ เออเราเป็นชายหรือหญิง ไม่เข้าใจเลย ไม่เชื่อลองดูที่นิ้วนาง ใช่ไหมฮะ

C เป็นคนรักความสะอาด

คุณเป็นคนรักความสะอาดดีมากๆ มีความสะอาดอยู่ในสายเลือด ในห้องนอนถึงแม้ว่าจะมีหนังสือโป๊ซ้อนอยู่บ้าง แต่ที่นอนสะอาดเรียบร้อย คนรักความสะอาดอย่างคุณถ้าจะจีบหญิงก็ประสบความสำเร็จ เพราะหญิงชอบคนสะอาด มากกว่าคนสกมก เชื่อไหมล่ะ

ใบรายการทิ้งขยะ

ระดับชิวๆ (4 ถัง 4 ประเภทขยะได้แก่ แดง เขียว ฟ้า และเทา)

กระป๋องนม	แตงโม	ก๋วยเตี๋ยว	ขวดไวตามินต์
ผักสด	ดอกไม้	ตะปู	แซนวิช
ลูกชิ้นหมู	แก้วน้ำดื่ม	ชามแก้ว	ปลานิล
ลวด	คุกกี้	ผลไม้	จักรยาน
ถ่านไฟฉาย	กระป๋อง beer ช้าง	หลอดไฟ	ถั่วฝักยาว
แฟนต้ากระป๋อง	แบตเตอร์รี่รถ	คะน้า	กระป๋องถั่วโก๋แก่

ระดับเหงื่อเริ่มตก (5 ถัง 5 ประเภทได้แก่ แดง เขียว ฟ้า เทา และเหลือง)

ถุงลูกชิ้น	ห่อครีมโอ	แก้วสเลอบี้	ปากกา
เค้ก	แก้วมังกร	ห่อโยโย่	ตะปู
ตะเกียบพลาสติก	ถ่านพานาโซนิค	ตะเกียบจักรยาน	ขวดเบียร์สิงห์
ลูกชิ้นหมา	ขวดน้ำ	ขวดคาราบาวแดง	กระป๋องเบียร์ม้า
ขวด RC	เนสกาแฟกระป๋อง	แก้วตาดวงใจ พ่อแม่	เงาะ
ห่อโอรีโอ	ถ้วยใส่ลอดช่อง	ช้อน	มุ้งลวด
ส้อมพรวนดิน	ห่อมาม่า	แบตเตอร์รี่รถ	ข้าวผัด

ระดับต้องปาดเหงื่อ (6 ถัง 6 ประเภทได้แก่ แดง เขียว ฟ้า เทา เหลือง และขาว/ใส)

Pepsi can	Coke can	ถุงกล้วยแขก	หม้อข้าว
แกงเขียวหวาน	หลอดตะเกียบ	กล่องนม	Piazza
ปฏิทิน	แก้วแสตนเลส	กาแฟกล่อง	หนังสือเรียน
ขวด Splash	บัตรเติมเงิน	ขวดน้ำ	หลอดประหยัดไฟ
ผักบุ้ง	หลอดกาแฟ	สมุดเรียน	ส้อม
ทิชชู	กล่องกระดาษ	Apple	รถอ.โต
ไม้โปรเทคเตอร์	ตะหลิว	ขวดน้ำมันมวย	เส้นมาม่า
สมุดพก	ถ่านไฟฉาย	ห่อลูกอม	หมาย่าง

หมายเหตุ: แดง(บน), เขียว(ขวา), ฟ้า(ล่าง), เทา(ซ้าย), เหลือง(หันหลัง) และขาว/ใส(ตบมือ) 1 ครั้ง

ก4 ยอมรับผิด

แนวคิดกิจกรรม

การรับชมการ์ตูนเรื่องทำดีไม่ต้องเดี๋ยวของศูนย์คุณธรรม เรื่องเกี่ยวกับการยอมรับผิด โดยทั้งสองเรื่องเน้นย้ำเกี่ยวกับการทำผิดและต้องยอมรับผิด กอปรกับการมีรางวัลเป็นขนม เสริมแรงด้วยแล้วนักศึกษาจะแย่งกันตอบคำตอบท้ายเรื่อง และได้การเล่นบทบาทสมมติที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับผิด

วัตถุประสงค์

นักศึกษาบอกผลดี และผลเสียของการยอมรับผลการกระทำของตนเองได้

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. พยายามตอบคำถามให้ได้ (R)

2. ยอมรับผลการกระทำของตนเอง (R)

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

ผู้วิจัยบอกกล่าวถึงการรับชมการ์ตูนคุณธรรม โดยให้ทุกคนตั้งใจดู และถ้าใครตอบคำถามได้จะได้รางวัล

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 ผู้วิจัยถามนักศึกษาทั้งชั้นว่าใครเคยทำผิดและไม่ยอมรับผิดบ้าง หลังจากนั้นจึงเปิด Cartoon หลังจากจบ 1 เรื่อง ก็ถามคำถาม โดยมุ่งเน้นคำตอบเกี่ยวกับการยอมรับผลการกระทำของตนเอง โดยอาจจะมีการแจกรางวัล ได้แก่ ขนมบ้างเพื่อกระตุ้นการตอบคำถาม

2.2 เมื่อแจกขนมไปแล้วผู้วิจัยจะสังเกตว่าใครได้รับขนมไปแล้วบ้าง เมื่อนักศึกษามาขออีกก็จะถามไปว่ายอมรับหรือเปล่าว่าได้รับขนมไปแล้ว เมื่อนักศึกษาตอบว่ายอมรับ หรือยอมรับว่าโกหกว่ายังไม่ได้รับ ก็มอบขนมให้ไปบ้าง

2.3 จากนั้นแจกใบบทละคร เพื่อแสดงบทบาทสมมติ โดยผู้วิจัยกำหนดเลือกนักศึกษาจำนวน 5 คน ที่ประกอบด้วยนักแสดงดังนี้ นักสืบโคนัน ผู้กระทำความผิด และผู้บริสุทธิ์ โดยผู้ที่ได้รับบทบาทเป็นนักสืบโคนันต้องสืบสวนว่าใครคือคนที่ได้รับบทบาทผู้กระทำผิด ซึ่งในทางกลับกันผู้กระทำความผิด (ทำสิ่งอุปกรณ์ เครื่องมือในโรงฝึกงานเสียหาย โดยไม่มีใครรู้เห็น) และผู้บริสุทธิ์ (นักศึกษาที่ปฏิบัติงานปกติ) ต้องปกปิดไม่ให้นักสืบรู้ว่าตนเป็นใคร โดยนักสืบโคนันจะมีสิทธิ์ถามคำถามได้คนละ 1 - 2 คำถาม แต่ห้ามถามว่าเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ โดยอีกฝ่ายตอบได้เพียง “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” เท่านั้น โดยเมื่อนักสืบถามคำถามเสร็จสิ้น จากนั้นให้ทายว่าใครเป็นผู้กระทำผิด ถ้าตอบผิดก็จะมีการเปลี่ยนบทบาทสมมติใหม่อีกครั้ง

2.4 หลังจากเล่นจนทายได้ หรือไม่ได้ ผู้วิจัยจึงบอกหยุดเกม

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษาเล่นเกมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่าถ้านักศึกษากระทำความผิดแล้วไม่มีใครเห็น ไม่มีใครจะรู้ได้นอกจากตัวเองเองเท่านั้นที่รู้ ตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถาม และเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

คำถาม เช่น ถ้าเราทำความผิดใดๆ แล้วไม่มีใครเห็นขณะเรากระทำ นักศึกษาคิดว่าจะมีใครรู้หรือไม่ว่า เราเป็นผู้กระทำ ถ้านักศึกษาทำความผิด และยอมรับผิดจากผลการกระทำของตนจะเกิดผลอะไรบ้าง แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่ยอมรับผิดจากการกระทำของตน อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เงื่อนไข

นักศึกษาต้องยกมือเพื่อขอตอบคำถาม ตอบคำถามในเรื่องที่ผู้วิจัยเน้นย้ำ (การยอมรับผิด) จะได้ขนมเพิ่ม และคำตอบต้องไม่ซ้ำกับเพื่อนที่ตอบไปแล้ว

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. โทรทัศน์ และเครื่องเล่น DVD

2. การ์ตูนเรื่องทำดีไม่ต้องเดี๋ยว ของศูนย์คุณธรรม

3. รางวัล ได้แก่ ขนม

4. ถังขยะใบเล็ก ใส่กระดาษห่อขนม

5. ใบบทละครบทบาทสมมติ

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. การตอบคำถามของนักศึกษา

3. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

4. การเข้าร่วมกิจกรรม

ใบบทละคร (นักสืบโคนัน)

ท่านเป็นสุดยอดนักสืบโคนันที่เลื่องชื่อ และได้รับมอบหมายให้มาสืบคดีที่มีนักศึกษาทำอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรในโรงฝึกงานเสียหายต่อเนื่อง โดยปรากฏมีนักศึกษาผู้ต้องสงสัยจำนวน 5 คน และมีเพียง 1 คนในนั้นที่เป็น ผู้กระทำผิด

วิธีการ

1. ให้ท่านถามคำถามได้ 1 - 2 คำถามต่อคน แต่ห้ามถามเกี่ยวกับว่าเป็นคนทำใช่ไหม โดยผู้รับบทบาทผู้ต้องสงสัยทั้ง 5 จะตอบแค่ ใช่ หรือไม่ใช่เท่านั้น

2. ให้สังเกตพฤติกรรมการตอบคำถาม ข้อพิรุธของผู้ต้องสงสัย

3. จากนั้นให้ท่านทายว่าคนใดเป็นผู้กระทำผิด เพียง 1 คน เท่านั้น

ใบบทละคร (ผู้กระทำผิด)

ท่านเป็นผู้กระทำผิด ที่มีงานอดิเรกชอบทำลาย หรือทำความเสียหายให้แก่เครื่องมือเครื่องจักรของวิทยาลัย โดยทุกครั้งที่ลงมือทำจะไม่มีใครพบเห็น ซึ่งก็ทำให้มีความมั่นใจได้ว่าไม่มีใครรู้ ยังไงก็จับไม่ได้

วิธีการ

ตอบคำถามนักสืบโคนันได้เพียงคำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” จะเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องไม่ให้นักสืบจับอาการมีพิรุธได้

ใบบทละคร (ผู้บริสุทธิ์)

ท่านเป็นนักศึกษาที่มีความประพฤติดี เคยทำเครื่องมือ เครื่องจักรของวิทยาลัยเสียหาย แต่ก็ยอมรับผิด บอกเพื่อน บอกครูผู้สอน ถึงแม้ว่าจะไม่มีใครพบเห็นขณะทำ

วิธีการ

ตอบคำถามนักสืบโคนันได้เพียงคำว่า “ใช่” หรือ “ไม่ใช่” จะเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ แต่ต้องไม่ให้นักสืบจับอาการมีพิรุธได้

ก5 ใช้ผิดวัตถุประสงค์ ย่อมทำได้ยาก

แนวคิดกิจกรรม

งานโลหะแผ่นประกอบด้วยอุปกรณ์ เครื่องมือมากมาย เช่น กรรไกรหลายชนิด มีเหล็กขีด ไม้บรรทัด คีม วงเวียน ค้อน ที่เจาะรู ที่ย้ำตะเข็บ ฯ ดังนั้นจึงนำมาเป็นแนวคิด ถ้ากำหนดงานให้นักศึกษาปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ผิดวัตถุประสงค์ของการใช้งานแล้ว งานที่ได้น่าจะไม่สวยงาม ไม่สมบูรณ์ หรืออาจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานต่อจนสำเร็จได้ ซึ่งกิจกรรมนี้น่าจะทำให้นักศึกษาคิดได้ว่า ต้องใช้เครื่องมือถูกวัตถุประสงค์ของการใช้ในที่สุด

วัตถุประสงค์

นักศึกษาสามารถใช้เครื่องมือถูกต้องตามวัตถุประสงค์การใช้งานได้

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ทำชิ้นงาน ส่งครูครบ (R)
2. ใช้อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรตามวัตถุประสงค์ (D)
3. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ (R)
4. บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย (R)

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

ผู้วิจัยแสดงตัวอย่างผลงาน และบอกเล่าว่าวันนี้จะมาประดิษฐ์ paper craft car Model ขนาดเล็กกระดาษ A4

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 ให้นักศึกษาเบิก และแจกจ่ายกรรไกรตัดโลหะ

2.2 แจกกระดาษ paper car craft แบบต่างๆ คละแบบ ให้นักศึกษา หรือตามความสนใจ รุ่น และยี่ห้อรถยนต์

2.3 ผู้วิจัยแสดงตัวอย่าง และให้นักศึกษาปฏิบัติงาน (15 นาที)

2.4 หลังจากหมดเวลา หรือนักศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติเสร็จ หรือยังไม่เสร็จก็ตามให้นักศึกษาวางมือ หยุดปฏิบัติ

2.5 ผู้วิจัยแจกกรรไกรตัดกระดาษ คัดเตอร์ตัดกระดาษ และแจกกระดาษ paper car craft แบบต่างๆ คละแบบอีกครั้ง แต่ต่างสี

2.6 นักศึกษาปฏิบัติงานอีกครั้ง โดยให้ใช้เครื่องมือตัดชิ้นใหม่

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษาเล่นเกมเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจึงสรุป และตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถาม และเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

คำถาม เช่น ถ้านักศึกษาใช้เครื่องมือถูกต้องตามวัตถุประสงค์ จะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่ใช้เครื่องมือถูกต้องตามวัตถุประสงค์ อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลงานครั้งแรก กับครั้งที่สองนักศึกษาพอใจครั้งไหนมากกว่ากัน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เงื่อนไข

ต้องคัดเลือกกรรไกรตัดแผ่นโลหะที่ใหม่ หรือมีความคมมากๆ ออกเพราะจะตัดงานกระดาษได้ดีจนนักศึกษาได้ผลงานไม่แตกต่างกับกรรไกรตัดกระดาษ

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. paper car craft ขนาดเล็กกระดาษ A4 2 สี (ครั้งที่ 1 และ 2)

2. กรรไกรตัดโลหะ

3. กรรไกรตัดกระดาษ คัดเตอร์ตัดกระดาษ

4. ตัวอย่าง paper car craft ที่เสร็จแล้ว สวยงาม

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. ผลงานของนักศึกษา

3. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

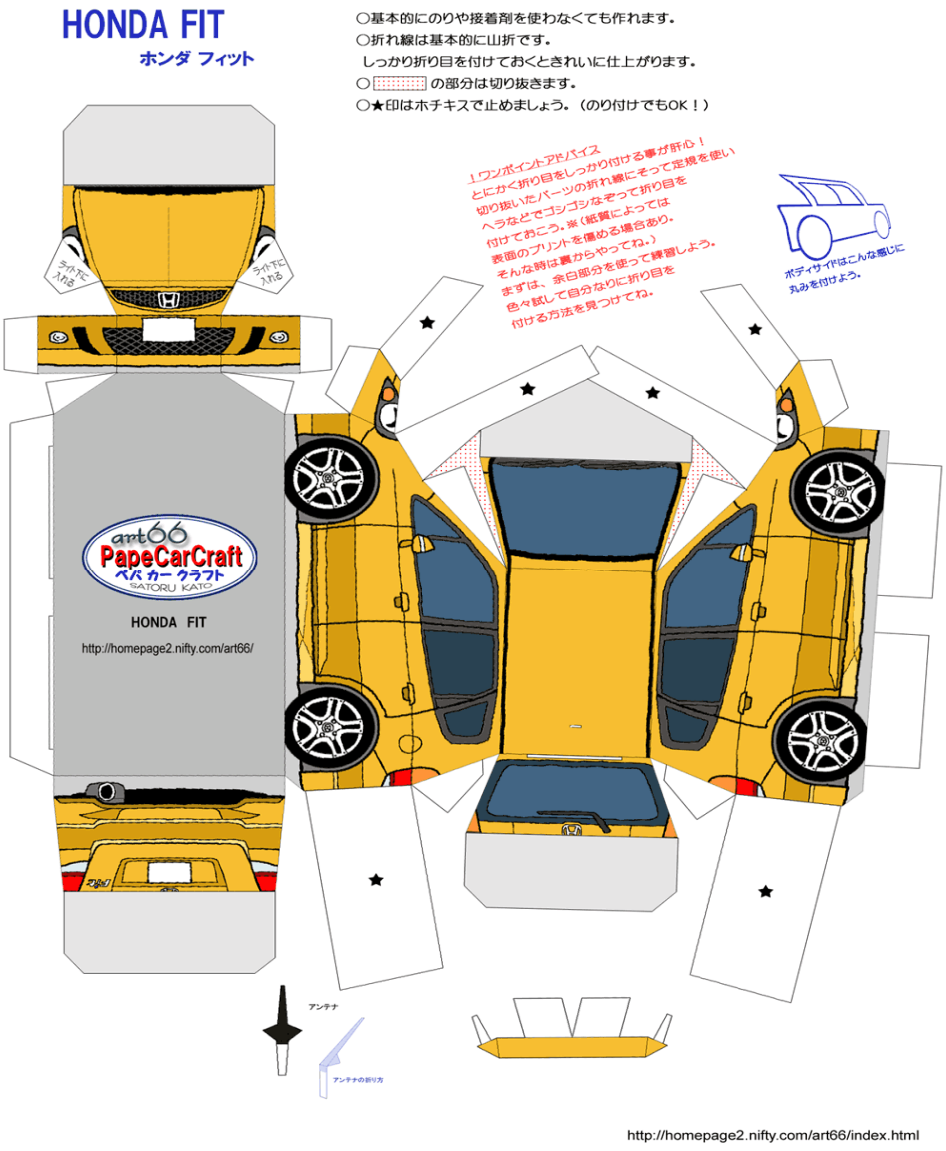

ภาพผนวกที่ 3 ตัวอย่างงานกระดาษ paper car craft

หมายเหตุ ค้นหารูปแบบ paper car craft เพิ่มเติมได้ที่ http://art66.hp.infoseek.co.jp/

ก6 Karaoke (3 ป) ปลอดภัย

แนวคิดกิจกรรม

กิจกรรมนี้น่าจะเป็นกิจกรรมแปลกแยกจากกิจกรรมอื่น เพื่อสร้างความสนใจของนักศึกษา โดยจะเป็นกิจกรรมร้อง Karaoke เพลงความปลอดภัย (3 ป) ของกองตรวจความปลอดภัย กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน มาเป็นตัวตั้งเพื่อดำเนินการ และเสริมด้วยการร้องเพลงต่างๆ ที่เด็กมีความสนใจสลับกับเพลง 3 ป ปลอดภัย

เพลง 3 ป ปลอดภัยเป็นเพลงแนวกึ่งลูกทุ่งที่มุ่งเน้นการรณรงค์เพื่อสร้างการปฏิบัติงานในโรงงานอย่างปลอดภัย ภาพบางส่วนมีความเกี่ยวข้องกับการเก็บวัตถุไวไฟ (ถังอะเซทิลีน) การใช้หน้ากากเชื่อมโดยใช้ไฟฟ้า

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาบอกวิธีปฏิบัติงานที่ปลอดภัยได้

2. นักศึกษาจัดลำดับความรุนแรงของอันตรายที่สามารถเกิดขึ้นในการปฏิบัติงานได้

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังโดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายแก่ตนเอง (R)

2. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวังโดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายแก่เพื่อนและวิทยาลัย (R)

3. พยายามตอบคำถามให้ได้ (R)

4. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบ หมายเสร็จตามกำหนดเวลา (R)

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

ผู้วิจัยนำด้วยการเปิดเพลง Karaoke ในแนวเพลงที่นักศึกษาสนใจ 1 เพลง

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 เปิดเพลง 3 ป ปลอดภัยหลังเพลงที่นักศึกษาชอบ และให้นักศึกษาตั้งใจเพื่อจะตอบคำถามจากมิวสิควีดิโอหลังเพลงจบ

2.2 ผู้วิจัยถามคำถามจากมิวสิควิดิโอและให้นักศึกษาตอบ

2.3 ผู้วิจัยแจกแบบฝึกสร้างจิตสำนัก และประเมินความเสี่ยง ให้นักศึกษาลงมือปฏิบัติ

2.4 เปิดเพลงอื่นๆ ต่อ เป็นรางวัล 1-2 เพลง

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

ผู้วิจัยสรุป และตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถาม และเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

คำถาม เช่น ถ้านักศึกษาใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย จะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน และถ้าจะไม่ให้เกิดขึ้นต้องทำอย่างไร

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. โทรทัศน์ เครื่องเล่น DVD ไมโครโฟน

2. มิวสิควิดิโอเพลง 3 ป และเพลงอื่นๆ ที่นักศึกษาต้องการ โดยผู้วิจัยสอบถามแนวเพลงที่นักศึกษาส่วนใหญ่ชื่นชอบก่อนถึงวันจัดกิจกรรม

3. แบบฝึกสร้างจิตสำนัก และประเมินความเสี่ยง

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. การร่วมร้องเพลงของนักศึกษา

3. ผลงานจากแบบฝึกของนักศึกษา

4. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

5. การเข้าร่วมกิจกรรม

แบบฝึกสร้างจิตสำนึกและประเมินความเสี่ยง

การสร้างจิตสำนึกความปลอดภัย

คำชี้แจง ให้นักศึกษาเติมคำลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความเข้าใจของนักศึกษาเองมากที่สุด

สถานการณ์ที่ 1

ถ้าเพื่อนสนิทรุมดูเราขณะเชื่อมแก๊สอย่างใกล้มากๆ โดยไม่ใส่แว่นตาหรือหน้ากาก และถ้าเกิดสะเก็ดไฟกระเด็นถูก นัยน์ตา ตาอาจจะ..... ถ้าถูกใบหน้า ใบหน้าก็อาจจะ..... แต่ถ้าถูกเส้นผม และหนังศีรษะ ก็อาจจะ..... และถ้ามันเข้าปาก ก็อาจจะทำให้เกิด .....ซึ่งถ้าจะไม่ให้เกิดอุบัติเหตุขึ้นต้อง .....

สถานการณ์ที่ 2

ถ้าเพื่อนสนิทยืนดูเราเชื่อมชิ้นงานอีกครั้ง โดยยืนตรงข้ามทางเปลวไฟ และถ้าเราเผลอทำเปลวไฟไปโดนเพื่อน ถ้าถูกอวัยวะ เช่น .....อาจจะทำให้เกิด ..... ถ้าจะไม่ให้เกิดต้องทำ .....

สถานการณ์ที่ 3

ถ้าเราเผลอไปจับหรือถูกชิ้นงานที่ร้อนจัด (เชื่อมไฟฟ้า) โดยไม่ใช้..... อาจจะทำให้นิ้วมือของเรา ..... แต่ถ้าจะไม่ให้เกิดต้องใช้ .....จับชิ้นงาน

การประเมินความเสี่ยง

1. เรียงลำดับผลความรุนแรงของอันตรายจากการทำงานโดยไม่มีความปลอดภัย (เติมเลข 1=มากที่สุด ถึง 6 น้อยที่สุด)
.....ป่วย ..... ตาย ..... ทรัพย์สินเสียหาย ..... บาดเจ็บ ..... พิการ .....เสื่อมสมรรถภาพทางเพศ

2. วิเคราะห์ประเภทอันตรายที่มีโอกาสเกิดในงานเชื่อมและโลหะแผ่น (ขีดเครื่องหมาย / ลงหน้า..... เมื่อคิดว่าใช่คำตอบ)

.....ไฟฟ้าช๊อต ไฟฟ้าดูด
.....สะเก็ดไฟกระเด็นใส่เสื้อผ้า หรือร่างกาย
.....เจ็บป่วยจากการสูดดมควันพิษ
.....กรรไกรบาด ตัด เฉือน นิ้ว
.....นิ้วมือเกิดพุพอง
.....สายตาพล่ามัว
.....มึนงง
.....ลื่นล้ม
.....หมดสติเฉียบพลัน
.....เสียทรัพย์
.....ระเบิด และเกิดเพลิงไหม้

ก7 การ์ดภาพพาสนุก

แนวคิดกิจกรรม

เกมจับคู่เป็นเกมที่สนุก ง่าย และสะดวกต่อการจัด ซึ่งการทำการ์ดภาพความปลอดภัย และการ์ดภาพการรักษาสาธารณสมบัติมาเล่นจับคู่จะเป็นการนำความรู้ ผ่านเกมการเล่น โดยนักศึกษาจะสามารถจดจำการ์ดภาพต่างๆ ได้ และสามารถโยงความรู้ และสร้างคำถามได้มากมายผ่านการเปิดการ์ดภาพได้

วัตถุประสงค์

นักศึกษาสามารถบอกความหมายของการ์ดภาพได้อย่างถูกต้อง

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือ (D)

2. ไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ อุปกรณ์ (D)

3. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายแก่ตนเอง (R)

4. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายเพื่อน (R)

5. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะมีแก่เพื่อน (R)

6. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงานหรือวิทยาลัยได้ (R)

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

ผู้วิจัยนำด้วยการเล่าเรื่องสนุกขบขันผ่านการ์ดภาพความปลอดภัย (5 นาที) และบอกเล่าถึงสิ่งที่จะแข่งขันจับคู่การ์ดภาพ

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 แบ่งกลุ่มนักศึกษาออกเป็น 3 - 4 กลุ่ม หรือแบ่งตามกลุ่มปฏิบัติงานประจำ

2.2 ผู้วิจัยแสดงการ์ดภาพแต่ละแผ่น และถามว่าสิ่งที่การ์ดสื่อคืออะไร ถามจนครบทุกการ์ด หลังจากนั้นแจกการ์ดภาพ กลุ่มละ 11 คู่ (22 แผ่น)

2.3 ผู้วิจัยบอกกติกาโดยละเอียด เริ่มด้วยการจับคู่เพื่อแข่งขันภายในกลุ่ม เริ่มต้นด้วยการสลับการ์ดภาพ และคว่ำการ์ดภาพ จากนั้นให้นักศึกษาเปิดคนละ 2 แผ่น เมื่อเปิดได้ตรงคู่ ก็สามารถเปิดต่อได้จนกว่าจะเปิดผิดคู่ สลับกันเล่นไปจนหมดการ์ดภาพ คนไหนจับคู่ได้มากที่สุดเป็นผู้ชนะ

2.4 ดำเนินการแข่งขัน และแจกใบจดคะแนนให้นักศึกษา 1 คน แต่ละกลุ่มจดบันทึกคะแนน ผู้ชนะผู้แพ้ และจับคู่ผู้แข่งขันตามใบจดคะแนน

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

ผู้วิจัยสรุป และตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบคำถาม และเชื่อมโยงเพื่อการนำไปปฏิบัติ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

คำถาม เช่น ถ้านักศึกษาใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ถ้านักศึกษารักษาวัสดุ อุปกรณ์ของวิทยาลัยอย่างดีจะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่ใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ถ้านักศึกษาไม่ดูแล รักษาวัสดุ อุปกรณ์ของวิทยาลัย อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้นนักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน และถ้าจะไม่ให้อุบัติเหตุเกิดขึ้นต้องทำอย่างไร ถ้าจะไม่ให้วัสดุ อุปกรณ์ของวิทยาลัยเสียหายชำรุด หรือสูญหายไปต้องทำอย่างไร

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เงื่อนไข

1. นักศึกษาทุกคนต้องไม่ช่วยเหลือเพื่อนด้วยการบอก การทำสัญลักษณ์ต่างๆ ให้เพื่อนรู้

2. แต่ละคนเปิดได้ครั้งละ 2 ป้าย ถ้าเปิดได้ภาพไม่ตรงต้องปิดภาพที่เปิดนั้น และให้อีกฝ่ายเปิดต่อไป

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. การ์ดภาพความปลอดภัยขนาด A 4 (เพื่อเล่าเรื่อง)

2. การ์ดความปลอดภัย (เท่ากับขนาดไพ่)

3. ใบจดคะแนน

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. ผลการแข่งขันของนักศึกษา

3. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

4. การเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพผนวกที่ 4 ตัวอย่างการ์ดภาพพาสนุก

ก8 ข่มขืน รุมโทรม เท่ากับ ติดคุก

แนวคิดกิจกรรม

เรื่องเพศเป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นที่สนใจอย่างมากต่อนักศึกษา กิจกรรมนี้มุ่งหมายบอกเล่าให้นักศึกษารับทราบข้อมูลข่าวสาร และตระหนักรู้ถึงโทษคดีอาญาที่เกี่ยวข้องทางเพศ เพื่อป้อมปรามการกระทำที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสามารถบอกโทษอาญาที่เกี่ยวข้องทางเพศได้

2. นักศึกษาสามารถอธิบายแนวทางที่จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับคดีทางเพศได้

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ (D)

2. หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์ จะไม่บังคับ ข่มขืนคู่ โดยจะคำนึงถึงสิทธิความต้องการ (D)

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

สอบถามการรับรู้ข่าวสารทางสื่อต่างๆ ของนักศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 แจกใบความรู้เรื่องโทษอาญาที่เกี่ยวข้องทางเพศ และแบบฝึกวิพากษ์คดีที่เกี่ยวข้องทางเพศ

2.2 ผู้วิจัยนำเสนอภาพข่าวจริงตามหน้าหนังสือพิมพ์ และสถานการณ์จำลอง คดีที่เกี่ยวข้องทางเพศจำนวน 3 คดี โดยมีภาพตัดต่อที่มีนักศึกษาในห้องเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อสร้างบรรยากาศ เมื่อเล่าเรื่องราวแต่คดีให้ฟัง ผู้วิจัยจึงถาม และให้นักศึกษาตอบ - เขียนลงในแบบฝึกวิพากษ์ โดยวิเคราะห์และศึกษาจากใบความรู้ (15 – 20 นาที)

2.3 เปิดวีดิทัศน์รายการหลุมดำ ตอนคำให้การของผู้ต้องหาโทรมหญิง ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเด็กวัยรุ่นชายคนหนึ่งที่ถูกคุมขังในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน เล่าถึงต้นสายปลายเหตุของการรุมโทรมผู้หญิงของตน ตั้งต้นจนถูกจับ ภาพบรรยากาศในสถานพินิจ และเหตุการณ์ กอปรกับการสรุปของรายการน่าจะทำให้นักศึกษาได้ข้อคิดทางเพศได้ไม่มากก็น้อย (15 นาที)

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษารับชมวีดิทัศน์และวิพากษ์คดีตัวอย่างเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจึงสรุปขมวดท้ายด้วยการตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

คำถาม เช่น ถ้าหากนักศึกษาอดทน และไม่ข่มขืนคู่ จะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่สนใจความต้องการคู่ และข่มขืนคู่โดยใช้กำลังบังคับ อาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้น (ถูกตำรวจจับ) นักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน และ สุดท้าย ถ้าจะไม่ให้เกิดขึ้นต้องทำอย่างไร

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. โทรทัศน์ และเครื่องเล่น DVD

2. ภาพนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม ที่นำมาตัดต่อให้เข้ากับคดีทางเพศ

3. วีดิทัศน์รายการหลุมดำ ตอน คำให้การของผู้ต้องหาโทรมหญิง

4. ใบความรู้เรื่องโทษอาญาที่เกี่ยวข้องทางเพศ

5. แบบฝึกวิพากษ์คดีที่เกี่ยวข้องทางเพศ

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. แบบฝึกวิพากษ์คดีที่เกี่ยวข้องทางเพศ

3. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

4. การเข้าร่วมกิจกรรม

โทษกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับคดีทางเพศ

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี 2534

มาตรา 8 กระทำชำเราเด็กอายุ 15-18 ปี ในสถานค้าประเวณีเด็กจะยินยอมหรือไม่ก็ผิดกฎหมายนี้ จำคุก 1 -3 ปี และปรับ 20,000-60,000 บาท
ถ้าเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี โทษเพิ่มขึ้นคือ จำคุก 2-6 ปี และปรับ 40,000-120,000 บาท

กฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพ (พราก)

มาตรา 317 พรากเด็กอายุไม่เกิน 13 ปี จากผู้ปกครอง จำคุกตั้งแต่ 1-10 ปี และปรับ 20,000-200,000 บาท

มาตรา 318 พรากผู้เยาว์อายุต่ำกว่า 13 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี และเด็กไม่เต็มใจ จำคุกตั้งแต่ 6-7 ปี และปรับ 1,000-14,000 บาท

มาตรา 314 กรณีเด็กเต็มใจ แต่ผู้พรากทำเพื่อหากำไร และการอนาจารให้จำคุก 6 เดือน - 7 ปี ปรับ 1,000-14,000 บาท

กฎหมายอาญา ความผิดเกี่ยวกับเพศ (ข่มขืน / โทรมหญิง)

มาตรา 86 ผู้ใดกระทำ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำ ความผิดก่อนหรือขณะกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วน ของโทษ

มาตรา 276 ผู้ใดกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภรรยา มีความผิดให้จำคุก 4-20 ปี และปรับ 8,000-40,000 บาท
แต่ถ้าใช้อาวุธ หรือเข้าลักษณะโทรมหญิง กำหนดโทษ 15-20 ปี หรือตลอดชีวิต

มาตรา 277 ในกรณีที่กระทำชำเราเด็กหญิงอายุไม่เกิน 13 ปี โดยจะยินยอมหรือไม่ก็ผิด
โทษคือ จำคุก 2-12 ปี ปรับ 4,000-24,000 บาท
แต่ถ้าใช้อาวุธหรือเข้าลักษณะโทรมหญิง โทษสูงขึ้นคือ 15-20 ปี หรือตลอดชีวิต

(อนาจาร)

มาตรา 278 อนาจารเด็กอายุมากกว่า 13 ปี โดยการขู่เข็ญ โทษคือ จำคุกไม่เกิน 7 ปี ปรับไม่เกิน 14,000 บาท
หากผู้ถูกอนาจารบาดเจ็บสาหัส หรือถึงแก่ชีวิต โทษคือ จำคุกตลอดชีวิต

มาตรา 279 หากเด็กคนนั้นอายุน้อยกว่า 13 ปี แม้เด็กจะยินยอมก็ไม่ได้ โทษคือ จำคุกไม่เกิน 7 ปี ปรับไม่เกิน 14,000 บาท
ถ้ามีการขู่เข็ญ ใช้กำลังจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท

<u>แบบฝึกวิพากษ์ความผิดเกี่ยวกับเพศ</u> *ชื่อนักศึกษา .....*

ตัวอย่าง 5 ช่างกลบูรณะพนธ์จี้บังคับเด็กหญิงมัธยม 2 คนบนรถเมล์ไปข่มขืนที่บ้านพักย่านบางบัวทอง

ผิดกฎหมายอาญามาตราที่ .....317.....276.....278.....

คาดว่ามีโอกาสติดคุกกี่ปี.....จำคุกตลอดชีวิต.....

การมีความสุข สนุกสนานทางเพศข้างต้น คุ้มค่าหรือไม่กับโทษอาญาที่ได้รับ

( ) คุ้มค่า เพราะ..... (/) ไม่คุ้มค่า เพราะ หมดอนาคตแน่ และพ่อแม่เสียใจ

คดีอาญาที่ 1

<u>ผิดกฎหมาย</u>มาตราที่ .....จำคุกกี่ปี.....

คดีอาญาที่ 2

<u>ผิดกฎหมาย</u>มาตราที่ .....จำคุกกี่ปี.....

คดีอาญาที่ 3 (สมมติ)

<u>ผิดกฎหมาย</u>มาตราที่ .....จำคุกกี่ปี.....

การมีความสุข สนุกสนานทางเพศข้างต้น คุ้มค่าหรือไม่กับโทษอาญาที่ได้รับ

( ) คุ้มค่า เพราะ.....

( ) ไม่คุ้มค่า เพราะ.....

.....

คดีอาญาที่ 1-3 นักศึกษาคิดว่ามีโอกาสเกิดขึ้นกับตนเองหรือไม่

( ) มีโอกาส ( ) ไม่มีโอกาสเลย

ถ้าจะไม่ให้เกิดต้องทำอย่างไร .....

.....

.....

.....

ก9 ฉันทำได้

แนวคิดกิจกรรม

การปฏิบัติชิ้นงานที่ยาก ต้องอาศัยการสร้างสมดุล การจัดวาง และต้องปฏิบัติไปพร้อมด้วยการมีสมาธิ ซึ่งทั้งหมดน่าจะสร้างให้นักศึกษาได้เกิดความพยายามบากบั่นได้

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสามารถสร้างตึกจากแผ่นโลหะ โดยไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อนขณะปฏิบัติงานได้
2. นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ได้รับมอบหมาย

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ (R)
2. บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย (R)
3. ไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อนขณะปฏิบัติงาน (R)
4. ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด (R)

พฤติกรรมร่วม

1. ฝึกการมีสมาธิ
2. อดทน

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

ผู้วิจัยบอกกล่าวสิ่งที่จะทำกันในวันนี้คือการสร้างตึก พร้อมแสดงตัวอย่างตึกแผ่นโลหะที่สร้างเสร็จแล้ว

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 ผู้วิจัยแจกวัสดุแผ่นโลหะ ตามจำนวน 16 ชิ้น ต่อคน

2.2 ผู้วิจัยท้าทายด้วยการบอกเล่าว่ายังไม่เคยมีใครสามารถสร้างตึกเช่นนี้ภายในเวลาที่กำหนดได้มาก่อน

2.3 ให้นักศึกษาปฏิบัติ

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

เมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานเสร็จสิ้น หรือหมดเวลา ผู้วิจัยจึงสรุปขมวดท้ายด้วยการตั้งคำถาม และให้นักศึกษาตอบ

คำถามเพื่อสรุปกิจกรรม

- บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย คำถามเช่น ถ้านักศึกษาบากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง ในการสร้างตึกจะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาไม่บากบั่นปฏิบัติงาน ในการสร้างตึกอาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้น นักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

-ไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อนขณะปฏิบัติงาน คำถาม เช่น ถ้านักศึกษาไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อนขณะสร้างตึกจะเกิดผลอะไรบ้าง (ผลดี) แล้วรู้สึกอย่างไร และถ้านักศึกษาเล่นหยอกล้อกับเพื่อน

ขณะสร้างตึกอาจจะเกิดผลอะไรขึ้นบ้าง (ผลเสีย) หากผลเกิดขึ้น นักศึกษารู้สึกอย่างไร ผลใดที่นักศึกษาพอใจมากกว่ากัน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาผู้ที่ชนะเกมแต่ละสัปดาห์ หรือที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด เป็นผู้ดูแล และกำชับให้เพื่อนร่วมห้องปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

เงื่อนไข

ควรท้าทายนักศึกษาว่ายังไม่เคยมีคนทำได้ภายในเวลาที่กำหนดมาก่อน (30 นาที) เพื่อการกระตุ้นนักศึกษา

เทคนิคการทำ

1. ควรวางแผ่นโลหะบนกระดาษ หนังสือ หรือผ้า หรือพื้นผิวที่ไม่เรียบมัน

2. งานนี้ไม่เหมาะกับการทำงานเป็นกลุ่ม เพราะจะมีคนว่างไม่ได้ทำ และจะไปป่วน แกล้งเพื่อนจนเสียงานได้

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. แผ่นโลหะสี่เหลี่ยมจัตุรัส หรือกระดาษโปสเตอร์แข็ง ขนาด 5 x 5 ซ.ม. 15 – 24 ชิ้น / คน

2. ตัวอย่างการสร้างตึกโดยใช้แผ่นโลหะ

การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกต

2. ผลงานของนักศึกษา

3. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

4. การเข้าร่วมกิจกรรม

ภาพผนวกที่ 5 ตัวอย่างผลงานของนักศึกษา

ก10 Bingo และสะท้อนความคิด

แนวคิดกิจกรรม

เป็นกิจกรรมทบทวน หรือบอกเล่าพฤติกรรมบ่งชี้ที่กิจกรรมต้องการพัฒนา ผ่านการเล่นเกม Bingo และเป็นช่วงเวลาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พูดคุยบอกเล่าถึงสิ่งต่างๆ ที่มีต่อกิจกรรมในทุกๆ ด้าน กอปรกับเป็นเวทีสรุปขมวดผลของกิจกรรม และมอบรางวัลแด่ผู้ที่ตั้งใจปฏิบัติกิจกรรมจนได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด

วัตถุประสงค์

นักศึกษาสามารถสะท้อนความคิดเห็นของตนเองที่มีต่อกิจกรรมได้

พฤติกรรมเป้าหมาย

ทบทวนตัวบ่งชี้พฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัย

พฤติกรรมร่วม

การแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

แจกใบ Bingo ที่เปลี่ยนจากตัวเลขเป็นรายการตัวบ่งชี้ความรับผิดชอบ และวินัยจำนวน 33 ตัวบ่งชี้ ในตารางสี่เหลี่ยม 36 ช่อง จากนั้นผู้วิจัยอธิบายกติกาว่าจะจับสลากพฤติกรรมบ่งชี้แต่ละตัวขึ้นมา และให้นักศึกษาตรวจสอบตัวบ่งชี้ในใบ Bingo ของแต่ละคนที่ได้แจก โดยถ้าของคนใดมีพฤติกรรมบ่งชี้นั้นๆ ให้ทำเครื่องหมายใดๆ ลงในช่องนั้น โดยใครมีเครื่องหมายเรียงต่อกัน 5 ช่อง ในแนวตั้ง แนวนอน ก่อนเป็นผู้ชนะ

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 ฉายภาพกิจกรรมตลอดภาคเรียน

2.2 ผู้วิจัยบอกเล่าวัตถุประสงค์กิจกรรม เพื่อพัฒนาความรับผิดชอบ และวินัย ทั้ง 16 พฤติกรรมบ่งชี้

2.3 พูดคุยสอบถาม หรือแจกแบบสอบถามสะท้อนความคิด

2.4 นักศึกษาทำแบบสอบถาม

2.5 แจกบันทึกการเรียนรู้ ประกาศคะแนน พร้อมมอบรางวัลแก่ผู้ที่ได้คะแนนกิจกรรมสูงสุด

2.6 ให้นักศึกษาเขียนคำสั้นสะท้อนความคิดลงบน Removable Notes หรือกระดาษโน้ตข้อความเพื่อติดบนปกบันทึกการเรียนรู้ (Log book)

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

ผู้วิจัยกล่าวสรุปถึงประโยชน์สูงสุดของกิจกรรมคนที่ได้คือ นักศึกษาทุกคน และขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือ

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

สรุปการมอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. โทรทัศน์ เครื่องเล่น DVD

2. ประมวลภาพนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรม

3. ใบตาราง Bingo เท่ากับจำนวนนักศึกษา

4. กระดาษเขียนพฤติกรรมบ่งชี้ขนาดเล็ก และม้วนใส่ภาชนะ

5. รางวัล ได้แก่ ปากกา ดินสอ

6. Removable Notes

7. บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา (Log book)

การวัดและประเมินผล

1. Removable Notes หรือกระดาษโน้ตข้อความเพื่อติดบนปกบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

2. ผลการสะท้อนความคิดของนักศึกษา

หมายเหตุ Bingo สามารถนำไปใช้ในได้ในสัปดาห์แรกๆ เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาพฤติกรรม

ตาราง Bingo 1 พฤติกรรมบ่งชี้ความรับผิดชอบ และวินัย

ทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้	เตรียมหนังสือเรียนมา	ไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ หรือตามสถานที่ต่างๆ		รับฟังคำสั่งของครูผู้สอนอย่างจดจ่อจนสามารถปฏิบัติงานได้	ไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์
มายืนรอเรียน ก่อนครูเช็คชื่อ	ไม่เข้าเรียนสาย (หลังครูผู้สอนเช็คชื่อเสร็จ)	เตรียมหรือจัดวัสดุอุปกรณ์ฝึกตามที่ครูผู้สอนสั่ง	ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงาน	แต่งกายชุดฝึกถูกต้องตามระเบียบของโรงฝึกงาน	
ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน	ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย	ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องเมื่องานเสร็จ	ใช้โต๊ะฝึกงานอย่างทะนุถนอม	ไม่เล่น หรือหยอกล้อกับเพื่อนตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน	หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์ จะไม่บังคับ ข่มขืนคู่ โดยคำนึงถึงสิทธิและความต้องการของคู่
ทำงานส่งครูผู้สอนครบตามที่ได้รับมอบหมาย	ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูผู้สอนกำหนด	ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนด		ไม่ใช้เครื่องมืออุปกรณ์ เครื่องจักรผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน	ยอมรับการกระทำของตนเอง
ไม่รับประทานอาหาร หรือเครื่องดื่มขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่	แต่งกายชุดนักศึกษาถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย	ตรวจสอบสภาพเครื่องมือเครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่ตนเอง	หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ	การจัดวางอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อน	เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูอาจารย์ผู้สอนกำหนด
เมื่อครูผู้สอนถามคำถาม จะพยายามตอบคำถาม	ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ	ตรวจสอบสภาพเครื่องมือเครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่เพื่อน	หลังปฏิบัติงานข้าพเจ้าเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่	บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จ	ไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องจักรของวิทยาลัย

ก พิเศษ แผนที่ความปลอดภัย

แนวคิดกิจกรรม

เป็นกิจกรรมเสริมให้นักศึกษาได้ทำแผนผังความคิด (Mind map) เกี่ยวกับกฎของความปลอดภัยในงานเชื่อมโลหะ และกฎโรงงาน

วัตถุประสงค์

1. นักศึกษาสามารถบอกกฎของความปลอดภัยในการปฏิบัติงานเชื่อมโลหะได้

2. นักศึกษาสามารถบอกกฎโรงงาน 10 ข้อได้

พฤติกรรมเป้าหมาย

1. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายแก่ตนเอง (R)

2. ปฏิบัติงานโดยมีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อน (R)

3. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะมีแก่เพื่อน(R)

4. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงานหรือวิทยาลัย (R)

พฤติกรรมร่วม

ความกล้าแสดงออก

กิจกรรม

1. ขั้นนำเพื่อการรับรู้

ผู้วิจัยแสดงผลงานตัวอย่างแผนผังความคิด (Mind map) เกี่ยวกับกฎของความปลอดภัยในงานเชื่อมโลหะ และกฎโรงงาน

2. ขั้นดำเนินการเพื่อการตอบสนอง

2.1 แบ่งกลุ่มนักศึกษา กลุ่มละ 3 - 4 คน

2.2 แจกวัสดุ อุปกรณ์ ต่างๆ ได้แก่ ดินสอสี กระดาษขาว 80 ปอนด์ ขนาด A1 และใบคำถามที่ผู้วิจัยต้องการถามเพิ่มเติมและให้นักศึกษาปฏิบัติ

3. ขั้นสรุปเพื่อการเห็นคุณค่า

3.1 ให้นักศึกษาแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลงาน

3.2 ผู้วิจัยสรุปการนำเสนอผลงาน

4. ขั้นมอบหมายให้ปฏิบัติเพื่อการจัดระบบ

ดำเนินการมอบหมายให้นักศึกษาปฏิบัติในพฤติกรรมที่พึงประสงค์

สื่อในการเรียนรู้กิจกรรม

1. ตัวอย่างแผนผังความคิด (Mind map)

2. ดินสอจำนวน 1 กล่อง / กลุ่ม

3. กระดาษขาว 80 ปอนด์ ขนาด A1

4. ใบคำถามเพิ่มเติม

การวัดและประเมินผล

- ผลงานของนักศึกษา

ภาคผนวก ค

เครื่องมือวัดและประเมินผล

เครื่องมือวัดและประเมินผลการวิจัยระยะที่ 1

แบบประเมินตนเอง

เรื่อง **ความรับผิดชอบและวินัย**

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความต่อไปนี้ และเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติหรือความคิดเห็นของนักศึกษามากที่สุด (ใช้เวลาตอบ 10 นาที)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. ข้าพเจ้านั่งรอครูผู้สอนในชั้นเรียน หรือโรงฝึกงาน ก่อนถึงเวลาเรียน.....				
2. ข้าพเจ้ามีการเตรียมหนังสือเรียน และสมุดเรียน ก่อนถึงเวลาเรียน				
3. ข้าพเจ้าจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือตามที่ครูผู้สอนสั่งให้นำมา				
4. ข้าพเจ้าปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูผู้สอน หรือเอกสารตำรากำหนดไว้.....				
5. ข้าพเจ้ารับฟังคำสั่งของครูผู้สอนอย่างจดจ่อจนสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่สั่ง.....				
6. เมื่อครูผู้สอนถามคำถาม ข้าพเจ้าจะพยายามตอบคำถามให้ได้.....				
7. เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น ข้าพเจ้า**ไม่**มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของงาน.....				
8. ข้าพเจ้าปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา.....				
9. ข้าพเจ้าทำการบ้านส่งครูผู้สอน**ไม่**ครบตามที่ได้รับมอบหมาย.....				
10. ข้าพเจ้าบากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย แม้จะใช้เวลามากกว่าที่คาดไว้				
11. ข้าพเจ้าปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่				
12. ข้าพเจ้าเล่น หรือหยอกล้อกับเพื่อนขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่				
13. ข้าพเจ้าพูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลาปฏิบัติงานตามหน้าที่				
14. ข้าพเจ้า**ไม่**รับประทานอาหาร หรือเครื่องดื่มขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่				
15. หลังปฏิบัติงานข้าพเจ้าเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่				
16. เมื่อข้าพเจ้าปฏิบัติงานผิดพลาด ข้าพเจ้าจะยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งได้แก่ การลงโทษ การหักคะแนน หรือการว่ากล่าวติเตียนจากครูผู้สอน				
17. ข้าพเจ้าปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย.....				
18. ข้าพเจ้าตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่ตนเอง				

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
19. เมื่อปฏิบัติงานใดๆ ข้าพเจ้า**ไม่**มีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อนๆ				
20. ข้าพเจ้าตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่เพื่อนรอบข้าง				
21. ข้าพเจ้า**ไม่**ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้ เพื่อป้องกัน อุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงาน และหรือวิทยาลัยได้				
22. ข้าพเจ้าแต่งกายชุดนักศึกษาถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย				
23. ข้าพเจ้าแต่งกายชุดฝึกถูกต้องตามระเบียบของโรงฝึกงาน				
24. ข้าพเจ้า**ไม่**เข้าเรียน หรือเข้าปฏิบัติงานตรงตามเวลา				
25. ข้าพเจ้า**ไม่**ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรผิดวัตถุประสงค์ของการใช้งาน.....				
26. ข้าพเจ้า**ไม่**ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรของวิทยาลัย.....				
27. ข้าพเจ้า**ไม่**ใช้โต๊ะ เก้าอี้เรียนอย่างทะนุถนอม				
28. ข้าพเจ้าทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้				
29. ข้าพเจ้า**ไม่**ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน				
30. ข้าพเจ้าขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือตามสถานที่ต่างๆ เช่น ผนังห้องเรียน หรือในห้องน้ำ เป็นต้น.....				
31. ข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนด				
32. ข้าพเจ้าจะหลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์				
33. หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์ ข้าพเจ้าจะบังคับ ข่มขืนคู่ โดย**ไม่**คำนึงถึงสิทธิและความต้องการของคู่				

กิจกรรมการเรียนรู้ประเภทใดที่นักศึกษาคิดว่าตนเองมีความสนใจ และต้องการให้ครูผู้สอนจัดให้นักศึกษา

(ให้ / ในช่องว่าง โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

.....แข่งขันตอบคำถาม .....สืบสวนสอบสวน

.....เกมคอมพิวเตอร์ .....ดูวีดิทัศน์ .....กีฬา/ออกกำลังกา .....ฟังเพลง ร้องเพลง

.....เล่นดนตรี .....ทดลองทางวิทยาศาสตร์ .....วาดภาพ .....สร้างสิ่งประดิษฐ์

.....ทำงานประติมากรรม .....ดูละคร หรือภาพยนตร์ .....เล่นบทบาทสมมติ .....ฟังเรื่องขบขัน

.....อ่านหนังสือต่างๆ .....อื่นๆ โปรดระบุ

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อ	ระดับคะแนนของคำตอบ				ข้อ	ระดับคะแนนของคำตอบ			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย		ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	นานๆครั้ง	ไม่เคยเลย
1	4	3	2	1	19 (-)	1	2	3	4
2	4	3	2	1	20	4	3	2	1
3	4	3	2	1	21 (-)	1	2	3	4
4	4	3	2	1	22	4	3	2	1
5	4	3	2	1	23	4	3	2	1
6	4	3	2	1	24 (-)	1	2	3	4
7 (-)	1	2	3	4	25	4	3	2	1
8	4	3	2	1	26	4	3	2	1
9 (-)	1	2	3	4	27 (-)	1	2	3	4
10	4	3	2	1	28	4	3	2	1
11	4	3	2	1	29 (-)	1	2	3	4
12 (-)	1	2	3	4	30 (-)	1	2	3	4
13 (-)	1	2	3	4	31	4	3	2	1
14	4	3	2	1	32 (-)	1	2	3	4
15	4	3	2	1	33 (-)	1	2	3	4
16	4	3	2	1					
17	4	3	2	1					
18	4	3	2	1					

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ความรับผิดชอบ (จำนวน 21 ข้อ = 84 คะแนน)

ช่วงการนับคะแนน (ช่องบ่อยครั้ง+ทุกครั้ง สำหรับข้อคำถามด้านบวก และช่องไม่เคยเลย+นานๆ ครั้ง สำหรับข้อคำถามด้านลบ)	**ระดับการมีความรับผิดชอบ**
มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ในช่องบ่อยครั้ง ทุกครั้ง (มากกว่าหรือเท่ากับ 67 คะแนน)	ดี
ระหว่างร้อยละ 60 – 79 ในช่องบ่อยครั้ง ทุกครั้ง (50 - 66 คะแนน)	พอใช้
ต่ำกว่า ร้อยละ 60 ในช่องบ่อยครั้ง ทุกครั้ง (ต่ำกว่า 50 คะแนนลงมา)	ควรปรับปรุง

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน วินัย (จำนวน 12 ข้อ = 48 คะแนน)

ช่วงการนับคะแนน (ช่องบ่อยครั้ง+ทุกครั้ง สำหรับข้อคำถามด้านบวก และช่องไม่เคยเลย+นานๆ ครั้ง สำหรับข้อคำถามด้านลบ)	**ระดับการมีวินัย**
มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80 ในช่องบ่อยครั้ง ทุกครั้ง (มากกว่าหรือเท่ากับ 38 คะแนน)	ดี
ระหว่างร้อยละ 60 – 79 ในช่องบ่อยครั้ง ทุกครั้ง (29 - 37 คะแนน)	พอใช้
ต่ำกว่าร้อยละ 60 ในช่องบ่อยครั้ง ทุกครั้ง (ต่ำกว่า 29 คะแนนลงมา)	ควรปรับปรุง

แบบประเมินพฤติกรรมนักศึกษา โดยครูผู้สอน

เรื่อง **ความรับผิดชอบและวินัย**

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนโปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ และเขียนเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับการปฏิบัติของนักศึกษามากที่สุด (ใช้เวลาตอบ 10 นาที)

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
1. นักศึกษานั่งรอครูผู้สอนในชั้นเรียน หรือโรงฝึกงาน ก่อนถึงเวลาเรียน.....				
2. นักศึกษามีการเตรียมหนังสือเรียน และสมุดเรียน ก่อนถึงเวลาเรียน				
3. นักศึกษาจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือตามที่ครูผู้สอนสั่งให้นำมา				
4. นักศึกษาปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูผู้สอน หรือเอกสารตำรากำหนดไว้.....				
5. นักศึกษารับฟังคำสั่งของครูผู้สอนอย่างจดจ่อจนสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่สั่ง				
6. เมื่อครูผู้สอนถามคำถาม นักศึกษาพยายามตอบคำถามให้ได้.....				
7. เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น นักศึกษามีการตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของงาน				
8. นักศึกษาปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา.....				
9. นักศึกษาทำการบ้านส่งครูผู้สอนครบตามที่ได้รับมอบหมาย.....				
10. นักศึกษาบากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จตามที่มุ่งหมาย แม้จะใช้เวลามากกว่าที่คาดไว้				
11. นักศึกษาปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่				
12. นักศึกษาไม่เล่น หรือหยอกล้อกับเพื่อนขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่				
13. นักศึกษาไม่พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลาปฏิบัติงานตามหน้าที่				
14. นักศึกษาไม่รับประทานอาหาร หรือเครื่องดื่มขณะปฏิบัติงานตามหน้าที่				
15. หลังปฏิบัติงานนักศึกษาเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่				
16. เมื่อนักศึกษาปฏิบัติงานผิดพลาดนักศึกษาจะยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งได้แก่ การลงโทษ การหักคะแนน หรือการว่ากล่าวติเตียนจากครูผู้สอน				
17. นักศึกษาปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย.....				
18. นักศึกษาตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่ตนเอง				

รายการ	ระดับการปฏิบัติ			
	ทุกครั้ง	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	ไม่เคยเลย
19. เมื่อปฏิบัติงานใดๆ นักศึกษามีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อนๆ				
20. นักศึกษาตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่เพื่อนรอบข้าง				
21. นักศึกษาตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงาน และหรือวิทยาลัยได้.....				
22. นักศึกษาแต่งกายชุดนักศึกษาถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย				
23. นักศึกษาแต่งกายชุดฝึกถูกต้องตามระเบียบของโรงฝึกงาน				
24. นักศึกษาไม่เข้าเรียน หรือเข้าปฏิบัติงานตรงตามเวลา				
25. นักศึกษาไม่ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือเครื่องจักรผิดวัตถุประสงค์ของการใช้งาน.....				
26. นักศึกษาไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรของวิทยาลัย.....				
27. นักศึกษาไม่ใช้โต๊ะ เก้าอี้เรียนอย่างทะนุถนอม				
28. นักศึกษาทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้				
29. นักศึกษาทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน				
30. นักศึกษาไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือตามสถานที่ต่างๆ เช่น ผนังห้องเรียน หรือในห้องน้ำ เป็นต้น.....				
31. นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนด				
32. นักศึกษาจะไม่หลอกลวงคู่ในทุกวิถีทาง เพื่อให้ได้มาซึ่งการมีเพศสัมพันธ์				
33. หากจะต้องมีเพศสัมพันธ์ นักศึกษาจะไม่บังคับ ข่มขืนคู่ โดยไม่คำนึงถึงสิทธิและความต้องการของคู่				

กิจกรรมการเรียนรู้ประเภทใดที่ครูผู้สอนคิดว่านักศึกษามีความสนใจ และต้องการ

(ให้ / ในช่องว่าง โดยสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

.....แข่งขันตอบคำถาม .....สืบสวนสอบสวน .....เกมคอมพิวเตอร์ .....ดูวีดิทัศน์ .....กีฬา/ออกกำลังกา .....ฟังเพลง ร้องเพลง .....เล่นดนตรี .....ทดลองทางวิทยาศาสตร์ .....วาดภาพ .....สร้างสิ่งประดิษฐ์ .....ทำงานประติมากรรม .....ดูละคร หรือภาพยนตร์ .....เล่นบทบาทสมมติ .....ฟังเรื่องขบขัน .....อ่านหนังสือต่างๆ .....อื่นๆ โปรดระบุ

หมายเหตุ 1) ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนเดียวกับแบบประเมินตนเองของนักศึกษา

2) ทุกข้อเป็นข้อคำถามด้านบวก

แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน แบบกึ่งมีโครงสร้าง
เรื่องปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา

ชื่อ/นามสกุล .....วันที่สัมภาษณ์ …….
เวลา ……. สถานที่ .....

ประเด็นข้อคำถาม

1. สภาพการณ์ของปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา

2. สาเหตุของปัญหาพฤติกรรมนักศึกษา

3. สถานศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักศึกษาได้หรือไม่

4. แนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมนักศึกษามีแนวทางใดบ้าง

5. อื่นๆ

เครื่องมือวัดและประเมินผลการวิจัยระยะที่ 2

แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญออกแบบกิจกรรม แบบกึ่งมีโครงสร้าง
เรื่องการออกแบบกิจกรรม

ชื่อ/นามสกุล .....วันที่สัมภาษณ์ …….
เวลา ……. สถานที่ .....

ประเด็นข้อคำถาม

1. แนวคิด

2. เนื้อหากิจกรรม

3. การวัดและประเมินผล

4. การดำเนินการจัดกิจกรรม

5. อื่นๆ

แบบประเมินแผนการจัดกิจกรรมเสริมสร้าง ความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษา ช่างอุตสาหกรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ

<u>คำชี้แจง</u>

แบบประเมินนี้เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

เหมาะสมมาก	=	**5**
เหมาะสมค่อนข้างมาก	=	**4**
เหมาะสมปานกลาง	=	**3**
เหมาะสมค่อนข้างน้อย	=	**2**
ไม่เหมาะสม	=	**1**

ขอให้ท่าน**ประเมินในภาพรวม** (ก1 - ก พิเศษ) เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาความรับผิดชอบ และวินัยนักศึกษาตามรายการ **โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่อง** ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด และถ้ามีข้อเสนอแนะโปรดช่วยเขียนเพิ่มเติมลงในช่องว่างท้ายแบบสอบถาม เพื่อเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแนวคิดและการดำเนินการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รายการ	ระดับความเหมาะสม				
	เหมาะสมมาก	เหมาะสมค่อนข้างมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมค่อนข้างน้อย	ไม่เหมาะสม
	5	4	3	2	1
1. ชื่อของแผนการจัดกิจกรรม					
1.1 ชื่อของแผนการจัดกิจกรรมเหมาะสมแสดงถึงเป้าหมายในการเรียนรู้ได้ชัดเจน					
1.2 ชื่อของแผนการจัดกิจกรรมใช้ถ้อยคำที่เข้าใจง่าย					
2. เนื้อหากิจกรรม					
- เนื้อหาของกิจกรรมเหมาะสมกับระดับผู้เรียน					
3. วัตถุประสงค์ พฤติกรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมร่วม					
3.1 วัตถุประสงค์มีความชัดเจน					
3.2 วัตถุประสงค์แสดงสิ่งที่มุ่งหวังในการดำเนินกิจกรรม					
3.3 พฤติกรรมเป้าหมาย และพฤติกรรมร่วมของกิจกรรมสอดคล้องกับกิจกรรม					
4. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
4.1 ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมมีความเหมาะสม					
4.2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปจัดกิจกรรมได้					
4.3 การดำเนินกิจกรรมให้นักศึกษามีส่วนร่วม					
4.4 การลำดับกิจกรรมมีส่วนที่สอดรับกับรายวิชา					
4.5 ขั้นตอนการจัดไม่ยุ่งยากซับซ้อน					
4.6 ลำดับขั้นตอนได้เหมาะสม					
5. สื่อ					
5.1 สอดรับกับเนื้อหารายวิชา					
5.2 น่าสนใจ					
5.3 เหมาะกับระดับผู้เรียน					
5.4 สะดวกในการใช้					
5.5 ท้าทายความสามารถผู้เรียน					

รายการ	ระดับความเหมาะสม				
	เหมาะสมมาก	เหมาะสมค่อนข้างมาก	เหมาะสมปานกลาง	เหมาะสมค่อนข้างน้อย	ไม่เหมาะสม
	5	4	3	2	1
5.6 ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ					
5.7 เชื่อมโยงนามธรรม ไปสู่รูปธรรมได้					
6. การวัดและการประเมินผล 6.1 การวัดและการประเมินผลมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ พฤติกรรมเป้าหมาย พฤติกรรมร่วม ของแผนการจัดกิจกรรม					
6.2 เครื่องมือ และวิธีการวัดเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด					
7. ระยะเวลา - ระยะเวลาที่ใช้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม (โปรดระบุ)

.....

.....

.....

แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย

(รายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น)

คำชี้แจง ให้นักศึกษาอ่านข้อความ และข้อคำถามต่อไปนี้เพื่อ **แปลความ ตีความ และขยายความ** พร้อมด้วยเลือกตอบคำตอบโดยทำเครื่องหมาย X ลงในช่องว่างในกระดาษคำตอบ (ข้อสอบมีจำนวน 25 ข้อ ใช้เวลาตอบ 30 นาที)

ข้อความที่ 1

เมื่อถึงเวลาเรียนวิชาปฏิบัติใดๆ แจ๊คมักจะอยู่ตามหน้าห้องน้ำ หรือหลังโรงฝึกงาน ทำให้ครูว่ากล่าวหลายครั้งว่ามาเรียน แต่ไม่มาเข้าแถว หรือยืนรอในสถานที่ที่ครูนัดหมายก่อนเรียน ต้องให้ครูมาตามไปเข้าแถวบ่อยๆ

1. จากข้อความที่ 1 ครูผู้สอนมุ่งหวังสิ่งใดมากที่สุดต่อแจ๊ค

ก. ความไว้ใจต่อกัน
ข. เตรียมพร้อมเพื่อรอเรียน
ค. สร้างความตื่นตัวก่อนเรียน
ง. มาให้ครูพบเห็นก่อนเข้าเรียน

ข้อความที่ 2

สุทธินั่งเรียนข้างเพื่อนสนิท และมักจะหยิบยืมหนังสือเรียน หรือดูไปพร้อมกับเพื่อนเป็นประจำ โดยบางครั้งครูผู้สอนสั่งให้ไปจัดเตรียมเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ แต่สุทธิก็มักจะไม่ปฏิบัติตาม โดยปล่อยให้เพื่อนหน้าเดิมๆ ทำให้จนติดเป็นนิสัย ซึ่งครูผู้สอนได้เรียกสุทธิมาว่ากล่าวแล้ว

2. จากข้อความที่ 2 แสดงว่าสุทธิเป็นคนลักษณะใด

ก. ไม่มีการเตรียมพร้อมในการเรียน
ข. ใช้หนังสือ และอุปกรณ์อย่างคุ้มค่า
ค. ไม่มีความเกรงใจเพื่อน
ง. รักเพื่อน

3. จากข้อความที่ 2 หลังจากครูผู้สอนว่ากล่าว สุทธิควรปรับปรุงตนเองอย่างไร

ก. ควรเตรียมหนังสือเรียนมาบ้าง ไม่ให้น่าเกลียด
ข. ควรเตรียมของของตนมาอย่างพร้อมเพรียงทุกครั้ง
ค. ควรเตรียมวัสดุ อุปกรณ์มาบ้าง บางครั้งก็พอ
ง. หยิบยืมได้ แต่ต้องไม่ให้ครูเห็น

ข้อความที่ 3

ทงทงเป็นคนชอบทำงานเร็ว บ่อยครั้งใช้วิธีลัดซึ่งบางครั้งทำให้เกิดอุบัติเหตุ ทั้งที่เตรียมตัวปฏิบัติงานเป็นอย่างดีแล้ว นอกจากนั้นขณะที่ครูผู้สอนสั่งงานให้ปฏิบัติ ทงทงไม่จดจ่อต่อคำพูดครู และมักหยิบโทรศัพท์มือถือออกมาเล่น เมื่อครูถามคำถาม ทงทงก็มักนิ่งเงียบเสมอ

4. <u>จากข้อความที่ 3</u> “วิธีลัด” ของทงทงตรงกับความหมายข้อใดมากที่สุด

ก. วิธีปฏิบัติงานที่นิยมใช้ และถูกต้องที่สุด
ข. การไม่ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้
ค. วิธีการทำงานที่เหมาะสมกับแต่ละบุคคล
ง. การเพิ่มขั้นตอนให้มากขึ้นจากเดิม

5. <u>จากข้อความที่ 3</u> การจดจ่อต่อคำพูดครูของทงทง ตรงกับความหมายใดมากที่สุด

ก. จ้องมองตอนครูพูด
ข. การฟัง แต่ถ้าไม่เข้าใจค่อยไปถามเพื่อนอีกที
ค. มุ่งมั่น ตาดู หูฟังครู
ง. ขณะครูพูดจะพยายามไม่คุยแข่ง

6. <u>จากข้อความที่ 3</u> การที่ทงทงนิ่งเงียบเสมอ ครูผู้สอนน่าสรุปว่าทงทงเป็นคนอย่างไรมากที่สุด

ก. ครูเข้าใจว่าทงทงไม่ได้ยินคำถาม
ข. ไม่ตั้งใจฟัง และไม่พยายามตอบคำถาม
ค. ครูเข้าใจว่าทงทงสนใจเรียนพอใช้
ง. ครูเข้าใจว่าทงทงไม่ชอบมาเรียน

<u>ข้อความที่ 4</u>

ภราดรเป็นนักศึกษาที่ดี ทำชิ้นงานหรือการบ้านส่งครูครบทุกครั้ง และตรงตามเวลาที่ครูผู้สอนกำหนด โดยภราดรถูกสั่งสอนมาเสมอว่า เมื่อทำชิ้นงานหรือการบ้านเสร็จจะต้อง

7. <u>ข้อความที่ 4</u> เมื่อภราดรทำงาน/การบ้านเสร็จต้องทำอะไรต่อ

ก. รีบเขียนชื่อ เลขที่ เพื่อป้องกันการสูญหาย ก่อนนำส่ง
ข. เรียกเพื่อนมาตรวจให้ ก่อนนำส่ง
ค. ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนก่อนนำส่ง
ง. รอให้เพื่อนส่งก่อนหลายๆ คน แล้วจึงค่อยนำส่ง

8. <u>จากข้อความที่ 4</u> “ทำงานส่งครูครบทุกครั้ง และตรงตามเวลาที่ครูกำหนด” ตรงกับข้อใดมากที่สุด

ก. ทำส่งตามเวลา
ข. ทุกชิ้นงาน และทันเวลา
ค. ทุกชิ้นงาน
ง. ทำทุกงานที่เป็นวิชาปฏิบัติ และเกือบทันเวลาทุกครั้ง

<u>ข้อความที่ 5</u>

เมื่อแพนเค้กปฏิบัติงานใดๆ ที่ยาก มีขั้นตอนมาก เธอมักมุ่งมั่นบากบั่นทำงานซึ่งบางชิ้นงานเธอใช้เวลาทำนานกว่าเพื่อน แต่ก็ไม่ได้ย่อท้อและทำจนสำเร็จทุกครั้งไป และส่วนหนึ่งเป็นเพราะแพนเค้กทำตามหน้าที่ของตน

9. <u>จากข้อความที่ 5</u> การที่แพนเค้กทำงานตามหน้าที่ของตน หมายถึงข้อความใดมากที่สุด

ก. การทำงานแบบเห็นแก่ตัว ไม่ช่วยเหลือเพื่อน
ข. การแข่งขันกัน
ค. การไม่ไปเล่นหยอกล้อกับเพื่อนระหว่างปฏิบัติงาน
ง. การทำงานแบบไม่มีใครสนใจใคร

10. <u>จากข้อความที่ 5</u> ข้อใดตรงกับความหมายของคำว่า “บากบั่น” ของแพนเค้กมากที่สุด

ก. ทำเต็มความสามารถ แม้ทำหลายครั้งก็จะทำ
ข. ทำๆ ไปตามเพื่อน
ค. ลองทำก่อน เมื่อทำไม่ได้ก็หยุด
ง. ทำไปบางส่วน และบอกครูผู้สอนให้ช่วยทำให้

ข้อความที่ 6

ขณะดนัยปฏิบัติงานของตนเองข้างเพื่อนสนิท ดนัยก็มักจะทำไป-หยุดไป และไปทำงานของเพื่อนแทนงานตน จนบางครั้งทำให้อุปกรณ์เสียหาย ซึ่งไม่มีใครเห็น แต่ดนัยเกิดความสับสนไม่รู้จะทำอย่างไร

11. จากข้อความที่ 6 “ทำไป-หยุดไป และไปทำงานของเพื่อน” ตรงกับข้อความใดมากที่สุด

ก. การกรุณาต่อเพื่อนๆ สำคัญกว่าหน้าที่ตน
ข. ยึดถือว่าผลงานของเพื่อนคือประสบการณ์ของเรา
ค. การไม่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ของตน
ง. การไม่เข้าใจการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานด้วยตนเองไม่ได้

12. จากข้อความที่ 6 สาเหตุสำคัญใดที่นำให้ดนัยทำอุปกรณ์โรงฝึกงานเสียหาย

ก. การทดลองใช้วิธีลัดกับงานเพื่อน
ข. การใช้งานอุปกรณ์เพื่อน
ค. การเอื้ออาทรแก่เพื่อน
ง. การไม่ปฏิบัติงานเฉพาะหน้าที่ของตน

13. จากข้อความที่ 6 ข้อใดเป็นสิ่งที่ดนัยควรกระทำมากที่สุด หลังทำอุปกรณ์เสียหาย

ก. ทำตัวปกติ เพราะไม่มีใครเห็น
ข. เดินหนี และถ้าครูถามก็บอกว่าไม่รู้ใครทำ
ค. บอกครูผู้สอนว่าตนเองเป็นผู้กระทำ
ง. ปรึกษาเพื่อนก่อนปกปิดสิ่งนั้นไม่ให้ครูผู้สอนเห็น

ข้อความที่ 7

ป๊อดทำงานในโรงงานมานาน มีประสบการณ์มาก จนไม่ใส่ใจต่ออันตรายที่อาจเกิดขึ้น อยู่มาวันหนึ่งสะเก็ดไฟจากการเชื่อมไฟฟ้ากระเด็นเข้าตา และลงไปโดนฝ่าเท้าเพราะว่าป๊อดสวมใส่รองเท้าแตะปฏิบัติงาน หลังจากเกิดอุบัติเหตุเพื่อนๆ จะรีบเข้ามาช่วยก็ต้องสะดุดล้มทับป๊อด เนื่องจากป๊อดวางชิ้นงาน และอุปกรณ์ปฏิบัติงานทั้งหมดบนพื้นที่ทางเดิน

14. จากข้อความที่ 7 ต่อไปป๊อดคงต้องทำอย่างไรให้ปลอดภัยที่สุด เมื่อปฏิบัติงานเชื่อมไฟฟ้า

ก. ต้องอยู่ห่างจากชิ้นงานมากๆ
ข. ต้องสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายทุกครั้ง
ค. บางครั้งควรสวมอุปกรณ์ป้องกัน
ง. ปฏิบัติงานเหมือนเดิม แต่ต้องระวังมากที่สุด

15. จากข้อความที่ 7 การจัดวางตำแหน่งการปฏิบัติงานเพื่อความปลอดภัยในข้อใดถูกต้องที่สุด

ก. วางตำแหน่งอุปกรณ์ปฏิบัติงานไม่ให้เป็นอันตรายกับบุคคลอื่น
ข. บอกเตือนเพื่อนไม่ให้ยืนตรงข้ามทางเปลวไฟ
ค. วางตำแหน่งงานที่จะเกิดสะเก็ดไฟ ในทิศทางที่ไม่ก่ออันตรายต่อตน และบุคคลอื่นๆ
ง. ถูกทุกข้อ

16. จากข้อความที่ 7 นอกจากการใส่อุปกรณ์ป้องกัน และจัดวางตำแหน่งปฏิบัติงานให้ปลอดภัยแล้ว ยังต้องปฏิบัติอะไรอีกเพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากยิ่งขึ้น

ก. ซ่อมเครื่องเชื่อมไฟฟ้าเองก่อนใช้
ข. ดูว่าหัวหน้าห้องว่าปฏิบัติอย่างไรให้ปลอดภัย
ค. ดูสภาพสายไฟ และหรือสายดินให้แน่ใจว่าพร้อมใช้
ง. ถูกทุกข้อ

17. <u>จากข้อความที่ 7</u> “สะเก็ดไฟฯ โดนฝ่าเท้าป๊อด” ซึ่งถ้าป๊อดปฏิบัติตามสิ่งใด อย่างเคร่งครัดอุบัติเหตุนี้จะไม่เกิดขึ้น

ก. ปฏิบัติตามเพื่อน
ข. แต่งกายถูกต้องรัดกุมตามกฎโรงงาน
ค. ไม่เอาเท้าไปรับสะเก็ดไฟ
ง. ปฏิบัติงานด้วยใจจดจ่อ

<u>ข้อความที่ 8</u>

นายโน้ตปฏิบัติงานในโรงฝึกงานจนเกิดความเคยชิน อยู่มาวันหนึ่งสายไฟของเครื่องจักรชำรุดเกิดไฟลุกไหม้โดนเพื่อน และลามไปยังโต๊ะ-เก้าอี้ฝึกงานข้างเคียงทั้งหมด

18. <u>จากข้อความที่ 8</u> เพื่อไม่ให้เกิดอุบัติเหตุกับตนและเพื่อน นายโน้ตน่าจะมีการดำเนินการอะไร

ก. ตรวจสอบ และเลือกใช้อุปกรณ์ที่อยู่ในสภาพดี
ข. ตรวจสอบสายไฟ
ค. บอกครูว่าควรซื้ออุปกรณ์ใหม่ๆ มาใช้งาน
ง. ตรวจสอบเครื่องจักร และซ่อมแซมแก้ไขเอง

19. <u>จากข้อความที่ 8</u> ข้อใดคือประโยชน์ทั้งหมดของตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรก่อนปฏิบัติงาน

ก. ชีวิตตัวเองปลอดภัย
ข. ชีวิตเพื่อนปลอดภัย
ค. ทรัพย์สินของวิทยาลัยไม่เสียหาย
ง. ถูกทุกข้อ

<u>ข้อความที่ 9</u>

บ่อยครั้งที่แป้งตื่นสาย และมาไม่ทันเวลาเรียน โดยมักจะเข้าเรียนเวลาที่ครูเรียกชื่อไปแล้ว

20. <u>จากข้อความที่ 9</u> แป้งขาดคุณลักษณะใดมากที่สุด

ก. จริงใจต่อการเรียน
ข. สนใจต่อการเรียน
ค. ตรงต่อเวลา
ง. ตื่นเช้า

<u>ข้อความที่ 10</u>

ตุ้ยมักชอบเตือนเพื่อนๆ เสมอ เมื่อพบเห็นเพื่อนกำลังทำความเสียหายให้กับสิ่งของของวิทยาลัย เพราะว่าตุ้ยเชื่อว่าสิ่งต่างๆ ในวิทยาลัยล้วนเป็นสิ่งของของทุกคนมิควรทำลาย นอกจากนั้นตุ้ยยังเป็นแบบอย่างในเรื่องการใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมืออย่างถูกต้องอีกด้วย

21. <u>จากข้อความที่ 10</u> ข้อใดคือการไม่ทำความเสียหายให้กับสิ่งของของวิทยาลัย

ก. เขียนชื่อบนโต๊ะฝึกงาน
ข. เขียนชื่อตนเองบนเครื่องมือของวิทยาลัย
ค. เขียน หรือพ่นสีบนฝาผนังห้องเรียน ห้องน้ำ
ง. เขียนชื่อ เลขที่ลงบนชิ้นงานปฏิบัติของตนเอง

22. <u>จากข้อความที่ 10</u> การใช้งานอุปกรณ์ เครื่องมืออย่างถูกต้องของตุ้ยน่าจะหมายถึงอะไร

ก. หลีกเลี่ยงการใช้งานเครื่องมือที่เก่า
ข. ใช้งานแล้วต้องเก็บให้ครบ และเก็บเข้าที่ทุกครั้ง
ค. การประยุกต์ใช้งานเครื่องมือให้ได้หลายอย่าง
ง. ถูกทุกข้อ

ข้อความที่ 11

หอยกับเปี้ลเป็นเพื่อนสนิทคนละขั้ว โดยหอยเป็นเด็กดีที่มักแยกทิ้งขยะขวดพลาสติกลงในถังขยะเฉพาะเพื่อการนำกลับมาใช้ใหม่ ส่วนเปี้ลเด็กไม่ดีมักทำตัวเป็นหัวโจกในห้อง ชักชวนเพื่อนๆ ไม่ให้เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูจัด จนทำให้ไม่มีคะแนนจิตพิสัยเลย แม้แต่คะแนนเดียว

23. จากข้อความที่ 11 หอยน่าจะทำอะไรเป็นประจำที่สามารถนำไปสู่การแยกขยะขวดพลาสติกได้

ก. ทิ้งขยะตามพื้น จนถูกลงโทษเป็นประจำ
ข. มาสาย ครูทำโทษให้ไปทิ้งขยะบ่อยๆ
ค. เพื่อนบอกให้ทิ้งขยะตาม
ง. ดูสื่อต่างๆ และทิ้งขยะลงถังจนเป็นนิสัย

24. จากข้อความที่ 11 เปี้ลควรปรับปรุงตัวเองอย่างไร

ก. เข้าร่วมกิจกรรมทันที
ข. บอกเพื่อนบางคนที่สนใจ ให้ไปเข้าร่วมบ้าง
ค. ต่อรองกับครูเรื่องขอไม่เข้าร่วมกิจกรรม
ง. เข้าร่วม แต่ต้องสนุกตื่นเต้นเท่านั้น จึงเข้าร่วม

ข้อความที่ 12

เยิ้ม เพื่อนดีไม่มีคบ มีพฤติกรรมชอบลวงหญิงสาวพาณิชย์มาข่มขืน พร้อมเรียกเพื่อนๆ มารุมโทรม โดยปราศจากการยั้งคิดถึงผลที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งเยิ้มอาจติดคุก ตั้งแต่ 4 ปี – ตลอดชีวิต และหมดอนาคตตั้งแต่ยังเป็นเด็ก

25. จากข้อความที่ 12 หากนักศึกษาจำเป็นมากที่ต้องมีเพศสัมพันธ์ นักศึกษาจะทำอย่างไร

ก. ไม่หลอกลวง เพื่อมีเพศสัมพันธ์
ข. ไม่เรียกเพื่อนมารุมโทรมคู่
ค. ไม่มีเพศสัมพันธ์ด้วยการบังคับ ขืนใจ
ง. ถูกทุกข้อ

แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย

คำชี้แจง ให้นักศึกษาพิจารณาความรู้สึกของตนต่อ 1) ความรับผิดชอบ และ 2) วินัย ว่ารู้สึกหนักไปทางใดก็ขอให้ทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างนั้น ข้อละหนึ่งเครื่องหมาย (ใช้เวลาตอบ 10 นาที)

การปฏิบัติและการมี**ความรับผิดชอบ**

	7	6	5	4	3	2	1	
1. มีคุณค่า								ไร้คุณค่า
2. ก้าวหน้า								ถอยหลัง
3. ไม่ต้องบังคับ								ต้องบังคับ
4. ง่าย								ยาก
5. ยกย่อง								ไม่ควรยกย่อง
6. จำเป็น								ไม่จำเป็น
7. ดี								เลว
8. ภูมิใจ								ไม่ภูมิใจ
9. เป็นเยี่ยงอย่าง								ไม่ควรเป็นเยี่ยงอย่าง
10. ควรรักษาไว้								ไม่ควรรักษา

การปฏิบัติและการมี**วินัย**

	7	6	5	4	3	2	1	
11. ง่าย								ยาก
12. ไม่ต้องบังคับ								ต้องบังคับ
13. จำเป็น								ไม่จำเป็น
14. ดี								เลว
15. น่ายกย่อง								ไม่น่ายกย่อง
16. ไม่น่ากลัว								กลัว
17. เป็นระเบียบ								รกรุงรัง
18. ควบคุมได้								ควบคุมไม่ได้
19. ภูมิใจ								ไม่ภูมิใจ
20. ควรรักษาไว้								ไม่ควรรักษาไว้

แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบ และวินัย
โดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษา

เกณฑ์การให้คะแนน 4 = ทุกครั้ง หรือเกือบทุกครั้ง (76-100%), 3 = บ่อยครั้ง (51-75%)
2 = บางครั้ง ถึงพอสมควร (26-50%), 1 = นานๆ ครั้ง หรือไม่เคยเลย (1 – 25%)

รายการพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
	4	3	2	1
1. มายืนรอเรียน ก่อนครูเช็คชื่อ				
2. เตรียมหนังสือเรียนมา				
3. เตรียมหรือจัดวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือฝึกตามที่ครูผู้สอนสั่ง				
4. ปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่ครูผู้สอน หรือตำรากำหนดไว้				
5. รับฟังคำสั่งของครูผู้สอนอย่างจดจ่อจนสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่สั่ง				
6. เมื่อครูผู้สอนถามคำถาม จะพยายามตอบคำถาม				
7. ตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของงาน เมื่อปฏิบัติงานเสร็จสิ้น				
8. ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดเวลา				
9. ทำชิ้นงาน หรือ การบ้านส่งครูผู้สอนครบตามที่ได้รับมอบหมาย				
10. บากบั่นปฏิบัติงานหลายครั้ง จนกว่าจะเสร็จ แม้จะใช้เวลามากกว่าคนอื่น				
11. ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มความสามารถ				
12. ไม่เล่น หรือหยอกล้อกับเพื่อนตลอดเวลาขณะปฏิบัติงาน				
13. ไม่พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลาปฏิบัติงาน				
14. ไม่รับประทานอาหาร เครื่องดื่มขณะปฏิบัติงาน				
15. หลังปฏิบัติงานเก็บเครื่องมืออุปกรณ์เข้าที่ครบ				
16. เมื่อทำผิด ยอมรับผิดหรือยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น เช่น การถูกหักคะแนน ว่ากล่าว				
17. ปฏิบัติงานอย่างระมัดระวัง โดยมีการใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย				
18. ตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่ตนเอง				

รายการพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
	4	3	2	1
19. เมื่อปฏิบัติงานมีการจัดวางอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ในตำแหน่งที่ปลอดภัย เพื่อไม่ให้เป็นอันตรายกับเพื่อนๆ				
20. ตรวจสอบสภาพเครื่องมือ เครื่องจักรในเบื้องต้น เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะมีแก่เพื่อนรอบข้าง				
21. ตรวจสอบสภาพอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรก่อนใช้ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจก่อความเสียหายต่อโรงฝึกงาน และหรือวิทยาลัยได้				
22. แต่งกายชุดนักศึกษาถูกต้องตามระเบียบของวิทยาลัย				
23. แต่งกายชุดฝึกถูกต้องตามระเบียบของโรงฝึกงาน				
24. เข้าเรียนตรงตามเวลา (ไม่เข้าเรียนสาย /หลังครูเช็คชื่อ)				
25. ไม่ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ เครื่องจักรผิดวัตถุประสงค์การใช้งาน				
26. ไม่ทำความเสียหายแก่อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักรของวิทยาลัย				
27. ใช้โต๊ะฝึกงานอย่างทะนุถนอม				
28. ทิ้งขยะลงในภาชนะที่สถานศึกษาจัดไว้				
29. ทำความสะอาดโรงฝึกงานหลังเลิกปฏิบัติงาน				
30. ไม่ขีดเขียนทำความสกปรกตามโต๊ะ เก้าอี้ เครื่องมือ อุปกรณ์ หรือตามสถานที่ต่างๆ เช่น ผนังห้องเรียน หรือในห้องน้ำ เป็นต้น				
31. เข้าร่วมกิจกรรมที่ครูผู้สอนกำหนด				
32. ไม่หลอกลวงคู่ทุกวิถีทาง เพื่อการมีเพศสัมพันธ์				
33. หากจำเป็นต้องมีเพศสัมพันธ์ จะไม่บังคับข่มขืนคู่ โดยไม่คำนึกถึงสิทธิ และความต้องการของคู่				

หมายเหตุ ครูผู้สอนประเมินข้อที่ 4 5 7 8 9 10 11 14 15 19 20–23 และ 25–27

ผู้วิจัยประเมินข้อที่ 1 - 3 6 12 13 17 18 24 29 และ31

นักศึกษาประเมินตนเองข้อที่ 16 28 30 32 และ 33

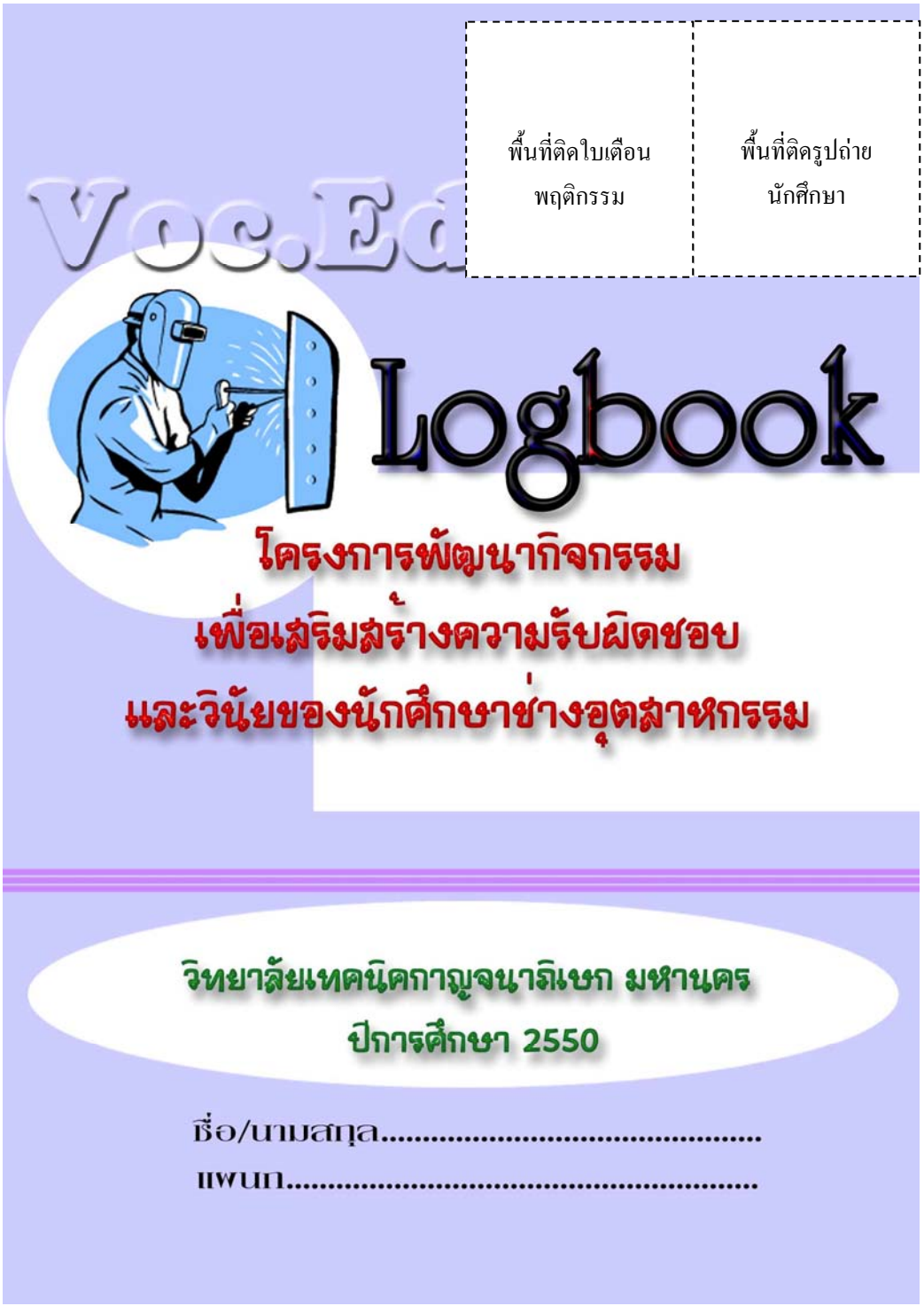

ภาพผนวกที่ 6 ปกหน้าบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

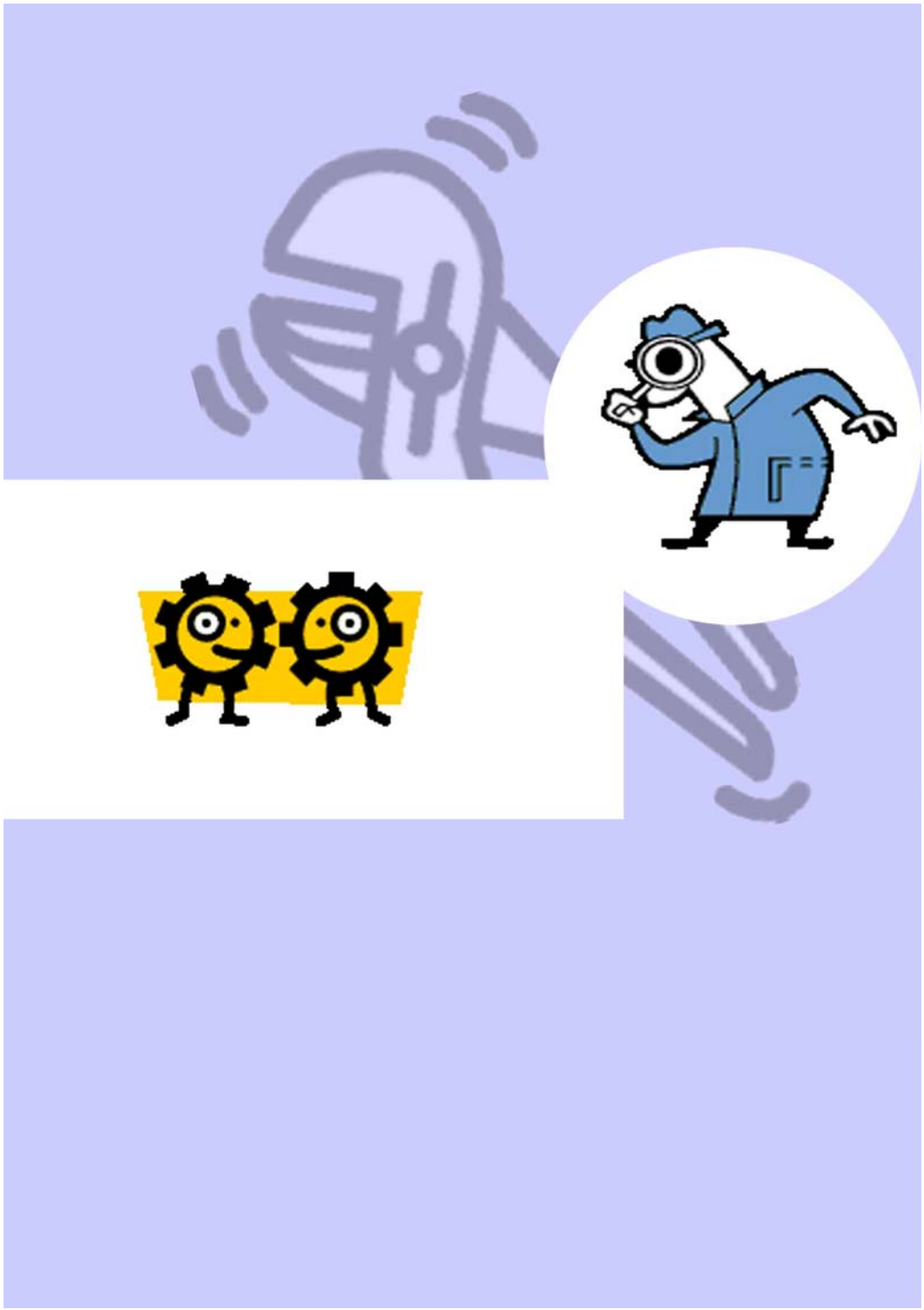

ภาพผนวกที่ 7 ปกหลังบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

ตัวอย่างรูปแบบบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา

พื้นที่ติดรูปถ่ายของ
นักศึกษาที่มีพฤติกรรมที่
พึงประสงค์

กิจกรรมเสริมสร้าง “ความรับผิดชอบและวินัย”

สัปดาห์ที่.... **วันที่**..... **เดือน**..... **พ.ศ.** .....

บันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษา
1.วันนี้ได้เรียนรู้อะไรกับกิจกรรม ……..… …… …… ……
2. ความพึงพอใจต่อกิจกรรมในวันนี้ ( ) พอใจมาก ( ) พอใจค่อนข้างมาก ( ) ไม่แน่ใจ ( ) พอใจค่อนข้างน้อย ( ) ไม่พอใจ เพราะ……
3. สิ่งที่ได้รับจากกิจกรรมสามารถนำไปใช้ได้ใน ( ) การปฏิบัติงานในโรงฝึกงาน ( ) การเรียนในวิชาอื่น ( ) การทำงานในอนาคต ( ) ชีวิตประจำวัน

ตัวอย่างบันทึกคะแนนกิจกรรม

(การสะสมคะแนนอื่น สัปดาห์ที่1-18)

ว/ด/ป	กิจกรรม	คะแนน	มาเรียน/เข้าร่วมกิจกรรม	ไม่เข้าเรียนสาย	แต่งกายถูกต้อง	นำหนังสือเรียนมา
19/10/50	พิเศษ1	9	☆	☆	☆	☆
26/10/50	พิเศษ2	7	☆	-	☆	☆
2/11/50	Pre-test	-	-	-	☆	☆
9/11/50	หยุด	45				
16/11/50	ก7					
23/11/50	ก3					
30/11/50	ก1					
7/12/50	ก6					
14/12/50	ก2					
21/12/50	-					
28/12/50	ก4					
4/1/51	ก8					
11/1/51	-					
18/1/51	ก5					
25/1/51	ก9					
1/2/51	ก10					
8/2/51	-					
15/2/51	-					
รวม						

รวมคะแนนทั้งสิ้น .....คะแนน

บันทึกดาวพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย **(เพิ่มเติม)**

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ว/ด/ป	1. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ตามที่ครูสั่ง	2. ปฏิบัติงานตามขั้นตอน	3.เมื่อครูถามคำถาม จะพยายามตอบ	4.ตรวจสอบงานตน เมื่อทำเสร็จ	5. บากบั่นทำชิ้นงานหลายครั้งจนเสร็จ	6. ไม่เล่นหยอกล้อกับเพื่อน ขณะงาน	7. ไม่พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลาขณะทำงาน	8.เก็บเครื่องมือ อุปกรณ์เข้าที่หลังทำงานเสร็จ	9. ปฏิบัติงานโดยการอุปกรณ์ป้องกัน
4/1/51	-	-	-	☆	-	-	-	-	-
11/1/51									
18/1/51					☆				
25/1/51									
1/2/51									
8/2/51									
15/2/51									
ชดเชย									
ชดเชย									
รวม									

รวม.....คะแนน

ใบเตือนพฤติกรรมครั้งที่ …...

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาพผนวกที่ 8 ตัวอย่างใบเตือนพฤติกรรมนักศึกษา

หมายเหตุ ใบเตือนพฤติกรรมนักศึกษามีขนาด 5 x 5 ซ.ม.

ภาพผนวกที่ 9 ตัวอย่างรูปถ่ายนักศึกษา

หมายเหตุ รูปถ่ายนักศึกษาควรมีขนาดประมาณ 5 x 5 ซ.ม.

เครื่องมือวัดและประเมินผลการวิจัยระยะที่ 3

การวิจัยระยะนี้ใช้เครื่องมือวิจัยเดียวกับการวิจัยระยะที่ 2 ซึ่งได้แก่

- แบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับความรับผิดชอบและวินัย
- แบบวัดจิตพิสัยด้านความรับผิดชอบและวินัย
- แบบประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัย โดยครูผู้สอน ผู้วิจัย และนักศึกษา

บันทึกหลังการสอน

รายวิชางานเชื่อมและโลหะแผ่นเบื้องต้น สัปดาห์ที่ .....

ว/ค/ป ..... ปวช. ห้อง **.....** แผนก **.....**

บันทึกการสังเกตพฤติกรรม

1. พฤติกรรม<u>ความรับผิดชอบ</u>ของนักศึกษา ได้แก่ ความพร้อมในการเรียน, ปฏิบัติตามขั้นตอน, ตั้งใจปฏิบัติงาน, ทำงานส่งครบ และใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตราย หรือปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย

2. พฤติกรรม<u>วินัย</u>ของนักศึกษา ได้แก่ แต่งกายถูกต้องตามกฎโรงงาน, ไม่มาสาย, เก็บรักษาและใช้วัสดุอุปกรณ์ถูกต้องตามวัตถุประสงค์

บันทึกหลังการสอน

3. การเรียนรู้ และปฏิบัติงานของนักศึกษา ได้แก่ ทักษะ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลงาน

แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอนรายวิชา แบบกึ่งมีโครงสร้าง
เรื่องผลการวิจัยหลังทดลอง

ชื่อ/นามสกุล .....วันที่สัมภาษณ์ …….
เวลา ……. สถานที่ .....

ประเด็นข้อคำถาม

1. พฤติกรรมที่พบเห็นในทั้ง 2 กลุ่มก่อนทดลอง และหลังทดลอง

2. พฤติกรรมที่เด่นชัดของนักศึกษากลุ่มทดลอง

3. จากการสังเกตตลอดการดำเนินกิจกรรมสามารถยืนยันได้หรือไม่ว่า นักศึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

4. อื่นๆ

แบบสอบถามสะท้อนความคิดนักศึกษา

1. สาเหตุพฤติกรรมความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษามาจากส่วนใด (*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ*)

( ) ครอบครัว

เพื่อน เช่น ( ) เพื่อนแถวบ้าน ( ) เพื่อนในวิทยาลัย

สื่อต่างๆ เช่น ( ) เกมcomputer ( ) หนังสือการ์ตูน ( ) โทรทัศน์ ( ) เพลง ( ) ข่าวนสพ.

2. ประโยชน์ในภาพรวมกิจกรรม

ข้อดี โปรดระบุ .....

.....

ข้อเสีย โปรดระบุ .....

.....

3. ถ้ามีการจัดในวิชาอื่นๆ

( ) ดี เพราะ .....

( ) ไม่ดี เพราะ .....

4. ความรู้สึกของนักศึกษาต่อกิจกรรมในสัปดาห์แรก.....

.....

5. ความรู้สึกของนักศึกษาต่อกิจกรรมในสัปดาห์สุดท้าย.....

.....

6. ความรู้สึกของนักศึกษาต่อการเขียนบันทึกการเรียนรู้ (เล่มเหลือง) ทุกสัปดาห์

.....

7. ความรู้สึกของนักศึกษาต่อการได้คะแนนพฤติกรรมมากๆ ใน (เล่มเหลือง) ทุกสัปดาห์

.....

8. ความรู้สึกของนักศึกษาที่ได้เห็นรูปตนเองติดบอร์ดโชว์ หรือติดเล่มเหลือง

.....

9. ความรู้สึกของนักศึกษาที่ได้แข่งขันกับเพื่อนๆ .....

10. ความรู้สึกของนักศึกษาต่อการปฏิบัติงานในรายวิชาเชื่อมโลหะ หลังจากที่ได้เล่นกิจกรรมที่สนุกสนาน .....

.....

ภาคผนวก ง

เว็บไซต์กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

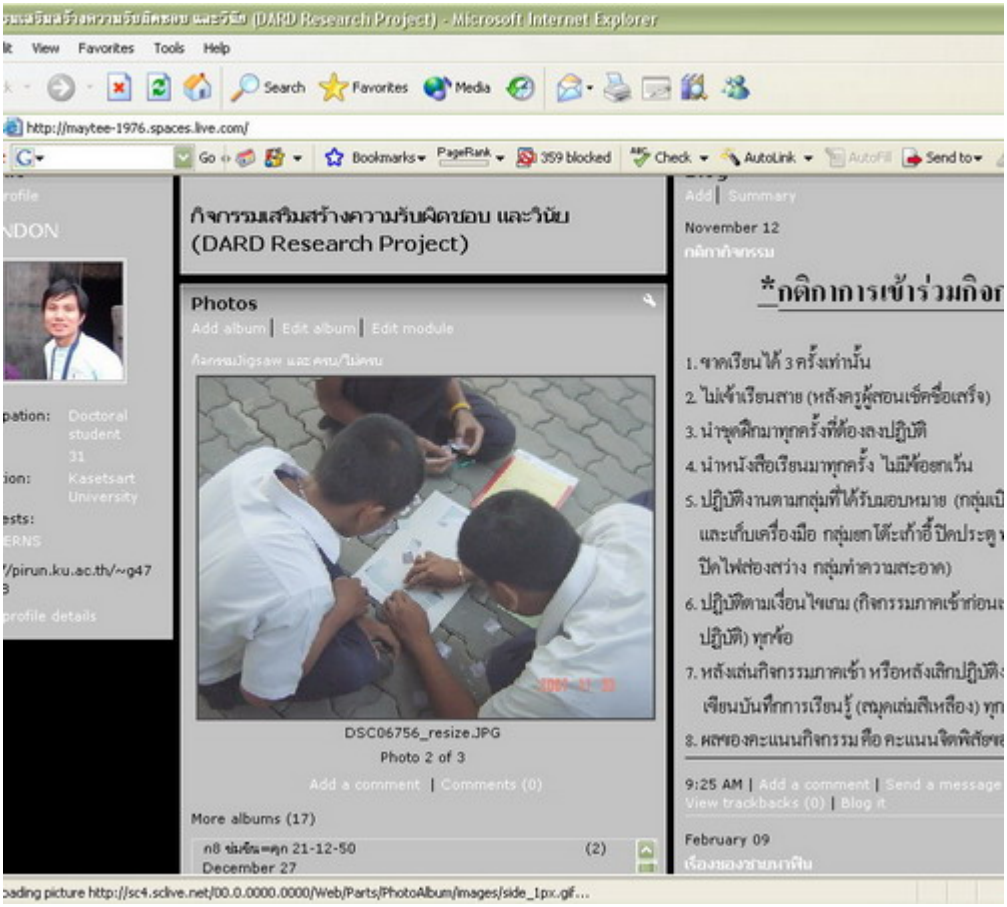

ภาพผนวกที่ 10 เว็บไซต์กิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ภาคผนวก จ

บอร์ดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ภาพผนวกที่ 11 บอร์ดกิจกรรมเสริมสร้างความรับผิดชอบและวินัยของนักศึกษาช่างอุตสาหกรรม

ภาพผนวกที่ 12 พื้นที่บนบอร์ดกิจกรรมในส่วนของการยกย่องชมเชยนักศึกษา

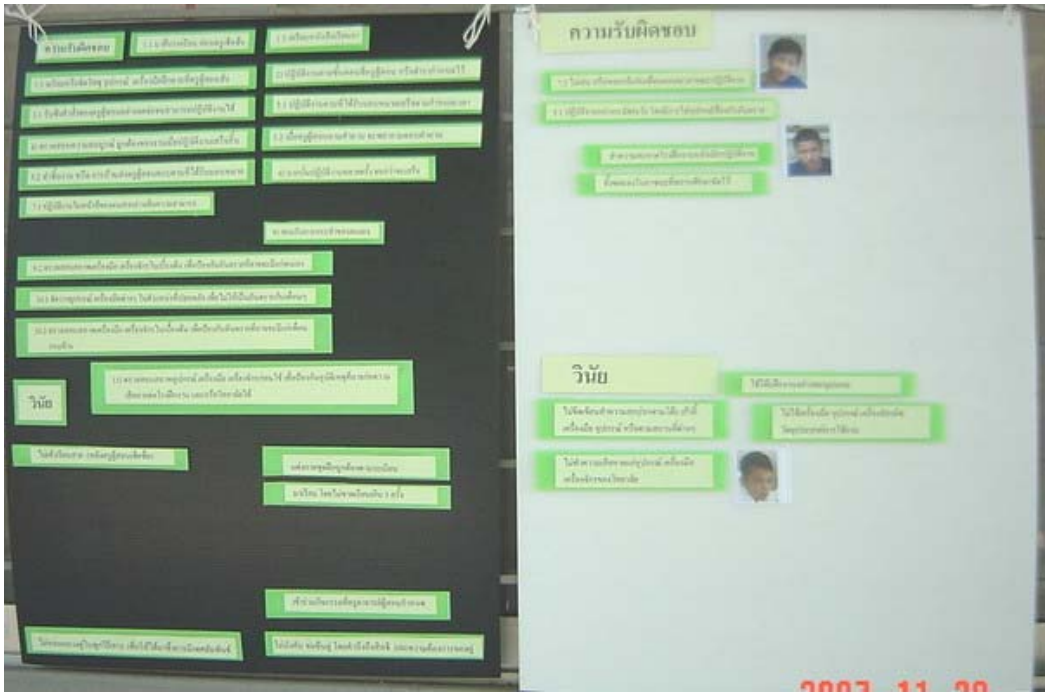

ภาพผนวกที่ 13 พื้นที่บนบอร์ดกิจกรรมในส่วนของการมอบหมาย และแบ่งหน้าที่ให้ปฏิบัติ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ –นามสกุล	นายเมธี ธรรมวัฒนา
เกิดวันที่	2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (เทคโนโลยีอุตสาหกรรม ช่างเทคนิคสถาปัตยกรรม) สถาบันราชภัฏจันทรเกษม ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ตำแหน่งปัจจุบัน	พนักงานมหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ต.แสนสุข อ.บางแสน จ.ชลบุรี
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ ปีการศึกษา 2547 มหาวิทยาลัยบูรพา